

သုက္ခန္ဓာမင်္ဂလ အဘိဓာန်ဖြင့်
(၁၉၇၉)

မန္တလေး တိုင်းဒေသကြီး

သုက္ကနိမံ ဇာတိမာနိဖြင့် (၁၉၇၉)

- (၁) မာတိကာ
- (၂) နိဒါန်း
- (၃) နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးနှင့် ဝံသာနုခေတ်
- (၄) လယ်သမားဆရာစံသုပုန်၏ ဂယက်ခတ်မှု
- (၅) ရခိုင်အမျိုးကွန်ဂရက်အမြဲတေ
- (၆) ဒို့လက်ရုံးသတင်းစာနှင့် ရခိုင်တိုင်းလုံးဆိုင်ရာ လူငယ်များ ညီလာခံ
- (၇) ရခိုင်တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့ ပေါ်ထွက်လာခြင်း
- (၈) နာယကဆရာတော်ကြီး ဦးစိန္တာ
- (၉) ဦးဦးစိန္တာ၊ ဦးပညာသီဟ၊ ဦးနာရဒတို့၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိနှင့် ဩဝါဒစရိယများ ဖြစ်လာပုံ
- (၁၀) စစ်တွေမြို့ ရခိုင်လူငယ်အဖွဲ့အမျိုးမျိုးနှင့် ကျောင်းသားသမဂ္ဂ
- (၁၁) ဒို့ဗမာအစည်းအရုံးနှင့် ရခိုင်လူငယ်များ သခင်ဖြစ်လာကြခြင်း
- (၁၂) ဒို့ဗမာအစည်းအရုံးနှင့် ရခိုင်အမျိုးသားကွန်ဂရက် မဟာမိတ်ဖြစ်လာပုံ
- (၁၃) ဒိုင်အာခီနှင့် ၉၁၄၅အုပ်ချုပ်ရေးအကြောင်းအရာများ
- (၁၄) ဒိုင်အာခီခေတ်နှင့် ကဿဘဦးဘိုးမြဲ ထင်ပေါ်လာခြင်း
- (၁၅) မန်အောင်မြို့နယ် သခင်လူငယ်များ လှုပ်ရှားမှု
- (၁၆) ရခိုင်တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့နှင့် ရခိုင်တိုင်းလုံးဆိုင်ရာအဖွဲ့စင်ပြိုင်စည်းရုံးခြင်း
- (၁၇) ရခိုင်တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့နှင့် ရခိုင်တိုင်းလုံးဆိုင်ရာအဖွဲ့ ညီညွတ်ရေးရရှိပြီး နှစ်ခုပေါင်းစည်းလျက် ရခိုင်အမျိုးသား ကွန်ဂရက်ကို ဖွဲ့စည်းခြင်း။
- (၁၈) ရခိုင်သခင်လူငယ်များထဲမှ မြို့နယ်ပေါင်းစုံမှ စည်းရုံးဟောပြောသူများ ထွန်းပေါ်လာခြင်း
- (၁၉) ထိပ်တန်းထင်ရှားကျော်ဇောသော လူငယ်ခေါင်းဆောင်များ
- (၂၀) နာယကဆရာတော် ဦးစိန္တာ၊ ဦးပညာသီဟ၊ ဦးနာရဒတို့ အဖွဲ့နှင့် လူပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများဖြစ်ကြသော ဥက္ကဋ္ဌကြီး ဦးသာဇံလှ၊ ဝတ်လုံတော်ရ၊ အထက်တန်းရှေ့နေ ဦးဘိုးခိုင်တို့နှစ်ဖွဲ့ခွဲလျက် ရခိုင်တောင်ပိုင်းသို့ တရားဟော ထွက်ကြခြင်း
- (၂၁) ကဿဘ ဦးဘိုးမြဲနှင့် ရခိုင်အမျိုးသားကွန်ဂရက်ခေါင်းဆောင်များ ညီညွတ်မှုမရသဖြင့် စင်ပြိုင်ဟောပြောပွဲများ ပြုလုပ်ကြခြင်း
- (၂၂) နာယကဆရာတော်ကြီး ဦးစိန္တာအဖွဲ့မှ ကဿဘဦးဘိုးမြဲတို့အဖွဲ့ကို အနိုင်ရသဖြင့် ရခိုင်တောင်ပိုင်းရှိ ရဟန်းရှင်လူအားလုံးတို့သည် ရခိုင်အမျိုးသားကွန်ဂရက်သို့ ဝင်ရောက်လာကြခြင်း
- (၂၃) ပထမဆုံးသော ရခိုင်အမျိုးသားကွန်ဂရက်ကြီး၏ညီလာခံသို့ ဆရာတော် ဦးစိန္တာကြီးမှူးလျက် ပေါက်တောမြို့၌ ကျင်းပပြုလုပ်ခြင်း
- (၂၄) ရခိုင်အမျိုးသားကွန်ဂရက်ညီလာခံပြီး၍ နောက်ပိုင်းကာလမှာ ဓနရှင်နှင့် ဗျူရိုကရက်ဩဇာအရှိန်အဝါ ကျဆင်းလာခြင်းကြောင့် ဖိနှိပ်မှုပြင်းလာပုံ
- (၂၅) ဗြိတိသျှအစိုးရနှင့် လက်ပါးစေများသို့ တုံ့ပြန်တိုက်ခိုက်မှုများ၊ လျှို့ဝှက်တော်လှန်ရေးလုပ်ရပ်များ၊ မြို့နယ်ပေါင်းစုံ၌ရှိလာပုံ
- (၂၆) ရခိုင်သခင်များ ထိုမြို့နယ်များ၌ ဖမ်းဆီးခံရခြင်း
- (၂၇) ရခိုင်အမျိုးသားကွန်ဂရက်၏ညီလာခံကို ဒုတိယအကြိမ် ကျောက်တော်မြို့၌ ကျင်းပပြုလုပ်ခြင်း
- (၂၈) ကျောက်တော်ညီလာခံပြီး၍ နောက်ပိုင်းကာလ၌ (ရခိုင်ခေါင်းဆောင်အချို့ကို) ဖမ်းဆီးလျက် အိန္ဒိယပြည်ရှိ ဒိုင်နာစပူရ်ထောင်သို့ပို့ခြင်း။
- (၂၉) အင်္ဂလိပ်အစိုးရမြန်မာပြည်မှ ဆုတ်ခွာသွား (ရခိုင်-ကုလားအဓိကရုန်းဖြစ်ခြင်း)ခြင်း
- (၃၀) ဗြိတိသျှအင်္ဂလိပ်အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးပျက် (ရခိုင်သခင်အုပ်ချုပ်ရေးအစားထိုးခြင်း)ခြင်း
- (၃၁) ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်ရောက်ရှိလာခြင်း
- (၃၂) ဂျပန်ခေတ် (တသွေး၊ တသံ၊ တမိန့်) အဓိပတိ ဒေါက်တာဘမော်အုပ်ချုပ်ရေး

- (၃၃) ဂျပန်လွတ်လပ်ရေးအတုနှင့် အင်္ဂလိပ်-ဂျပန်တပ်မတော်တို့ ဘတပြန် ကျားတပြန်တိုက်ခိုက်သည်။ ရခိုင်ပြည်စစ်မြေပြင်ဖြစ်ခြင်း။
- (၃၄) ဂျပန်တပ်မတော်ကိုဟီမာအင်ဖာမှ နောက်ဆုတ်ရခြင်း၊ ၃-လကြာပြန်တိုက်ခြင်း
- (၃၅) ဦးစိန္တာနှင့် နောက်လိုက်ခေါင်းဆောင်များ ဂျပန်ဖမ်းဆီးနှိပ်စက်ခြင်း
- (၃၆) ဦးစိန္တာနှင့်အတွင်းရေးမှူး ကိုကျော်မြ(ယခုကွန်မြူနစ်ပါတီခေါင်းဆောင်)တို့၏ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ ရန်ကုန်သွားကြခြင်း
- (၃၇) ဦးပညာသီဟ၊ ဦးနာရဒတို့အဖွဲ့ ရန်ကုန်သို့နောက်တစ်ကြိမ် ကိုယ်စားလှယ်သွားကြခြင်း
- (၃၈) ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးတာဝန်အရပ်ရပ်ကို လျှို့ဝှက်၍ ခွဲဝေယူကြခြင်း
- (၃၉) ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးအစီအစဉ်များချမှတ်ခြင်း
- (၄၀) ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးအချိန်သတ်မှတ်သည်ထက် စော၍ဖြစ်ပေါ်ခြင်း
- (၄၁) ညီညွတ်ရေးရရှိပြီးဖြစ်သော ရခိုင်အမျိုးသားတော်လှန်ရေးမှာ လူသေ၊ လူပျောက်နှင့် ရုံးနိမ့်မှုလုံးဝမရှိဘဲ၊ အကြီးအကျယ်အောင်မြင်မှု သရဖူဆောင်းခြင်း
- (၄၂) ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးနှင့်တစ်ပြိုင်တည်း လက်နက်မချဘဲတိုက်ခိုက်ရေးနှင့် မဟာမိတ်ထံ လက်နက်ချ၍ ပူးပေါင်းအရေးဆိုရေးကွဲပြားခြင်း
ဦးပညာသီဟ(ပြောက်ဒါဝါဒတဖက်) ဦးစိန္တာ၏ (တဆက်တည်း တော်လှန်ရေးကတဖက်) နှစ်ဝါဒကွဲပြားပုံ။ ပထမပိုင်းပြီးပြီ။

ဒုတိယပိုင်းဆက်ရန်ရှိ။

အစိုးစကား

ယခု ပြည်ထောင်စုဆိုရှယ်လစ်သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်သည် ယခင်မြိတိသျှတို့၏ကိုလိုနီ ကျွန်ုပ်တို့သည်အချိန်က မူလတန်းကျောင်းမှစ၍ တက္ကသိုလ်ကျောင်းပါမကျန် ကျောင်းတက်လျှင် ပထမဆုံးသိဆိုကြရသော ကျွန်ုပ်တို့သွင်းသော သိခြင်းတစ်ပုဒ်ကို သိဆိုကြရပါသည်။ ယခုအခါ နိုင်ငံတော်သီချင်းကဲ့သို့ ထိုအချိန်က နိုင်ငံတော်သီချင်းတစ်ပုဒ်ရှိခဲ့ပါသည်။ ထိုသီချင်း၏အဓိပ္ပါယ်ကတော့ မြိတိသျှကျော့ဘုရင်မင်းမြတ်နှင့် မေရီမိဖုရားတို့သည် သက်တော်ရှည်၍ ဘုန်းတော်တိုးတက် ပါစေကြောင်း ဆုတောင်းကြဘာမင်္ဂလာသီခြင်းဖြစ်သည်။ ဤခေတ် ဤအချိန်မှာ မွေးဖွားလာကြသူများသည် သူတို့၏ အဘိုးအဘွားများက အနစ်နာခံတော်လှန်တိုက်ခိုက်၍ ရရှိထားသောအချုပ်အခြာအာဏာကို ပိုင်ဆိုင်နေခဲ့ကြပြီ။ ထို့ကြောင့် ကိုယ့်တိုင်းပြည်ကိုယ်ချစ်ခင်မြတ်နိုးရန် လူမမည်ကျောင်းသားလူငယ်များကို ကျောင်းတက်လျှင် အတန်းစာမသင်မီ၊ နိုင်ငံ တော်သီချင်းကို ဆိုကြရပေသည်။ စာရေးသူတို့၏ ကျောင်းသားဘဝ အချိန်ကာလက မိမိတို့ကို ကျွန်ုပ်ပြုထားသော အင်္ဂလိပ် ကျော့ဘုရင်နှင့် မိဖုရားအသက်ရာကျော်ရှည်၍ ဘုန်းတော်တိုးတက်ရန် ဆုတောင်းခဲ့ကြသည့် ကျွန်ုပ်ကျောင်းသားဘဝကို ပြန်လည်၍မှန်းဆကြမည်ဆိုပါလျှင် ဂုဏ်ကြက်သရေ မိုးနှင့်မြေကြီးမျှကွာခြားနေသည်ကို တွေ့ကြရသည်။

ဤအဖြစ်အပျက်ကလေးကိုသိပြီး သံဝေဂရကြ၍ မိမိနိုင်ငံကို ချစ်မြတ်နိုးသော စိတ်ဖြစ်ကြပါစေရန် ရည်ရွယ် ချက်ဖြင့် ယခင်က သြဘာစာသဖွယ်ဆိုခဲ့ကြသော ဆုတောင်းသည့် သီခြင်းကို တင်ပြခဲ့ပါသည်။ ကျောင်းသားများ ပထမဆုံး သိဆိုကြရသည့် (မင်္ဂလာသြဘာသီခြင်း)။

(အောင်ဆုဩဘာ၊ မင်္ဂလာဖြင့်၊ ဆယ်ဖြာလက်မြောက်၊ ဆက်ခါလျှောက်ပိမ့်၊ စစ်ဆောက်အောင်လံ၊ ဂရိတ်မြိတန်နှင့်၊ နိုင်ငံအိန္ဒိယ၊ အစိုးရသည်၊ ဘဝသခင်၊ ကျော့ဘုရင်နှင့်၊ မေရီအရှင်မိဖုရား၊ မြတ်နှစ်ပါးတို့၊ ပိုင်ကားစိုးစံ၊ ပြည်နိုင်ငံတွင်၊ ရန်မာန်ကင်းပြီး၊ ဘုန်းတော်ကြီးလျက်၊ သက်တော်ရှည်စွာ၊ ဆယ်ဖြာဓမ္မ၊ သင်္ဂဟနှင့်၊ နာယကဂုဏ်၊ ကိုယ်လုံးခြံလျက် တိမ်မြဲမသန်း၊ လပြည့်ဝန်းသို့၊ ရွှေနန်းပေါ်ထက်၊ နှစ်သက်မြတ်နိုး၊ အုပ်ခါစိုးသည်၊ တန်ခိုးနေသို့ ထွန်းစေသောင်း) ဤသြဘာ စာကို ပြန်လည်သတိရတိုင်း ငယ်စဉ်ဘဝက ကျွန်ုပ်တို့ဖွဲ့တွေးခေါ်ခဲ့ပုံ၊ ရာထူးကြီးသူများကို အားကျသည့် စိတ်ကူးတို့နှင့်၊ ပဝတ္တိဘဝ ကြီးပြင်းလာစဉ်မှာ ဇာတိမာန်တက်ကြွလာပြီး တော်လှန်တိုက်ခိုက်သော ဇာနီတို့ ဇာတ်ထဲပါဝင်စေသည်များ သတိရ၍ ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

ပဏာမစကား

မြိတိသျှကိုလိုနီခေတ်က ၊ မိမိတို့ တိမ်မြတ်လျက်ရှိနေကြသော၊ ဇာတိသွေး ဇာတိမာန်များတက်ကြွလာအောင် လှုံ့ဆော်ခဲ့ကြသော မျိုးချစ်စာရေးဆရာများ၏ **မော်ကွန်းဝင်သီချင်းများ။**

မြန်မာနိုင်ငံ၏ တော်လှန်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိများကိုဖြစ်စေ၊ သမိုင်းပြုစုရေးသားသည်ဖြစ်စေ၊ ကိုလိုနီခေတ်မှ မျိုးချစ် စိတ်ဓာတ်နှင့်၊ ဇာတိသွေးများ ပြန်ပေါ်လာရေး အတွေးအခေါ်ဖြင့် လှုံ့ဆော်ရေးသားခဲ့ကြသည်။ မျိုးချစ်ကလောင်ရှင်တို့ အခန်းကို မျက်ကွယ်မပြုထိုက်ပါ။ ဂီတသုခုမပညာဖြင့် လူတိုင်းပါးစပ်ဖျားသို့ ရောက်နိုင်အောင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ကြ ပါသည်။ ဤကလောင်ရှင်များကို ကျေးဇူးတင်သည့်အနေဖြင့် (မှတ်မိသမျှ) တချို့ဂီတမှာ တစ်ပိုင်းတစ်စဖြစ်မည်။ သို့သော် လည်း ရေးသားပုံ ဦးတည်ချက်များကို သိနိုင်ကြပါမည်ဖြစ်သဖြင့် တတ်အားသမျှဖော်ပြလိုက်ပါသည်။ ဤသို့ရေးသားရာ၌ ကလောင်ရှင်အမည်များကိုပင် မမှတ်မိ၍ သူ၏သိခြင်းနှင့်တွဲ၍ မထည့်နိုင်သော်လည်း ချဲ့၍မျိုးချစ်ကလောင်များမှန်းသိလျှင် ပင် ကျေးဇူးတင်ရာရောက်ပါမည်ဆိုသည့် ယုံကြည်ချက်ဖြင့် ရေးသားတင်ပြလိုက်ပါသည်။

- (၁) ဒို့ပြည်မှာ၊ ဒို့ဘာသာ၊ ဒို့လူမျိုးစိုးမိုးမှာ၊ သခင်မျိုးဟေ့ ဒို့ဗမာ၊ ငြိမ်းစနိုင်စေရာ(အာဇနီ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ တိုင်းပြည်)ရာဇဝင်ရှေးထုံးစပ်လာ၊ ထွန်းကားခဲ့ပေ၊ ပိုင်ဆိုင်သူ၊ ဘိုးဘွားဘီဘင်၊ ဒို့ပြည်ဒို့မြေ၊ ရိုးရာမြေ၊ မညှိုးပါသလေ၊ မျိုးသာကီမှ ဆင်းသက်ပေ၊ ဒါတို့မြေကြီး၊ ဒါဒို့ရွှေထီး၊ စည်တီးခရိုင်၊ ကိုယ်ပိုင်မြန်မာပြည်။
- (၂) တကောင်းအဘိရာဇာ၊ ဒို့ဗမာ၊ သာကီမျိုးပေမို့၊ မညှိုးဂုဏ်တေဇာ၊ ယိုးဒယားနှင့်၊ ကုလားကိုပါ တိုက်ခိုက် ကာ၊ အောင်ခဲ့တာ (ဒို့ဗမာ)၊ စိန်မှန်ကင်း အစစ်အဖြစ်ကြီးဖြစ်၍၊ ထင်းတလှည့်ကြုံရ၊ ထုံးနှင့်မသွေ၊ လောကဓမ္မတာပေ၊ သို့သော်အရင်းဆိုင်စစ်လျှင် ဗမာပြည်-ငါတို့ပြည်၊ သခင်ကျင့်ကိုကျင့်ကြပါ (သခင်မျိုးဟေ့ ဒို့ဗမာ)နောက်လာ နောင်သား၊ ကောင်းစားဘို့ရာ၊ ဒို့ကိုယ်ကျိုး၊ လုံးလုံးမပါ(ရဲရဲဗမာ-ပီပီဗမာ) သခင်မျိုးဟေ့ ဒို့ဗမာ၊ ယောက်ျားဘသား၊ ဒို့ဗမာ၊ နောက်နောင် သားကောင်းစားဘို့ရာ၊ ကြိုးစားအားထုတ်ခါ၊ အထက်တန်းစိတ်နှင့် ဇာမရီသွေး ဒို့ဗမာ။
- (၃) (အကြောင်းသာဓက၊ တကောင်းရာဇ သကျသာကီ) ဗမာပြည် စတည်ဖန်ဆင်း၊ ဗမာမျိုးတွေ စိုးမိုးခဲ့ကြသည်။ ကြမ္မာဆိုး၊ ဒို့ဘုရင်ကိုမှပြိုး၊ အဘိုးတန်တိုင်းပြည်၊ စွန့်ရှာရသည်၊ ဘယ်တော့ခါမှ-ထီးရယ်နန်းရယ်၊ အခြေတည်၊ ဗမာများ နေရပါတော့မည်(သစ်တောနှင့် ရေနံမြေအလီလီ၊ ဗမာ့လက်ဝယ်၊ ချုပ်ချယ်ယူကြသည်။)ပတ္တမြား။

ကျောက်သံ၊ စပါးကောက်နှံ၊ အဆီအနှစ်ဟူသမျှကိုတော့ လူမျိုးခြားက လက်ဝယ်ကိုစီ၊ ယူသန္တရာလုပ်တော်မူကြသည်။ ရွှေကိုယူသည်၊ ငွေကိုယူသည်၊ ပြီးတော့ကာမှလူပါယူမည်၊ အမျိုးပျောက်မှာ စိုးကြောက်လှပါသည်။ ငါတို့ဌာနီ-ပါတီများအောင် ခေါင်းဆောင် တွေက မညီ(သစ်တောနှင့်ရေနံမြေအလီလီပြန်ဆို)

၄။ ကျွန်နိုင်ငံသိခြင်း။ (ရာထူးဂုဏ်၊ စည်းစိမ်ဂုဏ်တွေ တိုးပေမဲ့၊ တစ်မျိုးလုံးမှာ မလွတ်လပ်တယ်၊ လက်အောက်ခံ ကျွန်ဘဝရယ်၊ လွန်စွာပင်၊ စက်ဆုပ်ရွံရှာဘွယ်)ဤမျှသာ မှတ်မိပါတော့သည်။

၅။ ရဲရဲတောက် ဒို့ဗမာတွေ၊ သတ္တိခဲပေ၊ ရာဇဝင်ထိုးလောက်အောင် စွမ်းပေ၊ ဒို့မျိုး ဒို့ပြည်-လွတ်စေကျွတ်စေ ၊ အာဇာနည်သွေးပေ၊ အရိုးကြေကြေ၊ (ခေတ်ဆွေးကို ပြောင်းပြန်) ခေတ်သစ်ကိုတည်ရန်၊ လွတ်လပ်ဖို့စိတ်ကြံ၊ ညီစေနေနီ၊ ဒို့ရဲဘော်၊ ချီတတ်ကြဖို့တူပျော်ပျော်။
ဗမာပြည် ငါတို့ပြည်၊ ဗမာမြေငါတို့မြေ၊ ခင်ခင်မင်မင် မျိုးကိုစောင့်ကြ၊ ဘယ်ညာဘယ်ညာ၊ ဗမာတွေ ဒီချိန်ခါ၊ ညီညာစေ၊ ဗမာဆို ဓားကိုဆွဲထွက်ဖို့လေ။
အခြားသီချင်းများရှိပါသေးသည်။

(၆) ရတနာပုံနေပြည်၊ မင်းတဆယ့်တစ်ဆက်၊ အုပ်စိုးခဲ့သည်။ ရှေးရှေးထုံးကတော့ အလွန်သာယာစည်၊ သီပေါရာဇာနန်း စစ်ခုနှစ်နှစ်မှာ ဖြစ်ရတဲ့အရေးဆိုတော့ ဆွေးမိပါတော့သည်။ (တို့ဘုရင်- တို့ဘုရင်ကို မျှော်မှန်းရည်၊ ယနေ့တိုင်မမေ့ နိုင်ပါတော့သည်)သဘာအလီလီ တအားယုတ်စေဘို့၊ အာဌာဝီ၊ တံခါးကထုတ်လို့၊ ရာဇသမုတ်ကိုဆောင်သည်၊ မဟာမုနိတောင်၊ ဖူးမျှော်ချင်ရက်ခဲ့၊ မဖူးရရှာလေသည်(ကိုယ့်ဘုရင်-ကိုယ့်အရှင်ကို မျှော်မှန်းရည်၊ ယနေ့တိုင် မမေ့နိုင်ပါတော့သည်)။

ကျွန်တော် မမှတ်တော့ပြီဖြစ်သော သီချင်းများ ရှိပါသေးသည်။ ထိုခေတ် ထိုအချိန်အခါက သီတင်းစာဆရာ- စာရေးဆရာ တို့သည်လည်း သူ့ထက်ငါတိုင်းပြည်၏ နားမျက်စိကို ဖွင့်ပေးခြင်း၊ ဇာတိသွေး ဇာတိမာန်ဖြစ်လာပြီး အာဇာနည်မျိုးချစ်များ ဖြစ်လာဘို့ လမ်းညွှန်ကြခြင်း၊ တာဝန်တွေကို ကိုယ်စီတာဝန်ယူလျက် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပေ သည်။ ရုပ်ရှင်-ပြဇာတ်-ကဇာတ်၊ သဘင်သည်များကလည်း သီချင်းများဖြင့် လှုံ့ဆော်ခဲ့ကြပါသည်။ (သိန်းခင် ပျို့ချစ်တဲ့မောင်၊ တိုင်ပြည်ခေါင်းဆောင်၊ ဒေါင်း အလံလွင့်ကာဆောင်) ဟု သီချင်းအမျိုးမျိုးဖြင့် လှုံ့ဆော်ခဲ့သည်လည်း တော်လှန်ရေးဖြစ်ဘို့ လှုံ့ဆော်ခဲ့တာတွေဖြစ်၍ (ကျေးဇူးတင်ရမည်ဖြစ်သည်)

(၇) ရခိုင်ဇာတိသွေး ဇာတိမာန်လှုံ့ဆော်သောစကားနှင့် သီချင်းများ။
အိန္ဒိယအင်ပါယာတွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် သီးခြားအချုပ်အခြာ နိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်သဖြင့် ထိုမြန်မာနိုင်ငံတွင် ထီးနန်း စိုက်၍ အချုပ်အခြာနှင့် ရာဇဝင်အဆက်ဆက်နေထိုင်ခဲ့သော လူမျိုးသုံးမျိုးရှိပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ ရခိုင်လူမျိုး၊ ဗမာလူမျိုး၊ မွန်လူမျိုးတို့ဖြစ်သည်။ ထိုလူမျိုးသုံးမျိုးတွင် ရခိုင်သည် အိန္ဒိယနှင့် နီးစပ်ပြီးလျှင် ဗမာယဉ်ကျေးမှုအချို့နှင့် အိန္ဒိယယဉ်ကျေးမှု အချို့နှင့် မိမိသီးခြားယဉ်ကျေးမှုရှိသော ထူးခြားသော လူမျိုးတစ်စုဖြစ်သည်။ လွတ်လပ်ရေးအတွက် တော်လှန်ရေး ခေတ်အဆက်ဆက်မှာ ထိုရခိုင်တို့သည်လည်း မိမိတို့ယဉ်ကျေးမှုလေ့များဖြင့် လူထုကို လှုံ့ဆော်ခဲ့ကြသည်။ မြန်မာပြည်မှ ဗမာလှုံ့ဆော်သောသီချင်းအားလုံးလည်း ရခိုင်လူမျိုးတို့လက်ဝယ် ရောက်ရှိခဲ့သည်။ အိန္ဒိယကွန်ဂရက်လှုပ်ရှားမှုဆိုလည်း လှည်းနေလှေအောင်း၊ မြင်းစောင်း မကျန်ရရှိခဲ့ကြပါသည်။ ဤစာတမ်းရေးရာ၌ ရခိုင်အမျိုးသားတို့၏ ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုဖြင့် မိမိလူမျိုးတို့ လှုံ့ဆော်ထားသောစာအချို့ကို တင်ပြလိုက်ပါသည်။

ဗိုလ်မင်းမျက်တောင်ရှည်၏ မိခင်စကားများအနက် မှတ်မိသမျှတချို့ကို ရေးသားတင်ပြလိုက်ပါသည်။ (မိခင်သည် သားကို မိမိအမျိုးနှင့် တိုင်းပြည်အတွက် လူအာဇာနည်ဖြစ်ဘို့ ရည်ရွယ်လျက် ဆုံးမပြောကြားပုံဖြစ်သည်။)

(ယောက်ျားသေခြင်း၊ စစ်တလင်းမှာ၊ ဒါးဆိုရံကေ၊ လှံဝင်းဝင်းနှင့်၊ သေခြင်းလျော်ကန်စွာတကား) ရခိုင်မိခင်တို့ သားယောက်ျားသည် စစ်မြေပြင်မှာ သေမှသာ ယောက်ျားပီသည်၊ မိမိအိမ်မှာသေခြင်းသည် မိန်းမသေ၊ သေတဲ့အမျိုး ဖြစ်သင့်တော်သည်ဟု မချီးကျူးကြပါ။

မိန်းမသေခြင်း၊ စပိုရင်းမှာ၊ ဖါးအယောင်ကေ၊ ပေါင်ဝင်းဝင်းနှင့်၊ သေခြင်းမလျော်ကန်စွာတကားဟု သားမောင် သည် စစ်တပ်မှ အိမ်သို့လာကာ ဆိုဆုံးမခဲ့ဘူးသည်ဟု အစဉ်စကား ရှိခဲ့သည်။

ရခိုင်လူမျိုးတွင် အထက်တန်းစားမျိုးနွယ်များ၌ မှာတမ်းစာများရေးသားထားခဲ့သည်။ အစဉ်အလာတစ်ခုရှိ၏ ထိုအချိန် အမျိုးချစ်အာဇာနည်ကြီးများမှာ ဘန်းစကားများကို သက်ကြီးစကားသက်ငယ်ကြားဆိုသလို အစဉ်အဆက် ပြောဆိုတတ်ကြ၏။

(စကားပုံများမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။)

(၁) နိုင်ငံတကာဟူရာရာ၌၊ အသက်ကိုလှီး၊ သွေးချောင်းစီးမှ၊ ကိုယ့်မျိုးကိုယ့်ပြည်၊ ကိုယ့်ဌာနီကို၊ ရလိဖူးက၊ ဤလောကသည်၊ အောက်ကျမခံနိုင်သောကြောင့် ။ ဘာမထိကေ၊ ဇာနီယောက်ျား၊ အာဂလူ၊ အူကမေးဖွားဘကြီးလား၊ ယောက်ျားအစွမ်း၊ ပွဲသဘင်မှာ ဝင်ကာစမ်းလော့။

တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင် မင်းသားကြီးရွှေဘန်း၊ ဒေးဝမ်းအောင်ကျော်၌ မြို့သူကြီး အောင်ကျော်ခံတို့

မသေမီမှာခွဲသောမှာတန်းစား၊

မင်းသားရွှေဘန်းသေတန်းစား

မင်းသားအမှန် ငါ့အကြံအား၊ နိုင်ငံအတွက် ၊ ကိုယ့်အသက်ကို၊ ရက်ရက်စွန့်ခွာ၊ ကုလားရွာ၌၊ ခန္ဓာရုပ်ဟောင်း၊ ဘဝပြောင်းခဲ့၊ ဖြစ်ကြောင်းသံသာ၊ သတ္တဝါသည်၊ မှန်စွာသေတတ်၊ သူမသတ်လည်း၊ မလွတ်တခါ၊ သေအံ့ရာတည်း၊ ကမ္ဘာ တာရှည်၊ သူတို့သည်လည်း၊ အတည်မစိုး၊ ငါမြေထိုးလည်း၊ အရိုးကခါ တွန်လိမ်ရာ၏၊ နောင်လာနောက်လူ၊ ရခိုင်သူတို့၊ အယူမပြောင်း၊ ငါလမ်းကြောင်းကို၊ ကောင်းကောင်းလိုက်လာ၊ တိုင်းညောကို၊ တခါမုချ၊ ငါတို့ရလိမ့်၊ လုံ့လရှေ့ခံ၊ လူလျှင်ကြံဆ၊ နိဗ္ဗာန်မလွတ်၊ လက်ဝါးစပ်သည်၊ စွဲမှတ်ဤစာသေတမ်းတည်း။

မြို့သူကြီး အောင်ကျော်ခံသေတန်းစား။

ဥဒါန်းမကြေ၊ ဖြစ်ရလေခြင်း၊ တိုင်းပြည်ကိုကြံ၊ အောင်ကျော်ခံမှာ၊ ကြံကာမေ့နှောက်၊ တကျိပ်ခြောက်တို့၊ ယွင်းဖောက် သစ္စာ၊ သူတို့မှာကား၊ ဝမ်းစာစားခွက်၊ တထပ်ထွက်ဆို၊ တသက်စာတင်၊ ခွေးအမြင်ကြောင့်၊ တိုင်းခွင်သာစည်၊ ငါတို့ပြည်သည် သူပြည်ဖြစ်ရ၊ ဝမ်းနဲ့စွတည်း၊ မိဘဆရာ ၊ ပေါရာဏာတို့၊ ဝေါဟာထုံးဟောင်း၊ လူဘူးတောင်းဆို၊ မပေါင်းဖော်ရာ၊ ဆိုတုံပါကို၊ နေ့ကာသတိ၊ ပေါင်းဖော်မိ၍၊ လက်ရှိဒုက္ခ၊ ငါကြုံရသည်၊ ဘဝတစိုက်၊ လူပြန်ဖြစ်၍၊ အသစ်ခုပင်၊ ကြံစည်ချင်သည်၊ ဘယ်တွင်မမေ့၊ နိုင်သောကြောင်း။

ဒေးဝမ်းအောင်ကျော်၌သေခါနီးစား

နောက်ပေါက်ထောင်လော၊ နောက်ထပ်ပါလော့၊ ဆရာသုံးလက်၊ ရွှေကတက်၏၊ အသက်ဟူရာ၊ သတ္တဝါမှာ၊ တခါတရံ၊ အဘိုးတန်၏၊ တရံတခါ၊ ဆိုတုံပါက၊ သူသာလာလျက်၊ ဖိနှိပ်စက်က၊ အသက်ထိုခါ၊ ဆိုမရာချင့်၊ ပြည်ရွာတိုင်းသား၊ မျိုးလေး ပါးတို့၊ တရားအမှန်၊ သူလျှင်ကြံဆ၊ အမှန်မုချ၊ သက်စွန့်ကြလော့၊ ဓမ္မလမ်းမှန်၊ တောင်းဆိုခံလျက်၊ ပိုက်ဆံကိုစား၊ လိမ်လှည့် ထားသော်၊ နောက်သားတဖန်၊ သည်းမခံနှင့်၊ နိုင်ငံတကာ၊ ဟူရာရာ၌၊ အသက်ကိုလှီး၊ သွေးချောင်းစီးမှ၊ ကိုယ့်မျိုးကိုယ့်ပြည်၊ ကိုယ့်ဌာနီကို၊ ရလေဖူးထ၊ ဤလောကသည်၊ အောက်ကျမခံ၊ နိုင်သော်ကြောင့်။

ဤတော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင်များသည် ပေါ်တူဂီ၊ ပြင်သစ်များထံမှ လက်နက်များဝယ်ယူလျက် လျှို့ဝှက်စွာ စည်းရုံးလျက် တော်လှန်ရေးကို ခေါင်းဆောင်နေချိန်မှာ လျှို့ဝှက်လုပ်ငန်းတွင် ပါဝင်သော ရခိုင်သစ္စာဖောက်တစ်စုက အင်္ဂလိပ်ကို သတင်းပေးမှုကြောင့်၊ အဖမ်းခံကြရသည်။ နောက်ဆုံးကွပ်မျက်ခြင်းမခံရသေးမီအချိန်မှ ရေးသား၍ ပေးခဲ့သော မှာတမ်းစာအမွေအနှစ် ဖြစ်ပါသည်။

ထို့နောက် ပါတော်မူသီခြင်းကဲ့သို့ ထီးကျိုးစည်ဖောက်၊ ပြည်ပါပျောက်သဖြင့်၊ ဤဘဝမှာ၊ ထီးနန်းကိုတမ်းတသော ရတုပိုဒ်စုံသုံးပုဒ်ကို ရေးသားဖော်ပြပါမည်။ ရခိုင်တို့၏ တော်လှန်ရေးအဆက်ဆက်တွင် ဤစာများ အသုံးဝင်ကြပေသည်။ ရခိုင်တော်လှန်ရေးမှာ သက်ကြီးစကား သက်ငယ်ကြားဆိုဘိသကဲ့သို့ ပုံပြင်ပမာ ပြောဆိုစမှတ်ပြုခဲ့ကြသည်။ တော်လှန်ရေး ၌ ကျဆုံးခဲ့ကြသော ဗိုလ်များအဆက်ဆက်တို့၏ အမည်ကိုလည်း ဖော်ပြပါမည်။

- (၁) ဇော်ဂျီဗိုလ်၊ (၂) မျက်ကန်းဗိုလ် (၃) ဗိုလ်ကျော်ခေါ် ဘုန်းကြီးဗိုလ်-သိက္ခာမချ၊ ဗိုလ်ကျော်ဟု ခေါ်ကြပါသည်။
- (၄) ဗိုလ်ငမောက် (၅) ဗိုလ်နီတာတို့ဖြစ်ကြပါသည်။

မြောက်ဦးထီးနန်းကို တမ်းတသောရတုများ

ရှေးတီအခါ၊ တိုင်းညော၌၊ ကမ္ဘာညွန့်ဖူး၊ မြို့မြောက်ဦးတွင်၊ စိုးမူးသနင်း၊ ရခိုင်မင်းတို့၊ သတင်းညွန့်ဝေ၊ သပြေ အဝှန်း လက်ရုံးဆန့်၍၊ မဝန်ရန်သူ၊ တိုင်းပြည်သူတို့၊ ရေတူချမ်းမြ၊ နေ့နှင့်ညကို၊ ကတ္တငှမည်၊ ဗဟိုစည်လည်း၊ ဆော်မြည်မစဲ၊ နန်းထဲနန်းပြင်၊ လူရှင်အပေါင်း၊ မြေကြီးစောင်းမျှ၊ သောင်းသောင်းထွက်ဝင်၊ နန်းပွဲဆင်လျက် ဘုရင်ထွတ်ထား၊ နန်းဦးဖျား၌ မနားမစဲ၊ ဆွဲလွဲညွည့်၊ ညောင်ရွက်သံကို၊ ကြားဟံသို့ရှိ၊ ဝမ်းနဲမိသည်။ ရှေးတီအခါ ဖြစ်သောင်းကြောင့်။

ဆွေးမိစရာ၊ ယခုမှာကား၊ နန်းမှာမြေဖုံး၊ ဂါရာရုံးနှင့် ကျိုးကားချောင်းဖြစ်၊ ထင်းဆိုက်ပလွင်၊ ဘုရင်မြေထိုး၊ မြို့ရိုး အုတ်ပုံ၊ အားလုံးကုန်၍၊ နွယ်ခြံတောယောက်၊ ကျားသားပေါက်တို့၊ ကြောက်မက်ဘွယ်ပင်၊ မှောင်ကြီးဆင်လျက်၊ မြတ်ရှင်ရုပ်ပွား စေတီများလည်း၊ ကွဲပြားပျက်ပြို၊ ညောင်ကြီးမျို၍၊ ဖရိုဖရဲ၊ စည့်ကြဖျင်ဖျင်၊ သုဿန်ပြင်သို့ မမြင်ကောင်းဖူး၊ လေဟူးဟူးနှင့်၊ ကြည်နူးဘွယ်ရာ၊ ကျီးငှက်အာလျက်၊ ရှေးခါအတည်၊ မင်းနေပြည်ဟု၊ ပြောလည်းမယုံ၊ ဖြစ်နေပုံ၊ အကုန်တွေးမိ၊ ဝမ်းနဲမိသည်။ ဆွေးမိစရာ ဖြစ်သောင်းကြောင့်။

တွေးသိမသာ၊ ရှေ့အခါက၊ ရာဇာဘုရင်၊ ရွှေနန်းရှင်တို့၊ ဥဂ္ဂင်ဖွင့်လှစ်၊ ဧကရာဇ်ဟု၊ တက်သစ်နေတူ၊ အောင်လံ ထူလျက်၊ ရန်သူမပေါ်၊ ရွှေအိမ်တော်မှ၊ လှံတော်မလွတ်၊ ဒါးမချွတ်ဘဲ၊ စိုးကွပ်မင်းလုပ်၊ ထီးဖြူအုပ်လျက်၊ မလှုပ်ပြည်ရွာ၊ ရေနှင့်ကြာသို့၊ ရိပ်ရာစိုးစံ၊ ညီလာခံလျက်၊ နန်းရံစုံစီ၊ မင်းညီမင်းသား၊ မူးမတ်များတို့၊ ပျော်ပါးမကုန်၊ နတ်တို့ဘုံသို့၊ အာရုံ လိုက်ထင်၊ ယခုလျင်ကား၊ ဘုရင်လည်းပျောက်၊ နန်းရိုးနန်းမွေ၊ မရှိလေခြင်း၊ ရေမြေပိုင်သူ၊ ငါပင်ဟူ၍၊ တဆူထွင်းဖောက်၊ ခုမျက်မှောက်တွင်၊ တယောက်ဘုရင်၊ ဒို့အရှင်ကို၊ ဖူးမြင်လိုဘိ၊ တမ်းတမိသည်။ တွေးသိမသာ ဖြစ်သောင်းကြောင့်။

ဤရတုသီချင်းများကို တော်လှန်ရေးအတွက် လှုံ့ဆော်စည်းရုံးခဲ့စဉ်က တရားပွဲကြီးများ၌ ဟောပြောသူများ သုံးစွဲ ခဲ့ကြ၏။ ရှေးကိုလိုနီခေတ်က ကျွန်ဘဝတွင် နှစ်မွန်းလျက် မေမောနေသော လူထုကြီးအား နိုးကြားလျက်လာခြင်းမှာလည်း ဤကဲ့သို့သော လှုံ့ဆော်စည်းရုံးသည့် သီချင်းများ၏အကျိုးကျေးဇူးသစ္စာကြောင့် နိုးကြားလာကြပြီးလျှင် လူအာဇာနည်များ ထွန်းပေါ်လာပြီး လွတ်လပ်ရေး ကြိုးပမ်းသောလုပ်ငန်းများ အရှိန်အဟုန်ကြီးကျယ်လာပြီး လွတ်လပ်ရေးရခဲ့ကြသည်မှာ ဤစာတမ်းစကားများသည် အဓိက အထောက်အကူရခဲ့သည်။

၁။ မာတိကာ

ဤအတ္ထုပ္ပတ္တိများသည် တကယ်လက်တွေ့အဖြစ်များပင်ဖြစ်၏။ သို့သော် နှစ်ပေါင်း ၄၀-ခန့်ကဖြစ်၍ မှတ်တမ်း မှတ်ရာ၊ ခိုင်ယာရီများ ပျောက်ဆုံးပျက်စီး၍ နှလုံးသား၌တင်ကျန်ခဲ့သော အချက်များသာ ဖြစ်ပါတော့သည်။ အစီအစဉ် အချို့မှာ ရှေးကရေးမည့်အကြောင်း နောက်ရောက်၊ နောက်မှရေးရမည်အရာ ရှေ့ရောက်ဖြစ်သွားတာသည် ရှိနိုင်ပါသည်။ ဖြစ်ပျက်ခဲ့သည်ကတော့ လက်တွေ့အမှန်များဖြစ်ကြောင်း ဝန်ခံပါသည်။

၂။ နိဒါန်း

တော်လှန်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိများမှာလည်း စာရေးဆရာများသာလျှင် ရေးတတ်၍ ဘတ်ချင်စရာ စီကုံးရေးသားတတ်ပါ သည်။ ကျွန်တော်ကဲ့သို့ တော်လှန်ရေးသမားတစ်ဦးမှာ အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးရန်၊ ဆောင်းပါး၊ ဝတ္ထုဟူ၍ ခွဲခြားမရေးတတ်ဘဲ ဖြစ်ပျက်ခဲ့သည်များကို ပြန်လည်ဆင်ခြင်ပြီး ရေးခြင်းဖြစ်၍ ဟန်အမျိုးမျိုးရေးထွေးသွားမည်မှာ တထစ်ချသေချာနေပါသည်။ ကျွန်တော်၏အဓိကဦးတည်ချက်ကတော့ ထိုအချိန်တော်လှန်ရေးလုပ်ခဲ့ကြသော တာဝန်ခံခေါင်းဆောင်ကြီးများနှင့် လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ကြသော မြို့နယ်အသီးသီးမှ တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင်ငယ်များနှင့် လူထု လူတန်းစားများ၏သစ္စာရှိသော စိတ်ဓါတ် ရဲရင့်၍တာဝန်ယူရဲသော ရဲရဲတောက်၊ ဇာတိမာန်ကိုယ်ကျိုးစွန့်ပုံခြင်းနှင့် အသက် ဆံဖျား စွန့်စားခဲ့ကြသည်များကို နောင်လာနောက်သားများ သိသာစေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ လက်တွေ့ဖြစ်ရပ်များသည် စိတ်ကူးယဉ်ထက် အဆရာထောင်မက အံ့ဩစရာတွေ ဖြစ်ပါသည်။ စာသွားက မရေးတတ်၍ အကောင်အထည်မဖော် တတ်သဖြင့် ဘာလိုညာလိုဖြစ်နိုင်ပါသည်။ သို့သော် ဖြစ်ပျက်ပုံကို ထောက်၍ နှိုင်းဆညှိနှိုင်းပါက အရသာတစ်ဝက်ပေါ်ထွက် လာနိုင်ပါသည်။

ဤစာရေးသူ၏ ခံစားနာကျည်းချက်တစ်ခုက စေ့ဆော်၍သာလျှင် ဤတော်လှန်ရေးအကြောင်းအရာအချို့ကို တင်ပြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုခံစားချက်ကတော့(ရောင်တော်ပြန်နှင့် ရောလွတ်ခြင်း)ဟု အဓိပ္ပါယ်ရပါသည်။ ဖြစ်ရပ်က ဂျပန်ခေါ်ပြီး အင်္ဂလိပ်ကိုတိုက်ခိုင်း၊ ဂျပန်နောက်လိုက်လုပ်၊ ဂျပန်မကောင်းမှန်းသိပြန်တော့၊ အင်္ဂလိပ်ပြန်ပင့်၊ ဂျပန်ကို တိုက်ခိုင်း၊ နောက်လိုက်လုပ်၊ ကမ္ဘာ့အခြေအနေအရ ဗြိတိသျှက ကိုလိုနီစနစ်ကို ဖျက်၍လွတ်လပ်ရေးပေးတာဘဲဟု နောက်ပေါက် နိုင်ငံရေးဆရာကလေးတွေက ပြောကြပါသည်။ သူတို့ထင်တာနှင့် လက်တွေ့မှာ မည်မျှကွာသလဲ(ရှေးက တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင်များဟာ) နောက်ယောင်ခံ ရေသာခိုများပါလား၊ သို့မဟုတ် သူမတူအောင် ထူးခြား၍ စူးရှပြင်း ထန်သော ဇာတိသွေး ဇာတိမာန်ဖြင့် အရာရာကို ဆင်ခြင်နိုင်စွမ်းရှိသော ဇနညာဏ်၊ တိက္ခဉာဏ်၊ ဂမ္ဘိရဉာဏ်၊ လျင်မြန်သော ဉာဏ်၊ ထက်မြက်သောဉာဏ်၊ နက်နဲသော ဉာဏ်ဖြင့် ပီပီရီရီလုပ်ခဲ့ကြသလား၊ ဘယ်မျှခက်ခဲသော ပြဿနာများကို နည်းပရိယာယ်အမျိုးမျိုးဖြင့် ကျော်ဖြတ်ခဲ့ကြသလဲဆိုသည်ကို စာဖတ်သူများသာ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ကြရမည်။

စာရေးသူကတော့ တကယ်ဖြစ်ခဲ့တာများဟာ မျက်လှဲလော၊ ထုံးတမ်းစကားလောဟု ထင်ချင်လျှင်ထင်ကြပါတော့၊ စာရေးဆရာမဟုတ်၍ စပ်ငံင်ဖြစ်မည်မှတစ်ပါး ဟုတ်မှဟုတ်ပါရဲ့လားဟု ယုံထင်ကြောင်ထင်ဖြစ်ကြရမည်ကိုတော့ တာဝန်ယူပုံ ပါ၏။

ဤစာ၏နောက်အဓိကအချက်မှာလည်း ရခိုင်နှင့်ဗမာတော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင်အချင်းချင်း စိတ်ချယုံကြည်မှု ချစ်ကြည်ရင်းနှီးမှုများလည်း မည်သည့်အချိန်ခါမျှ မရခဲ့ဘူးသော ညီညွတ်မှု၊ ချစ်ကြည်မှု၊ ယုံကြည်အားကိုးမှု၊ ထိုတဦးကို တဦးသံသယ လုံးဝမရှိဘဲ ရရှိခဲ့ကြပါသည်။ အလွန်အလွန်ခိုင်မာသော နယ်ချဲ့တော်လှန်ရေးနှင့် ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေး မဟာမိတ်များ ဖြစ်ခဲ့ကြပါသည်။ ပိုပေးသမျှသော တော်လှန်ရေး မဟာတာဝန်များကို ရှေ့တမ်းစစ်မြေပြင်၊ ရခိုင်ဒေသမှ ခေါင်းဆောင်ကြီးများနှင့် ရဲဘော်များ ရာနှုန်းပြည့်ထမ်းဆောင်ခဲ့ကြောင်း တော်လှန်ရေးကို လက်လှမ်းမီခဲ့သော မြန်မာပြည် ထိပ်တန်းခေါင်းဆောင်များအသိဖြစ်ပါသည်။ သိဒ္ဓိတင်၍ မပြောမဖြစ်သည်မှာ ရခိုင်လူမျိုး လူနည်းစုမှာ ရှေ့တန်းစစ်မျက်နှာ ဖြစ်ခြင်း၊ မြို့တွေရွာတွေ အတည်တကျမရှိဘဲ ပျက်စီးနေချိန် ဂျပန်ထောက်လှမ်းရေးက အကွက်စေ့စေ့ထောက်လှမ်းနေချိန် မှာ တော်လှန်ရေးတာဝန်ကြီးအရပ်ရပ်ကို မဟာမိတ်တို့နှင့် ဆက်သွယ်၍ အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ကြပါသည်။ (ဤဖြစ်ရပ် ကိုလည်း ပြရခြင်းမှာ) ဂျပန်တပ်မတော်က ရှေ့တိုးလိုက်၊ ကိုဟီးမား-အင်ဖာထိရောက်လိုက်၊ နောက်တစ်ချိန် အင်္ဂလိပ်သစ္စာ ခံများ အန္တရာယ်နှင့်တကွ ဂျပန်အလိုတော်ရှိများ၊ အန္တရာယ်ကိုပါ တော်လှန်ရေးသမားများက ရှောင်တိမ်း၍ ခပ်တည်တည် ဖြင့် သတ္တိရှိရှိ၊ ဇွဲရှိရှိဖြင့် မတုံ့မလှုပ်လုပ်ခဲ့ကြသည်များကို ကျွန်တော်အိန္ဒြေဖြင့် သိဒ္ဓိတင်ရပါသည်။ တော်လောက်ပြီ၊ ဤဝိသေသနများကို ကျေးဇူးတင်သောအသိစိတ်ဖြင့် မှတ်တမ်းတင်ခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ် တော်လှန်ရေး၏ ခေါင်းဆောင်ကြီး ခေါင်းဆောင်ငယ်များသည် ရေသာခို အချောင်သမား နောက်လိုက်မဟုတ်ပါ။ ရဲရဲတောက်အာဇာနည် ခေတ်ဟောင်းကို ဖျက်ဆီး၍ ခေတ်သစ်ကို ဖန်တီးတည်ဆောက်သော ဗိသုကာများသာဖြစ်သည်။

၃။ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးနှင့် ဝံသာနုတရား

မြန်မာနိုင်ငံကျွန်ဘဝသို့ မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၁၈၆ခုနှစ်အချိန်ကပင် ရခိုင်နှင့်တနင်္သာရီနှင့် မြန်မာပြည်အောက်ပိုင်းကို ဗြိတိသျှတို့၏ အရှေ့အိန္ဒိယကုမ္ပဏီက သိမ်းပိုက်ခဲ့ကြသည်။ ရခိုင်လူမျိုးများမှာ သူ့ကျွန်မခံသော ဇာတိမာန်ရှိကြပါ၏ သို့သော်လည်း မြန်မာများက ၁၁၄၆ခုနှစ်အချိန်က ရခိုင်၏အချုပ်အခြာအာဏာကို ဘိုးတော်ဘုရား၏ သိမ်းပိုက်အုပ်ချုပ်မှုကို မကျေနပ်မှုကို အရင်းခံ၍ အင်္ဂလိပ်နှင့် မဟာမိတ်ပြု၍ တိုက်ခိုက်တော်လှန်ခဲ့ကြခြင်းသည် ရခိုင်ရောမြန်မာပါ ကျွန်ဘဝသို့ သက်ဆင်းခဲ့ကြရပေသည်။

ဗြိတိသျှတို့၏ လိမ်လှည့်မှုကို ခံရမုန်းသိပြီးနောက်ပိုင်းမှာ တော်လှန်ရေးလုပ်ခဲ့ကြပေသည်။ သို့သော်လည်း အချို့သော သစ္စာဖောက်ရခိုင်တို့ကြောင့် မအောင်မြင်ဘဲ ဆုံးရှုံးခဲ့ကြရ၏။ သမိုင်းတင်၍ ရေးထားသော စာတမ်းများအရလည်းကောင်း၊ အင်္ဂလိပ်၊ ပေါ်တူဂီ၊ ပြင်သစ်တို့၏မှတ်တမ်းအရလည်းကောင်း၊ နောင်လာနောင်သားတို့ သိရှိကြရသည်။

ရခိုင်အထက်တန်းအလွှာများကို ဗြိတိသျှအုပ်ချုပ်သူများကတစ်ဆင့် ရခိုင်လူမျိုးအား ဖိနှိပ်ရေးယန္တရားအဖြစ် အသုံးပြုခြင်း၊ မြန်မာပြည်အုပ်ချုပ်ရေး၌လည်း၊ ရခိုင်အလိုတော်ရိများကို အင်္ဂလိပ်လူမျိုးနှင့် တန်းတူချီးမြှင့်ခန့်ထားခြင်း နည်းပရိယာယ်ကြောင့် ကျွန်အုပ်ချုပ်ရေးအုတ်မြစ်ဟာ အတော်ပင် ခိုင်မာစွာ ရှိနေပါသည်။ အထူးသဖြင့် မြန်မာများ စီးပွားရေးနယ်လှည့်အောင် ကုလားလူမျိုးများကို မြေရှင်ကြီးများဖြစ်အောင် နှစ်၁၀၀၀ရန်မြေများ ထုတ်ပေး၍ ဘဏ်မှ ငွေလိုသလောက် ချေးငှားသွေးစုတ်ချယ်လှယ်သောစနစ်ကို ထူထောင်ပေးခြင်း၊ အိန္ဒိယကုလားချစ်တီးများသည် မြန်မာစီးပွားရေးကို လက်ဝါးကြီးအုပ်ထားစေပြီး မိမိတို့က ထွက်ကုန်သွင်းကုန်များကို ချုပ်ကိုင်၍ အုပ်ချုပ်ခဲ့သည်။ အော်တိုကရေစီကိုလိုနီ ယန္တရားဖြစ်သည်။ မြန်မာနှင့်ရခိုင်တို့မှာ အိန္ဒိယအင်ပါယာအတွင်း ပြည်နယ်လေးတစ်ခုသာဖြစ်သည်။ ဖွဲ့စည်းထားပုံကလည်း အလွန်စေ့စပ်သေချာလှသည်။ ကျေးရွာ၊ တိုက်နယ်၊ မြို့နယ်၊ ခရိုင်၊ တိုင်း၊ ဗဟို စသည်ဖြင့် ယူနစ်ထရီ ဘုရင်ခံတစ်ဦးတည်းသဘောဖြင့် အုပ်ချုပ်စေခြင်းဖြစ်သည်။ သက်ဦးဆံပိုင်စနစ်ထက် အလွန်ခိုင်မာသော ဖွဲ့စည်းပုံဟုဆိုနိုင်ပါသည်။

သူ့ကျွန်မခံလိုကြသောအင်အားစုများကို မွဲပြာကျစေ၍ နယ်မထူနိုင်အောင် လုပ်ထားသဖြင့် မြန်မာရော ရခိုင်ပါ ဇာတိမာန် လုံးဝပျောက်ကင်း၍ အင်္ဂလိပ်ကို သခင်၊ လက်ပါးစေအားလုံးကို အရှင်၊ အထူးသဖြင့် ပုလိပ်နှင့်ပြာတာ(မင်းစေ) များကိုပင် အရှင်ခေါ်ခဲ့ကြသည်။ နှစ်ပေါင်း(၅၀)ခန့်မှာ အလွန်အလွန်ငြိမ်းချမ်းသော တည်ငြိမ်သောကိုလိုနီအုပ်ချုပ်ရေး ဖြစ်သည်။ အိန္ဒိယရော မြန်မာနိုင်ငံပါ အလွန်ပင်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရှိနေကြစဉ်မှာ တနေ့တခြားပြည်သူလူထုသည် ထမင်းနပ်မှန် မစားနိုင်၊ ဝတ်စရာမရှိဘဝသို့ ကျဆင်းပြီးရင်း ကျဆင်းလျက်ရှိနေကြပါသော်လည်း လက်တဆုတ် စာအုပ်ချုပ်သူများ၊ ကုမ္ပဏီများမှာ တိုးတက်ပြီး ကြီးမားကျယ်ပြန့်လာခဲ့ပါသည်။ နေမဝင်နိုင်အောင် ကြီးကျယ်၍ ငြိမ်ဝပ်ပိပြားသော ဗြိတိသျှအင်ပါယာကို ထိုစဉ်က ဂရိတ်ဗြိတိန်ဟု ခေါ်ခဲ့ကြသည်။

၁၉-ရာစုနောက်ပိုင်းတွင် အာရှတိုက်၌ ဂျပန်တိုးတက်လာမှု၊ တရုတ်၌ဆွန်ယက်ဆင်၊ အိန္ဒိယ၌ မဟတ္တမဂန္တီ၊ မော်တီလာ နေရှူး၊ ရခိုင်မှ ဦးဥက္ကမ စသည်မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ ထွက်ပေါ်လာချိန်၊ အင်္ဂလိပ် ဂျပန်၏ ပထမကမ္ဘာစစ်ကြောင့် ကမ္ဘာလည်း နိုးကြား၍ ကမ္ဘာ့စီးပွားရေး၌လည်း စက်မှုနိုင်ငံများ အလှူအယက်ဖြစ်မှု၊ အာရှတစ်ခွင်မှ မျိုးချစ်ခေါင်းဆောင်များ ကလည်း မိမိနိုင်ငံတိုးတက်ဘို့အတွက် ဝံသာနုတရားဖြင့် လှုံ့ဆော်လာကြသည်။ ဆိုလိုသည်ကား အိန္ဒိယအမျိုးသားရေး၊ တရုတ် အမျိုးသားရေး လှုပ်ရှားမှုဂယက်သည် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ရိုက်ခတ်လာခဲ့ပါသည်။ ဦးဥက္ကမလည်း တရုတ်၊ ဂျပန်၊ အိန္ဒိယတို့တွင် လှည့်လည်၍ ဝံသာနုတရား ဟောပြောခြင်း၊ အိန္ဒိယသို့အခြေခံနယ်မြေပြု၍ ဟိန္ဒူမဟာဆပွအဖွဲ့၌ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခြင်းပြုပြီး၊ နောက်ပိုင်းမြန်မာနိုင်ငံသို့ ဆိုက်ရောက်ဟောပြောလာပါသည်။ ဤအထက်ပါ လှုပ်ရှားမှုများကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံမှာ ရဟန်းခေါင်းဆောင်၊ လူပုဂ္ဂိုလ်ခေါင်းဆောင်များ ပေါ်ပေါက် လာခဲ့ကြ၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များမှာ ဦးစိန္တာ၊ ဦးနန္ဒမာလာ၊ ဦးဝိစာရ၊ ဦးဝေပုလ္လ၊ ဦးနာဂိန္ဒတို့ဖြစ်ကြသည်။

လေးဦးပုဂ္ဂိုလ်မှာ ရခိုင်ဖြစ်၍ ဦးဝိစာရမှာ ယခုကျောက်တိုင် အထိမ်းအမှတ်ဖြင့် အသက်စွန့်သွားသော အရှင်သူမြတ် မြန်မာလူမျိုးဖြစ်ပါသည်။ ဦးဥက္ကမ၏အဆက်အနွယ် တပည့်ရင်းလည်း ဖြစ်ပါသည်။ နောက်ဦးအရိယမှာ ဦးဥက္ကမ၏ညီတော်ဖြစ်၍ သခင်ခေတ်မှာ သခင်အရိယဟု ခေါ်တွင်ပါသည်။

လူပုဂ္ဂိုလ်များမှာ ဦးချစ်လှိုင်၊ ဦးထွန်းရှိန်၊ ဦးပု၊ ဦးဘဖေ၊ ဦးပေါ်ထွန်း၊ ဒေါက်တာဘမော်တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ ဝံသာနုခေတ်နောက်ပိုင်း၌ ဆရာစံသူပုန်ထသည်။ ခရီးရောက်သွားခဲ့၏။ သူပုန်ထသည်မှာ မအောင်မြင်သော်လည်း ကျယ်ပြန့်သောဝါဒဖြန့် တော်လှန်မှုဖြစ်ဘို့ အကြောင်းတရား မဟုတ်ပါလော၊ တော်လှန်ပုံသို့မဟုတ် ဖြစ်ထွန်းလာခြင်းမှာ အထက်က တော်လှန်ရေးအမွေကို ဆက်ခံခြင်းပင်ဖြစ်၏။

ထို့နောက် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ယူနီဗာစတီကျောင်းသားများ၏ ၁၉၂၀ ခု သပိတ်မှတ်တစ်ဆင့် အမျိုးသားကောလိပ်နှင့် အမျိုးသားအထက်တန်းကျောင်းများမှလည်း မျိုးချစ်လူငယ်များ ဖြစ်ထွန်းမွေးဖွားလာကြသည်။ အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းမှာ အိန္ဒိယ

ပြည်နှင့်တွဲ၍ ပြည်နယ်တစ်ခု အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်မှထွက်ဖို့ စည်းရုံးသော နိုင်ငံရေးအမြင်ရှိသူများနှင့် ကြီးမားကျယ်ပြန့်သော အိန္ဒိယပြည်ကြီး၏ ကျွန်ုပ်တို့မှ လွတ်မြောက်နိုင်ရေးစည်းရုံးမှုကို အမှီပြုလျက် တဆင့်တဆင့် အုပ်ချုပ်ရေးသစ်များ တိုးတက် ရရှိရေးတောင်းဆိုတို့ကို လိုလားသည့် ခေါင်းဆောင်များ ကွဲပြား၍ ခွဲရေး-တွဲရေးပြဿနာ၊ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ ပါသည်။ ခွဲရေးအောင်မြင်ပြီးနောက်ပိုင်းမှာ ဒိုင်အာခီ အုပ်ချုပ်ရေးရရှိလာ၏။

အမျိုးသားလှုပ်ရှားမှုတွင် လုံးဝလွတ်လပ်ရေးရရှိလိုသူများ ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်လာရသည်အထိ၊ ဝံသာနုတရားပွဲ များ၌ လူထုသို့စည်းရုံးလှုပ်ရှားကြသော လူငယ်ခေါင်းဆောင်များ အုပ်စုနှင့် လူကြီးပိုင်းမှ တဆင့်မြင့်သောအုပ်ချုပ်ရေးကို ဘီလပ်ပါလီမန်အစိုးရထံတောင်းဆိုရန်ဆိုသည့် စေ့စပ်ရေးအုပ်စု၊ တော်လှန်ရေးအုပ်စုတို့ စတင်ဖြစ်ထွန်းလာရ၏။ တချိန် တည်းမှာ ဆရာဝံသုပုန်ထသည်ထိ၊ လယ်သမားဆင်းရဲသားအုပ်စုဖြစ်ထွန်းခဲ့၍ တော်လှန်ရေးအုပ်စုကြီးထွားတို့ လက္ခဏာ များဖြစ်ခဲ့သည်။ တော်လှန်ရေးလူငယ်အုပ်စုမှာ ကိုယ့်မင်းကိုယ့်ချင်း ဝါဒကို လက်ကိုင်ပြုလျက် ကိုယ့်မင်းကိုယ့်ချင်းအဖွဲ့ဟု စတင်ခဲ့ကြသည်။ မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၈၈ခု ခရစ်သက္ကရာဇ် ၁၉၃၅ခု (ခန့်မှန်းချက်)

၄။ လယ်သမားဆရာဝံသုပုန်၏ ဂယက်ရိုက်ခတ်မှု

ရခိုင်လူမျိုးစုဒေသ၌ ကျွန်ုပ်တို့အုပ်ချုပ်ရေးဖြစ်သော ကိုလိုနီယန္တရားပုံစံသည် မြန်မာနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံရော အုပ်ချုပ်ပုံစံ ပါအတူတူဖြစ်၏။ နည်းပရိယာယ်ကတော့ လုံးဝမတူပါ။ သတိထား၍သာမကြည့်ရှုပါက ထိုကဲ့သို့ခြားနားချက်ကို မသိနိုင် ဖြစ်ပါမည်။(ရခိုင်ပြည်)။ အုပ်ချုပ်ရေး၌၎င်း၊ စီးပွားရေး၌လည်းကောင်း၊ ရခိုင်လူမျိုးအင်္ဂလိပ်အလိုတော်ရှိများ လက်ထဲမှာ လုံးဝတည်ရှိနေပါသည်။ မြန်မာပြည်ထဲမှာဆိုပါလျှင် အုပ်ချုပ်ရေးမှာ ဘုရင်ခံနှင့် ရခိုင်လက်ပါးစေများ၏လက်ထဲမှာဖြစ်၍ စီးပွားရေးမှာ ဗြိတိသျှဘဏ်ကြီးများမှတဆင့် ချစ်တီးကုလားက လက်ဝါးကြီးအုပ်လျက် လယ်မြေအားလုံးနှင့်တကွ ကုန်စည် ဖြန့်ဖြူးရေးကိုပါ ချုပ်ကိုင်ထားရှိကြပါသည်။ ထိုအကြောင်းကြောင့် ရခိုင်ဘင်္ဂလားလူယုံတော်များမှာ မြန်မာနိုင်ငံ၏အုပ်ချုပ် ရေး အမာခံ- ဒေါက်တိုင်ဘဝဖြင့် အာဏာစည်းစိမ်ယစ်မူးလျက် ရှိနေကြ၏။ ဗမာလက်ပါးစေများမှာ ပေါ်ပေါက်ခါစအချိန် သာဖြစ်၍ မစာသာသေးပါ (နောက်ခေတ်တွေမှာ နေရာယူကြမည့်အစပျိုးချိန်ပါဘဲ)။

ရခိုင်၌တော်လှန်ရေးအဆက်အနွယ်တို့သည်၊ ဆရာဝံ ဂဠုရာဇာသုပုန်ကို အားပေးလိုသောစိတ်ဖြင့် ရခိုင်ရိုးမကို ကျော်၍ ရောက်လာမည်ကို ကြိုဆိုစောင့်မျှော်ခဲ့ကြသည်။ (ဝါ) တော်လှန်ဝံသုပေါ်ထွန်းလာပါလျှင် အားပေးအားမြှောက်ဝင် ၍ အုပ်မည့်သဘောထားပင်ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ဆရာဝံသုပုန်ကို ဖြိုဖျက်နိုင်သဖြင့် ရခိုင်အင်္ဂလိပ်လက်ပါးစေများ မျက်နှာပို၍ ကြီးထွားလာပါသည်။

ထိုခေတ်ထိုအချိန်က ရခိုင်၌ နိုင်ငံရေးအဖွဲ့မှာ အာရက်ပါတီ၊ ရခိုင်ပြည်အဖွဲ့ခေါ်သော ဦးရဲကျော်သူ၊ သူဌေးကြီး အဆက်အနွယ်များပင် ဖြစ်သည်။ ပါလီမန်နေရာအားလုံးဟာလည်း သူတို့ချည်းဖြစ်ကြ၏။ ရောင်းတဲဘိုလ် ကွန်ဖရန်၊ ဘီလပ်သွားစဉ်ကလည်း ကေ-အက်စ်-အမ် (K.S.M T.P.S) ဦးရွှေသာ၊ ဝတ်လုံတော်ရ၊ သူဌေးကြီးဦးရဲကျော်သူ၏ သားပင်လျှင် ရခိုင်လူမျိုး၏ မျက်နှာဖုံးကိုယ်စားလှယ် ဖြစ်ပါသည်။

သို့သော်လည်း ထိုလူကြီးများအုပ်စုကို မကြေနပ်၍ တစင်ထောင်လိုသော မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးမှာ ရှေ့နေကြီး ဦးမြထွန်းဖြစ်သည်။ ဦးမြထွန်းမှာ (ရခိုင်တိုင်းလုံးဆိုင်ရာ ကြီးပွားရေးအဖွဲ့) အပေါ်ယံမှာ စီးပွားရေးသဏ္ဍာန်ဖြင့် အတွင်း ရေး နိုင်ငံရေး၊ တော်လှန် ရေးအဖွဲ့ကို စတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။ စစ်တွေခရိုင်ရှိ မြို့နယ်များမှ မျိုးချစ်များအပြင် ကျောက်ဖြူ- သံတွဲခရိုင်များမှ လူကြီးမျိုးချစ်များကိုပါ စည်းရုံးဖွဲ့စည်းခဲ့၏။ ဆရာတော်ဦးစိန္တာနှင့် ဦးဥက္ကမ၏တပည့်ရင်း နန္ဒမာလာ လူထွက် ဦးထွန်းစိန်တို့နှင့်တိုင်ပင်၍ ဝံသာနုတရား ဝံသာနုရက္ခိတလမ်းစဉ်ဖြစ်သော အမျိုးပညာ၊ ဘာသာ၊ သာသနာ စသောဝါဒကို လက်ကိုင်ထား၍ ဟောပြောသောအဖွဲ့ဖြစ်သည်။

၅။ ရခိုင်အမျိုးသား ကွန်ဂရက်အမြဲစတ

ရခိုင်သံဃာတော်များသည် ဝဠဝတီ၊ ရမ္မာဝတီ၊ မေဃဝတီ၊ ဒွါရာဝတီဟူ၍ ဝတီလေးရပ်မှ သံဃာတော်များအား လုံးသည် တနစ်မှာတစ်ကြိမ်ကျ စစ်တွေမြို့ ဝင်္ဂဘာတွင် မဏ္ဍပ်ကြီးဆောက်လုပ်၍ သံဃာတော်များ၏ညီလာခံတစ်ရပ် ပြုလုပ်ခဲ့ကြသော အစဉ်အလာတစ်ခု ရှိခဲ့ကြ၏။ ထိုညီလာခံကို ရခိုင်အခေါ်အားဖြင့် သံဃသမဂ္ဂီအစည်းအဝေးဟု ခေါ်ကြ၏။ ထိုအစည်းအဝေး၌ စာပြန်ပွဲ၊ တရားဓမ္မဟောပြောပွဲ၊ ဆွမ်းလောင်းပွဲ၊ များ စည်းကားသိုက်မြိုက်စွာ ပြုလုပ်ပြီး မူဝါဒချမှတ်ဆုံးဖြတ်ကြပါသည်။ တိုးတက်လာသော ဝံသာနုခေတ်နှင့်အညီ၊ အမျိုး၊ ပညာ၊ ဘာသာ၊ သာသနာကြီးပွားရေး ဟု ဆုံးဖြတ်သောမူတစ်ရပ်ကို ချမှတ်ပြဌာန်းခဲ့ကြပါသည်။ ဝံသာနုတရားပွဲတိုင်းမှာ ထိုစကားရပ်ကို သုံးစွဲခဲ့ကြသည်ဖြစ်၍ နောက်ပေါက်နိုင်ငံရေးဟောပြောပွဲတိုင်းမှာလည်း အမျိုးပညာ၊ ဘာသာ၊ သာသနာလေးဌာန တိုးတက်ကြီးပွားရေးဟု

ဟောပြောကြပေသည်။ ထိုသံဃာမဂ္ဂိ၌ ဓမ္မကထိက၊ ဦးစိန္တာနှင့်တကွ၊ အခြားဓမ္မကထိကများစွာ ပါဝင်တက်ရောက်ခဲ့ကြသည်။ တော်လှန်ရေး၌ထင်ရှားမည့် ဦးပညာသီဟဆရာတော်နှင့် ဦးနာရဒကဲ့သို့ ဆရာတော်ကြီးများလည်း ပါလာခဲ့ကြ၏။ ဤသံဃာမဂ္ဂိဟောပြောပွဲသည် ခေတ်မှီသော၊ တော်လှန်ရေးစကား၊ ဘာသာရေး၊ စာပေရေး၊ လူမျိုးရေးစကားများကို လူပုဂ္ဂိုလ်၊ ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ဟောပြောရာတရားပွဲဖြစ်သည်။ (ဝါ)တော်လှန်ရေးနှင့် နိုင်ငံရေးပေါ်ထွက်လာဘို့ လေ့ကျင့်ရာ စခန်းကြီးတစ်ခုလိုဖြစ်နေပါသည်။ ရခိုင်တော်လှန်ရေး၌ တာဝန်ခံခေါင်းဆောင်မှာ ရဟန်းတော်များပင် ဖြစ်ခဲ့ကြသည်။ လူခေါင်းဆောင်များမှာ နောက်လိုက်များသာ ဖြစ်ကြောင်း သမိုင်း၌လက်တွေ့သိသာနိုင်ပါသည်။

နောင်ခေတ်တွင် အမျိုးသားအဖွဲ့ကြီးဖြစ်လာဖို့ ရခိုင်တိုင်းလုံးဆိုင်ရာကြီးပွားရေးအဖွဲ့၊ ရခိုင်ပါတီခေါ် အဖွဲ့များလည်း ဤပွဲတွင် ဝါဒဖြန့်ကြဲ စည်းရုံးခဲ့ကြပါသည်။ ဆရာတော်သံဃာတော်အများစုသည် ရခိုင်ပါတီခေါ်သောအဖွဲ့န(ဝါ) ဦးရဲကျော်သူ သူဌေးကြီး မိသားစုကြီးများသော အဖွဲ့၏ဩဇာသာ သက်ရောက်သွားပါသည်။ ထိုအဖွဲ့နှင့် ပုဂ္ဂိုလ်များမှာ အာဏာလက်ရှိမြေပိုင်ရှင်ကြီး၊ ဩဇာရှင်ကြီးများဖြစ်၍ သူတို့အချိန်အဝါသာလျှင် ရခိုင်လူထုနှင့်တကွ ရခိုင်သံဃာတော်များကို ရိုက်ခတ်လွှမ်းမိုးခဲ့၏။

ထိုသံဃာတော်များထဲမှ ပထမဆုံး ရခိုင်တိုင်းလုံးဆိုင်ရာ စီးပွားရေးအဖွဲ့ကြီးခေါင်းဆောင် ရှေ့နေဦးမြထွန်းမှာ ဦးစိန္တာကို ကြည်ညိုသဘောကျပြီး ပင့်ဆောင်လျက် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးပြီး နိုင်ငံရေးဆက်လက်စည်းရုံးကြဘို့ ပူးပေါင်းကြပါသည်။ ထိုစဉ်ပင်လျှင် ဦးမြထွန်းမှာ ဦးနန္ဒမာလာ (လူပြန်တော်) ဆရာထွန်းစိန်ကို ဝါဒဖြန့်ပွားရေးအဖြစ် ရရှိထားပြီး ဖြစ်ပါသည်။

ထို့နောက်ပိုင်းတွင် ရခိုင်ပြည်လုံးကျွတ် ဝံသာနုညီလာခံကြီးကို ဆရာတော်ဦးစိန္တာ ဦးစီးဆောင်ရွက်မှုဖြင့် စစ်တွေမြို့မှ ဦးမြထွန်း၊ ကျောက်ဖြူမြို့မှ ဦးစောလှညိုတို့ကို ပင့်ဖိတ်လျက် ဆင်ပေါ်တင်၍ ကြိုဆိုပြီး ဝံသာနုလယ်သမားထုညီလာခံကြီးကန်းနီရွာ၊ မင်းပြားမြို့နယ်၌ ဇာတ်ပွဲ၊ ရုပ်သေးပွဲ၊ ကျင်ပွဲ၊ ဟန်ကပွဲများဖြင့် ခြိမ်းခြိမ်းသဲသဲပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ (၁၂၉၁-ခု) မြန်မာသက္ကရာဇ် အချိန်ကဟု ခန့်မှန်းမိသည်။ ထိုအချိန်သည် အင်္ဂလိပ်အုပ်ချုပ်ရေး ဩဇာအထွတ်အထိပ် ရောက်ချိန်ဖြစ်သည်။ ရခိုင်လူထုမှာ တော်လှန်ရေးစိတ်ဓါတ် လုံးဝကင်းချိန်ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ အစိုးရကို ကြောက်ရွံ့တုံ့ချိန်ပင်ဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်အလိုတော်ရှိများမှာ အလွန်ပင်ဘုန်းတန်ခိုး ပြည့်ဝနေကြပါသည်။ ဟိုတကွက် ဒီတကွက်တော့ တော်လှန်ပစ်လိုကြသော စိတ်ဓါတ်၊ မခံချင်သောသဘောထား ကျွဲသိမ်း၊ လယ်သိမ်းလုပ်တာများ၊ စပါးပင်ထောင်စနစ် နှိမ်ဝယ်ထားတာများ၊ စပါးဈေးနှိမ်ဝယ်ခြင်း၊ အပိုနှစ်တင်းကို စပါးတင်းတစ်ရာဝယ်တိုင်း အဆောင်းပေးရခြင်း၊ မတရားယူမှု တရားဝင်နေခြင်း၊ ခံခက်ခံပြင်းကြပါသည်။

ထိုအချိန်က လယ်သမားကျေးရွာလူထု လူတန်းစား လူကြီးလူငယ်၊ မိန်းမယောက်ျားများ၏ ပကတိစိတ်ထားကို ယခုလူများ မည်သို့မျှဆင်ခြင်၍ မရနိုင်ပါ။ ဤစာရေးသူ ရဲရဲတောက်ဖာတိမာန်ဖြင့် ထင်ရှားကျော်ဇောခဲ့သော သခင်ဘစိန်၏ဘဝဖြင့်သာ နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ကြပါတော့။ ကျွန်တော်သည် အိမ်ခြေ(၅၀)ရှိသော မြေပုံမြို့နယ် ကြတ်စင်တိုက်၊ ပဲကောက်ဆိုတဲ့ရွာမှာ မွေးဖွားကြီးပြင်းလာသူ၊ အဆင်းရဲဆုံးလယ်သမားအလွှာမှ လူတစ်ဦးဖြစ်ပါသည်။ ခြောက်ပဲတန်အင်္ကျီ၊ သုံးမတ်တန်လုံချည်သည် ကျွန်တော်၏ပွဲနေပွဲထိုင် အဘိုးတန်ပစ္စည်းဖြစ်သည်။ ပွဲကြီးတစ်ခုသို့သွားလျှင် ငါးပဲခြောက်ပဲ၊ သုံးမတ်ဆိုလျှင် ထိပ်တန်းပါတဲ၊ ပိုးဖဲကတ္တီပါဝင်သူများ၏ အနီးကိုမှ မကပ်ရဲပါ။ မျက်နှာငယ်၊ မျက်နှာမဲ့ဖြင့် ငေး၍ကြည့်နေမိပါသည်။

ထိုစဉ်က လူကုန်တန်နှင့် လူတန်းစေ့နေထိုင်သူ ကျေးရွာလူထုသည်ပင်လျှင် မင်းစေနှင့်၊ ပုလိပ်ကို အရှင်သခင်ဟု ခေါင်းမဖော်ဝန်၊ မျက်နှာမော်၍မကြည့်ဝံ့ကြပါ။ ဘောင်းဘီ၊ ဦးထုတ်ဝတ်သူများကို ပင်မင်းဝတ် မင်းစားဟု ထင်မြင်မှတ်သား၍ ထယ်ထယ်ဝါဝါဝတ်လာသူများ အစိုးရများဟု ကျေးရွာသူ ကျေးရွာသားများ အမှတ်ထားကြပါ၏။ ကြောက်လန့်ရိုသေကြ၏။ မော်၍မှ မကြည့်ရဲကြပါ။ အင်္ဂလိပ်လူမျိုးဆိုပါက ဘီလူးသရဲသဘက် ရှေ့ရောက်သည်ထက် အဆရာထောင်မက ကြောက်လန့်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဤမျှပင် လူ၏ဇာတိသွေးမာန် ညှဉ်းဆုတ်ယုတ်ခဲ့ပါသည်။ ဝါးခနိတ်အိမ်ငယ်များမှ နေ့ရနေ့စားများ၊ သားသမီးတို့၏ဘဝနှင့် စိတ်သဘောထားကို ယခုခေတ် လူကြီးလူငယ်များ မှန်းဆနိုင်ရန် သခင်-ဘစိန်၏ ဘဝဖြင့် နှိုင်းယှဉ်ပြခြင်းပါ။

ကျွန်တော်မှတ်မိသော အသက်ခြောက်နှစ်အချိန်က ကျောက်ထိုးဆရာ ဆေးထိုးရန်လာသည်ကို အစိုးရလာသည်ဟု အော်၍ သူငယ်ချင်းများနှင့် ငှက်ပျောပင်အုပ်ထဲ ဝင်၍ဝပ်လျက် ကြောက်ရွံ့တုန်နေခဲ့သည်ကို ယနေ့တိုင်မှတ်မိနေပါသည်။ ဤသည်မှာလည်း မိရိုးဖလာ ယဉ်ကျေးမှုစရိုက်၊ တောသူတောင်သားတို့၏စိတ်နေစိတ်ထား၊ အမှတ်ပင်ဖြစ်သည်။ ချဲ့ထွင်ရေးသားမှုမဟုတ်ကြောင်း သိစေလိုပါသည်။ ဤမျှ၍ရွှေ့နိမ့်ကျနေသောစိတ်များကို ဘာမထီ၊ ဇာနီသွေး၊ ရဲရဲတောက်ယောက်ျား၊ မိန်းမများဖြစ်လာအောင် ဘယ်လိုဆေးများ ထိုးသွင်းခဲ့သောကြောင့် တပြည်လုံးအံ့ကြနိုးကြား၍ သတ္တိရှင်ဖြစ်လာကြသည်ကို တွေ့ရှိကြရပါမည်။ ရခိုင်အမျိုးသားအဖွဲ့ကြီးအုတ်မြစ်သည် အဆင်းရဲဆုံးသော လယ်သမားကျေးရွာလူတန်းစား

အလွှာ၌အခြေခံခဲ့ပါသည်။ ဦးစိန္တာ၏ဝံသာနုညီလာခံသည် ထိုစဉ်က ဘုန်းကြီးပျံ့ပွဲ၊ ဘုရားပွဲကဲ့သို့ဟူသော လူထုကြီးက ယူဆခဲ့ကြ၏။ နောက်မှသာလျှင် အာနိသင်ကြီးမားစွာ ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။ ရခိုင်အမျိုးသားအဖွဲ့ကြီး အမြူတေ ဘဝသည် အလွန်ကျယ်ပြန့်ခဲ့ပါသည်။ ကွန်ဂရက်ကြီးဘဝသို့ မရောက်မီက ဟိုတစ်ခုနှင့် အာနိသင်မရှိသေးဘဲ လူတွေစိတ်ဝင် စားမှုမှာလည်း လောကနိဗ္ဗာန်ခေတ် လူတိုင်းချမ်းသာလာသောခေတ်ကို ရောက်ရှိမည်ဆိုပါကလား၊ ယခု အင်္ဂလိပ်၊ တရုတ်၊ ကုလားများဟာ အဆီနှင့်အသားကို စား၍ ငါတို့တိုင်းရင်းသားများမှာ အရိုးအရေကိုမျှ ခံစားနေရ၍ဟု ပြောဟောမှု၏ နားစွန်နားဖျား ကောလဟာလသည် ပေါ်ပြူလာလို ဖြစ်ခါစအချိန်ပင်တည်း။

ပြည်သူများသည် မနိုးကြားကြသေးသော်လည်း လှုပ်လှုပ်ရွရွနှင့် ဟိုတစ်ပေါက် သည်တပေါက် တီးတိုးဝါဒဖြန့်လွှင့် လျက်ပင်ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်မှာ မြန်မာနိုင်ငံ၌ နဂါးနီစာပေ ဖြန့်ချိရေးပေါ်လာခဲ့သည်။

ရခိုင်အမျိုးသားများမှာ ဗမာ့တေးဂီတကို သားစဉ်မြေးဆက်သုံးစွဲခဲ့ကြခြင်း၊ နှစ်နှစ်သက်သက်လက်ခံသီဆိုကြခြင်း၊ တီးမှုတ်ကြခြင်းသည်၊ ဘိုးတော်မောင်ဝိုင်း ယူလာခဲ့သော ယခု ရခိုင်ဖြစ်ရုံနေသော လေးမြို့ချောင်းရှိ ရခိုင်များသည် အဓိကပင်ရင်းပင် ဖြစ်ရမည်ဟု ကျွန်တော်ယူဆပါသည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေ မြန်မာတေးဂီတကို မိမိတို့၏ ရိုးရာဂီတလို သဘောထား၍ ကျွမ်းကျင်မှုကြောင့် အကျိုးကျေးဇူးများ ဖြစ်ထွန်းကြပါသည်။

လူမွဲတွေက မနှေးအမြန် သူဌေးဖြစ်တော့မည်။ ဒို့နဂါးနီ သိဒ္ဓိတန်ခိုးနှင့် ဆင်းရဲသားတို့မညှိုးပြီ၊ အကျိုးထူးပေးတော့ မည်တဲ့၊ ခေတ်သစ်တည်ထောင်မည်၊ စသည်များကို ကျေးလက်အနွှအပြားသီဆိုကြ၍ စိတ်ဓါတ်တက်ကြွမှု အကူအညီရကြ ၏။ မြန်မာကိုယ်မင်းကိုယ်ချင်းအဖွဲ့ဝင် လူငယ်ခေါင်းဆောင်များမှာလည်း အတွေ့အကြုံရင့်ကျက်သော လူလတ် ခေါင်းဆောင်ကြီးများဖြစ်လာကြ၏။ တချိန်တည်းမှာ မိမိကိုယ်ကို သခင်အမည်မှည့်ခေါ်၍ သခင်ကျင့်ဝတ်အာဇာနည်များ အဖြစ် ခံယူလျက် ရဲရဲတောက်ဟောပြောခြင်း၊ ထောင်ထဲသို့ အစီအရီ မတွန့်မဆုတ် လက်သီးလက်မောင်း တန်းလျက် ထောင်ထဲသို့ဝင်ကြ၏။ နောက်၌ကျန်သူများက ထောင်ကျဘို့ကို ဆံခြည်မျှ မတွန့်မဆုတ်ဘဲ ဆက်လက်၍လုံးဝလွတ်လပ်ရေး အတွက် တော်လှန်ဟောပြောကြသည်ကို သတင်းစာများမှတစ်ဆင့် ရခိုင်လူငယ်ပညာတတ်များ ကြားသိရ၍ ချီးကျူးထောပနာ ပြု၍ အတုမြင်အတတ်သင်လိုမှု ကြီးထွားလာကြ၏။

သခင်ဘွဲ့ခံယူသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မျိုးချစ်စိတ်ဓါတ်ကြီးမားခိုင်ခံ့သည့် ဇာတိသွေး ဇာတိမာန်ပြင်းထန်သည့် ထောင်ကျဘို့နှင့် အသက်စွန့်ဘို့ကိုပင်လျှင် သန္နိဋ္ဌာန်ရှိသူများဖြစ်ကြ၏။ ရခိုင်တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင်ကြီး ဆရာတော် ဦးစိန္တာ၏ပတ်ဝန်းကျင်သည် ဆင်းရဲသော တောင်သူလယ်သမားများဖြစ်သည်။ ကိုလိုနီခေတ် အရှိန်အဟုန်ကြီးမားစဉ်အခါ က အင်္ဂလိပ်နှင့်လက်ပါးစေ အမှုထမ်းအရာထမ်းများကို မျက်နှာကိုမှမော်၍ မကြည့်ဝံ့ကြသည့်သူများသာ ဖြစ်ကြပါသည်။ ခေတ်ပညာလည်း မတတ်ကျွမ်းကြသဖြင့် ဗဟုသုတမရှိကြပါ။ သို့သော်လည်း ရိုးသားဖြောင့်မတ်၍ ကိုယ်ကျိုးစွန့်ဘို့ သတ္တိဗီဇရှိကြသည်။ အများအတွက် ဇွဲဝီရိယစိုက်ထုတ်လုပ်ကိုင်နိုင်ကြသူများပင် ဖြစ်ကြသည်။ ထိုလူစုထဲ၌ ချင်းအမျိုးသား များလည်း ပါဝင်နေသည်။

ရခိုင်အမျိုးကွန်ဂရက်ဖြစ်လာမည့် ရခိုင်တိုင်းလုံးဆိုင်ရာ ဝံသာနုအဖွဲ့၏ အမာခံများပင် ဖြစ်သည်။ ရခိုင်ကျေးရွာ များ၏အစဉ်အလာအရ စုပေါင်းလုပ်ကိုင်ခြင်း၊ အသီးသီးတာဝန်ကိုယ်စီ ခွဲယူတတ်ခြင်း၊ ကော်မတီငယ်များဖွဲ့လျက် ဆောင်ရွက်ခြင်းများတွင် စံပြလောက်အောင် ကျွမ်းကျင်ကြပါသည်။ ညီလာခံကြီးများ၏ အထွေထွေတာဝန်ရပ်များကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်လုပ်ကိုင်နိုင်ကြသည်။ ချို့ယွင်းမှု တစ်စုံတစ်ရာမှ မရှိဟုဆိုနိုင်၏။ အစည်းအဝေးလုပ်၍ ဆုံးဖြတ်တတ်ကြ၏။ ဆပ်ကော်မတီ၊ မိန်းကော်မတီတို့၏ တာဝန်ကို ခွဲခြားနားလည်ကြ၏။ မဏ္ဍပ်ကနားဆောက်လုပ်၊ ချက်ပြုတ်၊ ကျွေးမွေးနေရာ ချထားပုံ၌ စနစ်တကျလုပ်ကိုင်နိုင်ကြကြောင်း ရှေ့တွင် တွေ့သိကြရပါမည်။

၆။ ဒို့လက်ရုံးသတင်းစာနှင့် ရခိုင်တိုင်းလုံးဆိုင်ရာလူငယ်များ ညီလာခံ

ရခိုင်လူမျိုးအဖိနှိပ်ခံ တောင်သူလယ်သမားလူတန်းစားများသည် အမျိုးမျိုးချုပ်ချယ်ဖိနှိပ်သော ကိုလိုနီအုပ်ချုပ်ရေး ကို ငြိမ်၍ခံမနေကြတော့ဘဲ ဟိုမှသည်မှ လှုပ်လှုပ်ရှားရှား အပြစ်ပြောလာကြ၏။ မြေရှင်များကို မုန်းတီးစက်ဆုပ်ရွံရှာလာကြ ၏။ တဆက်တည်း အမှုထမ်း အရာထမ်း အင်္ဂလိပ်လက်ပါးစေများကို အရိုအသေကင်းပြီး အပြစ်မြင်လာကြပြီ။

ထိုအချိန်တွင် ရခိုင်ပြည်စစ်တွေမြို့၌ တောင်သူလယ်သမားလက်ရုံး၊ တောင်သူလယ်သမား ပါးစပ်၊ ဒို့လက်ရုံးသတင်း စာကို ဖတ်ပါဟု ခေါင်းစဉ်ဖြင့် သခင်စံရွှေဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ရဲရဲတောက်ပြည်သူ့အဖိနှိပ်ခံများဘက်မှ ရပ်တည်သော သတင်းစာတစ်စောင် ပေါ်လာ၏။ တောင်သူလယ်သမားများကို နားမျက်စိ ဖွင့်ပေးခြင်း၊ ကိုလိုနီစနစ်နှင့် မြေရှင်နေရှင် စနစ်များ ဆန့်ကျင်ရေးကို ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ရေးသားခြင်း၊ ရဲရဲတောက်မြေရှင်ဆန့်ကျင်ရေးနှင့် နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးရေးသား ခြင်း၊ သခင်ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဘာမထီ၊ ဇာနည်ဘွား သဘောသက်ရောက်သော ဟောပြောမှုများပြုလုပ်ခြင်းကြောင့်

တောင်သူ လယ်သမားများ အားကိုးကြသည်။ ချီးကျူးထောပနာပြုကြသည်။ ထိုသခင်စံရွှေသည် ရခိုင်ထံမှ ပထမဆုံးသော သခင်ဘွဲ့ ခံယူသူပင်တည်း။ ၁၉၃၆ခုအချိန်မှာ ဌာနချုပ်သခင်အဖွဲ့မှ ခေါင်းဆောင်သခင်လေးမောင်ကို ရခိုင်သို့ပင့်ဖိတ် ခေါ်လာပြီး ရခိုင်တိုင်းမြို့နယ်များသို့ သွားရောက်လျက် နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး၊ သခင်တို့လုပ်ငန်းကျင့်ဝတ် များကို ဟောပြောစည်းရုံးသဖြင့် ရခိုင်လူငယ်များ သခင်အမည်ခံလျက် ဒို့ဗမာအစည်းအရုံးသို့ ဝင်ခဲ့ကြပါသည်။ မရှေးမနှောင်း ပင်လျှင် ရခိုင်လူငယ် (ဝါ)ရခိုင်တိုင်းရှိ လူငယ်များအားလုံး ညီညွတ်မှုရရှိဘို့အတွက် ပြည်လုံးကျွတ်ညီလာခံတစ်ရပ် ပြုလုပ်၍ ဒို့လက်ရုံးသတင်းစာက လှုံ့ဆော်ခဲ့သည်။ နိုးကြားခါစဖြစ်သော လယ်သမားထုနှင့် လူငယ်များလက်ခံ၍ လှည်းနေလှေအောင်း ထိုစကားပြန်ပွားလာပါသည်။ ဤကိစ္စ မူလအစဖြစ်ပေါ်လာခြင်းမှာ စစ်တွေမြို့ရှိ ပညာတတ် မျိုးချစ်လူငယ်များမှာ အဖွဲ့မျိုးစုံ၊ အမည်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းလျက်ရှိနေကြပါသည်။ ပစ္စည်းမဲ့အဖွဲ့၊ မျိုးချစ်အဖွဲ့၊ နိုးကြားရေးအဖွဲ့၊ ရခိုင်လူငယ်အဖွဲ့ စသည်ဖြင့် အချို့က ဝိတအမှီပြု၊ အချို့တော်လှန်ရေး၊ အချို့လူတန်းစားဝါဒ၊ အချို့အမျိုးသား၊ အချို့က နိုးကြားရန် ရည်ရွယ်ချက် အဖုံဖုံဖြင့် ရှိနေကြသည်ကို တစ်စုတခဲတည်းဖြစ်ရန် မျက်နှာစုံညီဆွေးနွေးကြပြီး ပြည်လုံးကျွတ် လူငယ်ညီလာခံ ကော်မတီတစ်ရပ်ကို ဖွဲ့စည်းပြီးလှုံ့ဆော်ကြသည်။ ကာလဒေသနှင့်ကိုက်ညီသောကြောင့် တပြည်လုံးအားပေးမှုဖြင့် မင်းပြားမြို့ တွင် လူငယ်များ၏ ညီလာခံကြီးဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်လာခဲ့ပါသည်။ ထိုညီလာခံသည် ရခိုင်၌လူငယ် ညီလာခံသာဆိုသည် တောင်သူလယ်သမားကိုယ်စားလှယ်များ အားလုံးပါဝင်ကြ၏။ ခြိမ်းခြိမ်းသဲသဲ စည်ကားသိုက်မြိုက်စွာ ကျင်းပနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ထိုအစည်းအဝေးကို မင်းပြား၌ ကျင်းပခြင်းသည် မင်းပြားမြို့နယ်သည် ထူးခြားသည့် နယ်တစ်နယ်ပင် ဖြစ်သည်။ နိုးကြားမှု၌ မြို့ရှိ လူလတ်လူငယ်အားလုံး နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်ကြသည်။

သခင်အများဆုံး၊ ထောင်ကျသူအများဆုံး၊ လူထုနိုးကြားမှုထောက်ခံမှု အများဆုံးဖြစ်သောနယ်တစ်နယ်ဖြစ်ပြီးလျှင် နယ်ချဲ့သမားအကြောက်ဆုံးသော မြို့နယ်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ မင်းပြားမြို့နယ်အတွင်းမှ ကန်ဖေတိုက်နယ်လူထုသည် နယ်ချဲ့ ဆန့်ကျင်ရေး၌ တက်တက်ကြွကြွရှိခဲ့သည်။

၇။ ရခိုင်တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့ ပေါ်ထွက်လာခြင်း

ရခိုင်ပြည်လုံးကျွတ်လူငယ်များ ညီလာခံမှ ရခိုင်တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့ကြ၏။ ထိုတိုင်းရင်းသားအဖွဲ့ ၌ လူငယ်ခေါင်းဆောင်များပါဝင်ကြသည်။ တက်ကြွသောစည်းရုံးရေးကေဒါများလည်း ပါရှိကြ၏။ ရခိုင်တိုင်း မြို့နယ်ပေါင်းစုံ၊ တိုက်နယ်ပေါင်းစုံနှင့်တကွ တောင်ပိုင်းမြောက်ပိုင်း၊ တောင်ပေါ်ဒေသထိ ကျယ်ပြန့်စွာ စည်းရုံးကြသည်။ ကျေးရွာလူထု သည် တိုင်းလုံးဆိုင်ရာ၌လည်း အဖွဲ့ဝင်များ ဖြစ်ရှိကြပြီးနောက် တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့ကိုလည်း ထောက်ခံအားပေး၍ ဝင်ရောက် ကြ၏။ အရောရောနှင့်ရောထွေး ရှက်တင်ဖြစ်ကြသည်။

ဤကဲ့သို့ တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့ ဖြစ်ပေါ်လာချိန်မှာ မြို့နယ်အမည်နှင့် ဘက်ပေါင်းစုံမှ ရဲရဲတောက်သခင်အမည်ခံ၍ ဟောပြောစည်းရုံးသူများ ရှိလာကြသည်။ မြို့နယ်အလိုက် အမည်နှင့်တကွ အတ္ထုပ္ပတ္တိအကျဉ်းဖော်ပြမှသာလျှင် စာဖတ်သူ များထင်မြင်နိုင်မည်။

ရခိုင်တိုင်း ဒေသအနှံ့ဟောပြောသူများ၊ လူကြီး ဦးနန္ဒမာလာ၊ ဦးထွန်းစိန်နှင့် ဒို့လက်ရုံး၊ သခင်စံရွှေဖြစ်သည်။ ရဟန်းတော်များမှာ ဦးစိန္တာ၊ ဦးနာရဒ ဆရာတော်ကြီးများ ဖြစ်ကြသည်။

စစ်တွေခရိုင်ရှိ မြို့နယ်များက စတင်၍ မြို့နယ်အလိုက် တင်ပြမည်ဖြစ်၍ စစ်တွေမြို့နှင့် စစ်တွေမြို့နယ် တင်ပြပါ ရစေ။ စစ်တွေမြို့မှ နိုးကြားရေး ဦးဘစ်၊ ဦးသဒိုးလှ၊ ဦးအောင်ထွန်းမြ၊ ဦးတောလူတို့ဖြစ်သည်။

ဦးဘစ်မှာ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ သူငယ်ချင်း၊ စက်ရှင်တရားသူကြီး ဦးသာဇံဦး၏သားဖြစ် သော်လည်း မျိုးချစ်နယ်ချဲ့တော်လှန်ရေး၊ လူငယ်ခေါင်းဆောင်ပင်ဖြစ်သည်။

ဦးသဒိုးလှ ။ ကျောင်းဆရာ၊ စာရေးဆရာ၊ သတင်းစာအယ်ဒီတာဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်ပြိတိသျှနယ်ချဲ့အစိုးရက ဒိုင်နာစပူရ်ထောင်သို့ ဘမ်းယူသွားသော ဒိုင်နာစပူရ်ထောင်ပြန်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဖြစ်ပါသည် ။ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ် အဖြစ် ထင်ရှားသူတစ်ဦးဖြစ်၍ ရခိုင်တိုင်း၌လူသိများသူဖြစ်သည်။

ဦးအောင်ထွန်းမြ ။ ။ လူငယ်ပညာတတ်၊ ရဲတပ်ကဲ့သို့ လူငယ်စကောက်တပ်ဖွဲ့ကို စတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့ သူဖြစ်၏။ ရဲရဲတောက်ဟောပြောမှုဖြင့် ထင်ရှားလာပါသည်။ သတ္တိရှိ၍ လူငယ်များအားကိုးအားထားမှုကို ရရှိသော ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးဖြစ်သည်။

စစ်တွေမြို့နယ်မှ ကျောင်းဆရာ ဦးတောလူဆိုသူမှာလည်း ရဲရဲတောက်ဟောပြောပုံသူ ဖြစ်ပါသည်။ တော်လှန်ရေး

ကို ရှေ့ရှုသော တက်ကြွစိုးကြားလာအောင် ဟောပြောနိုင်မှုကြောင့် ဆရာတောလူ စည်းရုံးရေးမှူးတစ်ဦးအဖြစ် ထင်ရှားခဲ့သည်။

ရသေ့တောင်မြို့နယ်မှ မျိုးချစ်ကျော်ဦးဖြစ်ပါသည်။ ထိုသူသည် မိမိကိုယ်ကို မျိုးချစ်အမည်ခံယူလျက် ရခိုင်တစ်ပြည်လုံးအနှံ့အပြား သွားရောက်ဟောပြောသူဖြစ်သည်။ ဘမ်းချုပ်ခံရသည်။ အကြိမ်များစွာရှိ၍ ထောင်ထဲရောက်လျှင် ဟောပြောပုံ၏။ ထောင်မှလွတ်လျှင် ပိုမိုပြင်းထန်သော စကားများဖြင့် နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်နှင့် လက်ပါးစေများကို လူထုက အထင်သေးအမြင်သေး၊ စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ်ဖြစ်အောင် ရှုတ်ချ၍ဟောပြောမှု၊ ပမာမခန့်ပြုမှုတွင် စံပြတစ်ဦးဖြစ်သည်။ ဥပဒေမလွတ်သော တော်လှန်မှုစကားများ၊ အကြည်အညိုကင်းအောင် ဟောဝန်ပြောဝန်သောကြောင့် အာဇာနည်ဟုပင် တင်စားခေါ်ခဲ့ကြသူပင်ဖြစ်သည်။ ၎င်းမျိုးချစ်ကျော်ဦးမှာ စစ်တွေမြို့၌ မိဘလုပ်ငန်းတာဝန်ဖြင့် ပြောင်းရွှေ့မှုကြောင့် စစ်တွေမြို့သားလည်းခေါ်နိုင်ပါသည်။ ထူးကဲမှုတစ်ခုက ပုလိပ်အရာရှိ ဂါတ်စာရေး မိဘများမှ မွေးဖွားလာသူတစ်ဦးဖြစ်သည်။ ရခိုင်တော်လှန်ရေး၌ထင်ရှား၍ (ဒိုင်နာစပူရ်ထောင်ပြန်) ဘွဲ့ထူးရသူတစ်ဦးဖြစ်သည်။

မင်းပြားမြို့နယ်မှ ဦးဘိုးစံ၊ ဦးဘိုးလှ၊ ဦးချက်ဖား၊ ဦးမောင်စံလှ၊ ဦးအိုးလောင်၊ ဦးဘိုးအောင်၊ ဦးမောင်သာခိုး၊ ဦးဖြူသာထွန်းတို့ဖြစ်သည်။ (နန္ဒမာလာ-ဦးထွန်းစိန်မှာ မြို့နယ်တစ်ခုအတွက်မဟုတ်၍ ချန်ထားခဲ့ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအဝှမ်းနှင့် ရခိုင်ပြည်တစ်ခုလုံး ဟောပြောသူဖြစ်၍ မြို့နယ်စာရင်း၌ ချန်လှပ်ထားခဲ့ပါသည်။)

ဦးဘိုးစံ ကျောင်းဆရာကြီးတစ်ဦးဖြစ်သည်။ မြို့ပေါ်၌လည်းကောင်း၊ တော်လှန်ရေး ရဲဘော်များထံ၌လည်းကောင်း၊ ခေါင်းဆောင်ဖြစ်သည်။ တည်ကြည်ဖြောင့်မတ်၍ ဩဇာအရှိန်အဝါရှိသူဖြစ်သည်။ လူငယ်များနှင့် ခိုးတူဘောင်ဖက် ရှေ့တန်းမှပါဝင်လှုပ်ရှား၍ တာဝန်ယူသူဖြစ်သည်။ မင်းပြားမြို့နယ်၏ရဲရဲတောက် လူငယ်ခေါင်းဆောင်အားလုံး၏ လေးစားမှုရသည့် အပြင် ရခိုင်ပြည်မြို့နယ်ပေါင်းစုံမှ လူငယ်ခေါင်းဆောင်များ၏ လေးစားမှုကို ခံရသူဖြစ်သည်။

ဦးဘိုးလှ (ဝါ)သခင်ဘိုးလှ။ ။ လူငယ်ပညာတတ်တစ်ဦးဖြစ်သည်။ ရဲရဲတောက်ဟောပြောဝန်မှုကြောင့် သခင်အမည်ခံသူများထဲ၌ ပထမဆုံး အဖမ်းခံရသူဖြစ်သည်။ နယ်ချဲ့ဗြိတိသျှအစိုးရနှင့်တကွ လက်ပါးစေများကို မျိုးချစ်ကျော်ဦးလိုပင် ပမာ မခန့်သူ၊ ထောင်ကျဘို့ကိုလည်း တွန့်ဆုတ်ခြင်းလုံးဝမရှိ အသက်စွန့်ဘို့တာဝန်ရပ်ကို ဝန်မလေးသောသူရဲကောင်းအာဇာနည် တစ်ဦးဖြစ်သည်။ အိန္ဒိယမှ ဦးညိုထွန်း၊ ဦးထွန်းစိန်၊ သခင်ဘိုးလှနှင့် တော်လှန်ရေးလုပ်ငန်းနှင့် လျှို့ဝှက်ပြီး ရခိုင်ရှေ့တန်း စစ်မြေတစ်နေရာသို့ ရောက်ရှိစဉ်က အဖမ်းခံရ၍ ဂျပန်ဖက်ဆစ်ကွပ်မျက်ခြင်းကို ခံရသည်။

ဦးချက်ဖား ။ ။ ဤပုဂ္ဂိုလ်လည်း လူငယ်သခင်အမည်ခံ ပညာတတ်တစ်ဦးဖြစ်ပါသည်။ စည်းရုံးဟောပြောရေး၊ ကျွမ်းကျင်သူတစ်ဦးဖြစ်ပြီးလျှင် လယ်သမားထုနှင့် ရင်းနှီးသူဖြစ်သည်။ တိုင်းပြုပြည်ပြု ပါလီမန်အမတ်ဖြစ်သည်။

သခင်မောင်စံလှ။ ။ အိန္ဒိယ-ဒိုင်နာစပူရ် ထောင်ပြန်ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဖြစ်သည်။ ပြုံးပြုံးရွှင်ရွှင်နှင့် လူထုဆက်ဆံရေးကောင်းသူတစ်ဦးဖြစ်သည်။ အရာရာ၌ အနစ်နာခံတတ်မှုကြောင့် လူချစ်လူခင်များ၍ လေးစားခံရသူဖြစ်သည်။

သခင်အိုးလောင်။ ။ ကန်ဖေထိုက်နှင့် မင်းပြားမြို့နယ်တွင် ထင်ရှားသောပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်လည်း ဒိုင်နာစပူရ်ထောင်ပြန်ဖြစ်ပါသည်။ စည်းရုံးရေးကောင်းသူဖြစ်ပြီး ကိုယ်ကျိုးစွန့်အနစ်နာခံဝန်သော သတ္တိနှင့်ပြည့်စုံပါသည်။ ဦးဘိုးအောင် (သခင်ဘိုးအောင်) လယ်သမားလူထုအထဲမှ ထိုခေတ်ထိုအချိန်မှာ သခင်အမည်ခံယူ၍ တာဝန်ခံဟောပြောစည်းရုံးဝန်သူသည် အလွန်ရှားပါးသည်။ သခင်ဘိုးအောင်ကဲ့သို့ လယ်သမားလူတန်းစားထဲမှ ခေါင်းဆောင်များရှိပါသည်။ သို့သော်လည်း သခင်ဘိုးအောင်ကဲ့သို့ လှုပ်ရှားစည်းရုံးဟောပြောမှုတွင် မယှဉ်သာသဖြင့် ထင်ရှားကျော်ကြားခြင်း၊ ဦးဘိုးအောင်ကဲ့သို့ မကျော်ကြားပါ။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်လည်း အိန္ဒိယ ဒိုင်နာစပူရ်ထောင်ပြန်တစ်ဦး ဖြစ်ပါသည်။

ဦးမောင်သာခိုး။ ။ သခင်ပညာတတ် လူငယ်တစ်ဦးဖြစ်သည်။ မင်းပြားမြို့နယ်ရှိ လူငယ်သခင် ခေါင်းဆောင်များအနက် တစ်ဦးဖြစ်သည်။ အေးအေးလူလူနှင့်တည်ကြည်ဖြောင့်မတ်၍ သတ္တိရှိသူတစ်ဦးဖြစ်ပါသည်။ စည်းရုံးလှုပ်ရှားမှု ကိစ္စရပ်တိုင်းမှာ ပါဝင်ခဲ့သူဖြစ်၍ ဒိုင်နာစပူရ်ထောင်ပြန်တစ်ဦးပင်ဖြစ်သည်။

ဦးဖြူသာထွန်း။ ။ ဒိုင်နာစပူရ်ထောင်ပြန်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံရေးဟောပြောစည်းရုံးရေး၌ တောင်ပေါ်ရှိ ချင်းအမျိုးသားများကိုပါ သိမ်းသွင်းစည်းရုံးနိုင်သည်နှင့် ဖုံသာပြည်လုံးကျွတ် အစိုးရဒါပီ-ပွဲတော်ကို ချင်းအမျိုးသားများက ကူညီမှုမရအောင်

လှူဆောင်နိုင်သည်။ ချင်းအမျိုးသားများတို့သည် ယခုအခါ ကျွန်မဟုတ်တော့ပြီ။ သခင်များဖြစ်ကုန်ကြပြီ။ သို့ဖြစ်၍ အင်္ဂလိပ်နှင့်တကွ ၎င်းတို့လက်ပါးစေ၊ အစိုးရအမှုထမ်း၊ အရာထမ်းတို့က ခန့်ခွဲခိုင်းစေချက်များကို မလုပ်ကြနှင့်တော့၊ သပိတ်မှောက်ဖို့ဟောပြောရာ၌ အောင်မြင်မှုရရှိသဖြင့် အစိုးရက ချင်းအမျိုးသားကို သစ္စာခံစေသော ထိုပွဲကြီးပျက်ခဲ့အောင် ဝီရိယစိုက်ထုတ်ခဲ့သူတစ်ဦးဖြစ်သည်။ လယ်သမားထုထဲမှ အိန္ဒိယဒိုင်နာစပူရ်ထောင်ထဲသို့ အပို့ခံရသော လယ်သမားထု၏ ရဲရဲတောက်ကိုယ်စားလှယ် ခေါင်းဆောင်တစ်ဦး ဖြစ်ပါသည်။

မြေပုံမြို့နယ်။ ။မြေပုံမြို့နယ်သည် တော်လှန်ရေးသမိုင်း မစတင်နိုင်သောခေတ်၊ ဝံသာနုခေတ်ဦးအစပိုင်း အချိန်ကပင် တော်လှန်ရေးနယ် ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

ထိုတော်လှန်ရေးမှာ ကံသာရွာ၊ အိုးခွန်တော်တိုက်ပွဲပင် ဖြစ်သည်။ ထိုအိုးခွန်တော်တိုက်ပွဲကို စတင်ဖော်ထုတ်၍ ခေါင်းဆောင်သူမှာ ရဟန်းတော်ဓမ္မကထိက မေဃဝတီ ဦးနာဂိန္ဒပင်ဖြစ်သည်။ ယနေ့တိုင် အိုးခွန်လွတ်မြောက်ခဲ့ပါသည်။ ဦးနာဂိန္ဒမှာ မန်အောင်မြို့မှာ သူ၏မွေးဖွားရာဇာတိဖြစ်၍ မေဃဝတီဟု အမည်မှည့်ခေါ်သော်လည်း မြေပုံမြို့နယ်၌ ကြီးပြင်းလာခဲ့သူဖြစ်ပါသည်။ နာယကဆရာတော်ကြီး ဦးစိန္တာတို့နှင့် တစ်ချိန်တည်း ရဟန်းဖြစ်၍ ဓမ္မကထိက ဖြစ်လာကြ၏။ ပဲခူးမင်းကျောင်းတိုက် ဒွါရဝါတီတွင် ပညာသင်ကြားခဲ့ပြီး ဦးချစ်လှိုင်၊ သမတ၊ ဝံသာနုအဖွဲ့ကို ထောက်ခံအားပေးသူ ဖြစ်ပါသည်။

နောက်တစ်ခုက မြေပုံမြို့နယ်မှာ နာယကဆရာတော်ကြီး ဦးစိန္တာ၏အမာခံနယ်မြေပင်ဖြစ်၏။ ဦးစိန္တာမှာ မင်းပြားရင်းဘွယ်ရွာ၏ ဘွာရာဇိဖြစ်ပြီးလျှင် မြေပုံမြို့နယ်၊ ကျောက်ငန္ဒာကျေးရွာ၏ ကျောင်းထိုင်ဆရာတော်ဖြစ်၏။ ကြာအင်းတောင်ဆရာတော်ကြီးနှင့် ကန်းနီဆရာတော်ကြီးများ၏ တပည့်ရင်းဖြစ်၏။ အထက်ပါဂိုဏ်းအုပ်ဆရာတော်တို့ပင်လျှင် မျိုးချစ်၊ ခေတ်မှီပုဂ္ဂိုလ်ရဟန်းတော်များဖြစ်၍ ဆရာတော်ဦးစိန္တာ၏ ဝံသာနုခေတ် လုပ်ငန်းပေါင်းစုံနှင့်တကွ သခင်ခေတ် စည်းရုံးရေးလုပ်ငန်းများတွင် ကန်းနီဂိုဏ်းနှင့် ကြာအင်းတောင်ဂိုဏ်းတစ်ခုလုံး ထောက်ခံချက်အမာခံရရှိသည်။

ဆရာတော်ကြီးနှစ်ပါး၏အားပေးမှုကိုလည်း ခံယူရရှိသည့်အပြင် ဂိုဏ်းသံဃာတော်များနှင့်တကွ လယ်သမား တကာတကာမများ၏ ထောက်ခံအားပေးမှုကိုလည်း ပြည့်ပြည့်စုံစုံရရှိပါသည်။

မြေပုံမြို့နယ်မှာ ဦးဘအောင်၊ ဦးစံသိန်း၊ ဦးမောင်မောင်(ဦးမောင်မောင်)မှာ ဝံသာနု ဦးဝေပုလ္လပင်ဖြစ်သည်။ ဦးဥက္ကမ၏ မြန်မာနိုင်ငံဝံသာနုခေတ် စည်းရုံးချိန်က တပည့်ရင်းတစ်ဦးဖြစ်သည်။ ဤပုဂ္ဂိုလ်များကြောင့်လည်း ပိုမိုခိုင်မာသော စည်းရုံးရေးကို ရရှိခဲ့၏။

တချိန်တည်းမှာပင် သခင်ဘစိန်၊ သခင်ဘစောအောင်၊ သခင်အောင်၊ သခင်မောင်စောဦးတို့သည်လည်း လူငယ်ထဲမှ ခေါင်းဆောင်ပေါ်ထွန်းလာခဲ့ကြသည်။

မြေပုံမြို့နယ်မှ သခင်ဘစိန်မှာ နာယကဆရာတော် ဦးစိန္တာနှင့် ဦးပညာသီဟ၊ ဦးနာရဒတို့၏တပည့်ရင်း၊ ညာလက်ရုံး တစ်ဦးဖြစ်သည်။

သခင်ခေတ်တော်လှန်ရေး ဟောပြောမှုတွင် ရဲရဲတောက် ဟောဝန်ပြောဝန်ခြင်း မဆုတ်မနစ်သော ဇွဲဝီရိယရှိခြင်း၊ တရားထိုး၊ တဇောက်ကန်းလုပ်တတ်ခြင်းတို့ကြောင့် ထောင်ရောက်အချုပ်ခံရသည်မှာ အကြိမ်ကြိမ်ဖြစ်သည်။ မြေပုံမြို့နယ် လူငယ်များနှင့် အခြားမြို့နယ်ပေါင်းစုံရှိ လူငယ်သခင်များနှင့် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်သည်။ ရခိုင်တိုင်းရှိ မြို့နယ်ပေါင်းစုံ ကျေးရွာပေါင်းစုံကို ကျယ်ပြန့်စွာဟောပြောစည်းရုံးနိုင်ခဲ့သော လူငယ်ခေါင်းဆောင်ဖြစ်၍ ဟောတတ်ပြောတတ်မှုတွင် ထင်ရှားကျော်ဇောသူဖြစ်သည်။

မြေပုံမြို့နယ်မှ သခင်ဘစောအောင်မှာ ဟိုက်စကူးကျောင်းသားလူငယ် ပညာတတ်တစ်ဦးပင်ဖြစ်၏။ သခင်ဘစိန်နှင့်တွဲဘက်ညီသည်။ ဦးစိန္တာ၊ ဦးပညာသီဟ၊ ဦးနာရဒတို့၏ တပည့်ရင်းဖြစ်သည်။ ဟောပြောခြင်း၌ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာ၍ အတုယူ လျက်ဟောပြောဘို့ကိုလည်း ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ဟောပြောတတ်သည်။ ဉာဏ်ထက်သဖြင့် ဒီဂရီရအောင်ထိ ပညာသင်ကြားလို သောမိဘများ၏ရည်မှန်းချက်ကို သခင်ဘစိန်၏ အင်္ဂလိပ်ကျွန်ပညာဆိုသော အယူအဆဝင်ခဲ့သဖြင့် ပျက်စီးဆုံးရှုံးခဲ့၏။ ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်သို့ဝင်ရောက်ပြီး ဗိုလ်ဖြစ်ခဲ့သည်။ အလွန်အသက်ငယ်သေး၍ ဟောပြောလွန်ကျူးမှုတွင် ထောင်မရောက်ခဲ့ပါ။ နောက်ခေတ်၌ ထောင်ချုပ်ထဲသို့ ရောက်ခဲ့ပါသည်။ ရခိုင်တိုင်းတစ်ခုလုံးကို ကျယ်ပြန့်စွာ စည်းရုံး ဟောပြောရာတွင် ပါဝင်သူဖြစ်သည်။

သခင်အောင်ဘမှာ လူငယ်ပညာတတ် ဟိုက်စကူးကျောင်းသားဖြစ်၏။ စတင်၍တော်လှန်ရေးသို့ ပါဝင်စဉ်ကပင်လျှင် လူတန်းစားဝါဒကို ခံယူသူဖြစ်သည်။ ဟောပြောစည်းရုံးမှု၌ ဝါသနာမကြီးပါ။ ရုံးလုပ်ငန်းကဲ့သို့ စီမံခန့်ခွဲမှု၌သာ ပါဝင်ခဲ့သည်။ ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်၌ ဗိုလ်အဆင့်ရောက်ခဲ့သည်။ ဒို့လက်ရုံးသတင်းထောက်ဖြစ်၍ ဟောပြောစည်း

ရုံးမှ နေရာတိုင်း သခင်မောင်စောဦး ပါဝင်ခဲ့ပါသည်။ ကဲ့ရဲ့ချီးကျူးမှုကိုလည်း သည်းခံနိုင်စွမ်းရှိသူတစ်ဦးဖြစ်သည်။
ရခိုင်တိုင်းတော်လှန်ရေး၌ ကြီးမားသောတာဝန်အချို့ကို မြို့နယ်ပေါင်းစုံမှ ခေါင်းဆောင်များက ပါဝင်ထမ်းဆောင်ခဲ့ကြပါသည်။ ဘူးသီးတောင်၊ မြောက်ဦး၊ မာန်အောင်၊ ကျောက်ဖြူ၊ သံတွဲ၊ တောင်ကုတ်၊ ဝှံ့မြို့၊ အမ်းမြို့၊ ပေါက်တော၊ ကျောက်တော်မြို့များအကြောင်းကို မတင်ပြ၍ မဖြစ်နိုင်ပါသဖြင့် သင့်တော်သလို တင်ပြခဲ့ပါသည်။

ဘူးသီးတောင်မြို့နယ်မှ ဦးစံထွန်းအောင်၊ ရှေ့နေ ဦးမောင်ညိုတို့ ဖြစ်သည်။ ဦးစံထွန်းအောင်သည် ရခိုင်တိုင်း၌ ခေတ်အဆက်ဆက်မှ မဆုတ်မနစ်ဘဲ တော်လှန်ရေး၊ နိုင်ငံရေးလုပ်ငန်းပေါင်းစုံကို ဦးပညာသီဟဆရာတော်နှင့်တွဲဘက်၍ ဆောင်ရွက်ခဲ့သောထင်ရှားသော ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးပင်ဖြစ်သည်။ အိန္ဒိယ-ဒိုင်နာစပူရ်သို့ ပို့ဆောင် စစ်ကြီးအတွင်း၌ အင်္ဂလိပ်က ဖမ်းချုပ်သူများအနက် တဦးဖြစ်၏။ ဟောပြောစည်းရုံး စွယ်စုံကျွမ်းကျင်သူဖြစ်သည်။

ဦးမောင်ညို၊ ရှေ့နေ။

။၎င်းပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း ထောင်ထဲ၌ အိန္ဒိယဒိုင်နာစပူရ်တွင်ပင် သေဆုံးကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ မြိတ်သျှန်ယဲ့တော်လှန်ရေး၌ ရှေ့တန်းမှတက်တက်ကြွကြွ ခေါင်းဆောင်ခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်ပင်ဖြစ်သည်။

မြောက်ဦးမြို့နယ်မှ ဦးသာထွန်းအောင်၊ ဦးဂန္ဓမာ၊ ဦးရန်ကြီးအောင်နှင့် ဦးစိန်ထွန်းဖြူ၊ ဦးထွန်းလှခိုင်၊ ဦးယာတော၊ ဦးမောင်ဖိုးစိန်တို့အပြင် ကျွန်တော်နှင့်မဆက်စပ်မိ၊ ဆက်စပ်မိသော်လည်း အမည်မသိသောသူတွေ ပါရှိပါသေးသည်။

မြို့ဟောင်းမြို့နယ်မှပင်လျှင် တော်လှန်ရေးပင်မဌာနချုပ်ပျားတဲစခန်းတည်ရှိခဲ့၏။ ဦးပညာသီဟနှင့် တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင်များ၏ ဌာနချုပ်တစ်ခုဖြစ်သည်။ ထိုဒေသရှိကျေးရွာများမှ လူကြီးလူငယ်အချို့လည်း ရှေ့တန်းမှဟောပြောစည်းရုံးသူများဖြစ်သည်။ ခမီးအမျိုးသားခေါင်းဆောင် ပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်သည်။ ရခိုင်အမျိုးသားအချို့လည်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။ ဦးလေသာအောင်၊ ဦးရွှေသာ၊ ဦးအင်္ဂီ၊ ဦးအောင်ဘန်း၊ ဦးထွန်းအောင်ကျော်၊ မောင်ရှင်ဖခေါ်သည် ပုဂ္ဂိုလ်များပင် ဖြစ်သည်။ တစ်ဦးတစ်ဦးစီ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ မရေးသားပါပြီ။ အားလုံးခြုံ၍ ရေးသားတင်ပြပါမည်။

မြို့ဟောင်းခေါ် မြောက်ဦးမြို့မှာ ယခင်က ရခိုင်ဘုရင်များ ထီးနန်းစိုက်ခဲ့သော မြို့တော်ကြီးဖြစ်ပါသည်။ သဇင်ပန်းခိုင် ပွင့်ချင်းဆိုင်-ရခိုင်ဘုရားပေါင်းဟု သမိုင်းတွင်သဖြင့် ခြောက်သန်းကျော်ရှိပါသည်။ လောကမာန်အောင်၊ ဇိနမာန်အောင်၊ သကျမာန်အောင်၊ ရတနာ့မာန်အောင်၊ မင်္ဂလမာန်အောင်၊ နှင့် ရှစ်သောင်း၊ ကိုးသောင်း တန်ခိုးကြီးဘုရား၊ ဒုက္ကန်သိမ်ကဲ့သို့ ထင်ရှားသောရှေးဟောင်း အဆောက်အအုံများရှိသည့်အပြင်၊ အင်္ဂလိပ်မြိတ်သျှန်လူယုံတော်၊ မြေရှင်ကြီးများ၏ ကြီးစိုးသောမြို့ဖြစ်ပါသည်။

၈။ နာယကဆရာတော် ဦးစိန္တာ။

ဤဆရာတော်သည် ရခိုင်တော်လှန်ရေး၏ သမိုင်းပင်ဖြစ်သည်။ ဆရာတော်ရဟန်းဖြစ်ခါစအချိန်တွင် ရခိုင်ပြည်၏ အခြေအနေ၊ အနေအထားပုံသဏ္ဍာန်ကို ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်းပေါ်လွင်အောင် မရေးတတ်နိုင်ခြင်း၊ တင်ပြဝန်ခံပါသည်။

သို့သော်လည်း ကျွန်တော်စာရေးသူကိုယ်တွေ့ ထိုအချိန်က ရခိုင်လူထုကြီး၏ စီးပွားရေး၊ ပညာရေး၊ လူမှုရေး၊ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေးနှင့် တော်လှန်ရေးဖြစ်နိုင်ဖို့ လက္ခဏာမရှိနိုင်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော်သိနေသောအသိဆိုပင်လျှင် ဤကဲ့သို့ ငါတို့ဘာကြောင့် ခေါင်းမဖော်ရဲကြတာလဲ၊ မော်၍မှမကြည့်ရဲကြတာလဲ၊ ဆိုတာကို ထိုစဉ်က ဆင်းရဲ၍ ၎င်းပညာမတတ်၍ဟုသာ ထင်မြင်ယူဆခဲ့ပါသည်။ ကျွန်တော်အထင်နှင့်အမြင်မဟုတ်မှန်ကြောင်းကို ကျွန်တော်ပင် ရဲရဲတောက်ခေါင်းဆောင်ဖြစ်လာသည်က သက်သေခံထားပါသည်။ ဤရွှေ့၍မျှန်မုံကျနေသော မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်ကို တစ်စတစ်စ စိုက်ပျိုးလာသောဥယျာဉ်မှူးမှာ ဆရာတော်ဦးစိန္တာပင်ဖြစ်သည်။ ရခိုင်လူ၏ နိမ့်ကျနေသောအကြောင်းရင်းနှင့် ဖြစ်နေပုံကို လက်တွေ့ရှုပုံသဏ္ဍာန်ကို ပါတတ်သလောက်ရေးပြပါအံ့။ ကုန်လွန်ခဲ့ပြီးသောနှစ်ပေါင်း ၅၃နှစ်အချိန်က ကျွန်တော်အသက်(၁၃)နှစ်ဖြစ်ပါသည်။ မြေပုံမြို့ အေ-ဆီ-အမ်မကျောင်း၌ ၆တန်း၊ ဆဋ္ဌမတန်း သင်ကြားနေချိန်က ဖြစ်ပါသည်။ ဦးနာဂိန္ဒနှင့် ဦးစိန္တာ ရဟန်းပျိုးများ၊ ဓမ္မကထိက ဖြစ်ခါစအချိန်ဖြစ်ပါသည်။ တရားဟောကောင်းသဖြင့် တကာတကာမများ ချီးကျူးကြ၏။ ဆရာတော်ကြီးများကလည်း ချီးမြှောက်ကြသည်။ တစတစနှင့် ထင်ရှားသောဓမ္မကထိကများ ဖြစ်လာကြပြီး ရဟန်းတရား ရဟန်းအလုပ်ဖြင့် ပျော်ရွှင်နေ၏။

တောသူတောင်သား လယ်သမားထု၏ စီးပွားရေးမှာ လုံးဝနုလံမထူဘဲ ဖွတ်ကြောပြာစု၊ ခရုဆံကျွတ်သဘောဖြစ်သည်။ မြေရှင်များ၏ မြေခကြီးမှုအပြင် စပါးစိုက်ပျိုးချိန်က ငွေရင်းမလုံလောက်သဖြင့် အော်ဒီမာန်ခေါ် စာချုပ်ငွေယူ၍ အတိုးကြီးပေးရခြင်း ဤသည်နှင့်မလုံလောက်၍ ပင်ထောင်စပါးကြိုတင်ရောင်းထားရ၏။ ဤရောင်းချမှုကို ရခိုင်အခေါ် ဒါဒေါင်ချသည်ဟု ခေါ်ခဲ့ကြ၏။ ဗမာစကားဖြင့် အကြွေးရောင်းခြင်းဟုဆိုမည်။ စပါးပေါ်ချိန်၊ မြေခယူ ပင်ထောင်ရောင်းပါယူသဖြင့် ဘာမျှမကျန်ဖြစ်သူများက ရာခိုင်နှုန်း ၇၅-ခန့်ဖြစ်ကြသည်။ ဤလူများ စားဝတ်နေရေးအတွက် လယ်ကို မြေရှင်

ကြီးများထံ ပေါင်နှံခြင်းကြောင့် မဆပ်နိုင်ကြဘဲ၊ အတိုးရင်းပေါင်းများလာသောအခါ လယ်ကိုမြေရှင်ကြီးများထံ အပိုင်အပ်နှံ ကြရသဖြင့် မြေမဲ့ယာမဲ့များသည် ရာခိုင်နှုန်း ၈၀ထိ ဖြစ်လာခဲ့ကြသည်။ မြေရှင်များမှာ ရုံးတစ်လုံး၊ ဒါးတစ်စင်းဖြင့် အော့ဖွတ်စ်၊ ဖွင့်၍ စာရေးစာချိမန်နေဂျာကြီးများနှင့် ဘရန်ဒီ၊ ဝီစကီ၊ မော်တော်ဘုတ်ကြီးငယ်များဖြင့် ဖိမ်တွေ့နေခဲ့ကြသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များကို ပြုစုဂေါင်းဟု ရခိုင်စကား၌ ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ ပြုစုရှင်များ ပုံသဏ္ဍာန်အနေအထားမှာ လုံးဝလွတ်လပ်စွာ သွေးစုတ်ချယ်လယ်နိုင်ဘို့အတွက် သူမြေရှိ ကျေးရွာများကို ဘုရင်သက်ဦးဆံပိုင်စနစ်ကဲ့သို့ တရားစီရင်ရေးကိုပါ ပိုင်ဆိုင် နေပါသည်။ တထီးတနန်းကဲ့သို့ပင် မြေရှင်ကြီးများကို ထိုနှစ်(၁၀၀)၊ ဂရန်မြေအဖြစ် ပေးထားသည်။ ဤသို့ပေးထားခြင်း သည် အကြောင်းမဲ့မဟုတ်ပါ။ အကြောင်းက ပုဆိန်ရိုးများအဖြစ် အသုံးချခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ မြေရှင်ကြီးများ၏ ဘိုးဘေး များမှာလည်း ယခင်ကပင် အင်္ဂလိပ်ဗြိတိသျှတို့ သစ္စာတော်ခံ လူယုံတော်ကြီးများဖြစ်သည်။ ဗြိတိသျှ၏ပေးထားသော ဘွဲ့ထူးဂုဏ်ထူးများဖြင့် ကျွန်ဇာတ်သွင်းထားသော လူတန်းစားတစ်မျိုးဖြစ်သည်။

အလွန်ပင်ထူးဆန်းအံ့ဖွယ်ချီးမြှောက်ခြင်းများရှိသည်။ ထိုအချိန် ထိုခေတ်က မျက်နှာဖြူလူမျိုးများသည် သခင်မျိုး၊ ဘုရင်မျိုးဖြစ်သဖြင့် ကလပ်၊ ကျောင်းများ စားသောက်ဆိုင်များကို မည်သည့်လူမျိုး(ဝါ) အာရှတိုက်သားများ ဝင်ရောက်စား သောက်နိုင်ခွင့်မရှိကြပါ။ ဥပဒေဖြင့် သတ်မှတ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဤကျောင်း ဤကလပ်များကို အသားမဲ့ အာရှတိုက်သားထဲမှ ရခိုင်သစ္စာတော်ခံများ၊ အချို့ တန်းတူဝင်ရောက်နိုင်အောင် အခွင့်အရေးရရှိထားသည်။ သစ္စာတော်ခံ အဖွဲ့ဝင်များကို ဗသျှူးခေါင်းဖြတ် အဖွဲ့ဝင်များဟု ရခိုင်လူမျိုးတို့က ခေါ်ခဲ့ကြသည်။ အခြားကျွန်လူမျိုးများမတူဘဲ သီးခြား လက္ခဏာတစ်ရပ်ပင်ဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့ အမာခံများ၏ လက်ထဲ၌ တရားစီရင်ရေးအာဏာ၊ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာ၊ စီးပွား ရေးအတွက် ဥပဒေပြုရေးအာဏာကိုပါ မျက်နှာဖြူများကဲ့သို့ ရရှိထားနိုင်ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံကို အုပ်ချုပ်ရာတွင်၌ပင် အရေးကြီးဆုံးနေရာ (ဝါ) သော့ချက်နေရာများ၌ ရခိုင်အရာရှိ၊ အရာခံများကို ထားရှိကြသည်။ မင်းကြီး၊ အတွင်းဝန်၊ ခရိုင်ဝန်၊ ပုလိပ်မင်းကြီးများ နေရာတိုင်း၌ အင်္ဂလိပ်လူမျိုးနှင့် ရခိုင်လူမျိုးများ ယုံယုံကြည်ကြည်တွဲဘက်သုံးစွဲထားသဖြင့် ကျွန်ဘဝသည် တောလက် ကျေးရွာအများစုသာလျှင် မရှုမလှခံခဲ့ကြရသော်လည်း သခင်ဘဝ၊ အရှင်ဘဝဖြစ်နေသော ရခိုင်အင်္ဂလိပ်သစ္စာခံများနှင့် ၎င်းတို့သားစဉ်မြေးဆက်နှင့် ၎င်းတို့၏အရံအင်အား ဖြစ်ကြသော မြေရှင်လုပ်၊ မြေရှင်ကလေးနှင့် ပညာတတ်၊ လူလတ်တန်းစားများပါ ထောပတ်ထမင်း၊ ကြက်သား၊ ကြက်သား၊ အဆီစား လူမလိုင်ခဲများ ဖြစ်နေခဲ့ကြသည်။ ကျွန်ကွန်ကရစ်ဖောင်ဒေးရှင်းကြီးကို ခိုင်ခန့်စွာ ဖန်တီးတည်ထောင်လျက် ထားသည်။ ထို့ကြောင့်ပင်၊ ခမောင်းမျက်ဝီ၊ သက်တရာ၊ ကမ္ဘာလုံးကို၊ ခြက်လို့နီ(ရခိုင်စကားပုံ) နှစ်တစ်ရာခန့် ရေမလှုပ် ကြာမစုတ်သောခေတ်ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံလည်း ငြိမ်ဝပ်လျက်ပင်တည်း။ တော်လှန်ခေတ် မရောက်သေးသောတချိန်က မြန်မာတို့၏အခြေအနေမှာလည်း တောသူတောင်သားလယ်သမားများ၏ ဘဝမှာထပ်တူထပ်မျှပင်ဖြစ်သည်။ သို့ပေမဲ့ဗမာ မြေရှင်ကြီးများ မရှိသလောက်ဖြစ်သည်။ မြေရှင်များကတော့ ရှိသင့်သလောက် ရှိခဲ့ပါသည်။ ရခိုင်မြေရှင်ကြီးများကဲ့သို့ ၎င်း၊ တံခိုးရိုက်ဝါမရှိဘဲ ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ဘဝကို ရခိုင်မြေရှင်ကြီးများကဲ့သို့ နှစ်မွန်းမူမရှိနိုင်ဟု ဆိုရမည်ဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုပါလျှင် ဦးချစ်လှိုင်ကဲ့သို့ မြေရှင်များမှာ မျိုးချစ်ဝံသာနုများဖြစ်နေခြင်းကပင် သက်သေလုံလောက်ပါသည်။

မြန်မာပြည်၏စီးပွားရေးကို ဘီ၊ အို၊ စီ၊ စတီးဘရားသား၊ ဘုံဘေဘားမား၊ ဧရာဝတီ၊ ဘားမားရေးလ်ဝေး၊ မီးရထား ကုမ္ပဏီများ လက်အောက်၌၎င်း၊ ချစ်တီးကုလားများကိုလည်း ကျယ်ပြန့်စွာ အသုံးပြုထားပါသည်။ ဂရန်မြေ၌လည်း ဇေယ ဝတီဂရန်မှာ ဟိန္ဒူလူမျိုးများပေးထားခြင်းဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ကုလားများကို ဗမာစီးပွားရေး၌ နယ်မထူနိုင်အောင် အားပေး ထားသည်။ ကုလားချစ်တီးများ၏ လယ်တဲကိုပင် ပေ ၁၀၀၊ ၂၀၀၊ ၃၀၀အကွာမှသာ သွားနိုင်အောင် ဥပဒေဖြင့် သတ်မှတ် ထားသည်။

အမြတ်တော်ခွန်ပေးသူများမှာလည်း ကုလားတွေဖြစ်နေ၍ ဘွဲ့ထူးဂုဏ်ထူးပေး၍ ချီးမြှင့်မြှောက်စားထားသဖြင့် ဗမာများသည် ယခုထက်တိုင် ကုလားလူမျိုးများကို ရိုသေလေးစားကြသည်။ ဤမျှဖြင့် ဗမာလူမျိုးများ ပုံသဏ္ဍာန်အကြမ်း မြင်လောက်ပါပြီ။

ရခိုင်လူမျိုးတောသူတောင်သားများ ပင်ကိုယ်စိတ်ဓါတ်မှာ သတ္တိရှိ၏၊ ရဲသွေးရဲမာန်လည်းရှိ၏။ ရိုးသားဖြောင့်မတ် ၏။ ကျွန်သက်ရှည်ခဲ့ပြီဖြစ်၍ ကျွန်စိတ်ဓါတ်ရင့်ကျက်ပြီး၊ မြို့နေလူတန်းစားများကို ဘုန်းရှင်ကံရှင်ဟု မိဘဘိုးဘွားတို့ ပြောစကားဖြင့် အထင်ကြီး၍ ယုံကြည်ချက်ရှိခဲ့ကြ၏။ ထိုအချိန်က ဆရာတော်ဦးစိန္တာမှာ မခံမရပ်နိုင်အောင်ပင် လယ်သမား လူထုကြီး၏ဘဝကို သနားနေ၏။ ဘာမှမျှမတတ်နိုင်၊ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်စရာ နည်းလမ်းကိုလည်း မမြင်သေးသည်မှာ အမှန်ပင်ဖြစ်၏။ ထိုအချိန်က ဦးနာဂိန္ဒ ပုဂ္ဂိုလ်မှာ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးမဟုတ်သော အစိုးရအမှုထမ်း အရာထမ်းဆန့်ကျင် ရေးကို လက်တွေ့ကျင့်သုံးဟောပြောခဲ့သည်အမှန်ဖြစ်၏။

သို့သော်လည်း ကျယ်ပြန့်စွာ စည်းရုံးခဲ့မှု မရှိပါ။ ကံသာရွာ၌ အိုးခွန်တော်လွတ်မြောက်ရေး ဆောင်ရွက်ချက်

တစ်ခုသာလျှင် ကျန်ရစ်ခဲ့ပါသည်။ ဆရာတော်ဦးစိန္တာသည် ရခိုင်ပြည်၏မြို့တော် စစ်တွေမြို့၊ ဝင်္ဂဘာကွင်း၌ ပြုလုပ်သော သံဃသမဂ္ဂ၊ သံဃအစည်းအဝေးသို့ တက်ရောက်လျက်၊ သာသနာတော်ကြီးတည်တံ့စည်ပင်လာဘို့အတွက် အမျိုးဘာသာ သာသနာ တရားများ ဟောကြားခဲ့ရာတွင် ပါဝင်ခဲ့ပါသည်။ ထိုအချိန်၌ ရခိုင်တိုင်းလုံးဆိုင်ရာ ကြီးပွားရေးအဖွဲ့သည် ဥက္ကဋ္ဌကြီး၊ ရှေ့နေကြီး၊ ဦးမြထွန်း၊ (နာမည်ရင်း ဦးမောင်မြထွန်း)သည် မျိုးချစ်အာဇာနည်ကြီးတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ် ဗြိတိသျှနှင့် ၎င်းတို့လက်ပါးစေ၊ မြေရှင်မနရှင်များ ဆန့်ကျင်ရေးကို စတင်ထူထောင်စဉ်ဖြစ်သည်။ ဆရာတော်ဦးစိန္တာ၏ ဟောပြောချက်မှာ ဗုဒ္ဓဘာသာကို နှစ်နှစ်ကာကာ ရိုသေလေးစားကြသော ကျေးရွာရှိတောသူတောင်သား လယ်သမားများ အတိဒုက္ခရောက်နေကြသဖြင့် ထိုကဲ့သို့ သာသနာ့ဂုဏ်တို့ လူတန်းစားမစေ၊ လူစဉ်မမှီ၊ ဆင်းရဲတွင်းနက်နေပါက၊ ဘယ်လိုမှ တစ်ရွာတစ်ကျောင်းကျစီရှိ သီတင်းသုံးနေကြသော ဆရာတော်အရှင်သူမြတ်များ၊ သိပြီးဖြစ်လာကြပါသည်။ ထိုလယ်သမား ထု ဆင်းရဲနစ်မွန်းနေမှုက လွတ်မြောက်ဖို့နည်းလမ်းကို မဖော်ထုတ်နိုင်သမျှ သာသနာတော်ကြီး စည်ပင်ပြန့်ပွား တည်တံ့ ဖို့ မလွယ်ကူနိုင်ကြောင်းနှင့် အမျိုးသားတရား၊ ဘာသာရေးတရားများကို ရောယှက်ဟောပြောမှုကို ကြားသိတွေ့မြင်သော အခါ ဤမဓကထိကပုဂ္ဂိုလ်သည် မျိုးချစ်စိတ်ရှိ၍၊ ထက်မြက်သောပုဂ္ဂိုလ်ဟု ရခိုင်တိုင်းလုံးဆိုင်ရာ ကြီးပွားရေးအဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးမြထွန်းသည် ကြည်ညို၍ သဘောကျခဲ့ပါသည်။

ဦးမြထွန်းမှာ ရဲဘော်ကြီးဖြစ်သော နန္ဒမာလာ ဦးထွန်းစိန်နှင့် ပူးပေါင်း၍ ဦးစိန္တာအားပင့်၍ ဆွမ်းကျွေးပြီးလျှင် ရှေ့ခရီးစဉ် ဝံသာနုရက္ခိတရား ကျယ်ပြန့်လာမှသာလျှင် ရခိုင်တောသူ တောင်သား၊ လယ်သမားထုကြီး ညီညွတ်ရေးရဘို့ ဟောပြောစည်းရုံးနိုင်သည်အမျှ ကျွန်ဘဝမှလွတ်မြောက်ဘို့ လမ်းစပင်ဖြစ်ပါသည်။ ဇိမ်ယစ်နေသူများကတော့ ဘယ်လိုနည်း နှင့်မျှ လက်ခံမည်မဟုတ်ပါ။ သို့ဖြစ်၍ အရှင်ဘုရားတို့လို ခေတ်သစ်ဓမ္မကထိကများ၊ ပေါ်ထွန်းလာဘို့ လိုအပ်ပါသည်။ ဤသို့ဖြစ်လာမှ တစတစ ကျွန်ဘဝက လွတ်မြောက်နိုင်ရန် နည်းလမ်းရှိပါသည်။ အားလုံးသောဆင်းရဲဒုက္ခသည် ကျွန်ဘဝက မလွတ်မြောက်နိုင်သမျှ ကာလပတ်လုံး ဆင်းရဲနေမှာပါဘဲ။ သို့ဖြစ်၍ ကျွန်ဘဝလွတ်မြောက်နိုင်ရေးအတွက် လယ်သမားလူ ထုညီညွတ်ရေးနှင့် ဇာတိသွေးဇာတိမာန် မျိုးချစ်စိတ်ဖြစ်ပေါ်လာရန် နိုးဆွပေးရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဟောပြောပွဲများနှင့် အဖွဲ့အစည်းများ စည်းရုံးခြင်း၊ ညီလာခံများကျင်းပ၍ ငွေတိုးနှုန်းကြီးမြင့်မှုတိုက်ဖျက်ရေး၊ စပါးဈေးနှိမ်ဝယ်ယူမှု ဆန့်ကျင်ရေး၊ မြေခကြီးမှု တိုက်ဖျက်ရေး၊ အထွေထွေလုပ်ငန်းစဉ်များ၊ ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးခဲ့ရသည်။ ဤတွင် ဆရာတော်မှ အထူးရွှင်လန်း ဝမ်းမြောက်၍ နေရောင်ခြည်မျှော်နေသော ကြာပန်းကဲ့သို့ ပွင့်လန်းလာပြီး ဝီရိယစိုက်ထုတ်လုပ်ကိုင်ရန် သံဓိဋ္ဌာန်ချဆုံးဖြတ် ၍ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် ကတိပြုကြ၏။ အင်္ဂလိပ် ၁၉၃၁ ခု၊ မြန်မာ ၁၂၉၂ခုအချိန်မှာ ဆရာတော်ဦးစိန္တာ ကြီးမှူးလျက် လယ်သမားညီလာခံကြီးတစ်ရပ်ကို ကြာအင်းတောင်နှင့် ကမ်းနီရွာများကို အခြေခံလျက် စည်ကားသိုက်မြိုက်စွာ ပြုလုပ်ခဲ့ ပါသည်။ ထိုအစည်းအဝေးကို စစ်တွေမြို့မှ ရှေ့နေကြီး ဦးမောင်မြထွန်းနှင့် ကျောက်ဖြူမြို့မှ ဦးစောလှည့်တို့ကို ဖိတ်ကြားလျက် ဆင်ပေါ်တက်ပြီး လယ်သမားလူထုကြီးကို ရှေ့ဆောင်၍ ညီလာခံမဏ္ဍပ်ကြီးသို့ ချီတက်ခဲ့ကြပါသည်။

ထိုညီလာခံမှစတင်၍ ကျေးရွာအနှံ့၊ ဝံသာနုစကား၊ တစ်ယောက်တစ်ပေါက်ကျွန်ဘဝကို စက်ဆုတ်လာခြင်း၊ မြန်မာ နိုင်ငံနှင့် ရခိုင်ပြည်မှ မြေပေါ်မြေအောက်ပစ္စည်းများ အခွန်တော်များကို ဘိလပ်သို့ယူဆောင်သွားကြပြီးလျှင်၊ လက်အောက် ကျေးကျွန်တစ်စု၊ လခမှတပါး ဘာတစ်ခုမှလူထုအကျိုးကို ပြုလုပ်၍မပေး၊ သွေးစုတ်သမား ကုမ္ပဏီများအကျိုး၊ လယ်ရှင် မြေရှင်၊ မနရှင်များဘက်က ရပ်တည်သောဥပဒေများ၊ တရားစီရင်ရေးများဖြင့် ပြုလုပ်ထားသည်။ နားစွန်နားဖျား မှတ်မိ သမျှကို ပြောဆိုလာကြ၏။ အင်္ဂလိပ်ပြည်ကလာသော အထည်ကို မဝတ်ဘဲ၊ မိမိတို့လက်ရက်ထည်များ ဝတ်ကြဘို့ကို လှုံ့ဆော်သောစကားများ တွင်ကျယ်လာပါသည်။

ကျွန်တော်တို့၏ လယ်သမားကျေးရွာများမှာ ပိုးထည်၊ သက္ကလပ်ထည်နှင့် နိုင်ငံခြားဖြစ်အထည်များကို လူတိုင်းတွင် တွင်ကျယ်ကျယ်မဝတ်နိုင်ကြပါ။ အိန္ဒိယပိတ်ကြမ်း၊ ဂါဒါထည်၊ မိမိရက်လုပ်သောခြည်လုံချည်၊ ချည်တဝက်၊ ပိုးတဝက် လုံချည်များပင် ပွဲနေပွဲတိုင်ဖြစ်၏။ တချို့တလေသာ ပိုးထည်များ ဝတ်နိုင်ကြပါသည်။ ဝံသာနုတရားကို စောင့်ရှောက်ဖို့ ဝန်မလေးပုံ ထင်ဟပ်နေခြင်းဖြစ်၏။ ဆရာတော်ဦးစိန္တာ၏ ဝီဟာ အလွန်အလွန်ပင် အံ့ဩစရာတစ်ခုဖြစ်၏။ လုပ်ငန်း တစ်ခုကိုစလုပ်လျှင် ဆုံးခမ်းတိုင်တာဝန်ယူ၍ လုပ်ဆောင်သောဇွဲသတ္တိရှိသည်။ ဖောက်ပြန်ပြောင်းလွဲမှု လုံးဝမရှိခြင်း၊ မတုံ့လှုပ်၊ မတွေ့ဝေတတ်သော အမြော်အမြင်ဉာဏ်ပညာကြီးမားသူဖြစ်သည်။ သည်းခံတတ်သောစိတ်၊ ခွင့်လွှတ်တတ်သော သဘောထားများလည်း ပြည့်ဝ၏။

ထို့ပြင် မနားမနေ ကြိုးစားလုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်တတ်သော ဇွဲဝီရိယကြီးများခြင်းများသည်လည်း ရှိ၏။ နှစ်များ မကြာခင်အချိန်၌ သံဃသမဂ္ဂ၌ ပညာရေးဌာန၊ အတွင်းရေးမှူး၊ ရဟန်းပျိုဦးပညာသီဟကို စည်းရုံးလျက် မျိုးချစ်လုပ်ငန်း ၌ ပါဝင်အောင် သိမ်းသွင်းစည်းရုံးမိပါသည်။

ထိုပညာသီဟဦးပဉ္စင်းသည် အလွန်အလွန်ထက်မြက်သော အာဇာနည်၊ ဒုတိယရခိုင်ခေါင်းဆောင်တစ်ဦး ဖြစ်လာ

သူပင်တည်း။ စစ်ရေး နိုင်ငံရေး စွယ်စုံလုပ်ကိုင်နိုင်သော အရည်အခြင်း ပီရေသို့ဖြစ်၏။

ထို့နောက် ပေါက်တောဆရာတော်ကြီး ဦးနာရဒကိုလည်း မိမိထက်ဝါကြီးပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်စေကာမူ လိုအပ်နေကြောင်းကို တင်ပြသဖြင့် ဆရာတော်ကြီးလည်း တက်တက်ကြွကြွပါဝင်လာပါသည်။

ဦးစိန္တာ၊ ဦးပညာသီဟတို့၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိနှင့် ဩဝါဒစရိယဖြစ်လာကြပုံ

ဝံသာနုခေတ်၏နောက်ပိုင်းမှာ ဝံသာနုခေတ်မစတင်ခင်ကပင်လျှင် ၁၉၂၀ခု၊ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများက ကျွန်ုပ်ညာရေးကိုလိုနီစနစ် တက္ကသိုလ်ဥပဒေကို သပိတ်မှောက်ခဲ့ကြသည်။ ထိုကျောင်းသားများနှင့် မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ စုပေါင်း၍ အမျိုးသားကျောင်းများဖြစ်လာခြင်း၊ အချို့သောတက္ကသိုလ်ပညာတတ်များ၊ နိုင်ငံရေးလောကထဲသို့ ဝင်ရောက်လာ ခဲ့ခြင်း၊ ဦးဥတ္တမ၏လှုံ့ဆော်ဟောပြောချက်။ အနိစ္စယကွန်ဂရက်မှ ဂယက်ရိုက်ခတ်ခြင်း၊ အင်္ဂလန်နှင့် အိုင်ယာလန်မျိုးချစ် ပုဂ္ဂိုလ်အရေးတော်ပုံ စာအုပ်များနှင့်တကွ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ၊ မျိုးချစ်ဒေါက်တာရီဇော်အကြောင်းများ၊ အကျိုးဆက်ဟုဆိုနိုင်သော မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်ကြောင့်တစ်မျိုး၊ ကိုလိုနီစနစ်၏ ဖိနှိပ်လွန်းမှုကြောင့် မခံမရပ်နိုင်သောလယ်သမားထဲမှ ဆရာစံဆိုသူ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးက ဦးဆောင်ပြီး၊ လယ်သမားတို့၏ ပုန်ကန်မှုတော်လှန်ရေးတရပ် ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။ ထိုတော်လှန်ရေးမှ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး လမ်းစဉ်ဖြစ်၍ လူငယ်များသို့ အထူးအကျိုးသက်ရောက်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဂဠုန်လယ်သမား တော်လှန်ရေးမှာ မအောင်မြင်ခဲ့သော်လည်း တော်လှန်ရေးလမ်းစ(ဝါ)လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးလမ်းစကို ဖော်ထုတ်ပေးခဲ့ သည်ဟုပင် မှတ်ချက်ချရမည်ဖြစ်၏။ ရခိုင်လူထုရော ဗမာလူထုပါ လူထုဆိုရာ၌ တောင်သူလယ်သမား၊ ကျေးလက်တောရွာ ရှိ ဆင်းရဲနစ်မြ့်နန်းနေကြသော လူများကို ရည်ညွှန်းအပ်ပါသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ ဆင်းရဲသားလူထုကြီးထဲသို့ ဘဝလွတ်မြောက်ရေးလမ်းစမှာ အင်္ဂလိပ်ကျွန်ဖြစ်နေသမျှ ဆင်းရဲ နစ်မြ့်နန်းမည်။ ကျွန်ဘဝကလွတ်မြောက်မှ နိဗ္ဗာန်ဖြစ်မည်ဟု တထစ်ကျယုံကြည်လာကြခြင်းပင်လျှင် ကြီးမားသောလူထုကြီး ၏ ညီညွတ်ရေးလမ်းစပေါ်ထွက်လာဖို့ အရိပ်လက္ခဏာကြီးပင်ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်က သတင်းစာ၊ ဂျာနယ်၊ စာတန်းစာအုပ် ဂီတမှစ၍ အမျိုးသားစိတ်ဓာတ်ဘက် ရှေ့ရှုလာခဲ့ကြသည်။ (ဝါ) မျိုးချစ်ဝါဒကို မှီငြမ်းသောဦးတည်ချက်ဖြစ်လာခဲ့ကြ၏။ (ပထမဆုံး နဂါးနီစာပေများပင်)ဖြစ်ပါသည်။ ထိုစာပေသည် လွတ်လပ်ရေးနှင့် ဆိုရှယ်လစ်ရေးကို လမ်းညွှန်ခြင်းဖြစ်၏။ သို့သော်လည်း ထိုစဉ်က မသိရှိခဲ့ပါ။ လွတ်လပ်ရေး(ဝါ) အင်္ဂလိပ်ကျွန်ဘဝက လွတ်လျှင်ပင် တိုးတက်ချမ်းသာမှာဘဲ ဟုသာ သိခဲ့၏။ လူထုကြီးကလည်း ဤအတိုင်းခံယူကြအောင် ဟောပြောစည်းရုံးလာကြသည်။

ထိုအချိန်က ရခိုင်ပြည်မှာလည်း တက်ကြွနိုးကြားလာကြသော လူကြီးပညာတတ်များ၊ အလျှိုအလျှိုပေါ်ထွက်နေချိန် နှင့် လှုပ်လှုပ်ရှားရှားဖြစ်လာကြပါသည်။ ခေါင်းဆောင်မှုပေးနေသော ပုဂ္ဂိုလ်သုံးဦးကလည်း ရဟန်းတော်များဖြစ်၍ ဘာရာထူးကိုမျှ မမျှော်မှန်းဘဲ တော်လှန်ရေးလူငယ်များကြိုက်သော လမ်းညွှန်မှုကို၎င်း၊ ခေါင်းဆောင်တာဝန်ယူမှုကို၎င်း၊ ရဲရဲတောက်ဦးစိန္တာနှင့် ဦးပညာသီဟ၊ ဦးနာရဒတို့ ခေါင်းဆောင်မှုအောက်မှာ ရှိနေကြပါသည်။ ရခိုင်တိုင်းလုံးဆိုင်ရာအဖွဲ့နှင့် တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့များကလည်း ထိုပုဂ္ဂိုလ်များကို ဩဝါဒစရိယအဖြစ် တင်မြှောက်ထားကြသည်။ မြို့နယ်ကျေးရွာတိုင်း၌ တိုက်နယ်အစည်းအဝေးတရားပွဲ၊ မြို့နယ်လုံးကျွတ်တရားပွဲ ဟောပြောမှုများလည်း ထွန်းကားတိုးတက်လာသည်။ တက္ကသိုလ် ကျောင်းသားနှင့် ဟိုက်စကူးကျောင်းသားသမဂ္ဂများလည်း တပြည်လုံးအနှံ့အပြားရှိနေကြပြီးဖြစ်သည်။ ကိုလိုနီအုပ်ချုပ်ရေး ၌လည်း အနိစ္စယမှခွဲထွက်ပြီး ခိုင်အာခါ၊ စားခွက်လှပွဲ၊ အုပ်ချုပ်ရေးကို ချပေးထားသည့် နည်းပရိယာယ်ဖြင့် စားခွက်လှပွဲကို တစ်ဘက်မှ ပြုလုပ်ထားပြီး ခေါင်းဆောင်မှုမရှိအောင် အကွဲကွဲအပြားပြားဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ထားသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ အခြေအနေမှာ ခေါင်းဆောင်ဝန်သူ၊ ခေါင်းဆောင်ကောင်း ကင်းမဲ့နေ၏။ အနိစ္စယမှာ ဖြောင့်မှန်သော ခေါင်းဆောင်ကောင်း များ ဖြစ်ထွန်းလျက်ရှိ၏။ သို့သော်လည်း တော်လှန်သောနိုင်ငံရေးပုဂ္ဂိုလ်များ မဟုတ်ကြပါ။

မြန်မာလူထု၊ ရခိုင်လူထုထဲမှာ တော်လှန်ရေးလက္ခဏာရှိသူများ ဖြစ်ကြသည်။ သက်စွန့်ကြိုးပမ်းလုပ်ဝန် တာဝန်ယူ ဝန်သော ခေါင်းဆောင်သာရှိပါက တပြည်လုံးအံ့ကြပေါက်ကွဲလှလှ အချိန်ဟူ၍ သတ်မှတ်နိုင်သည်။ နောက်လိုက်နောက်ပါ ကောင်းများအသင့်ဖြစ်ဘို့ အစပျိုးနေချိန်ဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့ဖြစ်ရခြင်းမှာလည်း ဝံသာနုခေတ်က လယ်သမားသူပုန်ထကြွ ခဲ့မှုကြောင့်၊ အင်္ဂလိပ်ကို ခံတိုက်က ဖြစ်နိုင်သည်။ အင်္ဂလိပ်လည်း လူထဲကလူဘဲ၊ ဒါ့အပြင် အင်္ဂလိပ်မှာ အနိစ္စယကုလားကျွန်၊ ဗမာရခိုင်ကျွန်များသာ မရရှိပါက လက်နက်ကိုင်၍ သစ္စာခံမည့်သူ မရှိသလောက်ပါဘဲ၊ ထိုကျွန်များကို ကြောက်စရာမဟုတ် ပါဘူး၊ ငါတို့၌သာလက်နက်ရှိခဲ့က ယှဉ်ပြိုင်တိုက်ခိုက်ဘို့ထိ၊ စိတ်ဓါတ်ရေးရာ၌ လူငယ်လူရွယ်အချို့တို့ တော်လှန်စိတ်ဝင်ရောက် လျက်ပင်ရှိနေပါသည်။

တစ်ချိန်တည်းမှာပင်လျှင် အင်္ဂလိပ်ကို အခဲမကြေသော ဂျာမဏီဟစ်တလာ လက်နက်နိုင်ငံတည်ဆောက်မှု သတင်းနှင့် ကြိမ်းမောင်းနေပုံ၊ အီတလီမှ မူဆိုလိုနီအာဏာရှင်နှင့် ဂျပန်စစ်ဝါဒီအာဏာရှင်များသည် ကမ္ဘာ၏ကိုလိုနီအကြီး

ဆုံးဖြစ်သော မြိတ်သူ့ကို အန္တရာယ်ပြုနိုင်ရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်၊ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နေကြသည်များကို သိရှိလာကြ၍၊ ကမ္ဘာကြီးပျက်စီးလုနီးပြီလော၊ ဟုပင် မြန်မာအချို့စာစောင်များ၏ ထင်မြင်ယူဆချက်ဆောင်းပါးများ ပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။

ဤအချိန်အခါ ရခိုင်တိုင်းရင်းသား လူငယ်အဖွဲ့ကြီးမှာ နေရာတိုင်းအနှံ့အပြား စည်းရုံးလာသဖြင့်၊ ရခိုင်တိုင်းလုံး ဆိုင်ရာအဖွဲ့ကြီးနှင့် စင်ပြိုင်ထိပ်တိုက်ဖြစ်လာခဲ့ကြ၏။ ထိုကဲ့သို့ဖြစ်လာမှုသည်ပင် လူကြီးနှင့်လူငယ်တို့ အကွဲကွဲအပြားပြား ဖြစ်လာနိုင်စရာအကြောင်းကို တင်ကြိုမြော်မြင်သော ဆရာတော် ဦးစိန္တာနှင့်တကွ ဦးပညာသီဟ၊ ဦးနာရဒတို့သည် နှစ်ဖက် သောခေါင်းဆောင်များကို တဖွဲ့တစည်းတည်းဖြစ်အောင်အတွက် သြဝါဒပေးစည်းရုံးခဲ့ကြသည်။

ထိုကဲ့သို့ သြဇာအရှိန်အဝါရှိသော ဆရာတော်ကြီးများက သြဝါဒပေးစည်းရုံးမှုကို နှစ်ဘက်သောအဖွဲ့များသည် တော်လှန်ရေးဘက်ကို ဦးတည်ချက်များခြင်း ရာထူးစားခွက်လုလျှင်လည်း ရခိုင်လက်ပါးစေများကို အကွဲကွဲအပြားပြား တိုက်ခိုက်၍ ရနိုင်စရာမရှိခြင်း၊ ဆရာတော်များလက်ထဲ၌ အခြေခံလယ်သမားထုနှင့်တကွ မြို့နယ်ပေါင်းစုံမှ ရဲရဲတောက် စည်းရုံးရေး လူငယ်လူရွယ်များရှိနေခြင်းကြောင့် လွယ်လွယ်ကူကူနှင့်အဖွဲ့နှစ်ဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းရုံးမှုအောင်မြင်ပြီးလျှင် အမည်သစ်မရှာတော့ဘဲ၊ လူကြီး၏တိုင်းဆိုင်ရာကို ရှေ့မှာထားလျက်၊ လူငယ်တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့ နောက်မှာထားပြီး ရခိုင် တိုင်းလုံးဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့ဟု ခေါ်တွင်ခဲ့ကြသည်။ ဤအဖွဲ့ကြီးကိုပင်လျှင် (အာရကန်နေရှင်နယ် ကွန်ဂရက်)ဟု အင်္ဂလိပ်စကားဖြင့် ခေါ်တွင်စေပါသည်။

အထက်ပါလုပ်ရပ်များသည်ပင်လျှင် ဆရာတော်များ၊ သြဝါဒစရိယ၊ နာယကအဖြစ် ပေါ်လာပါသည်။ ဤပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးစီ၏ တော်လှန်ရေးလုပ်ငန်းသမိုင်းစဉ်ကို အမြွက်မျှတင်ပြမှုများသည် ဤစာတမ်းပြုစုရာတွင် ပါဝင်ပြီး၊ ပါဝင်ဆဲ ပါဝင်လတ္တံ့ဖြစ်၍ သီးခြားခွဲ၍ ရေးစရာလိုအပ်မည်မထင်ပါ၍ အဖွဲ့ကြီးနှစ်ကို ပူးပေါင်းဖွဲ့စည်းမှုသည် ဤဆရာတော်ကြီး သုံးပါးနာယကဖြစ်မှု၏ အဓိကအကြောင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။

စစ်တွေမြို့၌ ရခိုင်လူငယ်အဖွဲ့အမျိုးမျိုးနှင့် ကျောင်းသားသမဂ္ဂ၊ ဝံသာနုရက္ခိတခေတ်အချိန်နောက်ပိုင်း၌ နယ်ချဲ့ ဆန့်ကျင်ရေးဆိုသော ဟောပြောပွဲကို ပထမဆုံးစတင်ဟောပြောသူမှာ ဝတ်လုံတော်ရရှေ့နေကြီး ဦးသာဇံလှဖြစ်သည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ် သည် စစ်တွေမြို့၌ရှိသော ရခိုင်တိုင်းလုံးဆိုင်ရာ ကြီးပွားရေးအဖွဲ့၏ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သည်။

ရခိုင်တိုင်းမြို့တော်ဖြစ်သော စစ်တွေမြို့သည်၊ အင်္ဂလိပ်တည်သောမြို့ဖြစ်၍ အင်္ဂလိပ်စာတတ်အပေါများဆုံးနှင့် ဒီဂရီရသူများ အများဆုံးရှိသည့်ပြင်၊ လန်ဒန်တက္ကသိုလ်နှင့် အိန္ဒိယတက္ကသိုလ်များ၌ အများဆုံးပညာသင်ကြားကြသဖြင့်၊ နိုင်ငံရေးစကားများကို အင်္ဂလိပ်စကားဖြင့် သုံးနှုံးကြသည်။ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးဆိုသည့် ဘာသာပြန်စကားကို ရခိုင်ပညာ တတ်ပိုင်းမှ ဘာသာပြန်ဆိုဘို့ မတတ်ကြဟု စာရေးသူ ကျွန်တော်ယူဆပါသည်။ ကျွန်တော်ကြားဘူးသည့်စကားက () ဆိုသောအသံပင်ဖြစ်၏။ ဂရိတ်ဗြိတိန်ဆန့်ကျင်ရေး (ဝါ) အင်္ဂလိပ်အုပ်ချုပ်သူများနှင့်တကွ လက်ပါးစေများကို ဆန့်ကျင်သော စကားများဖြစ်၏ဟုသာ ပြောဆိုကြသည်။ နယ်ချဲ့သမား၊ မျက်နှာဖြူများ၊ ကျူးကျော်သူများအဖြစ်၊ နိုင်ငံရေးဟောပြောမှု၊ ဝေါဟာရ၌သာ ကြားဖူးကြ၏။ မြန်မာသတင်းစာ နိုင်ငံရေးသမား ခေါင်းဆောင်ဘာသာပြန်ဆိုပြီးမှသာ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး ဟုထင်ပေါ်လာပေသည်။ ရခိုင်တွေဟာ မြန်မာဝေါဟာရကိုပင် မှန်ကန်စွာပြန်ဆိုဘို့ မတတ်သလိုပင်၊ အင်္ဂလိပ်ဝေါဟာရ ကို ၈၀% သုံးစွဲခဲ့ကြ၏။ ထိုအချိန်၌တိုးတက်သော လူငယ်ပညာတတ်အချို့သည် အဖွဲ့အစည်းများ စည်းလုံးလျက် လွတ်လပ် ရေးလုပ်ငန်းကို စတင်ခဲ့ကြသည်။ စစ်တွေမြို့၌လည်း အဖွဲ့အမျိုးမျိုးပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။ ဆင်းရဲသားအဖွဲ့ သခင်စံရွှေက ဦးဆောင်သည်။ မျိုးချစ်အဖွဲ့ မျိုးချစ်ကျော်ဦး ခေါင်းဆောင်သည်။ နိုးကြားရေးအဖွဲ့ကို ဦးဘစ်က ခေါင်းဆောင်သည်။ ကျောင်းသားသမဂ္ဂကို ဘုံပေါက်သာကျော်က ခေါင်းဆောင်သည်။ ထို့နောက် ဘာသာရေးကို ဘန်းပြလျက်လည်း အဖွဲ့တွေရှိ ခဲ့ကြပါသည်။ ရဟန်းတွေထဲမှလည်း သံဃသမဂ္ဂ အမှီပြုလျက်၊ ဝံသာနုစိတ်ဖြင့်၊ ရဟန်းတော်တချို့နှင့်တက်ကြွ၍ မျိုးချစ်စိတ် ဓါတ်ခံရှိသော ဦးပဋ္ဌင်းများ တွေ့ရှိကြပါသည်။ ဤကဲ့သို့ အခြေခံများပေါ်၌ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးအဖွဲ့ကြီးများ စည်းရုံး ရေး တွင်ကျယ်ဘို့ အခြေခံများပင်ဖြစ်သည်။

ဒို့ဗမာအစည်းအရုံးနှင့် ရခိုင်လူငယ်များ

၁၉၃၅ခုနှစ်၊ ၁၉၃၆ခုအချိန်သည် ရခိုင်တောင်ပိုင်း၌ လေမုန်တိုင်းခံခဲ့ရသည့်နှစ်ဖြစ်သည်။ ဤကိစ္စကို အကြောင်း ပြုလျက် သခင်လေးမောင်သည် ရခိုင်ပြည်မြို့အနှံ့ သခင်ဝါဒဟောပြောစည်းရုံးပါသည်။ ‘သံတွဲ၊ တောင်ကုတ်၊ မာန်အောင် နှင့် ရမ်းဗြဲမြို့များတွင် စတင်၍ ရခိုင်လူငယ်အချို့ ဒို့ဗမာအစည်းအရုံးဝင်ရောက်၍ သခင်အမည်ကို ဦးဦးဖျားဖျား ခံယူလိုက်ကြသည်။

ထို့နောက် သခင်လေးမောင်သည် မြို့နယ်များသို့ လှည့်လည်ဟောပြောပါသည်။ ကျောက်ဖြူ၊ မြေပုံ၊ မင်းပြား၊ စစ်တွေမြို့များသို့ လှည့်လည်ဟောပြောခြင်းကြောင့် ရခိုင်လူငယ်များ ဒို့ဗမာအစည်းအရုံးသို့ ဝင်ရောက်ခဲ့ကြပါသည်။

သခင်အမည်ကိုလည်း ခံယူကြပါသည်။ များမကြာမီ အချိန်ကာလ၌ပင် သခင်ကျင့်ဝတ်ကို ရဲရဲဝံ့ဝံ့ကျင့်ဆောင်နိုင်သူများ ပေါ်ထွန်းလာပြီး ထောင်ထဲရောက်သူများ ရှိလာသည်။ သို့ပေမဲ့ ကျန်လူတွေ နောက်မဆုတ်တော့ဘဲ ရှေ့တလှမ်းတက်၍ ရဲရဲတောက်၊ နယ်ချဲ့ကို တော်လှန်ပုန်ကန်ကြဘို့ဟောပြောသူများ ထွန်းကားလာခဲ့ပြန်ပါသည်။ ဖိနှိပ်လေလေ တိုး၍ တိုက်ခိုက် သူများ များပြားလေလေဖြစ်သဖြင့် မျက်နှာဖြူများနှင့် သူတို့၏လက်ပါးစေများ အရှိန်အဝါကျဆင်းစဖြစ်လာကြသည်။ မြေရှင်ကြီးများကို တော်လှန်မှုလည်း ဖြစ်လာခဲ့ကြသည်။ အင်္ဂလိပ်အလိုတော်ရှိများ ဩဇာနှင့်ပုလိပ်၊ သူကြီး၊ မြို့ပိုင်များ၏ တံခိုးအာဏာသည် ရှိသလောက်ရှိနေသော်လည်း၊ ယခင်ကလို၊ အလိုလို ကြောက်လန့်သောစိတ်ဓါတ်ဟာ ပြည်သူများ၏ စိတ်ဓါတ်မှ လွင့်စင်စဖြစ်လာခဲ့၏။ တစတစ၊ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး၊ တော်လှန်ရေး၊ ဇာတိသွေး ဇာတိမာန်သည် ပြည်သူ တစ်ရပ်လုံးရှိ လူတန်းစားအလွှာအသီးသီးသို့ စိမ့်ဝင်သွားကြပြီးလျှင်၊ နိုးကြားတက်ကြွသော ဗဟုသုတရှိသူများနှင့် တော်လှန် ရေးတာဝန်များကို ကူညီအားပေးသူများနှင့် ခေါင်းဆောင်ငယ်များတာဝန်များကိုပါ တာဝန်ယူလျက် အောင်မြင်စွာထမ်း ဆောင်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ အစီအရီပေါ်ထွန်းခါစဖြစ်လာသည်။ အနာဂါတ်မြန်မာနိုင်ငံလွတ်လပ်ရေး ကြိုးပမ်းမှုအတွက် တော်လှန်ရေးမဟာတာဝန်ရပ်များကို လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နိုင်ကြမည့် အာဇာနည်အလောင်းများ လူထုထဲ၌ရှိနေခဲ့ပြီး လက်ရှိနယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးတာဝန်ရပ်များကိုလည်း မပျက်မကွက် သစ္စာရှိဆောင်ရွက်နိုင်ကြပေသည်။

ရခိုင်တော်လှန်ရေးကို အထောက်အကူပြုရာ၌ ဒို့ဗမာအစည်းအရုံးကလည်း ပါဝင်သည်ဟု မှတ်ချက်ချရပေမည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုပါလျှင် သခင်ခေါင်းဆောင်များ ကျင့်ဝတ္တရားများကို အတုယူပြုလုပ်ဝန်၊ လူငယ်အာဇာနည်ခေါင်းဆောင် ငယ်များ၊ မြို့နယ်တိုင်းမှပေါ်ထွန်းလာခြင်း၊ ထိုလူအားလုံးသည် သခင်အမည်ခံကြခြင်း၊ သခင်အမည်ခံလျှင်ပင် လူဝတ်ကြောင်မှ ရဟန်းပြုသူများသည် ကျင့်ဝတ်၊ ကျင့်စဉ် တစ်မျိုးတစ်မည်ပြောင်းသွားကြသလို၊ လူရိုးရိုးမှသခင်ဟု အမည်ခံဝန်လျှင်၊ ထောင်ကျခံ၍ ဟောပြောဝန်ခြင်း၊ ကိုယ်ကျိုးစွန့်ဝန်ခြင်း၊ အနစ်နာခံခြင်း၊ ဗဟုသုတအရာ၌လည်း ကြိုးစားကြသည်။ ထို့ကြောင့် လွတ်လပ်ရေးဗိသုကာလောင်းများသည်၊ တိုင်းပြည်နှင့်အဝှမ်းပေါ်ထွန်းလာခြင်းမှာ သခင်များ ၏စံနမူနာကို လိုက်ကြသောကြောင့်ဟု မှတ်ချက်ချနိုင်သည်။ ဆရာတော်ကြီး ဦးစိန္တာနှင့် ဆရာတော်ဦးပညာသီဟတို့၏ စိတ်နေသဘောထား တော်လှန်ရေးသွေး၊ တော်လှန်ရေးအမြင်နှင့်လည်း၊ ဒို့ဗမာအစည်းအရုံး၏ခံယူချက်နှင့် ထပ်တူထပ်မျှ ဖြစ်ကြသည်။ ထို့ပြင် ရခိုင်တော်လှန်ရေးသမိုင်းစဉ်တွင် ခေါင်ဆောင်အာဇာနည်ကြီးများ၏ ဝါဒလမ်းစဉ်ကလည်း ရှိနေ သည်။ ထိုလမ်းစဉ်မှာ ပျက်စီး၍ မအောင်မြင်ခဲ့သော၊ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးကို အမွေဆက်ခံနိုင်ရေး မျှော်တွေးလျက် ရေးထားခဲ့သော တော်လှန်ရေးလမ်းညွှန်များသည် တိုးတက်သောရခိုင်၊ ဗမာသခင်လူငယ်များ၊ ခေတ်သစ်၊ အမြင်သစ် ခံယူချက်နှင့် ကိုက်ညီသောအကြောင်းရင်းကလည်း ရှိနေပါသည်။ ထိုမှာတမ်းများကို ထိုက်သင့်သောအခန်းများ၌ သီးခြား ဖော်ပြပါမည်။ ယခုအမြက်မျှ ညွှန်ပြခဲ့ပါမည်။ (နိုင်ငံတကာ၊ ဟူရာရာ၌၊ အသက်ကိုလှီး၊ သွီးချောင်းစီးမှ၊ ကိုယ့်မျိုးကိုယ့်ပြည်၊ ကိုယ့်ဌာနီကို၊ ရလီဖူးထ ဤလောကကသည်၊ အောက်ကျမခံ၊ နိုင်သော်ကြောင့်)ဒေဝန်းအောင်ကျော်ရွှီ၏ မှာကြားခဲ့သော သေတမ်းစာမှ ကောက်နှုတ်ချက်ဖြစ်ပါသည်။ ဗြိတိသျှပိုင်သော မြန်မာနိုင်ငံတွင် အချုပ်အချာနိုင်ငံသုံးခုသည် မြန်မာနိုင်ငံ အမာခံလူမျိုးများဖြစ်ကြ၏။ ထိုလူမျိုးသုံးမျိုးမှာ ၁။ ရခိုင်လူမျိုး၊ ၂။ မွန်လူမျိုး၊ ၃။ ဗမာလူမျိုး တို့ဖြစ်၏။ ဤတွင် ဗမာနှင့် မွန်တို့မှာ မြေပြင်တစ်ခုတည်းဖြစ်၍ တာဝန်ကို အတူပူးပေါင်းလျက် ထမ်းဆောင်ကြသည်။ ရခိုင်လူမျိုးကတော့ ရိုးမခြားနေ ၍ သီးခြားတာဝန်ထမ်းရခဲ့ကြရ၏။

၁၂။ ဒို့ဗမာအစည်းအရုံးနှင့် ရခိုင်အမျိုးသားကွန်ဂရက် မဟာမိတ်ပြစ်ပုံ

ရခိုင်လူမျိုးတို့သည် အစဉ်အလာကို စောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့် လူမျိုး၏ဇာတိမာန်ရှိခြင်း၊ ယဉ်ကျေးမှုလက္ခဏာအချို့ကို သီးခြားပုံဆောင်ခြင်း၊ မိမိတို့အမျိုးသားမြင့်မြတ်သည်ဖြစ်၍၊ မည်သည့်အမျိုးနှင့်မှ အိမ်ထောင်မပြုကြစေလေ့များသည် အင်္ဂလိပ် ကျွန်ဘဝကို မြန်မြန်ယှက်ယှက်လက်ခံသော အလိုတော်ရှိများနှင့် ပြည်သူလူထုတစ်ရပ်လုံး မပျက်မကွက်စောင့်ထိန်း ကြပါသည်။ အင်္ဂလိပ်ယဉ်ကျေးမှုနှင့် စာပေကိုပါ အတုယူသင်ကြားလျက် အင်္ဂလိပ်စကားကို အထွတ်အထိပ်ထား၍ သုံးစွဲနေ ကြသည့်အချိန်ကာလမှာပင်လျှင် အင်္ဂလိပ်လူမျိုးနှင့်မိန်းမ အိမ်ထောင်ပြုခြင်း လုံးဝကင်းရှင်းကြပေသည်။ မိမိတို့၏ အဝတ်နှင့် ဆင်ယင်ထုံးစံများနှင့် ဘာသာ၊ သာသနာရေး၌ မယိမ်းမယိုင်ခဲ့ကြပါဘဲ တည်တံ့ခဲ့ကြ၏။ သို့ဖြစ်သော်လည်း မြန်မာတို့၏ ယဉ်ကျေးမှု၊ တေးဂီတ၊ သုခုမ၊ အတီးအမှုတ်နှင့်တကွ၊ သီကုံးမှုအားလုံးကို မြတ်နိုးစွာလက်ခံလာခဲ့ကြပါသည်။ ဘယ်အချိန် ကပင်စ၍ ယဉ်ကျေးမှုကို လက်ခံခဲ့ကြသလဲ ခန့်မှန်းပါလျှင်၊ ဘိုးတော်ဘုရားလက်ထက်ကစ၍၊ လွမ်းမိုးခဲ့သည်ဟု ယူဆခန့်မှန်း ရပါသည်။ ဤကိစ္စတွင် မြန်မာယဉ်ကျေးမှုကို ရတာဟာ အမြတ်ထွက်တာပါဘဲ၊ သို့ပေမဲ့ ရခိုင်ယဉ်ကျေးမှုထိန်းသိမ်းပြီး ရှိနေသောရခိုင်အတွက် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သောတေးဂီတ၊ သုခုမအနုပညာဖြစ်၍မလာနိုင်ခဲ့ပါဘူး၊ မိမိတို့၏ ရိုးရာအသီအကုံး ဂီတများမှာ လုံးဝနီးနီးပျောက်ကွယ် တိမ်းကောသွားခဲ့ကြ၏။ မြန်မာတေးဂီတကိုလည်း ဆန်းသစ်တီထွင်မှုမရှိ၊ ပကတိ

ကိုင်တွယ်သုံးနှုံးကြသည်မှာ ယနေ့ထိပင်ဖြစ်သည်။ မြန်မာပြည်တွင်းမှာ ရှေးဟောင်းတေးဂီတအဖြစ်သာ ထိန်းသိမ်းထားကြသော်လည်း လူငယ်ထုထဲ၌ ပျောက်ကွယ်လုမတတ် ယခုအချိန်မှာ ရှိသော်လည်း ရခိုင်ပြည်နယ်ဒေသမှာ ယခင်အနှစ် ၅၀လောက်ကကဲ့သို့ ဇာတ်ပွဲကအစ၊ အားလုံးလေးချိုး၊ ဒွေးချိုး၊ သဖြန်၊ ဘောလယ်၊ တေးထပ်၊ ယိုးဒယားပတ်ပျိုးတို့မှာ တွင်ကျယ်လျက်ဘဲ ရှိနေသေး၏။ ကောင်းသောလက္ခဏာပင်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရမည်ပင်။

အထက်အချိုးသည် ရခိုင်ဗမာ မဟာမိတ်ချစ်ကြည်ဘို့ လမ်းစဖြစ်သည်ကို သတိပြုရန်အတွက် ရေးသားရခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ဒို့ဗမာအစည်းအရုံး၏ ဇာတိသွေး ဇာတိမာန် လှုံ့ဆော်သောတေးဂီတများသည် ရခိုင်သို့ နေ့ချင်းပေါက်၊ လှည်းနေ၊ လှေအောင်း မြင်းဖောင်းမကျန် ပြန်ပွားခဲ့ပြီး နှစ်နှစ်ကာကာမြတ်မြတ်နိုးနိုး သီဆိုကြခြင်း၊ အစည်းအဝေးများဖွင့်လှစ်ရာတွင် သုံးခြင်း၊ ပြည်တွင်းမှာထက်ပို၍ ပို၍ သုံးစွဲခဲ့ကြ၏ဟု ကျွန်တော်ထင်မြင်မိပါသည်။ ထိုသို့ခြင်း၊ တေးခြင်းများ၏ ခေါင်းစဉ်များကို မှတ်မိသမျှ တင်ပြရပါလျှင်။

ဇာတိသွေး ဇာတိမာန်တက်ကြွအောင် လှုံ့ဆော်သောတေးဂီတများအမည်

၁။ တကောင်းအဘိရာဇာ၊ ဒို့ဗမာသာကီမျိုးဟာမို့၊ ၂။ အကြောင်းသာမက တကောင်းရာဇ သကျသာဂီ ၃။ အာဇာနည် ဗုဒ္ဓဘာသာမျိုးသားတိုင်းပြည်၊ ၄။ ရာထူးဂုဏ်၊ စည်းစိမ်ဂုဏ်တွေထိုးပေမဲ့၊ တမျိုးလုံးမှာ မလွတ်ပေ။ လက်အောက်ခံကျွန်ဘဝရယ် ၅။ (ရတနာပုံနေပြည်၊ မင်းဆယ့်တစ်ဆက်အုပ်စိုးခဲ့သည်၊ ရှေးရှေးတုံးကတော့ အလွန်သာယာစည်)ပါတော်မူတေးခြင်းများနှင့်တကွ အခြားကျွန်တော်မမှတ်မိသော စစ်သွေးစစ်မာန်တက်ကြွလာဖို့ ဘုရင့်နောင်၊ ဗန္ဓုလတို့လို လူတွေပေါ်လာဘို့၊ သွေးကြွစရာတေးခြင်းများ ဖြစ်ကြသည်။ သခင်လေးမောင်က ဦးဦးဖျားဖျားလာ၍ အားပေးဟောပြောခြင်း(အထူးသဖြင့် သခင်လေးမောင်၌)ဒီဂရီ ဘွဲ့ထူးဂုဏ်ထူးရှိပါလျက်နှင့် သခင်ခေါင်းဆောင်လုပ်ခြင်းကိုလည်း အတုခိုးလာကြသည်။ ဂုဏ်ယူဘို့ တတ်လာကြ၏။ (ရခိုင်စကားနှင့်) (ဥပမာတစ်ခုပြရလျှင်) ဝမ်းစာ၊ စားခွက်၊ တထပ်တွက်ကို၊ တသက်စာထင်၊ ခွီးအမြင်ကြောင့်၊ တိုင်းခွင်သာစည်၊ ငါတို့ပြည်သည်၊ သူပြည်ဖြစ်ရ၊ ဝမ်းနည်းစွာတည့်။ ဆိုသော မြို့သူကြီး အောင်ကျော်ဇံမှာ တန်းများတွင်တွင်သုံး၍ ပေါ်ပြုလာဖြစ်လာကြရပါသည်။ ဤကဲ့သို့ နိုးကြားလာသော ရခိုင်တိုင်းလုံးဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသား အစည်းအရုံးသည် ရခိုင်လူမျိုးတို့၏ တစ်ခုတည်းသောလွတ်လပ်ရေး ဦးဆောင်ပါတီပင်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအစည်းအရုံး၏အလံတော်မှာလည်း အဝါ၊ အစိမ်း၊ အနီပင်ဖြစ်သည်။ မြန်မာပြည်တွင် ဒေါင်းရုပ်ထည့်သလို ရခိုင်မှာ ဆင်ရုပ်ထည့်ဘို့ ရည်ရွယ်ချက်ရှိသည်။ အခြေခံအားလုံးနှင့် ရည်ရွယ်ချက်ဝါဒရော လမ်းစဉ်ပါတူညီကြ၏။ ဒီဂရီရသောခေါင်းဆောင်တွေကလည်း ရာထူးယူဘို့ လက်တွန်းလာကြသည်။ ရခိုင်ထိပ်တန်းခေါင်းဆောင်များနှင့် ဗမာ့ထိပ်တန်းခေါင်းဆောင်များသည် စာချုပ်စာတမ်း မလိုဘဲနှင့် မဟာမိတ်ဖြစ်ခဲ့ကြသည်ကို သမိုင်း၌ထင်ရှားစွာ တွေ့ကြရသည်။

ယခုအခါ ရခိုင်ဗမာသွေးခွဲရေးကို လှုံ့ဆော်နေကြသော ဗမာလူမျိုး၊ ရခိုင်လူမျိုးတို့ (အတုယူကြစေရန်ဖြစ်သည်) သွေးခွဲသည်ဆိုရာတွင် လူမျိုးငယ်တစ်ခုတည်း ပုံချ၍မဖြစ်ပါ။ နှစ်ဦးနှစ်ဘက်မှတူညီသော အမြင်မှန်ရဘို့သည် အဓိကဖြစ်သည်ဟု ထင်ပါသည်။

၁၃။ ဒိုင်အာခီ ဥဒဌာနအုပ်ချုပ်ရေးကြောင့် ရခိုင်လူကြီးခေါင်းဆောင်ပိုင်း အချို့တွေဝေခွဲကြခြင်း။

မြန်မာနိုင်ငံ၏နိုင်ငံရေးသည် ဂျီစီဘီအေခေတ်၏နောက်ပိုင်းတွင် ခွဲရေးတွဲရေး၊ ဒိုင်အာခီ ဥဒဌာနခေတ်၊ ဒိုင်အာခီခေတ်မှာ ငါးထောင်စား ရောဂါကြီးထွားခြင်း၊ တောင်ကျရေ၊ နွားနှစ်ကောင်မဝသလိုပဲ၊ မောင်ဘဖေ ငါးထောင်မရသောကြောင့် သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းလေးချိုးကဲ့သို့ အခြားပုဂ္ဂိုလ်တွေလည်း ဘုရင်ခံနှင့်လက်သင့်ခံဘို့ကို၊ တိုက်ရိုက်သွယ် ကြိုးစားခဲ့၏။ လူထုကျတော့တစ်မျိုး၊ အစိုးရမှာတဖုံ၊ ဖောက်လွဲဖောက်ပြန်နိုင်ကြသူများချည်း ဖြစ်ကြသည်။ ဆိုလိုသည်ကား ပါလီမန်အမတ်ဖြစ်၍၊ တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် အုပ်ချုပ်ရေးအသစ်များ တောင်းခံဝါဒဖြန့်မှုဖြစ်၏။ လွတ်လပ်ရေးလိုသောပြည်သူများမှာ ဟိုခေါင်းဆောင်ယုံရနိုးနိုး၊ ဒီခေါင်းဆောင်ယုံရနိုးနိုးနှင့် အကွဲကွဲအပြားပြား ယောင်လည်လည်ဖြစ်ခဲ့ကြရ၏။

ကျွန်တော်သိသမျှခေတ်ကို ရေတွက်ပြပါမည်။ ၁။ ဆာဂျေအေခေတ်၊ ဝံသာနုခေတ် နောက်ပိုင်းဆရာစံ သူပုန်ခေတ်ဖြစ်၏။ ၂။ ၂၁ဦးခေတ် ၃။ ဦးပုခေတ်၊ဦးဝိစာရထောင်ကျအသေခံခေတ် ၄။ ဘမော်နှင့်ပေါ်ထွန်းခေတ်၊ မန္တလေး၌ ကျောင်းသား ၁၇ဦးသေ၊ ဗိုလ်အောင်ကျော်သေ၊ မြန်မာသက္ကရာဇ် (၁၃၀၀)ပြည့်အရေးတော်ပုံများ၊ ယခုစာရေးရသည်မှ ဆာဂျေအေခေတ်၏နောက်ပိုင်းဟု ယူဆပါသည်။ ဦးပု နန်းရင်းဝန်ဖြစ်သော ခေတ်ရာထူးလိုကြသော (ဝါ)အမတ်ဖြစ်လိုကြသော ရခိုင်လူကြီးအချို့မှာ တော်လှန်ရေးဘက်နှင့် စေ့စပ်ရေးဘက်နှစ်ဘက်ကို ဘယ်လမ်းလိုက်ရမလဲ မခွဲဝေနိုင်ဘဲ၊ တွေဝေခွဲကြပါသည်။ သို့ပေမဲ့ ရခိုင်တိုင်းလုံးဆိုင်ရာ အစည်းအရုံးဝင်လူကြီးများမှာ တော်လှန်ရေးဘက်ကို လက်မလွှတ်ခဲ့ကြဟု မှတ်ချက်ချနိုင်ပါသည်။ သို့သော်လည်း လူငယ်သူပုန်လောင်းလျာများဖြစ်ကြသော ကျောင်းသားလူငယ်၊ လယ်သမား

လူငယ်၊ ပညာတတ်လူလတ်တန်းစားလူငယ်၊ တို့က လူကြီးတွေအပေါ် မကြေနပ်ပါ။

၁၄။ ဒိုင်အာခီအုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ကာသာကဦးဘိုးမြ ထင်ပေါ်လာခြင်း။

မြတ်သောအစိုးရ၏ ဒိုင်အာခီအုပ်ချုပ်ရေးခေတ်အချိန်တွင် ရခိုင်ပြည်တောင်ပိုင်း မာန်အောင်မြို့မှ ကာသာကဦးမြ ဆိုသည့် အမည်ဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် ပါလီမန်အမတ်ဖြစ်လာခဲ့သည်။ လယ်သမားလူတန်းစားကိုကသာက ဟု ပါဠိစကား မှာ ခေါ်ဆိုသဖြင့် လယ်သမားဘိုးမြဟု ခံယူထားခြင်းဖြစ်သည်။ မြန်မာပါဠိစာပေနှင့်တကွ လောကီ လောကုတ္တရာ ဗဟုသုတကြွယ်ဝသည့်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည်။ စကားပြောကောင်းသည်။ တရားဟောရာ၌ လူကြိုက်မှုရာနှုန်းပြည့်ဖြစ်သည်။ ယှဉ်ပြိုင်သောအမတ်လောင်းထဲ၌ မြို့မျက်နှာဖုံး ခေတ်ပညာတတ် (ဝါ) အင်္ဂလိပ်စာတတ်ရှေ့နေများ သူ့ကို မနိုင်ကြ။ ရှုံးသွားကြသည်။ တစ်ကြိမ်မဟုတ် အကြိမ်ကြိမ်ပင် လူထုကြိုက်သဖြင့် အမြဲတမ်းပါလီမန်ကိုယ်စားလှယ် ဖြစ်ခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံပါလီမန်၌လည်း စကားအများဆုံးပြောသည်ကို ပါလီမန်မှတ်တမ်းကိုကြည့်ပါက သိရှိနိုင်ပါသည်။ ကျွန်တော်မှတ်မိ သည့်စကားလုံးအချို့မှာ အင်္ဂလိပ်စကားဖြင့် ပါလီမန်၌ပြောကြသည်ကို ရှုပ်ချသည့်သဘောသက်ဝင်သော စကားလုံးများပင် ဖြစ်သည်။ (မီးတိုမီးရှည်၊ မျောက်တထွေနှင့်၊ အနေရခက်၊ လွတ်တော်ထက်ဝယ်၊ ကြွက်ကြွက်ဆူညံ၊ မျောက်အော်သံနှင့်၊ နိုင်ငံရပ်ခြား၊ တိုင်းတပါးမှာ၊ ကြား၍မတော်၊ မြင်မလျော်အောင်)ဆိုတဲ့စကားများ လက်တန်းချက်ချင်းပင်လျှင် ပါလီမန်တွင်း ၌ဆိုပြ၍ ပါလီမန်မှတ်တမ်းစာအုပ်၌ တွေ့ရှိနိုင်ကြ၏။ ဤကဲ့သို့ ဇဝနဉာဏ်ရှိခြင်း၊ စကားအင်္ဂါပြည့်စုံစွာ ပြောဆိုနိုင်ခြင်း တို့ကြောင့် ထိုအချိန်က ထင်ပေါ်ကျော်ဇောထင်ရှားသော အမတ်ပညာရှင်တစ်ဦး ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ထိုကာလက ဦးဘိုးမြသည် ဒေါက်တာဘမော် ပါတီဝင်ဖြစ်သည်။ ဂျပန်ခေတ် ဒေါက်တာဘမော် အဓိပတိ ဖြစ်ခဲ့စဉ်က အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့သည်။ အောက်ခြေဆင်းရဲသား လယ်သမားအလွှာဖြစ်သောကြောင့် လယ်သမားတို့အကျိုးကို ပါလီမန်၌ ဒိုင်ခံ၍ အမြဲတန်းဆောင်ရွက်သောကြောင့် ရွေးကောက်ပွဲလုပ်တိုင်း ဤပုဂ္ဂိုလ်မှာအမြဲပင် အရွေးခံခဲ့ရ၏။ ဒိုင်အာခီခေတ် နှင့် ဥဒ္ဓာနခေတ်ကုန်သည်အချိန်ထိ ပါလီမန်တစ်ခုလုံးကလည်း ဤပုဂ္ဂိုလ်အားလေးစားကြပါသည်။ ရိုးသားဖြောင့်မတ်ခြင်း မျိုးချစ်စိတ်ရှိခြင်းနှင့် ဗဟုသုတပြည့်စုံခြင်းတို့ ပြည့်စုံသူဖြစ်ပါသည်။ သို့သော်လည်း ပါလီမန်မှတစ်ဆင့် တောင်းဆို၍ တဆင့်တဆင့်အုပ်ချုပ်ရေးသစ်များ တောင်းဆိုယူဘို့ စေ့စပ်ရေးလမ်းစဉ်ကို ယုံကြည်သွားပြီး၊ တော်လှန်ရေး၌မပါဝင်နိုင်ဘဲ၊ ပြုတ်ကျခဲ့ကြောင်းကို တွေ့ရှိကြရပေလိမ့်မည်။

၁၅။ မာန်အောင်မြို့နယ် လူငယ်များ သခင်ဖြစ်လာသဖြင့် နိုးကြားမှုထူးကဲခြင်း။

ဥဒ္ဓာနခေတ်တွင် မာန်အောင်မြို့နယ်တစ်ခုလုံးမှ လူငယ်များ(ဝါ) တိုးတက်သောအမြင် ဗဟုသုတရှိ လူငယ်အချို့ သည် သခင်အမည်ခံ၍ စည်းရုံးဟောပြောမှုများကြောင့် မာန်အောင်မြို့နယ်တစ်ခုလုံး လယ်သမားလူထုကြီးသည် နိုးကြားမှု ရှိနေကြပါသည်။ သခင်အမည်ခံယူလျက်ရှိကြသော ခေါင်းဆောင်များမှာ၊ ၁။ သခင်သာမောင်၊ ၂။ သခင်လှအောင်၊ ၃။ သခင်ဘလုံ၊ သခင်မောင်ညိုဖြူတို့နှင့်တကွ သခင်သာရင်၊ သခင်မောင်ဘ၊ လူငယ်တော်တော်များများ သခင်အမည်ကို ခံယူလျက် တက်ကြွနိုးကြားလျက်ရှိသော မြို့နယ်ဖြစ်သည်။ ထိုပြင်မာန်အောင်မြို့၌ အဖွဲ့အစည်းအသီးသီးနှင့် ခေါင်းဆောင် အသီးသီးတို့လည်း ပေါ်ထွန်းလျက်ရှိပါသည်။ အမည်မှာ သမာဆန္ဒအဖွဲ့၊ ခေါင်းဆောင်မှာ ရှေ့နေဦးရွှေနီ၊ ၂။ မျိုးချစ်အဖွဲ့၊ ဦးဘိုးလူ၊ ၃။ ကျေးလက်ပြုပြင်ရေးအဖွဲ့၊ ဦးဘိုးဧ၊ ၄။ အာဇာနည်အဖွဲ့၊ ရှေ့နေဦးကျော်ဖံ၊ ၅။ ချွေတာအဖွဲ့၊ ဦးဘိုးညွန့်၊ ၆။ သခင်အဖွဲ့၊ သခင်သာမောင်၊ ၇။ ဆင်းရဲသားအဖွဲ့၊ ကသာကဦးဘိုးမြတို့ဖြစ်ကြ၏။ ဤအဖွဲ့များအားလုံးသည် တစ်ဖွဲ့နှင့် တစ်ဖွဲ့ စင်ပြိုင်စည်းရုံးလျက် သူ့လူနှင့်သူ ရှိကြ၏။ အခြားမြို့နယ်ကို မစည်းရုံးကြပါ။ ကသာကဦးဘိုးမြမှာ ရွေးကောက်ပွဲ ရောက်မှ တခြားမြို့နယ်များ လှည့်လည်ဟောပြောသည်။ အဖွဲ့အဖြစ် မစည်းရုံးသော်လည်း၊ မဲဆန္ဒရှင်အားလုံးကိုပင် သူ့အဖွဲ့ ဝင်အဖြစ်သတ်မှတ်ထား၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုပါလျှင် ရွေးကောက်ပွဲတိုင်းမှာ အနိုင်ရနေ၍ ၎င်း၏အဖွဲ့ဝင်တွေဘဲဟု ယူဆထားဟန်ရှိပါသည်။ သို့သော်လည်း သခင်လူငယ်အဖွဲ့ကို ကသာက ဦးဘိုးမြ စိုးရိမ်ဟန်တူ၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုပါလျှင် ရဲရဲတောက်ဟောပြောခြင်း၊ ထောင်ကျခံဝန်ခြင်းတို့ကြောင့် မြို့နယ်တစ်ခုလုံးက ကြည်ညိုလေးစားမှု တိုးတက်၍ အရှိန်အဟုန် ပြင်းထန်၍လာသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ ကိုလိုနီခေတ်၊ ကျွန်ခေတ်အချိန်အခါ၌ မြို့နယ်အလိုက် လှုပ်ရှားနိုးကြားမှုတွင် မာန်အောင်မြို့သည် အနိုးကြားဆုံးမြို့နယ်တစ်ခုပင်ဖြစ်သည်။ ပညာတတ်ခေါင်းဆောင်များနှင့် အဖွဲ့အမျိုးမျိုးပေါ်ပေါက် နေသော ထူးခြားသောဝိသေသရှိသောမြို့လည်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုစဉ်အချိန်အခါက ကသာကဦးဘိုးမြ၏ ခေတ်ဟုဆိုနိုင် အောင်ပင်။ ဦးဘိုးမြလည်း ရခိုင်ပြည်အဝှန်း၌ ကျော်ဇောကိတ္တိလည်း ရှိနေပါသည်။ မာန်အောင်မြို့နယ်ထက် နိုးကြားသော မြို့နယ်မှာ မြေပုံမြို့နယ်ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် ဆရာတော်ဦးစိန္တာ တစ်ပါးတည်းသာ ခေါင်းဆောင်ဖြစ်သည်။ စင်ပြိုင်အဖွဲ့ မရှိပါ။

၁၆။ ရခိုင်လူငယ်များ တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့နှင့် ရခိုင်လူကြီးများ၏ တိုင်းလုံးဆိုင်ရာ စင်ပြိုင်စည်းရုံးကြခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံ၌ ခိုင်အာခံခေတ်မှ ဉာဌာနအုပ်ချုပ်ရေးခေတ်တွင် ၁၉၃၆နှင့် ၁၉၃၇ ခု ၁၉၃၈အချိန်မှာ ရခိုင်လူမျိုး တို့သည် အလွန်အလွန်လှုပ်ရှားစည်းရုံးသောဟောပြောမှု များပြားလာခဲ့၏။ ထိုကဲ့သို့ ဟောပြောစည်းရုံးမှု၌ လွတ်လပ်ရေး ရရှိဘို့အတွက် သူ့ကျွန်မခံဘဲ၊ တော်လှန်ရေးလုပ်ဖို့ကို၊ သခင်လူငယ်များ၏ ဝါဒနှင့်လူကြီးများက ပါလီမန်မှတစ်ဆင့် တောင်းဆို တိုက်ခိုက်ဘို့ ဝါဒ၊ စေ့စပ်ရေးတို့သည် အဓိကရ ပဋိပက္ခဖြစ်ကြသည်။ လူငယ်တို့ဟောပြောချက်များကို လူကြိုက်များလာကြ သဖြင့် လှုပ်လှုပ်ရွရွဖြစ်လာသည်။ တချို့ရပ်ရွာလယ်သမားထုမှာ လူကြီးများ တိုင်းလုံးဆိုင်ရာ၌လည်း အဖွဲ့ဝင်လူငယ် တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့၌လည်း ဝင်ရောက်ကြ၏။ ဤကဲ့သို့ စင်ပြိုင်ဟောပြောစည်းရုံးမှုကြောင့်၊ အနာဂါတ်မှာ အဖွဲ့ကြီးနှစ်ဖွဲ့သည် ပဋိပက္ခမှုကို ဦးတည်နေကြချေပြီ။ သို့သော်လည်း ရန်သူက အင်္ဂလိပ်မျက်နှာဖြူများနှင့် ၎င်းတို့၏မြေရှင် ဓနရှင်လက်ပါးစေ များသာဟု သိရှိနားလည်ကြပြီးသော အသိစိတ်ဓာတ်ခံရှိသော ခေါင်းဆောင်များဖြစ်နေသောကြောင့် ပုတ်ခတ်၍ ပြောဟောမှု အလျင်းမဖြစ်ကြပါ။ သို့သော်လည်း ခေတ်စားနေသည်က လူငယ်များဟောပြောသော တော်လှန်သည့်သဘောသက်ဝင်သည့် စကားများပါဝင်သော ဟောပြောမှုကိုသာလျှင် လက်ခံသူများပြားလာသည်။ ခေတ်သစ်၏အပွင့်အဖူး လူငယ်များက လူငယ် ပညာတတ်များသည် ကမ္ဘာ့အခြေအနေ၌ အင်္ဂလိပ်ရန်သူဟောင်း ဂျာမနီ၏ဟစ်တလာ၊ စည်းရုံးထားသောလက်နက်နိုင်ငံ သည် ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့သမား၏ ဘေးအန္တရာယ်မီးခဲတစ်ခုကို မြင်နေရခြင်း၊ တချိန်တွင် အင်္ဂလန်နိုင်ငံကို တိုက်ခိုက်တော့မည် ကို၊ ရည်မှန်းသိရှိထားသဖြင့် ဤအချိန်မှ စည်းရုံးထားခဲ့လျှင် ထိုအချိန်မှာလုံးဝလွတ်လပ်ရေးသို့ ရုန်းထွက်လွတ်မြောက်နိုင် ဖို့ ကိုသာ တစ်ယောက်တစ်မျိုးစီ နည်းလမ်းအဖုံဖုံဖြင့် ဟောပြောမှုအားလုံးကို ကြိုဆိုယုံကြည်ကြပါသည်။

ဘယ်လိုတော်လှန်ဖို့ လမ်းစဉ်သတ်မှတ်ချက် လုံးဝမရှိပါ။ သို့သော်လည်း လူတွေအားလုံး တော်လှန်ပစ်ဖို့ကိုသာ အားသွန်ခွန်စိုက်ဟောပြောလျက် ထောင်ထဲသို့ အစီအရိပ်ဝင်ကြ၏။ ထောင်သို့ဝင်ခြင်း၊ အဖမ်းခံရခြင်းများကို ခံရသူက ဂုဏ်ထူးတစ်ခုကဲ့သို့ ခံယူခြင်း၊ ပြည်သူများကလည်း အာဇာနည်အဖြစ် ချီးကျူးထောပနာပြုကြသောအချိန် ကာလတစ်ခု ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့၏။

၁၇။ ရခိုင်အမျိုးသားကွန်ကရက်ကို လူငယ်အဖွဲ့ လူကြီးအဖွဲ့ (နှစ်စုပေါင်း၍) ဖွဲ့စည်းလိုက်၍ လူငယ်နှင့် လူကြီး ညီညွတ်မှုရခြင်း။

ရခိုင်တိုင်း၌ သခင်ခေတ်ဟုဘဲ အမည်ပေးရမည်။ ခေတ်တစ်ခေတ်သည် ရခိုင်ခေါင်းဆောင်ကြီး ဆရာတော်ကြီး ဦးစိန္တာနှင့် ဦးပညာသီဟ၊ ဦးနာရဒ ကြီးပမ်းမှုကြောင့် ခေါင်းဆောင်များ ညီညွတ်မှု ရရှိလာပြီဖြစ်ပါ၍ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ကြရ၏။ ရှေ့သို့လှမ်းမည့် တော်လှန်ရေးခရီးစဉ်ကို ချမှတ်ကြသည်။ ရခိုင်ပြည်လုံးကျွတ်ညီလာခံကြီး တစ်ခုကိုပြုလုပ်၍ လုံးဝလွတ်လပ်ရေးအဆိုနှင့် လယ်သမားတို့အား သွေးစုတ်သောဥပဒေများ၊ စံနစ်များကို ကန့်ကွက်ဆုံးဖြတ်ချက် လက်နက်မပါဘဲ စည်းရုံးဟောပြောမှု၊ လူငယ်များအား ဖိနှိပ်၍ဖမ်းဆီးခြင်းများ၊ လွတ်ရန်အရေးဆိုခြင်း၊ ဟောပြောစည်းရုံး မှုကို လွတ်လပ်စွာမလုပ်နိုင်အောင် တားမြစ်သောဥပဒေများ ရှုတ်ချသည့်အဆို ဆုံးဖြတ်ချက်များတို့ကို လုပ်ဆောင်ရန် လမ်းစဉ်ချမှတ်ခဲ့ကြပါသည်။ ထိုညီလာခံကို ခြိမ်းခြိမ်းသဲသဲ စည်စည်ကားကား အောင်မြင်ထမြောက်နိုင်ဖို့ စတင်စည်းရုံးကြ သည်။ ဆရာတော်ကြီးများကလည်း ထိုအဖွဲ့ကြီးနှစ်ဖွဲ့ ပူးပေါင်းမိပြီး ဖြစ်သည့်အတွက် အထူးအားတက်ကြ၏။ ကျေနပ်ကြ ၏။ အဖွဲ့ကြီးနှစ်ဖွဲ့ ဩဇာအရှိန်အဟုန်သည် တစ်ခုတည်းသော ဩဇာအရှိန်ဖြစ်လာ၍လည်း ပိုမိုကျယ်ပြန့်သောဩဇာ သက်ရောက်ခြင်း ဖြစ်လာခဲ့သည်။ လူငယ်ခေါင်းဆောင်ပိုင်းမှလည်း လူကြီးတွေကို အားကိုးအားထားရရှိခြင်း၊ ဆရာတော်ကြီး များ၏ဩဇာကိုလည်း အမှီပြုလျက် ယခင်ကထက် ပိုမို၍တက်တက်ကြွကြွရှိသည်။ အခြေခံကျေးရွာလူထုလယ်သမား ခေါင်းဆောင်ပိုင်းမှလည်း ဤသတင်းကို မင်္ဂလာသတင်းအဖြစ် အားတက်ကြ၏။ ထိုအချိန်၌ ကျေးရွာရှိလူထုများသည် ကယ်တင်ရှင်ရှာနေကြ၏။ မြေရှင်ဓနရှင်၊ ဗြူရိုကရက်များ၏ ဖိနှိပ်မှုကို နာကျည်းခံပြင်းမှု ကာလကြာမြင့်သည်ဖြစ်၍ ငြီးငွေ့စက်ဆုတ်မခံမရပ်ရှုနေခဲ့ကြ၏။ သို့သော် မလှုပ်ရဲ မလှုပ်ဝန်ခဲ့ပါ။ ရဲရဲတောက်လူငယ်များသည် အင်္ဂလိပ်ကို ပမာမခန့် သည့်အပြင် မြေရှင်ဓနရှင်များ၊ ဗြူရိုကရက်လက်ပါးစေများကို ဘိန်းစားကူလီလောက် တန်ဘိုးမရှိအောင် ရှုတ်ချဟောပြော ကြသည်ဖြစ်၍ ပညာတတ်လူငယ်ခေါင်းဆောင်တွေကို အားကိုးအားထား၍ အားပေးထောက်ခံကြပါသည်။

ရခိုင်ပြည်၏တော်လှန်ရေးခေတ်အဆက်ဆက် တာဝန်များထမ်းဆောင်နိုင်ကမည့် ကာယပညာရှင်ကြီးများ၊ စုံစုံညီညီ ဖြင့် အဘက်ဘက်မှ ပြည့်စုံသော ထိုအဖွဲ့နှစ်ဖွဲ့ကို မတည်ဖွဲ့စည်းပြီး သည့် ၁၉၃၉ ခုမှာ ကြီးမားကျယ်ပြန့်သော စည်းရုံးရေး လှုပ်ရှားမှုဖြစ်လာခဲ့၏။

ရပ်တိုင်း၊ ရွာတိုင်း၊ တိုက်နယ်တိုင်းတွင် နေ့မအား၊ ညမအား၊ အစည်းအဝေးပြုလုပ်လျက် ဆုံးဖြတ်ကြခြင်း၊ ဟောပြောကြခြင်းများနှင့်၊ လယ်သမားလူငယ်ထု၊ အမျိုးသမီးထု၊ ကျောင်းသားထုများသည် ကာလဒေသလိုက်၍ အမျိုးသား

လှုပ်ရှားမှုအသွင်ဖြင့် နိုးကြားလာခဲ့သဖြင့် ထင်ရှားကျော်ဇောလာသဖြင့် အင်္ဂလိပ်နယ်ချဲ့သမားနှင့် ၎င်းတို့လက်ပါးစေများ အရာရှိနှင့် မြေရှင်များ၊ ဩဇာအရှိန်အဟုန်ပျက်စီးစ ဖြစ်လာရသည်ကို အကြောင်းပြုလျက် ဖိနှိပ်ရေးကို ဘယ်လိုလုပ်၍ ခြိမ်းခြောက်ဘို့တာစုလျက် ရှိနေခဲ့ကြ၏။ တိုက်ပွဲများ အမည်အချို့ကို ဖော်ပြရလျှင် စံ၊ တင်း၊ တောင်းတိုက်ပွဲ။ ဆားခွန်၊ မြေခွန်၊ မြေခကြီးမှုတိုက်ပွဲ။ လူမှန်သမျှအရွယ်ရောက်သူများ အခွန်မတန်တဆ ထမ်းဆောင်ရခြင်းများ၊ ကန့်ကွက်ကြခြင်း။ သစ်ပါးများကိုအိမ်ဆောက်၊ တဲဆောက်၊ ကျောင်းဇရပ်ဆောက်ရာ၌ ကင်းလွတ်အောင် တိုက်ပွဲအဖြစ် အရေးဆိုလာကြသည်။

စပါးထိုးချလျက် ဈေးနှိမ်၍ စပါးတင်ကြ၍ ဝယ်ယူကြသည်များကို ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက်မှု၊ စပါးတင်း ၁၀၀ ဝယ်တိုင်း မှာ ၂တင်းပိုပေးရသည်များကို ဆန္ဒပြကန့်ကွက်သည်များ၊ အထွေထွေလှုပ်ရှားဟောပြောမှုများသည်၊ မကြံစဖူးနေတိုင်းလိုလို နေရာတိုင်း၊ မြို့နယ်၊ တိုက်နယ်ပေါင်းစုံတို့၌ သူ့နေရာနှင့် ခေါင်းဆောင်လုပ်ဝန်သူများလည်း အသီးသီး ထွက်ပေါ်လာခဲ့ကြ သည်။ ဤကဲ့သို့ စည်းရုံးရေးကို အခြေခံလျက် ရခိုင်ပြည်တောင်ပိုင်းသို့ အမျိုးမျိုးကွဲကွဲပြားပြားရှိနေသော အဖွဲ့များကို သိမ်းသွင်း၍ စည်းရုံးဖို့ကို နာယကဆရာတော်ကြီး ၃ပါးနှင့် ခေါင်းဆောင်ကြီးများ ဆုံးဖြတ်ကြပါသည်။

၁၀။ ရခိုင်လူငယ် စည်းရုံးဟောပြောသူများ မြို့နယ်အနှံ့အပြားပေါ်ထွန်းခြင်း

ရခိုင်အမျိုးသားကွန်ဂရက်၌ မြို့နယ်ပေါင်းစုံမှလူငယ်အာဇာနည်ရဲရဲတောက် ဟောပြောသူ သခင်လူငယ်တွေ မြို့နယ်ပေါင်းစုံမှ ပေါ်ထွန်းလာခဲ့ခြင်းသည် တော်လှန်ရေးစည်းရုံးရေးအတွက် အင်အားကြီးတစ်ရပ်ပင်ဖြစ်သည်။ ကျောက်တော်မြို့နယ်မှ ရဲရဲတောက် သာဇံလှ၊ မြို့ဟောင်းမြို့နယ်မှ ဖိုးသာဝ၊ စိန်ထွန်းဖြူ၊ သာထွန်းအောင်၊ မင်းပြားမြို့နယ် မှ သခင်ဘိုးလှ၊ သခင်ချက်ဖား၊ သခင်ဖြူသာထွန်း၊ ရသေ့တောင်မြို့နယ်မှ မျိုးချစ်ကျော်ဦး၊ စစ်တွေမြို့နယ်မှ ဦးသတိုးလှ၊ သခင်အောင်ထွန်းမြ၊ သခင်စံရွှေ၊ သခင်တောလှ၊ မြေပုံမြို့နယ်မှ သခင်ဘစိန်၊ သခင်ဘစောအောင်၊ သခင်မောင်စောဦး၊ ကျောက်ဖြူမြို့နယ်မှ ကျောင်းသားသမဂ္ဂသာထွန်း၊ စစ်တွေမြို့မှ ကျောက်သားသမဂ္ဂ ဘုံပေါက်သာကျော်၊ မာန်အောင်မြို့နယ် မှ သခင်မောင်လှအောင်၊ သခင်ဗလုံနှင့် သခင်သာမောင်၊ သခင်မောင်ညိုဖြူ၊ သံတွဲမြို့မှ သခင်ကျော်ရင်၊ သခင်မမကျန်၊ စနဲမြို့ဆရာမ၊ သခင်မ၊ ဒေါ်ဖိန်၊ ရမ်းဗြဲမြို့မှ သခင်ဗဟန်၊ သခင်ဘိုးနွယ်၊ တောင်ကုတ်မြို့နယ်မှ သခင်ကျော်ဒင်နှင့် သခင် အောင်ကြီး တို့ဖြစ်ကြသည်။

ဤပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ကိုယ်ရေးရာဇဝင်ကို ဖော်ပြလိုပါ၏။ ကျွန်တော်ပြည်ပြည်စုံစုံ အကြမ်းမျှမတင်ပြနိုင်ခြင်းကို သည်းခံပါ။ အချို့အခြေအနေကို သိပါ၏။ သို့ပေမဲ့ ကွက်၍တင်ပြလိုမှုမရှိသဖြင့်၊ အားလုံးကို အညီအမျှဖော်ပြရပါသည်။ ဤအထဲ၌ အချို့မှာ၊ လူငယ်မဟုတ်ဘဲ၊ လူလတ်အရွယ်သို့ ထိုအချိန်ရောက်နေပါသည်။ သို့ပေမယ့် စည်းရုံးဟောပြောမှုမှာ လူငယ်တွေနှင့် တသားတည်းဖြစ်သည်။ မင်းပြားမြို့နယ်မှဆိုလျှင် ဒိုင်နာစပူရ်ပြန်များဖြစ်သည့် သခင်ဘိုးအောင်၊ သခင်အိုးလောင်၊ သခင်မောင်စံလှနှင့် သခင်မောင်သာဇိုးတို့လည်း စည်းရုံးဟောပြောသူများစာရင်း၌ ထည့်သွင်းရမည်ပင် ဖြစ်သည်။ ထိုသူများအမည်ခံယူကာမျှနှင့် အင်္ဂလိပ်က ဖမ်းဆီး၍ ဒိုင်နာစပူရ်ကို မပို့ပါ။ ဦးထွန်းစိန်၊ နန္ဒမာလာ၊ ချန်လှုပ်ခဲ့ရသည်ကတော့ ၎င်းပုဂ္ဂိုလ်မှာ သမိုင်းဝင် ဦးဥတ္တမတပည့်ရင်း ဆရာတော်နာယကကြီး ဦးစိန္တာထက်ပင် ဝံသာနု ခေတ်က ဦးဥတ္တမနှင့် ထောင်ကျခံ ဟောပြောသူ၊ မြန်မာနိုင်ငံအဝှမ်း ဟောပြောသူဖြစ်၍ ချန်လှုပ်၍မြို့နယ်စာရင်း၌မထည့် ပါ။

၁၁။ ထိပ်တန်းထင်ရှားကျော်ဇောသော လူငယ်များ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိများ။

ဗြိတိသျှအင်္ဂလိပ်မျက်နှာဖြူများကို ပမာမပြုဘဲ ရဲရဲတောက် ဟောပြောဝန်သော အာဇာနည်လူငယ်အချို့ကိုလည်း အကျဉ်းချုံး၍ မှတ်တမ်းတင်ဖော်ပြပါမည်။ ၎င်းတို့၏အမည်များနှင့် ဇာတိမြို့နယ်များကိုပါ ထည့်သွင်း၍ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

၁။ ရသေ့တောင်မြို့နယ်မှ မျိုးချစ်ကျော်ဦး၊ ၂။ မာန်အောင်မြို့နယ်မှ သခင်လှအောင်၊ ၃။ မင်းပြားမြို့နယ်မှ သခင်ဖိုးလှ၊ ၄။ စစ်တွေမြို့နယ်မှ သခင်သတိုးလှ၊ သခင်အောင်ထွန်းမြ၊ ဘုံပေါက်သာကျော်၊ ၅။ မြေပုံမြို့နယ်မှ သခင်ဘစိန် နှင့် သခင်ဘစောအောင်တို့ဖြစ်၏။

၁။ မျိုးချစ်ကျော်ဦးမှာ အင်္ဂလိပ်တိုက်စကူးကျောင်းမှ ၁၀တန်းကျောင်းသားဖြစ်သည်။ ရဲရဲတောက်ဟောပြောမှု ကြောင့် အချုပ်အကြိမ်ကြိမ်ခံရသည်။ ထောင်ထဲရောက်သောအကြိမ်အများဆုံးဖြစ်၍ အထင်ရှားဆုံး လူငယ်ခေါင်းဆောင် တစ်ယောက်ဖြစ်သည်။ ၂။ သခင်လှအောင်မှာလည်း အင်္ဂလိပ် ၁၀တန်းကျောင်းသားဖြစ်သည်။ မင်းပြားလူငယ်များ ညီလာခံမှာ ရဲရဲတောက်ဟောပြော၍ ထင်ရှားလာသူဖြစ်သည်။ မာန်အောင်မြို့နယ်သခင်လူငယ်များ ခေါင်းဆောင်ဖြစ်၍ ကျောက်ဖြူခရိုင်မှ ပထမဆုံးအချုပ်ခံ၍ ထောင်ထဲရောက်သူအဖြစ် လူသိများပါသည်။ ၃။ မင်းပြားမြို့နယ်မှ သခင်ဘိုးလှ လည်း ရခိုင်လူငယ်ထဲမှ ပထမထောင်ထဲသို့ ရောက်သူဖြစ်သည်။ ခေတ်ပညာ ဂုတန်းအောင်သည်။ သခင်ဘိုးလှကို

ဆင်းရဲသားမိသားစုမှ မွေးဖွားသူဖြစ်၍ လူထုက အမိမုန့်ရောင်းသား မင်းလောင်း(သခင်ဘိုးလှ ထောင်ဥလ)ဟူ တဘောင် ပင် ပေါ်ခဲ့၏။ ၄။ သခင်သတိုးလှမှာ ရခိုင်ပြည်သတင်းစာ၏အယ်ဒီတာဖြစ်သည်။ ကျောင်းဆရာတစ်ဦးဖြစ်သည်။ စာရေးဆရာလည်းဖြစ်သည်။ ခိုးခိုးဒေါက်ဒေါက်ဟော၍ ထင်ရှားလာသူပေတည်း။ သခင်အောင်ထွန်းမြလည်း စစ်တွေမြို့နယ် မှ ပညာတတ် လူငယ်တစ်ဦးဖြစ်ပါသည်။ ၁၀တန်းပညာကို သင်ကြားခဲ့သည်။ ရဲဝန်ဝန်နှင့် စွန့်စားဝန်သော အာဇာနည် တစ်ဦးပင်ဖြစ်သည်။ ၅။ သခင်ဘစိန်သည် မြန်မာစာ ဂုတန်းကျောင်းသားဖြစ်သည်။ မြေပုံမြို့ အေဘီအမ်ကျောင်းထွက် ဖြစ်သည်။ ရခိုင်တော်လှန်ရေး၌ အစမှအဆုံးထိ ဟောပြောစည်းရုံးမှုတွင် အမြဲတမ်းပါဝင်ခဲ့ပြီး ရဲရဲရင့်ရင့်ခေါင်းဆောင်မှု တာဝန်ယူဝန်ခံခြင်း၊ ကဲ့ရဲ့ခံနိုင်ခြင်း၊ တစူးထိုးလုပ်ဝန်ခံခြင်းဖြင့် ထင်ရှားသည်။ သခင်ဘစောအောင်မှာ မြေပုံမြို့မှ ကျောက်ဖြူ ဟိုက်စကူးကျောင်းသားဖြစ်သည်။ ဂုတန်းအောင်၍ ၈တန်းအောင်၊ ၉တန်းအရောက်တွင် သခင်အမည်ခံလျက် သခင်ဘစိန် နှင့်တွဲဘက်ဟောပြောသူဖြစ်သည်။ စကားတတ်၍ ဗဟုသုတကြွယ်ဝသူအဖြစ် ထင်ရှားသည်။ ကြောက်လန့်မှုလုံးဝမရှိသဖြင့် ထင်ရှားသူပင်ဖြစ်သည်။ အထက်ပါလူငယ်ခေါင်းဆောင်များ၏ စွန့်စားခန်းများ စာတင်ရေးပါက လူတစ်ယောက်လျှင် တစ်အုပ်ကျဖြစ်သွားနိုင်အောင် ထင်ရှားသော အချက်အလက်များ ရှိခဲ့ကြသူတွေချည်းဖြစ်၏။

၂၀။ နာယကဆရာတော်ကြီးများ ခေါင်းဆောင်သည့်အဖွဲ့နှင့် လူပုဂ္ဂိုလ်ခေါင်းဆောင်ကြီးများ အဖွဲ့ ထို့နှစ်ဖွဲ့ခွဲ၍ ရခိုင်တောင်ပိုင်းသို့ စည်းရုံးရေးထွက်ကြခြင်း။

ရခိုင်အမျိုးသားကွန်ဂရက်၏ တာဝန်မှာ စစ်တွေခရိုင်တစ်ခုလုံးတွင် သူမြို့နယ်ကို မြို့နယ်ခေါင်းဆောင်များ၊ ရှိနှင့်နေပြီးဖြစ်၍၊ စိတ်ချနိုင်ပြီး၊ ကျောက်ဖြူခရိုင်၊ မြေပုံမြို့နယ်လည်း နာယကဆရာတော်၏နယ်မြေဖြစ်သဖြင့် နီးကြားလျက် ရှိနေသည့်အပြင် အခြားမြို့နယ်များထက် ထင်ရှားကျော်ဇောခြင်း၊ ခေါင်းဆောင်များရှိနှင့်ပြီး ဖြစ်သည့်အပြင်၊ လူထုလည်း အမာခံလူထုဖြစ်နေသောကြောင့် စိတ်ချနိုင်လောက်သည့် အခြေအနေ ရှိနေလေသည်။ ကျောက်ဖြူမြို့နယ်နှင့် ရမ်းဗြဲမြို့နယ်၊ မာန်အောင်မြို့နယ်များကို စိတ်ချနိုင်လောက်သည့် အမာခံနယ်များဖြစ်လာအောင် စည်းရုံးဖို့တာဝန်ရှိနေပြန်သည်။ အထူး သဖြင့် မာန်အောင်မြို့နယ်တွင် အဖွဲ့အမျိုးမျိုးဖြင့် ဝိုက်ဝန်းစိတ်ဖြင့် ကွဲပြားနေမှုကို သိကြရ၏။ ထိုအဖွဲ့များအားလုံး တစ်စည်းတစ်လုံးတည်းဖြစ်ရန်ကို ရည်ရွယ်လျက်၊ အထက်ပါအဖွဲ့ကြီးနှစ်ဖွဲ့သည်၊ ရခိုင်တောင်ပိုင်းသို့ စည်းရုံးရေးခရီး၊ ထွက်ခဲ့ကြ၏။ အထူးသဖြင့် ကျောက်ဖြူမြို့မှာ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ ဦးကောင်း(ဝါ) ဦးမောင်ကောင်း ရှေ့နေကြီး၏နေရပ်ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း နီးကြားမှုမရှိဘဲ တော်လှန်ရေးအတွက် တက်တက်ကြွကြွမရှိပါ။ ထို့ကြောင့် ရမ်းဗြဲမြို့နယ်၊ မာန်အောင် မြို့နယ်၊ ကျောက်ဖြူမြို့နယ်ရှိ ကျေးရွာလူထုကို ရှေးဦးစွာ နှိုးဆွဖို့လိုသည်။ ရခိုင်တောင်ပိုင်းတစ်ခုလုံးကိုလည်း ကဿကဘိုးမြ ဤ ဩဇာတိက္ကမကလည်း လွှမ်းလျက်ရှိသည်ကို သိရှိကြပြီဖြစ်သည်။ ကဿကလည်း မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၍ ညီညွတ်ရေးကို မဆန့်ကျင်ဘဲရှိလိမ့်မည်ဟုလည်း ထင်မြင်ခဲ့ကြသည်။ ထိုအချက်များကို မူတည်လျက် အဖွဲ့နှစ်ဖွဲ့သည် စစ်တွေမြို့မှ ရောက်ရှိ ရာနယ်မြေများ၌ တရားပွဲပြုလုပ်ဟောပြော၍ တစ်ဆင့်တစ်ဆင့်သွားကြလေသည်။ ဦးသာဇံလှ၊ ဦးဘိုးခိုင်၊ ဦးမောင်ကောင်း၊ ဦးသာကျော်တို့ပါဝင်ကြသည်။ ကျန်တဖွဲ့မှာ ဦးစိန္တာ၊ ဦးပညာသီဟ၊ ဦးနာရဒနှင့်၊ နန္ဒမာလာဆရာလူထွက် ဦးထွန်းစိန်၊ သခင်ဘစိန်၊ သခင်စောအောင်တို့အပြင် သခင်မောင်ဘစိန်၊ သခင်ငပြူးချေတို့ ပါဝင်ကြ၏။ သခင်ငပြူးနှင့် သခင် မောင်ဘစိန်တို့မှာ ဆရာတော်ဦးစိန္တာ၏တပည့်များဖြစ်သည်။ ၁၂နှစ်အရွယ်ခန့်သာဖြစ်သည်။ ဟောပြောရာ၌ မပါဝင်နိုင် ကြသေးပါ။ ဤအဖွဲ့များသည် ရမ်းဗြဲ၊ ကျောက်ဖြူမြို့များ၌ တရားပွဲပြုလုပ်ဟောပြောခဲ့ကြလေသည်။ ရမ်းဗြဲ၌ ဆရာကာဆိန်း ကျောင်းဆရာကြီးကျောင်း၌ တရားပွဲပြုလုပ်ခဲ့ကြပါသည်။ ရမ်းဗြဲမြို့သည် ကျောက်ဖြူမြို့ထက် တိုးတက်မှုရှိ၏။ ရမ်းဗြဲမှ တဆင့် မာန်အောင်မြို့သို့ ကဿကဘိုးမြနှင့်တွဲ၍ စင်ပြိုင်ဟောပြောပွဲအဖွဲ့ကြီးနှစ်ဖွဲ့သည် မာန်အောင်မြို့၌ တွေ့ဆုံဘို့ အစီအစဉ်ချမှတ်လျက် တောင်ပိုင်းသို့ ခရီးထွက်ခဲ့ကြသည်။ ရခိုင်ပြည်၏မြို့တော်စစ်တွေမှ စထွက်လာခြင်းဖြစ်သည်။ ရခိုင်အမျိုးသားကွန်ဂရက်၏ဌာနချုပ်မှာ စစ်တွေမြို့ ရှုပရွာဥက္ကဋ္ဌကြီး ဝတ်လုံတော်ရ ဦးသာဇံလှ၏အိမ်မှာဖြစ်ပါသည်။ ဤအဖွဲ့ကြီး၏နာယကများ လူကြီးခေါင်းဆောင်များတို့သည် မေယဝတီခေါ် မာန်အောင်မြို့သို့ အားလုံးမျက်နှာ စုံညီရောက်ရှိခဲ့၏။ ထိုသို့မာန်အောင်မြို့ရောက်လျှင် ချက်ချင်းပင်လျှင်၊ မဆိုင်းမတွဲဘဲ၊ မေယဝတီ၊ မာန်အောင်မြို့ရှိ အဖွဲ့အသီးသီးမှ ခေါင်းဆောင်များကို ဖိတ်ကြားလျက် ဆွေးနွေးပွဲတစ်ခု ပြုလုပ်ကြပါသည်။ ထိုဆွေးနွေးပွဲမှာ ရခိုင်အမျိုးသားကွန်ဂရက် ခေါင်းဆောင်ကြီး နာယကဆရာတော် ဦးစိန္တာက ဩဝါဒစကားဖြင့် ဖွင့်လှစ်ပါသည်။ ဆရာတော်က မေယဝတီမှ ခေါင်းဆောင်ကြီးများနှင့် တွေ့ဆုံ၍ ဆွေးနွေးရသောကြောင့် ဦးပဋ္ဌင်းသည် အတိုင်းမရှိ ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြစ်ရပါ၏။ ယခုအချိန်အခါသည် ဦးပဋ္ဌင်းနှင့်တကွ ဓညဝတီစစ်တွေမြို့မှလာကြသော ရခိုင်လူမျိုးချည်းဖြစ်ကြသည်။ လူခေါင်းဆောင်၊ ရဟန်းခေါင်းဆောင်များကိုလည်း မေယဝတီမှလူကြီးမင်းများ သိကျွမ်းပြီး သူများပင် ဖြစ်ပါသည်။ ယခုအချိန်အခါ၌ ရခိုင်ပြည်ကျွန်ဘဝမှ လွတ်မြောက်ရေးအတွက်နှင့် အမျိုးပညာ၊ ဘာသာ၊

သာသနာကြီးပွားတိုးတက်ရေးကို ကြိုးစားလုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နေချိန်၌ မာန်အောင်မြို့ကဲ့သို့ နီးကြား၍ ပညာတတ်ခေါင်းဆောင်များ ပေါများသည့်မြို့တွင် အကွဲကွဲအပြားပြားဖြစ်နေမှုသည် နောက်လိုက်လယ်သမားတစ်ရပ်လုံးနှင့် လူငယ်၊ လူကြီးမိန်းမယောက်ျားအားလုံးလည်း အကွဲကွဲအပြားပြားဖြစ်လာနိုင်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ လမ်းပြခေါင်းဆောင်ကြီးများက ညီညွတ်ဖို့အတွက် ဦးပဉ္စင်းမေတ္တာရပ်ခံပါသည်။ ဦးပဉ္စင်းတို့ ဧည့်ဝတီ၊ စစ်တွေမြို့၌လည်း ဤကဲ့သို့ အဖွဲ့အစည်းအမျိုးမျိုး ရှိခဲ့ကြပါသည်။ ယခုစေ့စပ်ရေးလုပ်၍ အောင်မြင်ပြီး တစ်ခုတည်းသောဦးတည်ချက်ဖြင့် တစ်ဖွဲ့တစ်စည်းတည်း ဖြစ်သွားခဲ့ကြပါပြီ။ ဤကဲ့သို့ပင်လျှင် မာန်အောင်မြို့ရှိ ခေါင်းဆောင်များလည်း နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး၊ တိုင်းပြည်နှင့်လူမျိုး ကျွန်ုပ်တို့လွတ်မြောက်ရေးအတွက် တူညီသော ရည်မှန်းချက်ရှိနေကြသူများချည်း ဖြစ်ကြသဖြင့် ညီညွတ်နိုင်ကြမည်ပင် ယုံကြည်ချက်ဖြင့် ဖိတ်ခေါ်ဆွေးနွေးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ စစ်မှန်သောညီညွတ်ရေးရခဲ့ပါလျှင် ရခိုင်အမျိုးသားကွန်ဂရက်ထဲသို့ မာန်အောင်မြို့နယ်လူထုကို ကိုယ်စားပြုလျက် ရှေ့လုပ်ငန်းစဉ်များ တက်ညီလက်ညီ ဆောင်ရွက်သွားကြရန် ဖိတ်ခေါ်ပါသည်။ အားလုံးသော မာန်အောင်မြို့မှလူကြီးများသည်လည်း ကာလ၊ ဒေသ၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကို စဉ်းစားဆင်ခြင်လျက် ဆုံးဖြတ်ချက်ချကြပါရန် ဦးပဉ္စင်းက မေတ္တာရပ်ခံပါသည်။ ထို့နောက် အခြားလူပုဂ္ဂိုလ်၊ ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်များကလည်း တစည်းတလုံးတည်း ညီညွတ်ကြဘို့နှင့် ရခိုင်အမျိုးသားကွန်ဂရက်ကြီးသို့ ပါဝင်၍ ခေါင်းဆောင်တာဝန်များ ယူကြဘို့ကို တင်ပြခဲ့ကြသည်။ ထိုကဲ့သို့တင်ပြသည်။ မေယဝတီ၊ မာန်အောင်မြို့မှ အသင်းအဖွဲ့အားလုံးက လက်ခံကြသည်။ ကဿကဦးဘိုးမြ၏ ဆင်းရဲသားအဖွဲ့ကသာ အကြွင်းမဲ့လက်မခံနိုင်ပါ။ သို့သော် ရခိုင်တောင်ပိုင်းမှ မဲဆန္ဒရှင်များကို တပည့်တော်၌ရှိသော ဝါဒနှင့်ဆရာတော်ကြီးများနှင့် ရခိုင်ခေါင်းဆောင်ဟောပြောတင်ပြပါ။ အကယ်၍ ပြည်သူလူထု ရဟန်းရှင်လူအားလုံးက ကြိုက်နှစ်သက်ပါလျှင် ဆရာတော်တို့၏တင်ပြမှုကို တပည့်တော်လိုက်နာပါမည်။ တပည့်တော်မှာ မဲဆန္ဒဖြင့် အရွေးခံရသည်မှာ အကြိမ်ကြိမ်ရှိပါပြီဖြစ်၍ လူထုဆန္ဒရမှသာလျှင် ဆရာတော်တို့နှင့် ပူးပေါင်းနိုင်ပါမည်ဟူ၍ စင်ပြိုင်ဟောပြောဖို့ ဝါဒမတူ၊ ဦးတည်ချက်မတူသဖြင့် ညီညွတ်ရေးကို လက်မခံခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေသည်။ (ဤကိစ္စ၌ ရှင်းလင်းရမည့်စကားရှိပါသည်။) ကဿကဦးဘိုးမြမှာ ပါလီမန်ကိုယ်စားလှယ်များက အဆင့်ဆင့်အုပ်ချုပ်ရေးအသစ်သစ်များကို တောင်းခံပြီးလျှင် နောက်ဆုံး၌ ဒီမိုကရေစီအုပ်ချုပ်ရေး၊ ဗြိတိသျှလက်အောက်ခံဘဝမှ ခွဲ၍ မထွက်ရေးဖြစ်သည်။ (တော်လှန်ရေးကို လက်မခံနိုင်ခြင်း၊ စေ့စပ်ရေးကို လက်ခံပြီးဖြစ်ခြင်းပင်တည်း) ကဿကဦးဘိုးမြမှာဆိုပါလျှင် ဒေါက်တာဘမော်(ဝါဒ)ကို ခံယူထားသူတစ်ဦးဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ရခိုင်လူကြီးခေါင်းဆောင်များမှာ စစ်တွေမြို့သို့ပြန်၍ ညီညွတ်ရေးရခဲ့သောအဖွဲ့အသီးသီးတို့ စာရင်း၊ ခေါင်းဆောင်များကို လက်ခံ၍ ရှေ့လုပ်ငန်းစဉ်များကို ညီလာခံကြီးပြုလုပ်ချမှတ်ဘို့အတွက် စည်းရုံးရေးကိစ္စအတွက် ပြန်သွားကြလေသည်။ ဆရာတော်ဦးစိန္တာ၊ ဦးပညာသီဟနှင့် ဦးနာရဒတို့၏ ခေါင်းဆောင်ကြသော ဆရာကြီးနန္ဒမာလာခေါ် (ဦးထွန်းစိန်)၊ သခင်ဘစိန်၊ သခင်ဘစောအောင်၊ သခင်အောင်ဘစိန်၊ သခင်ငပြူးချေတို့ပါဝင်သောအဖွဲ့သည် ရမ္မာဝတီသို့ ဦးတည်လျက် ကဿက ဦးဘိုးမြနှင့် စင်ပြိုင်ဟောပြော၍ လူထုဆုံးဖြတ်ချက်ရယူဘို့ ထွက်ခဲ့ကြပါသည်။ ရမ်းဗြဲကျွန်းရှိ မဲဆန္ဒရှင် ရဟန်းရှင်လူများပါဝင်သော အစည်းအဝေးကြီးကို ကျောက်ချောင်းတိုက်နယ်၊ ကျောက်တွေရွာကြီး၊ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်း၌ ပြုလုပ်ဘို့ ရက်ချိန်းသတ်မှတ်ခဲ့ကြပါသည်။

ဆရာတော်ဦးစိန္တာ ကြီးမှူးသောအဖွဲ့သည် ရမ်းဗြဲမြို့ အထက်တန်းကျောင်း၌ ဟောပြောပွဲကြီးတစ်ခုနှင့် နာယကဆရာတော်ကြီး ဦးနာရဒမွေးရာဇာတိ၊ သင်းဘန်းကိုင်းတိုက်နယ်ရှိ ကျေးရွာအားလုံး၌ တရားဟောပွဲလုပ်ခဲ့ကြပါသည်။ ရဟန်းရှင်လူအပေါင်းတို့၏ အားပေးမှုကိုလည်း ရရှိခဲ့ကြ၏။ ထိုတိုက်နယ်မှတစ်ဆင့် ကျောက်တွေရွာကြီး ကျောက်ချောင်းတိုက်နယ်သို့ သွားရောက်ကြပါသည်။

ကဿကဦးဘိုးမြတို့အဖွဲ့လည်း ကျောက်တွေရွာ၊ ကျောက်ချောင်းတိုက်နယ်သို့ ရောက်ရှိနှင့်ပြီးဖြစ်ပါသည်။ ဆရာတော်ဦးစိန္တာတို့အဖွဲ့ ရောက်ရှိ၍ နောက်တစ်နေ့တွင် (တရားပွဲ) (ကဿကဦးဘိုးမြအဖွဲ့နှင့် ဆရာတော်ဦးစိန္တာအဖွဲ့တို့ ယှဉ်ပြိုင်ဟောပြောပွဲ) ပြုလုပ်နိုင်ဖို့ စီစဉ်ထားရှိပြီးဖြစ်ပါသည်။ ရမ်းဗြဲကျွန်း၊ ရမ်းဗြဲမြို့နယ်တစ်ခုလုံးရှိ တိုက်နယ်ပေါင်းစုံ၊ ကျေးရွာပေါင်းစုံမှ ရဟန်းတော်များ၊ လူပုဂ္ဂိုလ်များကို ဖိတ်ခေါ်ထားသဖြင့်၊ အတော်ကြီးကျယ်သည့် ညီလာခံ၊ ကွန်ဖရင့်ငယ်တစ်ခုဟုပင်ဆိုနိုင်လောက်သည့် ကြီးကျယ်စည်ကားသော ပွဲကြီးပွဲကောင်းတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။

ကျောက်ချောင်းတိုက်နယ် ကျောက်တွေရွာ၊ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတွင် အရပ်ရပ်မှ ဘုန်းတော်ကြီးများနှင့် တပည့်တကာများ ဆွမ်းအုပ်များအားလုံး ၁၅၀ကျော်နှင့်အချို့ပွဲ၊ မုန့်ပဲသရေစာ၊ လက်ဘက်ရည်များကို ဆွမ်းတော်ကြီးပွဲ၊ အလှူပွဲကြီးတခုကဲ့သို့ပင် စည်ကားသိုက်မြိုက်စွာ ရှိနေပါသည်။ ကောက်ညှင်းကျည်ထောက်များ စားမကုန်အောင်ပင် ပေါများစည်ကားသိုက်မြိုက်ပါသည်။

ဤစင်ပြိုင်ဟောပြောပွဲကြီးကို လူကြီးလူငယ်များအားလုံး တက်တက်ကြွကြွ စိတ်ဝင်စားကြပါသည်။ အထူးသဖြင့် ရဟန်းတော်အပါး ၄၀ကျော်ခန့် စိတ်ဝင်စားစွာ ဖူးတွေ့ရပါသည်။ တရားပွဲ၌ ဝါအကြီးဆုံးဆရာတော်ကြီးတစ်ပါးကို

သဘာပတိတင်မြောက်ပြီးလျှင် တရားပွဲကို စတင်ဖွင့်လှစ်၍ ဟောပြောပွဲ စတင်လိုက်ကြ၏။ တရားပွဲ သဘာပတိမိန့်ခွန်း ပေးပြီးလျှင် ကဿကဘိုးမြအဖွဲ့ပဏာမတင်သော ပြောဘို့ကို သဘောတူကြသည်။ ကဿကဘိုးမြ၏လက်စွဲတော် တပည့် ငယ်တစ်ဦးသည် ပဏာမဦးဦးဖျားဖျား စတင်ဟောပြောပါသည်။ ထိုလူငယ်လည်း အဟောအပြောလေ့ကျင့်ထားသူတစ်ဦး ဖြစ်သဖြင့် ဆရာကောင်းတပည့်ပီပီ အစအလယ်အဆုံး ကောင်စွာဟောပြောနိုင်ပါသည်။ ဟောပြောပုံက ဤသို့ပင်ဖြစ်၏။

ကဿကဦးဘိုးမြတပည့်သည် နိုင်ငံရေး၊ တရားပွဲ၌ ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာရတနာသုံးပါးကို ရှိခိုးဦးထိပ်ထားရှိခိုး ပြီးလျှင် သဘာပတိ ဆရာတော်ကြီးအား ဦးတိုက်ခွင့်ပန်ခြင်း ပြုလုပ်ပါသည်။ ထို့နောက် ဒိုင်အာခီအုပ်ချုပ်ရေးကို မြန်မာနိုင်ငံ ၏ ပါလီမန်ကိုယ်စားလှယ်များက တောင်းခံရရှိခဲ့ခြင်းနှင့် အိန္ဒိယနှင့် မြန်မာခွဲရေးတွဲရေးပြဿနာတွင် ခွဲထွက်လျက် သီးခြားပါလီမန်တစ်ခု ဖြစ်ပေါ်လာပုံ၊ ယခုတစ်ဆင့်တက်၍ ဉာဠာအုပ်ချုပ်ရေးကို ရရှိခြင်း၊ ဉာဠာအုပ်ချုပ်ရေးမှာ အင်္ဂလိပ် ဘုရင်ခံက အရေးကြီးသော ပြည်ထဲရေးဌာန၊ တရားရေးဌာန၊ ဘဏ္ဍာရေးဌာန၊ နိုင်ငံခြားဆက်သွယ်ရေးဌာနနှင့် ကာကွယ် ရေး၊ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး စသောအရေးကြီးသော သေ့ချက်(၇)ဌာနကို လက်ကိုင်ယူထားပြီးလျှင် အရေးမကြီးသော အခိုင်းအစေခံဌာနများကို တိုင်းပြည်ပါလီမန်ကိုယ်စားလှယ်များလက်ထဲ၌ ပေးထားခြင်းဖြစ်သည်။ နားလည်၍ ပါးရိုက်ထား သော အုပ်ချုပ်ရေးမျိုးဖြစ်ပါသည်။ ဤအုပ်ချုပ်ရေးမှာ ရာထူးလူခြင်း၊ ပြဿနာများ ရှုတ်ထွေးနေပါသည်။ ဤကဲ့သို့ စေ့စပ်ရေး၊ ရာထူးလူသောအုပ်ချုပ်ရေးများကို ငန်းငန်းတက် တံလျှပ်ကို ရေထင်နေကြအောင် လှည့်စားထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဤအုပ်ချုပ်ရေးသည် ကျွန်သက်ရှည်ရေးကို ဦးတည်သည်ကို ထိုအချိန်က ပါလီမန်ဘမ်းပြသော နိုင်ငံရေးသမားထဲက ကဿက ဦးဘိုးမြနှင့်အဖွဲ့သည် အပါအဝင်ဖြစ်ပါသည်။ လူငယ်သည် စကားတတ်တစ်ဦးဖြစ်သည်ကို ဟောပြောပုံထောက် ကြည့်က သိနိုင်ပါသည်။ လူငယ်ဟောပြောလျက် ပြီးဆုံးသွားလေပြီ။ နောက်ဆက်လက်၍ ကဿကဦးဘိုးမြသည် တစ်နာရီ ခွဲခန့်ဟောပြောပါသည်။ ကဿက ဦးဘိုးမြဟောပြောပုံအမြောက်မျှကို တင်ပြပါမည်။

ကဿကဦးဘိုးမြဟော။ ။ကဿကဦးဘိုးမြထလိုက်လျှင် ပရိသတ်ကြီးသည်လက်ခတ်လက်ဝါးတီးလျက် ဩဘာ ပေးကြပါသည်။ ကဿကဘိုးမြသည် လက်နှစ်ဘက်ကို လက်အုပ်ချီလျက် ထိပ်ပေါ်တင်ပြီးလျှင်

အဟံကဿက မောင်ဘိုးမြသည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားကို ပူဇော် ပူဇော်ပါ၏ အရှင်ဘုရား၊ အဟံကဿက မောင်ဘိုးမြ သည် သံသံသံဃာတော်အရှင်မြတ်များကို ပူဇော် ပူဇော်ပါ၏ အရှင်ဘုရား စသည်ဖြင့် အမိအဘဆရာများနှင့် မဟတ္တမဂန္ဓိ၊ ဦးဥတ္တမတို့ကို ရှိခိုးပါသည်။

ဤကဲ့သို့ ရှိခိုးဦးတင်ပြ၍ ပြီးမှသာလျှင် သဘာပတိကို ဦးတိုက်ခွင့်ပန်ပြီး ပဏာမစကားစပြောပါသည်။ ကြွရောက် လာကြသော ဆရာတော်အရှင်သူမြတ်များနှင့်တကွ ပရိသတ်ကြီးခင်ဗျား၊ ကျွန်တော် ကဿကမောင်ဘိုးမြသည် ဂါရဝပြုပါ သည်ခင်ဗျား ကျွန်တော်တို့ မြန်မာနိုင်ငံသည် အင်္ဂလိပ်အစိုးရမင်းအုပ်ချုပ်ရေးကို မကြိုက်၍၎င်း၊ လွတ်လပ်သောနိုင်ငံတစ်ခု ဖြစ်မြောက်နိုင်ရန် ဝံသာနုခေါင်းဆောင်ကြီးများ ကြိုးစားမှုကြောင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံမှခွဲထွက်လျက်၊ သီးခြားနိုင်ငံတစ်ခုအဆင့် ရလာခဲ့ပါသည်။ သီးခြားနိုင်ငံဖြစ်သဖြင့် သီးခြားဘုရင်ခံ၊ သီးခြားပါလီမန်နှင့် ဒိုင်အာခီအုပ်ချုပ်ရေးကို ရလာပါသည်။ အင်္ဂလိပ်အစိုးရက ဝန်ကြီးနှစ်ဦး မြန်မာပါလီမန်က ဝန်ကြီးနှစ်ဦးပေါင်း၍ အုပ်ချုပ်လာခဲ့ကြပါသည်။ ဤအုပ်ချုပ်ရေးမှ တဆင့် ယခုဆိုလျှင် မြန်မာခေါင်းဆောင်ကြီး တောင်းဆိုမှုကြောင့် ဉာဠာအုပ်ချုပ်ရေးကို ရလာပါသည်။ ဤဉာဠာ အုပ်ချုပ်ရေးကို ထိုထက်အဆင့်မြင့်သောအုပ်ချုပ်ရေးရယူဘို့ တောင်းခံရန် အစီအစဉ်ရှိနေပါသည်။ နောက်ဆုံး ဆိုပါလျှင် ဒိုမီနီယန်အုပ်ချုပ်ရေးကို ရယူနိုင်ရေးအထိ ရည်ရွယ်ချက်ရှိပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ဘာလက်နက်၊ ဘာယန္တရားမှ မရှိတာလူတိုင်းသိပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ မိမိနိုင်ငံကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းအုပ်ချုပ်နိုင်ဖို့ မဖြစ်နိုင်သေးပါဘူး၊ သို့ဖြစ်၍ ပညာအမြော်အမြင်ရှိကြသော ပါလီမန်နှင့် အစိုးရခေါင်းဆောင်များက ပါလီမန်နှင့် တဆင့်တဆင့် တောင်းဆိုအရေးဆို ပြီး ပါလီမန်ကြီးမှ တရားဝင်ဥပဒေဝင်၊ တောင်းဆိုသွားဘို့ကို အားပေးကူညီကြရန် တင်ပြလျှက်နိဂုံးချုပ်သွားသည်။ အားလုံး ခြံကြည့်ရလျှင် ပါလီမန်ခေါင်းဆောင်များ၏ ရာထူးလူစားခွက်လူ လေသံပင်ဖြစ်ပါသည်။ ဟောပြောချက်ကတော့ မနီးကြားသူ လူပြိန်းများသာဆိုလျှင် အကွက်ဝင်ပါသည်။ လှပသောစကားလုံးတရားဥပဒေနှင့် မဆန့်ကျင်သောစကားလုံး များ (ဝါ) ကျွန်ဘဝကို တော်လှန်ဘို့၊ ဆန့်ကျင်ခြင်း၊ လက်ဝေခံ၊ လက်ပါးစေပီသခြင်းဟုသာ မှတ်ချက်ချကြမည်ပင်ဖြစ်ပေ သည်။ ကဿကဦးဘိုးမြဟောပြောပြီး တခန်းရပ်နားကြပါသည်။ ဦးစိန္တာကြီးမှူးသော ဘက်မှ ဟောရန်တိုင်ပင်နိုးနှောနေကြ ပါသည်။ (မှတ်ချက်)။ ။ ဤတရားပွဲကို အမြဲတန်းစုံစမ်းဖို့လိုက်နေကြသော ဦးဘမြိုင်၊ သုံးရစ်သောဆာလျင်ပုလိပ်နှင့်၊ ပုလိပ် ၄/၅ဦးခန့် တရားပွဲတိုင်း၊ ပါရောဂ်ရှိလျက် မှတ်တမ်းယူလျက် အစီရင်ခံနေကြပါသည်။

ဆရာတော်ဦးစိန္တာအဖွဲ့မှ တပည့်နှစ်ယောက်မှာ သခင်ဘစိန်နှင့် သခင်ဘစောအောင်တို့ဖြစ်သည်။ နှစ်ယောက် စလုံး ဟောပြောမှုမှာ ကျွမ်းပါ၏။ ဒါပေမဲ့ မငြင်းသာဘူး၊ ပြင်းထန်လွန်းသဖြင့် ထိန်းထိန်းသိမ်းသိမ်း ဟောပြောဖို့ ဆုံးမ ဩဂြိုဒ်ပြု၍ ပွဲထုတ်ရန်ပြင်ဆင်ကြပါသည်။ ပထမဦးဦးဖျားဖျား သခင်ဘစောအောင် ပွဲထုတ်လိုက်ပါသည်။

သခင်ဘစောအောင်မှာ ၁၄နှစ် မှ ၁၅နှစ်အရွယ်ကျောင်းသားငယ်ဖြစ်၏။ ကျောက်ဖြူတိုက်စကားမှ ၇တန်းအောင် စတန်းတက်ရောက်နေပြီ။ သခင်ဘစောအောင် တရားခေါင်းစီးနှင့် ပဏာမစကား များမှာ သဘာပတိ အရှင်ဘုရားနှင့်တကွ လူထုပရိသတ်ကြီးအား လေးစားပါသည်။ ဆရာတော်ကြီးအား ရှိခိုးဦးညွတ်ပါသည်။ ကျွန်တော်ကတော့ သခင်ဘစောအောင် ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်ဟောပြောရမည့်တရားကတော့ ပထမဆုံးတရား၏အမည်နာမကို တင်ပြပါမည်။ တောမီးလောင် တောကြောင်လက်ခမောင်းခတ်ဆိုသောအမည် ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့မြန်မာနိုင်ငံသည် ကျွန်ဘဝ ကျွန်နိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်ပါ သည်။ အဲဒီကျွန်ဘဝကလွတ်မြောက်ရန်မှာ နည်းလမ်းမရှိပါဘူး။ ကျွန်ပြုသူတိုက်ထုတ်ပစ်နိုင်၍ အောင်မြင်မှုရမှာသာ ကျွန်ဘဝက လွတ်မြောက်နိုင်မည်အမှန်ဖြစ်၏။ ဘယ်သူဖြစ်ဖြစ်၊ အင်္ဂလိပ်ကို တိုက်ထုတ်၍ပစ်မှ ကျွန်ဘဝကလွတ်မြောက် နိုင်မည်ဆိုတာကို သိမှာဘာဘဲ၊ အင်္ဂလိပ်လို နေဝင်နိုင်ငံကြီး၊ လက်နက်စက်ယန္တရားပိုင်ဆိုင်နေသူကို အပတ်ချောင်းမှ မလုပ်တတ်သေးသော သခင်အမည်ခံ လူငယ်လူမိုက်နှင့် ဆရာတော်ဦးစိန္တာတို့က ဘယ်လိုလုပ်နိုင်နိုင်မလဲ၊ ပြောစရာရှိပါ သည်။ အဲ ယခုလိုစကားများ ချေပနိုင်ဖို့က လက်တွေ့ယုတ္တိမရှိဘဲ ပြော၍ပရိသတ်လူထုကြီးကကော ယုံပါ့မလား၊ မယုံနိုင်ပါ ဘူး၊ ဒါပေမဲ့လက်တွေ့ ကျွန်တော့်စကားဆုံးလျှင် ယုံလာမှာမူပေ။ ကျွန်တော်ပြောဆိုခဲ့ပါသည်။ ယခုတလော သတင်းစာဖတ် ကြည့်လျှင် ကမ္ဘာကြီးပျက်စီးလုနီးပြီလော၊ စသည့်ခေါင်းစဉ်ကြီးများနှင့် ဂျာမဏီအာဏာရှင် ဟစ်တလာ၏ လက်နက်နိုင်ငံ မှုဆိုလိုနီရဲ့ လက်နက်နိုင်ငံ၊ ဂျပန်ကြီးပွားမှုသည် ဘယ်သူကြိမ်းဝါးနေတာလဲ၊ မေးပါ။ အင်္ဂလိပ်မြိတိသူကို ကြိမ်းဝါးနေတာဖြစ် သည်။ ပထမကမ္ဘာစစ်ဖြစ်စဉ်က အင်္ဂလိပ်ကို စစ်ရှုံးခဲ့ရ၏။ မကြေနပ်၍လက်သီးလက်မောင်းတန်းလျှက် ယခုတိုက်ပွဲဝင်ဖို့ ခြိမ်းခြောက်နေပြီ၊ အချို့နေရာများ တိုက်ယူနေပြီ။ အင်္ဂလိပ်ကို၎င်း၊ ပြင်သစ်ကို၎င်း၊ တိုက်တော့မည်။ ပညာတတ်တိုင်း သိကြပါသည်။ အင်္ဂလိပ်ကို ဂျာမဏီကတိုက်ခဲ့လျှင် အိန္ဒိယကကော ကျွန်ခံ၍ ငြိမ်နေမလား၊ ဗမာပြည်ကကော ကျွန်ခံ၍ ငြိမ်နေမလား။ အင်္ဂလိပ်ပြည် စစ်မီးထတောက်လျှင် ငါတို့ကို ကျွန်လုပ်ဖို့ ကြိုးစားနိုင်အုံးမလား၊ ဂျာမဏီကျွန်မဖြစ်ရေး၊ အင်္ဂလိပ်တိုက်ပွဲဝင်ရတော့မည်။ (အဲဒီအချိန်ဟာ တောမီးလောင်တဲ့အချိန်ဘဲ) ထိုအချိန်မှာ ကျွန်တော်တို့ ကျွန်မခံလိုသော ပြည်သူတစ်ရပ်လုံးက ညီညွတ်မှုဖြင့် အသင့်ရှိနေကြလျှင်၊ ကျွန်ဘဝက ရုန်းထွက်လုပ်ငန်းသည် ထိုအချိန်အကောင်းဆုံးအချိန် ဖြစ်ပါသည်။ အဲဒါကြောင့် တောကြောင်နှင့်တူသော ကျွန်တော်တို့ လက်ခမောင်းခတ်နေပါပြီ။ အင်္ဂလိပ်ယာကြီး ဂျာမဏီတော် မီးလောင်တော့မယ်၊ ထွက်ပြေးလာသောဖွတ်၊ ပဒတ်၊ အင်္ဂလိပ်လက်ပါးစေတွေကို ဝါးစားပစ်ရမှာဘဲ၊ ဤအမြင်မျိုး ပြည်သူတွေကို သိရန် ထောင်ကျခံ၍ သခင်တွေ၊ ဆရာတော်တွေ ဟောပြောနေကြပါသည်ခင်ဗျား၊ ဟုတ်/မဟုတ်ကို ချင့်ချိန်ကြပါ။ ကျွန်တော်အငယ်ဆုံး ဤမျှဖြင့် နိဂုံးချုပ်ပါသည်။ ခေါင်းဆောင်များ ဆရာဆရာတွေ တပုံကြီးဟောပြောရန် ရှိနေပါသည်။ နားထောင်၍ ဆုံးဖြတ်ကြပါတော့ ပရိသတ်ကြီးခင်ဗျားဟု အဆုံးသတ်ပါသည်။

ထိုနောက် တပည့်တစ်ဦးဖြစ်သူ သခင်ဘစိန်၊ အလှည့်ရောက်လာ၏။ ဆရာတော်ကြီးက ဘစိန်၊ စိတ်ကိုထိမ်း၍ဟော ပါ။ မိုက်ကန်းစကားလုံးတွေ ရှောင်ရန်သတိထားပါဟု မှာကြားသည်။

သခင်ဘစိန်ဟောပြောချက်။ ။ သခင်ဘစိန်ဟောပြောသည့်အလှည့်သို့ ရောက်၍ပရိသတ်အလယ်သို့ ထလာပြီး၊ သဘာပတိကို ဂါရဝပြုလျက်၊ လူထုကြီးအားလေးစားသည်။ ပဏာမစကားဖြင့် စတင်ပါသည်။

ကြွရောက်လာသော ရဟန်းတော်အရှင်ဘုရားများနှင့် လူထုပရိသတ်ကြီးခင်ဗျား၊ ကျွန်တော်မှာ လူငယ်တစ်ဦး ဖြစ်ပါသည်။ အသက် ၁၈နှစ်ခန့်ရှိပါသည်။ ခေတ်ပညာကို ၇တန်းသာ သင်ဖူးပါသည်။ ဧရာမအလွန်အလွန်ပညာရှိ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး၊ ဘဒ္ဒေကဿကဘိုးမြနှင့် အတိုက်အခံဟောပြောဖို့ ထွက်လာခြင်းမှာ မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်မာန်ရှိ၍သာ ထွက်၍ ဟောပြောရခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ ယှဉ်ပြိုင်နိုင်ဘို့ကတော့ ခြင်္သေ့နှင့်ခွေးလောက်ကွာတယ်၊ သွေးမောက်လွန်လွန်းလို့လေး၊ ဆိုသလိုပါဘဲ၊ ဘဒ္ဒေကဿက ဦးဘိုးမြ၏ ပညာအဆင့်က၊ ခြင်္သေ့အဆင့်ပင်တည်း၊ ကျွန်တော့်အဆင့်ကတော့ ခွေးသာသာ အဆင့်ပင်ဖြစ်၏။ သို့သော်လည်း ယှဉ်ပြိုင်ဟောပြောဖို့ကတော့ စွန့်စွန့်စားစားနှင့် ဝန်ဝန်ကားကားဟောရမှာဘဲ၊ ဘယ်လို ပင်ဖြစ်စေ မြင့်မိုရ်တောင်လောက်ကြီးတဲ့ ပညာရှင်ကို ဆီးစေ့ပညာဖြင့် တိုက်ခိုက်ရတော့မည်ဖြစ်၍ ပရိသတ်ကြီးနှင့် ဆရာတော်အရှင်များသာလျှင် အဆုံးအဖြတ်ပေးကြပါတော့ဟု ပဏာမပြောလိုပါတယ်။ ခုဟောရမည့်တရားက ဘုရားဟော ဒေသနာမဟုတ်ပါ၍ နူးညံ့သိမ်မွေ့စရာပါမည်မဟုတ်ပါ။ ခက်ထန်မာကြော ကြမ်းတမ်းပါမည်။ နံပါတ်တစ်က (နိုင်ငံတကာ၊ ဟူရာရာ၌၊ အသက်ကိုလှီး၊ သွီးချောင်းစီးမှ၊ (ကိုယ့်မျိုးကိုယ်ပြည်) ကိုယ့်ဌာနီကို၊ ရလီဖူးထ၊ ဤလောကကသည်၊ အောက်ကျ မခံနိုင်သောကြောင့်) နိုင်ငံရေးဗုဒ္ဓပူဇော်ဖြစ်၏။ (နိုင်ငံရေးဗုဒ္ဓပူဇော်)ဝမ်းစာစားခွက်၊ တထပ်တွက်ကို၊ တသက်စာထင်၊ ခွီးအမြင်ကြောင့်၊ တိုင်းခွင်သာစည်၊ ငါတို့ပြည်သည်၊ သူပြည်ဖြစ်ရ၊ ဝမ်းနည်းစွတည်း။ (နိုင်ငံရေးသံဃပူဇော်) ကတော့၊ (လုံ့လရှေ့ခံ၊ လူလျှင်ကြံက၊ နိဗ္ဗာန်မလွတ်၊ လက်ဝါးခတ်သည်၊ စွဲမှတ်ဤစာသေတန်းတည်း)။

ယခု ကျွန်တော်ဆိုပြတာများသည် ရှေးရခိုင်တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင်ကြီး ပညာရှင်ကြီးများမှာကြားခဲ့သော

စာတန်းမှာ အချို့မျှကို ရွတ်ဘတ်ပြခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော့်လို နိုင်ငံကိုစစ်ပွဲဖြင့် မျက်နှာဖြူအင်္ဂလိပ်တို့ လုယူသွား၍ ကျွန်ဖြစ်တာကို ပြန်၍ တိုက်ယူမှရမည်ဟု လမ်းညွှန်ခဲ့ပါသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များ လမ်းညွှန်သည် မှန်ကန်သောကြောင့် နောင်လာနောက်သားများ လိုက်နာရပါမည်။

အခန့်သင့်လို့ ဟောပြောတင်ပြရပါမည်။ ဤယခုလမ်းညွှန်မှာ တန်းပြခဲ့သူများမှာ ရခိုင်အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်ကြီး (၃)ဦးဖြစ်ပါသည်။ နံပါတ်တစ်က ၁။ မင်းသားရွှေဘန်း၊ ၂။ ဒေးဝန်းအောင်ကျော်ရွှီ ၃။ မြို့သူကြီးအောင်ကျော်ဇံဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများဖြစ်၏။ ကျွန်ဘဝကလွတ်လပ်ဖို့၊ တော်လှန်ဖို့ စည်းလုံးလျက် တပြည်လုံးကို စည်းလုံးရရှိထားပြီး တိုက်ခိုက်ဖို့အချိန်သတ်မှတ်ပြီး လက်နက်များကိုလည်း ပြင်သစ်နှင့်ပေါ်တူဂီများထံမှ ဝယ်ယူရရှိထားပြီးဖြစ်သည်။ စစ်လျော်ကြေးပေးက မင်းတို့ကို လွတ်လပ်ရေးပေးမည်ဟု လိမ်လည်သောကြောင့်၊ တပြည်လုံးမွေ့ကန်၊ ငွေမကျန်အောင် စုဆောင်းပေးခဲ့ကြ၏။ နောက်သူတို့ဘဲ ဆက်လက်အုပ်ချုပ်သဖြင့် ဟန်လုပ်စစ်မှုထမ်း၊ အုပ်ချုပ်ရေးမှုထမ်းလုပ်နေခဲ့ကြ၏။ သို့ဖြစ်၍ တော်လှန်ရေးစလျှင်၊ ကုလားနှင့်အင်္ဂလိပ်လူနည်းစုသာ ကျန်၍ အားလုံးက တိုက်ခိုက်တော်လှန်ကြမည်ပင်ဖြစ်သည်။ လွတ်လပ်ရေးရဖို့သေချာသလောက်ဖြစ်သည်။ ဤလုပ်ငန်းကို ရခိုင်သစ္စာဖောက် တကျိတ်ခြောက်ယောက်က အင်္ဂလိပ်ဝန်ရှင်တော်မင်းကြီးကို လျှို့ဝှက်သတင်းပေးမှုကြောင့် ခေါင်းဆောင်သုံးဦးကွပ်မျက်ခံရ၍ ရေတိမ်နစ်ကျဆုံး၍ ယခုတိုင် ကျွန်ဘဝရောက်နေပါသည်။ ယခုအချိန်သည် ခေါင်းဆောင်ကြီး ဆရာတော်ဦးစိန္တာနှင့်တကွ လူခေါင်းဆောင်များလည်း ပေါ်ထွန်းလျက်ရှိကြသည်။ အင်္ဂလိပ်မှာလည်း ကမ္ဘာ့ရန်သူကုမ္ပဏီနှင့် ရင်ဆိုင်တွေ့၍ တိုက်ခိုက်ရမည့်အဆင့်၊ တိုက်ခိုက်နေပြီဆိုကလည်း မှားစရာမရှိ၊ ဦးတည်လျက် ရှိနေပေပြီ။ ရခိုင်တွေ ညီညီညွတ်ညွတ်ရှိခဲ့ကြလျှင် အိန္ဒိယကလည်း ကျွန်ဘဝက ရုန်းထွက်ဖို့ စီစဉ်ပြီးဖြစ်သည်။ တချိန်တည်း ရုန်းထွက်နိုင်ဖို့ကို ကျွန်တော်တို့ခေါင်းဆောင်ကြီး ဦးစိန္တာနှင့်၊ ဦးပညာသီဟ၊ ဦးနာရဒ၊ ဆရာနန္ဒမာလာ၊ ခေါင်းဆောင်ကြီး ဦးသာဇံလှ၊ ဝတ်လုံတော်ရဆရာကြီး ဦးအောင်ထွန်းဦးနှင့် အာဇာနည်လူငယ်ပေါင်းစုံတို့ ညီညွတ်ရေးရရှိထားသဖြင့် ရမ္မာဝတီ၊ မေဃဝတီသို့ ခရီးထွက်လာကြပါသည်။ မေဃဝတီမှ ခေါင်းဆောင်အားလုံးနှင့် သခင်လူငယ်များလည်း၊ ကျွန်တော်တို့ ရခိုင်မျိုးချစ် အာဇာနည်ဦးစိန္တာ အရှင်ဘုရားခေါင်းဆောင်သော ရခိုင်အမျိုးသားကွန်ဂရက်ကြီးသို့ ပါဝင်ကြပါပြီ။ ဘဒ္ဒေးကဿက တစ်ဦးသာလျှင် ပါလီမန်တောင်းဆိုဖို့ဝါဒဖြင့် ကျန်ရှိနေပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ လူများစု ရခိုင်တောင်ပိုင်း၊ မြောက်ပိုင်းညီညွတ်မှု ရရှိနေပြီဟုဆိုနိုင်သည့်အဆင့် ယခုရောက်ရှိလျက် ရှိနေပါပြီ။ ဤပရိသတ်လည်း အဖိနှိပ်ခံကျွန်ဘဝလွတ်မြောက်ရေးအတွက် ညီညွတ်မှုယူလျက် ကျွန်တော်တို့ ကွန်ဂရက်ကြီး ဝင်ရောက်ပါရန် နိုးဆော်လျက် နိဂုံးချုပ်ပါသည်။ (မှတ်ချက်) ဝမ်းစာစားခွက် တထပ်တွက်ကို တသက်စာထင်၊ ခွီးအမြင်ကြောင့်၊ တိုင်းခွင်သာစည်၊ ငါရို့ပြည်သည်၊ သူပြည်ဖြစ်ရ ဝမ်းနည်းစွာတည့်၊ ဆိုတဲ့စကားကို အဓိပ္ပါယ်ဖော်ရာ၌ လခစားအားလုံးကို ထိခိုက်ခြင်း၊ ပါလီမန်နှင့် အမတ်အားလုံး၏ ဂုဏ်သိက္ခာပါကျဆင်းသွားသည်ကို အဓိကထား၍ ဟောပြောခဲ့၏။ လူစွမ်းပြရာကျပါမည်။ စာရေးသူ၏ဟောပြောမှုဖြစ်၍ အမြွက်မျှဖြင့် နိဂုံးချုပ်ပါသည်။ ဆရာတော်ဦးစိန္တာ၊ ဦးပညာသီဟ၊ ဦးနာရဒ၊ နန္ဒမာလာဦးထွန်းစိန်တို့ အဓိကဟောပြောချက် မတင်ပြနိုင်တော့ပြီ။ သို့သော် ဦးစိန္တာနှင့် ဦးပညာသီဟဟောပြောမှုကို တော့ သမိုင်းတင်၍ဖော်ပြရပါမည်။ နှစ်ပေါင်း ၄၅နှစ်က ဖြစ်၍ မှတ်တမ်းမှတ်ရာကိုလည်း မှီငြမ်းမပြုနိုင်ဘဲ ပြန်လည်၍ မှတ်မိသမျှကို အမြွက်မျှဖော်ပြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုစဉ်က ထိုတရားပွဲမှာ စိတ်ထက်သန်မှုကြောင့်လားမသိ၊ ခရားက ရေထွက်လာသလိုပင် နောက်လိုက်ခေါင်းဆောင်များ စကားလုံးပြောင်ခဲ့ကြပါ၏။ လူထုကလည်း ဩချက်လျက် သဘောပေါက်ခဲ့ကြလေသည်။

ရခိုင်ပြည်တော်လှန်ရေးခေတ်အဆက်ဆက်ကို တာဝန်ယူလျက် ခေါင်းဆောင်ခဲ့သောဆရာတော်ကြီး ဦးစိန္တာမှာ သိမ်မွေ့နုည့်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်ပင်ဖြစ်သဖြင့် သိမ်သိမ်မွေ့မွေ့ ဇေလူလူပင် စကားပြောဟောပါသည်။

သဘာပတိဆရာတော်ကြီးအား ဂါရဝပြုလျက် ကြွရောက်လာကြသော ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်နှင့် တကာတကာမများ အပေါင်းတို့။ ယခု ဦးပဉ္စင်းတို့အနေနှင့် လမ်းညွှန်လမ်းပြအဖြစ် ဟောမည့်တရားသည်၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ စိန္တေယျာဖြစ်သော ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်တရားစစ်စစ်များ မဟုတ်ပါ။ သို့သော်လည်း သာသနာတော်ကြီး တည်တံ့တိုးတက်ဘို့ရာမှာ သာသနာရက္ခိတဖြစ်သော ရဟန်းတော်များ၌ တာဝန်ရှိပါသည်။ ဤရဟန်းတော်များသည် သာသနာတာဝန်ထမ်းဆောင်ရာတွင်၊ ပစ္စည်းလေးပါးကို မှီခိုရပါသည်။ ပစ္စည်းလေးပါးမှာ လူပုဂ္ဂိုလ် တကာတကာမများ၊ ကြီးပွားချမ်းသာမှ ပြည့်စုံနိုင်ပါသည်။ ယခုခေတ်အချိန်အခါမှာ ဗြိတိသျှအစိုးရနှင့် ၎င်းတို့လက်ပါးစေ၊ မြေရှင်ခနရှင်စနစ်ဆိုးကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာရခိုင်လူမျိုးအများစု၊ လယ်သမားဆင်းရဲသားများမှာ၊ မသေထမင်း၊ မသေဟင်းမျှ ဆင်းရဲပင်ပန်းစွာ အသက်မွေးမြူကြရပါသည်။ ဆန်စပါးလုပ်ငန်းကို နေပူမိုးရွာမရွှေောင် တစ်နှစ်ပါတ်လုံး လုပ်ခဲ့ကြပါသော်လည်း ကျွန်အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ဆိုးကြောင့် တလင်းပြင်သာကျန်ရစ်သည်။ ဒါနှင့်လည်း မကျေနပ်ကြသေးပါ။ နွား၊ ကျွဲ၊ လယ်မြေ၊ ဥယျာဉ်များကို နိုင်ထက်စီးနင်း သိမ်းယူကြသည်။ တရားရုံးနှင့် ဥပဒေများသည်လည်း ခနရှင်မြေရှင်တို့၏ အကြိုက်မားမားရပ်လျက်ရှိသည်မဟုတ်ပါလော။ အကျယ်

တဝင့်တင်ပြစရာများလည်း မရေတွက်နိုင်ပါဘူး။ ကျေးရွာလူထုလက်တွေ့နာကျဦးခံပြင်းစွာဖြင့် ခံလျက် ယခုဆိုလျှင် ကျွန်သက်နှစ်ပေါင်း ရာကျော်ခဲ့ပါပြီ မဟုတ်ပါလော။

ဤကဲ့သို့ ကျွန်စနစ်နှင့် ကျွန်ဘဝကလွတ်မြောက်နိုင်စရာမရှိဟု အတတ်ပညာ၊ အသိပညာမရှိကြသောတကာ၊ တကာမများ ထင်နေကြတာကို ဦးပဉ္စင်းအပြစ်မဆိုပါ။ ဦးပဉ္စင်း၊ ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်စကားတစ်ခုနှင့် တွဲတင်ပြပါမည်။ လောက၌ ခပ်သိမ်းသောအရာသည်၊ နိဗ္ဗာန်မဟုတ်၊ မမြဲအနိစ္စဆိုတာကို ဗုဒ္ဓဘာသာရှင်လူရဟန်းတော်များ ယုံကြည်ပြီးဖြစ်သည်။ ဒါဖြင့်လျှင်၊ ဗြဟ္မာ့ကျွမ်းကျင်မှုဖြင့် ၎င်းတို့၏လက်ပါးစေတွေ၏ ဖိနှိပ်မှုသည်၊ တစ်ကြိမ်၌ အနိစ္စမဖြစ်နိုင်ပါသလော၊ ဤကဲ့သို့ အနိစ္စဖြစ်ဘို့ အခြေအနေတွေ အများပင်ရှိ၏။ ဦးပဉ္စင်းတို့၏ တပည့်ငယ် ပညာတတ်ကလေးများ တင်ပြဟောပြောသွား တာ၌ အင်္ဂလိပ်မှာ ရန်သူတွေဝိုင်းနေပြီ ဆိုသည်မှာ အမှန်ဖြစ်သည်။ ဂျပန်၊ ဂျာမနီ၊ အီတလီတို့လက်နက်နိုင်ငံများ ရန်မူဘို့ မဟာမိတ်ဖွဲ့ထားပြီး တစ်စတစ်စ လုယက်တိုက်ခိုက်လာသည်။ အလျော့ပေးနေရပြီ။ မကြာခင်ဘဲ၊ ကယ်ပါ၊ ကူပါဟု တစာစာ အော်ရတော့မည်။ ယခင်ပထမကမ္ဘာစစ်ကလည်း အိန္ဒိယနှင့် မြန်မာနိုင်ငံမှ လူအား၊ ရိက္ခာအား ငွေအားကူညီခဲ့၍ ၎င်းတို့နိုင်သွားခြင်းဖြစ်သည်။ လူမပါဘဲ လက်နက်က မနိုင်ဘူး၊ လူသည် ရိက္ခာမရှိဘဲ အသက်မရှင်နိုင်၊ ထ၍မတိုက်ဆိုတာကို ရှင်းပြစရာလိုမည်မထင်ပါ။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ရခိုင်အမျိုးသား ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ ညီညွတ်ကြပါ။ ကျွန်မခံလို သောစိတ်ဖြင့် တစ်ခုတည်းသော အဖွဲ့အစည်းထဲသို့ ပါဝင်၍ ထားဘို့ ညီညွတ်ရေးဖြစ်ရုံနော်၊ ဤအချိန်ကို ဘာမဟုတ်တဲ့ ကြောက်စိတ်၊ အထင်ကြီးတဲ့ စိတ်ဓါတ်များပယ်ထုတ်ပစ်၍ ရှေ့ရခိုင်အာဇာနည်များ၊ စိတ်ဓါတ်ကို အတုယူလျက်၊ မျိုးချစ် များဖြစ်လာဘို့ အချင်းချင်းညီညွတ်မှုရလျက် ကျွန်ဘဝမှ နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးနှင့် ရုန်းထွက်ဘို့ အကယ်၍ ကူပါ၊ ကယ်ပါ၊ ဆိုက မကူဘဲ နေကြဘို့နှင့် လိုအပ်ခဲ့၍ အကြောင်းသင့်လျှင် ကိုလိုနီတောင်ကြီး ဖျက်ဆီး၍၊ လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ်၊ မိမိတို့ပါလိမ့်နဲ့၊ မိမိတို့သမတဖြင့် ဖြစ်လာနိုင်အောင် ကြိုးစားကြဖို့၊ ကမ္ဘာမှာ ကျွန်ဘဝက ရုန်းထွက်သော နမူနာများရှိပါ သည်။ ငါတို့ကို အုပ်ချုပ်သော အင်္ဂလိပ်များဟာ၊ ယခင်က ရောမ၊ ယခု အီတလီကျွန်တွေပင် ဖြစ်ခဲ့သည်။ ယခုခေတ် ငါတို့ကို အနိုင်ကျင့်၍ သခင်လုပ်နေပြီ၊ ဤသည် စံနမူနာတစ်ခုဖြစ်၍ တက်ကြွနိုးကြားကြစေလိုပါသည်။

အနာမသိ ဆေးမရှိပြီး မှိုင်း၍၊ ဝိုင်၍ နေကြသည့်တကာ တကာမများကို နိုးဆော်တိုက်တွန်းရန် တာဝန်ကြီးရှိနေ သဖြင့် ဦးပဉ္စင်းတို့ အေးအေးမနေထိုင်ဘဲ နေ့မအား ညမအား ကြိုးစားနေကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဦးပဉ္စင်းကတိ တာဝန်တစ်ခု ပြုရပါသည်။ ရခိုင်တွေညီညွတ်လျှင် ဤခေတ်မှာ မုချကျွန်ဘဝကလွတ်မည်ဟု ကတိပြု၍ နိဂုံးချုပ်ပါသည်။ နာယကဆရာတော်ကြီးအသံ၌ ဩဇာရှိသော၊ ဂရုဌာန်ပါခြင်း၊ အမူအရာသိမ်မွေ့ပေမဲ့၊ စကားလုံးတွေ၌ ယုတ္တိရှိခြင်း၊ အသက်ဝင်ခြင်း၊ ဆွဲဆောင်မှုပါဝင်ခြင်းတို့ကြောင့် အားလုံးလူထုပရိသတ်သည် ဆရာတော်၏ ဘက်ကိုလိုက်နာဘို့အတွက် တရားဆုံးသည်နောက်ပိုင်းမှာ ဆုံးဖြတ်ပြီးဖြစ်သွားခဲ့၏။

ဆရာတော် ဦးပညာသီဟ ဟောပြောခြင်း

ဤဆရာတော်မှာ အလွန်အလွန်တက်ကြွသည်။ မင်းသားကြမ်း၏ဆွဲဆောင်မှုမျိုး၊ ဒါးဆွဲထွက်တိုက်ဝန်အောင်၊ ရဲသွေး၊ ရဲမာန်ဖြစ်လာခြင်းများ၊ သက်ဝင်လှုပ်ရှားလာနိုင်အောင် ဟောပြောနိုင်စွမ်းရှိ၍၊ ပရိသတ်များမှာ ဆရာတော်၏ စကားထဲ၌ ပါသွားနိုင်အောင်ပင် ဆွဲဆောင်နိုင်မှု အပြည့်အဝရှိပါသည်။ တကဲ့တကယ်ရဲရဲတောက် အာဇာနည်သွေးရှိနေ သဖြင့်၊ နာကြားသူများပင်လျှင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကဲ့သို့ ရဲရဲတောက်စိတ် ဖြစ်သွားကြရသည်။

ဆရာတော်သည် ပရိသတ်ကို အကဲခတ်တတ်သည်။ ထလျှင်ပင် သဘာပတိကို ဦးတိုက်မှု၊ ရဟန်းတော်များကို ပန်ကြား၍၊ ဒါယိကာမ၊ ဒါယကာတို့၊ ဦးပဉ္စင်းအလှည့်ကိုရောက်လာပြီဖြစ်၍၊ ဦးပဉ္စင်းဟောပြောမှုကို ကြားနာရပြီးနောက်တွင် လူသစ်စိတ်သစ်နှင့် မျိုးချစ်အာဇာနည်များ ဖြစ်လာကြရမည်မှာ အမှန်ဟု ဦးပဉ္စင်းတာဝန်ယူဝန်ပါသည်။ ဦးပဉ္စင်းအဟော အပြောကောင်း၍ဟု မဆိုလိုပါဘူး။

ယခင် ဦးပဉ္စင်းရှေ့ဟောလာခဲ့သော နာယကဆရာတော်ကြီးက လမ်းဖွင့်သွားပြီဖြစ်၍ ဦးပဉ္စင်းကတော့ ခပ်ပြင်းပြင်းပင် လျှောက်သွားနိုင်ပါပြီ။ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမအပေါင်းတို့၊ သင်တို့ဘဝကို ပြန်လည်စဉ်းစားကြပါ။ ဘဝတသက် တာမှာ ဝတ်ချင်သလိုမဝတ်ရ၊ စားချင်သလို မစားရဘဲ၊ သားသမီးတို့အားလည်း မိဘဝတ္တရားအရ ခေတ်ပညာကို မသင်ပေး နိုင်ခြင်းကြောင့် သားစဉ်မြေးဆက် နစ်နာဆုံးရှုံးမှုရှိနေကြရ၏။ ဤဘဝကို ဆက်လက်ငြိမ်ခံနေကြမလား၊ ဝက်သားတုံးကြီး၊ ဒူးဒေါင်းလောက် သူများစားတာ မြင်ဖူးပါရဲ့၊ ဆိုသလို ထောပတ်ထမင်း၊ ကြက်သား၊ အဆီစားသည့်လူတန်းစားများ မြင်ခဲ့ပါလျှင် သူတို့မှာ ရှေ့ဘုန်းရှေ့ကကြောင့်ဟုပင်၊ ငါတို့ကမကောင်းဟု မှတ်ချက်ချရသည်မှာ အကြိမ်ကြိမ်ဖြစ်ခဲ့၏။ ဒါတွေလုံးဝမမှန်ဘူး၊ တကယ့်တကယ်အမှားများပင်ဖြစ်သည်။ ဦးပဉ္စင်းသိထားတာအများကြီးပင်၊ ဒါပေမဲ့ တစ်ခုတည်းသာ ရှင်းပြမည်။ နေပူမရှောင်၊ မိုးရွာမရှောင် တနှစ်ပတ်လုံး လုပ်ခဲ့၊ စပါးကိုရောင်းလျှင်တော့၊ ဝယ်တဲ့လူက ဈေးနှိမ်၍ပေး၏။

ဝယ်သူပေးသောဈေးနှင့်ဘဲ ရောင်းချကြ၏။ ဤသည်မှာ သဘာဝမကျဆုံး၊ ကမ္ဘာ့အစဉ်အလာမဟုတ်ဘူး၊ ရွှေတွေ၊ ငွေတွေ၊ အထည်အဝတ်များနှင့် အစားအစာများကို တကာတကာမတို့ဝယ်ဖူးကြသူတွေချည်းဖြစ်လျက်နှင့် သင်တို့ဝယ်ယူသည့်အခါ ဒီပစ္စည်း ဘယ်ဈေးကျပါသလဲ မေးရခြင်း၊ ပစ္စည်းရှင်တောင်းသည့် ဈေးနှင့်ဝယ်ယူရခြင်း၊ ဈေးဆစ်ကလည်း ၎င်းကလျော့ပေးလျှင်ပေး၊ မပေးလျှင်ဘုရင်ဖြစ်လင့်ကစား၊ ပေးချင်သလို ပေး၍မရပါဘူး။ ဝယ်သူမပြဋ္ဌာန်းနိုင်ပါဘူး၊ ယခုတော့ အသက်သခင် ဖြစ်သည့်ဆန်စပါးကို ရောင်းပါလျက်၊ မိမိတို့က ဘယ်ဈေးနှင့်ရောင်းမည်ဟု မတောင်းနိုင်ပါ။ ဝယ်သူကပေးသော ဈေးနှင့်ရောင်းရ၏။ ရသောငွေနှင့်လိုအပ်သောပစ္စည်းများကို ဈေးထဲ၌ဝယ်ရာတွင် ပေးချင်သလိုပေး၍မရ၊ တောင်းသလောက် ပေးရသည်ကိုသိပြီး၊ မငြင်းနိုင်သောအချက်ပင် ဖြစ်သည်။ ရောင်းစဉ်ကလည်း နစ်နာ၊ ဝယ်ရာ၌လည်း နစ်နာတဲ့၊ မိအေးနှစ်ခါနာတဲ့ လယ်သမားများ ဆင်းရဲရတာ ကံကြောင့်မဟုတ် အလိမ်ခံရ၍ဖြစ်သည်။ ဤလိမ်နည်းသည် ဗြိတိသျှ မျက်နှာဖြူ အင်္ဂလိပ်၏ဖောက်ပြန်သောဥပဒေ၊ ကျင့်ဝတ်ပင်ဖြစ်သည်။ မြေရှင်ခန့်ရှင်တွေ ဖြစ်တာလည်း သူများလယ် အတင်းလုယူတဲ့ နှစ်ထပ်တိုးစံနစ်၊ စပါးပင်ထောင်ဈေးနှိမ်ဝယ်စနစ်ကြောင့် ဖြစ်လာခြင်းပေတည်း။ ဒါးပြတိုက်တာ၊ ခိုးတာ တွေတရားဝင်နေ၍ တကာ၊ တကာမများသည် ကျေးရွာလယ်သမားတွေမှာ၊ နွား၊ ကျွဲနှင့်တကွ၊ အင်္ဂလိပ်လက်ပါးစေများကို လုပ်ကျွေးဘို့လူဖြစ်လာသလို မဟုတ်လား။

အဲဒါကြောင့်၊ မိမိပစ္စည်းကို၊ လုယူသူတွေကို ရန်သူတွေဖြစ်၍ ပြန်တိုက်ယူဘို့ကိစ္စမှာ မညီညွတ်နိုင်ကြဘူးလား၊ မရဲရင့်ဝန်ကြဘူးလား၊ သတ္တိမရှိကြဘူးလား၊ ယောက်ျားဆိုပြီး မိန်းမလျှာတွေလားဟု မိမိကိုယ်ဆန်းစစ်သတ္တိသွေးရှိကြပါ။ အုပ်ချုပ်သူသည် အုပ်ချုပ်ခံရိုနေသမျှ စားသာနေမှာဘဲ၊ မခံ၍တော်လှန်ပြီဆိုလျှင် လူနည်းစုကို လူများစုက နိုင်မှာ မသေချာဘူးလား။ တကာတို့ စောဒကတတ်စရာတစ်ခုက ရှိပါ၏။ လက်နက်မဲ့ဖြစ်၍ ခံရသည်ဆိုမည်၊ ဒါလဲမမှန်၊ လက်နက်ကိုင်တွေဟာ အင်္ဂလိပ်တွေမဟုတ်ဘူး၊ ကုလားနှင့်ရခိုင်မြန်မာတွေသာ ဖြစ်သည်။ မျိုးချစ်အာဇာနည်ဖြစ်လာလျှင် ၎င်း၊ သို့မဟုတ် ကုလားတွေဟာ၊ ကွန်ဂရက်ခေါင်းဆောင်ကြီး မဟတ္တမဂန္ဒီစည်းရုံးညီညွတ်မှုဖြစ်သွားလျှင် ရခိုင်တွေအားလုံး သခင်စိတ်ရှိ၍ ငါတို့အစည်းအရုံးဝင်ဖြစ်သွားလျှင် ဘယ်သူနှင့်အုပ်ချုပ်မှာလဲ၊ ဤမေးခွန်းသည်အမှန်ပင်ဖြစ်သည်။

သို့သော်လည်း ယခုအချိန်မှာ ဆင်းရဲသားလယ်သမားထု ညီညွတ်လျှင် အင်္ဂလိပ်နှင့် လက်ပါးစေများကို တိုက်ထုတ် ပစ်နိုင်မှာပဲ။ (အဲဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓ၏သားတော် မန်လယ်ဆရာတော်က) ကံဟုမူလ၊ သမ္မုဒ္ဓက ညွှန်ပြသည်မှာ၊ အရင်းသာ တည်း။ ဥစ္စာ၊ ပေါဝ၊ ဇီဝိတနှင့်၊ သုခပွားရန်၊ ဤလူဌာန်မှာ၊ ဉာဏ်ဝိရိယ၊ ပယောဂတည်း၊ ကာလဒေသ၊ ပုဂ္ဂလကို၊ နှိုင်းဆ အပ်တုံ၊ ကံကိုယုံလည်း၊ မီးပုံအတွင်း၊ မဆင်းအပ်ရာ၊ ကျားရဲရာမှာ၊ ကြမ္မာကြောင်း၊ မယိုးကောင်းတည်း။) ဟု ဖော်ညွှန်းခဲ့ သည်ကို သတိမူကြပါ။

ဪ၊ တကာ၊ တကာမတို့၊ လာမည့်ဘေးကို ပြေးတွေ့၊ ငရဲတမျှ အနှိပ်စက်ခံနေရသော ဤဘဝမှလွတ်မြောက်ရေး အတွက်(ဝါ) သားစဉ်မြေးဆက်မခံရဘို့ အတွက် မျိုးချစ်စိတ်နစ်ဓါတ်ဖြင့်၊ ရဲရဲရင့်ရင့်ရှိကြပါ။ နိုးနိုးကြားကြား ရှိကြပါ။ တညီတညွတ်ရှိကြပြီး၊ ကျွန်ဘဝမှလွတ်မြောက်ရန် ကြိုးပမ်းနေသော ဦးပဉ္စင်းတို့၊ အမျိုးသားကွန်ဂရက်ထဲသို့ (ဝါ) ရခိုင် (သခင်ဝါဒ) အဖွဲ့ထဲပါဝင်ကြပါဟု ဩဝါဒပေး၍ နိဂုံးချုပ်ပါသည်။ အမှန်မှာဆိုလျှင် ဤဆရာတော်ဟောကွက်ကို မှတ်မိ၍ အခြေခံရေးရခြင်းဖြစ်သဖြင့် ဤပုဂ္ဂိုလ်များဟောစဉ်အချိန်ကာလ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များစိတ်ဓာတ်၊ ကြွယ်ဝသောဗဟုသုတ၊ တိုက်ပွဲ ဝင်စကားများမှာ အလွန်အလွန်ပြောင်မြောက်ခဲ့ပါ၍ ရေးထားသည့် ၁၀ပုံ ၁၀ပုံခန့်သာ အရသာပေါ်ပါတော့၏။ ရခိုင် တောင်ပိုင်း ပါလီမန်အမတ်ကြီး ကဿက ဦးဘိုးမြ၏ ဩဇာအရှိန်သည် ဤတရား၏နောက်ပိုင်းမှာ တစ်စတစ်စမှေးမှိန် သွားစေခဲ့ပါသည်။ သခင်လှအောင်ခေါင်းဆောင်သည့် မေယဝတီမာန်အောင်မြို့နယ်နှင့် ရမ္မာဝတီရမ်းဗြဲမြို့၌လည်း သခင် ဘဟန်နှင့် သခင်ဘိုးနွယ်တို့ တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင်ငယ်များ ပေါ်ထွန်းလာသဖြင့် ရခိုင်အမျိုးသားကွန်ဂရက်ဩဇာနှင့် ဦးစိန္တာ၊ ဦးပညာသီဟတို့ ထင်ရှားကျော်ဇောမှုက လွှမ်းမိုးသွားပြီး နိုးကြားတက်ကြွသောအရှိန်အဟုန်ကြီးကျယ်လာပြီး တော်လှန်ရေးအင်အားဖြစ်လာခဲ့သည်။ ရခိုင်အမျိုးသားကွန်ဂရက် ညီလာခံသို့လည်း တိုက်နယ်ပေါင်းစုံမှ လယ်သမား ကိုယ်စားလှယ်ထုနှင့် မြို့နယ်မှသခင်လူငယ်များ လယ်သမားထဲမှ ခေါင်းဆောင်များ ရွေးချယ်ထားကြပြီးလျှင် ညီလာခံကို အကြိုစောင့်စားနေကြသည်။

ဤတွင် ယခင်က နိုးကြားပြီးဖြစ်သော အမာခံနယ်များ၌ ငွေစုခြင်း၊ ရိက္ခာစုခြင်း၊ တပ်ပေါင်းစုံချီတက်ဘို့၊ တူညီ သောဝတ်စုံ၊ ခမောက်၊ အလံတော်များ၊ ဗဟိုကော်မတီသို့ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ ဆပ်ကော်မတီခွဲသို့ ထိုက်သင့်သူများကို ရွေးချယ်စေလွှတ်ဘို့ ဆုံးဖြတ်သော၊ ညီလာခံအကြိုလုပ်ငန်းများ၊ နေ့တိုင်းရက်တိုင်း နေ့မအား ညမအား ကြိုးစားအားထုတ် နေကြပါသည်။ သခင်လူငယ်များမှာဆိုပါလျှင် နယ်တကာသို့ အနှံ့အပြားထွက်၍၊ ညီလာခံအကြိုလုပ်ငန်းအတွက်၊ ဟောပြော စည်းရုံးခြင်း၊ စီမံကိန်းချမှတ်ခြင်း၊ ညီလာခံအစီအစဉ်မှာ၊ ချီတက်၍ လာသောလယ်သမားတပ်စု၊ အလုပ်သမားတပ်စု၊ အမျိုးသမီးတပ်စု၊ လူငယ်ကျောင်းသားတပ်များကို နေရာချထားကျွေးမွေးဘို့ ထမင်းထုပ်ကိစ္စ၊ ကုတိုင်းပို့ဖို့လှေများ၊ စီစဉ်ရေး

ကိစ္စတို့ပါဝင်သည်။ ဗဟိုသို့ ဆန်၊ ရိက္ခာနှင့်၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက်များ၊ ငပိ၊ ငါးခြောက်၊ ဆားများပို့ဆောင်ရေး၊ အထွေထွေ လုပ်ငန်းစဉ်များ ပါဝင်ကြပါသည်။ မြေရှင် ဓနရှင်၊ ဗျူရိကရက်များကလည်း၊ ညီလာခံပျက်စီးအောင် ဘမ်းဆီးဘို့၊ ထောင်ချ ဘို့၊ သေနတ်ဖြင့် ပစ်သတ်ခံရဘို့ တီးတိုးဝါဒဖြန့်လျက် ခြိမ်းခြောက်ကြပါသည်။ မှတ်ချက်(ထိုသို့ ခြိမ်းခြောက်ခြင်းသည် အရာမထင်သည်သာမဟုတ်၊ ပိုမိုလျှက်တက်ကြွလာအောင် ဖန်တီးရာရောက်ရှိသွားပါသည်။ အသေခံ၍ တိုက်ပွဲဝင်ပြုလိုက် မယ်ဆိုတာမျိုး၊ မြေရှင်အရင်းရှင်တို့ လူမဆန်မှုတွေကို အစည်းအဝေးတိုင်းဖွင့်ထုတ် ဟောပြောခြင်းတွင် အမျိုးသမီးများပင် ဟောပြောဝန်လာကြပေပြီ။ အလွန်အားရစရာပါဘဲ။

၂။ ပထမဆုံးသောရခိုင်အမျိုးသား ကွန်ဂရက်ညီလာခံကို နာယကဆရာတော် ဦးစိန္တာကြီးမှူး၍ ကျင်းပ ပြုလုပ်ခြင်း။

၁၉၃၉-ခု၊ မတ်လတွင် စစ်တွေခရိုင်ပေါက်တောမြို့၌၊ ညီလာခံကြီးတစ်ခုကို ကျင်းပပြုလုပ်ဘို့အတွက် အနယ်နယ် မှ ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ် ဗဟိုကော်မတီဝင်များ၊ ဆပ်ကော်မတီဝင်များ၊ ဆပ်ကော်မတီအသီးသီးမှာပါဝင်သော ပုဂ္ဂိုလ်များ ရောက်ရှိလာကြပြီးလျှင်၊ ညီလာခံအကြိုလုပ်ငန်းအတွက် စီစဉ်ခဲ့ကြပါသည်။ အငြိမ့်ပွဲ၊ ရုပ်သေးပွဲ၊ ဇာတ်ပွဲများအတွက် ရုံဆောက်ကြခြင်း၊ အစည်းအဝေးကျင်းပမည့် ဗဟိုမဏ္ဍပ်ကြီးနှင့် အနယ်နယ်မှလာကြသော ကိုယ်စားလှယ်နှင့်အလုပ်သမား၊ လယ်သမား၊ လူငယ်အမျိုးသမီးတို့ နေထိုင်တဲခိုရန်၊ ဧည့်ခံမဏ္ဍပ်များ၊ ချက်ပြုတ်ရေးမဏ္ဍပ်များ၊ ကျွေးမွေးရေးမဏ္ဍပ်နှင့်၊ ကော်မတီအရပ်ရပ်တို့နေထိုင်ရန် စီမံခန့်ခွဲရေးမဏ္ဍပ်များ၊ သံဃာတော်များအတွက် သီးခြားမဏ္ဍပ်များကို တစ်လကြိုတင်၍ စည်ကားစွာ အားကြီးမာန်တက်၊ ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင်ပြုလုပ်လျက် ရှိနေခဲ့ကြ၏။ စားနပ်ရိက္ခာများစာရင်းနှင့် လာသမျှကို လက်ခံသို့လှောင်ကြသည့်လုပ်ငန်း၊ အိုးခွက်၊ မိုးပြဒယ်ကြီးများ၊ စုဆောင်းသို့လှောင်ကြ၊ စောင့်ရှောက်သူများကို၊ တာဝန်ခွဲ ခန့်ထား၊ ချက်ပြုတ်ရေးကော်မတီ၊ ရိက္ခာစုဆောင်းရေးကော်မတီ၊ ဆက်သွယ်ရေးကော်မတီ၊ ပြန်ကြားရေးကော်မတီ၊ စည်းရုံး လှုံ့ဆော်ရေးကော်မတီ၊ စီမံခန့်ခွဲရေးကော်မတီတစ်ခု၏လက်အောက်၌ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မည့် ဆပ်ကော်မတီငယ်များ လေးငါးခုစီ အစီအစဉ်ချမှတ်သည်လုပ်ငန်း၊ အထူးသဖြင့် ဧည့်ခံရေး၊ နေရာချထားရေး၊ စောင့်ရှောက်ရေး၊ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု၊ ကျွေးမွေးရေးကို အမြော်အမြင်ရှိ၍ ကျွမ်းကျင်သူများ ပါဝင်စေပြီး၊ ဖွဲ့စည်းထားရှိကြပါသည်။ အဖျက်သမား ဘေးအန္တရာယ်မှ ကျော်လွှားနိုင်ရေးအတွက်လည်း၊ ထောက်လှမ်းရေးလူငယ်များ၊ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးဆိုင်ရာ ဌာန ကြီးများသို့ သိစေရန် အရေးယူဆောင်ရွက်ရေးအဖွဲ့ငယ်များကို စနစ်တကျ ဖွဲ့စည်းထားကြရပါသည်။ ညီလာခံကြီးမလုပ်ဘူး ကြပေမဲ့၊ ညီလာခံငယ်များ၊ ပွဲလမ်းသဘင်များ၊ ကြီးကျယ်စွာတာဝန်ယူ လုပ်ခဲ့ကြသော အစဉ်အလာကြောင့် ခက်ခက်ခဲခဲ မဖြစ်ကြပါ။ အားလုံးတာဝန်ရပ်များကို တက်တက်ကြွကြွနေရာတိုင်း လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်လျက်၊ စက်ယန္တရားသဖွယ် လည်ပတ်နေပါသည်။ ထိုခေတ်တွင် အလွန်အလွန်အရေးအကြီးဆုံး အမျိုးသားတာဝန်တစ်ရပ်ဟု အားလုံးကော်မတီများနှင့် လူတိုင်းလူတိုင်း တာဝန်ကိုယ်စီကို မိမိအသိဖြင့် တာဝန်ကို ခံယူပြီးလျှင် ပတ်ဝန်းကျင်ကူညီမှုကိုလည်း ချွင်းချက်မရှိရရှိ ကြပါသည်။ နာယကဆရာတော်ကြီးသုံးပါးတို့ ဩဇာအရှိန်အပါလည်း အလွန်ကြီးပါသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများလည်း မအိပ် မနေ၊ နေ့မအား၊ ညမအား၊ ကွပ်ကဲလမ်းညွှန်လျက် ရှိခဲ့ပါသည်။ ဦးပညာသီဟဆိုလျှင် ခတ်တိုင်းငံသည်ဟုဆိုရလောက်၊ နယ်တကာ၊ ရွာတကာရောက်လိုက်၊ ဗဟိုသို့လာလိုက်နှင့် တပည့်တစုနှင့် ချားရဟတ်လည်သလို လှုပ်ရှားနေကြောင်းကို တွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။

ဤညီလာခံသို့ ကိုယ်စားလှယ်တက်ရောက်ရန် ဒို့ဗမာအစည်းအရုံးသို့လည်း ဖိတ်ကြားထားသည်။ အခြားအကျော် အမော်မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုလည်း ဖိတ်ကြားခဲ့ပေသည်။ ရခိုင်တပြည်လုံး ရပ်တိုင်းရွာတိုင်း၊ လူတိုင်းညီလာခံကြီးသို့၊ ညီလာခံ ကြီးသို့ ဆိုတဲ့စကားများ မိုးမွန်အောင်ပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ မြို့နယ်တိုက်နယ်တိုင်းမှာ တူညီဝတ်စုံများ၊ ခမောက်ပုံတူများ၊ ဆောင်းလျက်၊ လယ်သူမအမျိုးသမီးတပ်ဖွဲ့၊ လူငယ်အလံကိုင်တပ်ဖွဲ့၊ ချီတက်ကြဖို့ အစီအစဉ်လုပ်နေကြသည်မှာလည်း တသက်မှာတခါကြုံဘူး ဆိုသကဲ့သို့ပါဘဲ။ လူထုတက်ကြွလှုပ်ရှားမှုကို ဘယ်အချိန်နှင့်မှမတူအောင်ပင်ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ချက် ချနိုင်ပါသည်။ မှတ်ချက်။ ။ သခင်မျိုးဟေ့ ဒို့ဗမာ၊ အရေးတော်ပုံအောင်ပါစေ၊ ကြွေးကြော်သံများ၊ ယောက်ျား၊ ယောက်ျား၊ ဒါးသွေး၊ ဒါးသွေး၊ မိန်းမ၊ မိန်းမ၊ အားပေး၊ အားပေး၊ အသက်သွေးခဲ ပြည်နှင့်လဲ့၊ စသည့်ကြွေးကြော်သံများ၊ တလ၊ လခွဲ ကပင် နေ့တိုင်းတန်းစီလျက် သင်ကြားထားရှိကြ၏။ ကာလဒေသ၊ ပုဂ္ဂလကိုက်ညီနေသည်ဟုပင် ဆိုရပါတော့မည်။ ရုပ်ရှင် ဖြင့်မှတ်တမ်းတင်၍ ပြုလိုက်ချင်ပါဘိ။ ဤသို့ပင် စာရေးသူ၏ စိတ်၌ခံစားမိပေသည်။

ထိုအချိန်မှာ (အာဇာနည်ဗုဒ္ဓဘာသာ အမျိုးသားတိုင်းပြည်၊ ရာဇဝင်ရှေးထုံးစဉ်လာ၊ ထွန်းတောက်ခဲ့ပေ၊ ပိုင်ဆိုင်သူ၊ ဘိုးဘွားဘီဘင်၊ ဒို့မွေ၊ ဒို့ပြည်၊ ဒို့မြေ)စသောတေးခြင်းလည်း နေရာတိုင်းမှာသီဆိုကြသည်။ ထိုနောက် (သစ်တောနှင့်ရေနံ မြေအလီလီ၊ ဗမာလက်ဝယ် ချုပ်ချယ်ယူကြသည်။ ပတ္တမြား၊ ကျောက်သံ၊ စပါး၊ ကောက်နံ့ဟသမျှကို၊ လူမျိုးခြားက လက်ဝယ်

ကိုယ်စီ၊ ယူသန္တရာလုပ်တော်မူကြသည်) စသည်များပေါ်ပေါက်လျက် သွေးဆွပေးထားသလိုဖြစ်ခြင်း၊ ရခိုင်အာဇာနည်များ မှာတန်းအချို့ကလည်း သွေးကြွစရာဖြစ်ခြင်း၊ (နိုင်ငံတကာ ဟူရာရာ၌၊ အသက်ကိုလှီး၊ သွေးချောင်းစီးမှ၊ ကိုယ့်ကျိုးကိုယ့်ပြည်၊ ကိုယ့်ဌာနေကို၊ ရလေဘူးထ၊ ဤလောကကသည်၊ အောက်ကျမခံနိုင်သောကြောင့်) (လုံးလရှေ့ခံ၊ လူလျှင်ကြံက၊ နိဗ္ဗာန်မလွတ်၊ လက်ဝါးခတ်တည်း)တို့ကလည်း တက်ကြွလာဘို့အတွက် အထောက်အကူဖြစ်၍ ခေတ်စားခဲ့ပါသည်။ ဤသည်မှာ ရခိုင်လူကြီး၊ လူငယ်ဟောပြောသူများ၊ လက်ကိုင်စကားများဖြစ်၍ လူထုထဲသို့ပါ ရောက်ရှိနေပြီတည်း။ ယခုရရှိခံစားနေကြသော လွတ်လပ်ရေးသည် ထိုအချိန်က သွေးဖြင့်၊ ချွေးဖြင့်တည်ဆောက်ခဲ့ကြောင်းကို ဤတွင်တစ်ချက် နောင်လာနောက်သားများ သိကြစေလိုသည်။ ဤကဲ့သို့ စေတနာသန့်သန့်ဖြင့် ကြိုးစားဆောင်ရွက်နေသည်ကို ဟိုကျွန်ခေတ်က၊ လူထုကြီးမှာ၊ သင်တို့၏ဘိုးဘေးမိဘပြည်သူပင် မဟုတ်ပါလော။ ဂုဏ်ယူကြပါ။ ကျေးဇူးကန်းသော ခွာရာတိုင်းသော ဓလေ့ဆိုးများဖြင့် မာန်မာနမတက်ကြပါနှင့်။ သင်တို့နှင့်ထိုလူ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့စိတ်ဓာတ်သည် ဘုရားသခင်နှင့် ပုထုဇဉ်လောက်ပင် ကွာခြားနိုင်ပါသည်။ သူတပါးကျွန်မခံလို၍၊ မည်သည့်ရာထူး၊ ကိုယ်ကျိုးကိုမှ မမျှော်မှန်းဘဲ အနစ်နာခံစွန့်စားကြသူများချည်း ဖြစ်ပါသည်။

ရခိုင်အမျိုးသားကွန်ဂရက်ညီလာခံကြီးသို့ ချီတက်လာပုံအချို့ကိုလည်း အမြဲတမ်းတင်ပြလိုက်ပါမည်။ ရခိုင်ပြည်သည် အချို့အဝက်မှာ ကျွန်းများချည်းဖြစ်သဖြင့် လှေနှင့်ကုတို့ပို့ရသည်။ ကုတို့အတန်တန်ကို မြို့နယ်တိုင်းမှ ဖြတ်သန်းကြရ၏။ ရခိုင်ရိုးမဘက်ရှိကျေးရွာများသို့ လှေဖြင့်ကုတို့ပို့ရသည်။ ထိုမှတဆင့် ခြေလျင်ခရီး ဆက်ရသည်။ ထိုခြေလျင်ခရီးမှာ ပင်ကုတို့ကူးကြရ၏။ ထို့နောက် လှေကြီးလှေငယ်များဖြင့် အလံတလူလူနှင့် ကြွေးကြော်၍ မင်းပြားမြို့သို့ ရခိုင်တောင်ပိုင်းမှ လာခဲ့ကြသည်။ မင်းပြားမြို့မှ ပေါက်တောခရီးစဉ်မှာလည်း ကုတို့ပေါင်းများစွာဖြင့် ချီတက်သွားလာခဲ့ရသေး၏။ ဤသည် ဝေလွန်းလှသော၊ တောင်ပိုင်းမြို့နယ်များမှ လူများဖြစ်၏။ ဆရာတော်ဦးစိန္တာ၏ နယ်မြေဖြစ်သော မြေပုံမြို့နယ်တစ်ခုလုံးကတော့ လာသမျှလူထုကို ကျွေးမွေးထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်း၊ မိမိနယ်မှလည်း အင်တိုက်အားတိုက် လူအများစုညီလာခံသို့ တက်ရောက်ရေးစီစဉ်ခြင်း၊ တဘက်မှလည်း ညီလာခံဗဟိုကော်မတီနှင့် ဆပ်ကော်မတီပေါင်းစုံ၌ ပါဝင်လှုပ်ရှားကြခြင်း၊ လူစေတက်စေတာဝန်နှင့် မကင်းဟုဆိုနိုင်၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုလျှင် ဝံသာနုခေတ်ကပင် ဦးစိန္တာအရှင်ဘုရားက လယ်သမားထုညီလာခံကို နှစ်ကြိမ်သုံးကြိမ်လုပ်ခဲ့ဘူးသူများဖြစ်၍ ကျွမ်းကျင်မှုရှိခြင်း၊ တနယ်လုံးနီးကြား၍ ရှေ့ဆောင်အမာခံမျိုးချစ်တွေဖြစ်နေခြင်းတို့ကြောင့်တကြောင်း ညီလာခံပြုလုပ်သော မြို့နယ်နှင့်တဆက်တည်း တောင်ပိုင်ရှိတခြားမြို့နယ်တို့ထက် နီးစပ်နေသည်ဖြစ်၍ များစွာသောတာဝန်ရပ်များဖြင့် ဝိုင်းဝိုင်းလည်နေ၏။ ဆရာတော်ဦးစိန္တာတပည့်ရင်း တကာရင်းများဖြစ်၍လည်း၊ မိမိဆရာတော်ကြီး၏ ဂုဏ်သိက္ခာမညှိုးနွမ်းရအောင်ကလည်း သူတို့၌ ဝန်ထုတ်ဝန်ပိုးကဲ့သို့ ဖြစ်သည်။ ဒါပေမဲ့၊ ရွှေပေါင်ရ၊ လယ်ပေါင်ရ၊ ကုန်ကျကြသည်ကိုပင် ဂရုမစိုက်ကြပါ။ အချုပ်ကျခံရာတွင်လည်း ရွာလုံးကျွတ်နီးနီးခံကြရ၏။ သို့သော်လည်း ရဲရဲတောက်အာဇာနည်သွေးကတော့ တိုးတက်မြဲ တိုးတက်လျက် ဖြစ်သည်ကို သမိုင်းက သက်သေခံပါသည်။ အရပ်လေးမျက်နှာ၊ အရပ်ရှစ်မျက်နှာမှ ရောက်လာခဲ့ကြသော လူထုကြီးနှင့်ကိုယ်စားလှယ်များကို ဧည့်ခံခြင်း၊ နေရာချထားခြင်း၊ ကျန်းမာရေး၌ တိုင်းရင်းသမားတော်ကြီးများ၊ ပါဝင်စောင့်ရှောက်ခြင်း စသည်များမှာ အကွက်စေ့စေ့လစ်ဟင်းမှုအလျှင်းမရှိဟု ဆိုနိုင်သည်။ အသက်သွေးခဲ၊ ပြည်နှင့်လဲ၊ အရေးတော်ပုံအောင်ပါစေ၊ ရခိုင်အာဇာနည်သွေး၊ ရဲရဲတောက်၊ အချုပ်ထောင်နှင့်ခြောက်၊ ဒို့မကြောက်၊ လာမည့်ဘေးပြေးတွေ့မည်၊ ယောက်ျားသေခြင်း၊ စစ်တလင်းမှာ၊ ဒါးကို ရံကေ၊ လှံဝင်းဝင်းနှင့်ဟူ၍၎င်း၊ အာဂလူ၊ အူကမေးဘွား၊ ဘကြီးသား၊ စသည်ပိုစတာများ နေရာတိုင်းမှာ စိတ်အားတက်ကြွစရာ၊ လူငယ်များက ကပ်ထားကြ၏။ ပိုစတာကပ်လူငယ်ခေါင်းဆောင်များမှာ ဘုံပေါက်သာကျော်၊ ရဲဘော်ထွန်းလှိုင်၊ ရဲဘော်မောင်မောင်၊ ရဲဘော်သာအောင်၊ ရဲဘော်သဒိုးဦးတို့ဖြစ်ကြ၏။ ပေါက်တောမြို့မ(နာယကဆရာတော်ကြီး ဦးနာရဒမှာ) အိုမင်းသော်လည်း လူငယ်များကဲ့သို့ တက်တက်ကြွကြွနှင့်ဖြစ်သည်။ ဥက္ကဋ္ဌကြီးနှင့်ဧည့်သည်တော်များ ညီလာခံသို့လာလျှင် ရခိုင်မင်းညီမင်းသားဝတ်စုံ၊ တောင်ရှည်လုံချည်နှင့်၊ ထိုင်မသိမ်းအင်္ကျီရှည်ကြီးများကို အခမ်းအနားဖြင့်ပေး၍ ဝတ်ဆင်လျက် မဏ္ဍပ်ထဲဝင်ရန် စီစဉ်ထားပါသည်။ ဆရာတော်ကြီး၏အာသီသပင်ဖြစ်ပါသည်။ ဘုရင်တစ်ဆူကဲ့သို့ အခြေအရံများနှင့် ညီလာခံဗဟိုမဏ္ဍပ်သို့ ချီတက်ရန်ကို စီစဉ်ထားရှိပါသည်။ ဝတ်စုံများကို အမျိုးသမီးတပ်ဖွဲ့မှ ပေးဆက်ရန် ကြိုတင်စီစဉ်ပြုလုပ်ထားရှိပါသည်။ ထိုအချိန်က ဆရာတော်ကြီးမှာ ဝါတော်သက်တော်တို့မှာ နာယကသုံးပါးတွင် အကြီးဆုံးဖြစ်၍ ဆရာတော်ကြီးလုပ်သမျှကို၊ ဘယ်သူမျှစောဒက ဝင်နိုင်စရာမရှိပါ။ ဝင်လည်း မဝင်ကြပါ။ ဆရာတော်ကြီးသဘောပင် အဓိကဖြစ်ပါသည်။ ညီလာခံကြီးတစ်ခု၏တာဝန်များမှာ အားလုံးကို စီမံကိန်းချသော ဗဟိုကော်မတီနှင့်သက်ဆိုင်ရာတာဝန်ခံကော်မတီများ၊ လက်တွေ့လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်သော ဆပ်ကော်မတီငယ်များ၊ ထိုကော်မတီငယ်များတွင် ပါဝင်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ နေ့မအား၊ ညမအား လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်သော စက်ယန္တရားလည်ပါတ်မှု မှန်ကန်ပါမှ တင့်တယ်စွာ ထမြောက်အောင်မြင်ပါသည်။ ယုတ်စွအဆုံး၌ ထမင်းကျွေးပြီးလျှင် ထမင်းစားဖက်များကို စနစ်တကျမြေတွင်းတူးပြီးသားများ၌ မြှုတ်နှံပစ်မှု၊ ကျန်လူများကို အဆက်မပြတ်ကျွေးမွေးနိုင်မှု၊ စားနပ်ရိက္ခာကော်မတီကြီးမှ အမြော်အမြင်ကြီးစွာဖြင့် ဟင်းခင်း။

ဥယျာဉ်ဈေးများသို့ အဆက်မပြတ် လူလွတ်ဝယ်ယူသိုလှောင်နိုင်မှုတွေ၊ ထင်းမီးမပြတ်ရအောင် ပြည့်စုံနေမှုများနှင့် အထွေထွေတာဝန်ရပ်များ မလစ်စေရအောင် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နိုင်မှု၊ ရခိုင်လူမျိုးစလေ့မှာလည်း ပွဲကြီးပွဲငယ်၊ ဘာဘဲ လုပ်လုပ်ထမင်းကျွေးရသည့် အစဉ်အလာကြီး ရှိနေပါသည်။ အစည်းအဝေးလာသူ မိမိဖာသာတာဝန်ဖြင့် စားသုံးသည့်စလေ့ လုံးဝမရှိပါ။ ညီလာခံနှင့်မပတ်သက်သော သေးငယ်သောပရိသတ်အချို့သာ ထမင်းဆိုင်များ၌ဝယ်ယူစားသုံးကြပါသည်။ အလွန်အလွန်ကြီးကျယ်သော ကိုယ်စားလှယ်ကြီးများ၊ ရဟန်းများပါမကျန်၊ သူ့ဇနီးခံကော်မတီ၏ ကျွေးမွေးပြုစုမှုကို ရယူသည့် အကြောင်းများလည်း သိကောင်းစရာတစ်ခုဖြစ်သည်။ စုစုပေါင်း ဆန်ဘယ်မျှ အခြားရိက္ခာဘယ်မျှ၊ ငွေမည်မျှဆိုတာကိုသာ တွက်ကြည့်ကြပါ။ လူတသိန်းခန့်ရောက်သော ညီလာခံဖြစ်သည်။

ညီလာခံသို့ မြန်မာပြည်မှ ဒို့ဗမာအစည်းအရုံးကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် သခင်စိုးကြီးကိုစေလွှတ်ပါသည်။ သခင်စိုးကြီး ကိုလည်း တခမ်းတနားဆီးကြိုကြပါသည်။ အစည်းအဝေးကြီးစတင်ဖွင့်လှစ်သော တာဝန်ကိုလည်း ကိုယ်စားလှယ်ကြီး သခင်စိုးကိုဘဲ တာဝန်ပေးပါသည်။ (မှတ်ချက်) သခင်စိုးသည် အလံတော်ကို တင်၍ အစည်းအဝေးကို ဖွင့်လှစ်သည့် တာဝန် ပေးကြ၏။

ပဌမဆုံး ရခိုင်အမျိုးသားကွန်ဂရက်ညီလာခံကျင်းပခြင်း

သခင်စိုးကြီးသည်အောင်မြင်သောအသံဖြင့် (တကောင်းအဘိရာဇာ ဒို့ဗမာ သာဂီမျိုးပေမို့၊ မညှိုးဂုဏ်တေဇာ၊ ယိုးဒယားနှင့် ကုလားကိုပါ တိုက်ခိုက်ခါအောင်ခဲ့တာ၊ ဒို့ဗမာ၊ စိန်မှန်ကင်း အစစ်၊ အဖြစ်ကြီးဖြစ်ကြီးဖြစ်၍၊ ထင်းတလဲ့ကြုံရ၊ ထုံးနှင့်မသွေ၊ လောကဓမ္မာတာပေ။ ငါတို့ငါ့ခေ၊ သို့သော် အရင်းကိုစစ်လျှင်၊ ဗမာပြည် ငါတို့ပြည်၊ သခင်ကျင့်ကိုကျင့်ကြပါ။ (သခင်မျိုးဟေ့ ဒို့ဗမာ) စသည်များများ အားလုံးကိုမမှတ်မိတော့ပါ။ ချွတ်ယွင်းခဲ့လျှင်လည်း ဖြည့်စွက်ဘတ်ကြစေလိုပါသည်။ (ပရိသတ်ကြီးမှ ဩဘာသံများမြေကြီး တုံ့လှုပ်သွားသကဲ့သို့ အသံဆုံးတာနှင့်ပြိုင်တည်းထွက်ပေါ်လာပြီး ပရိသတ်တစ်ခုလုံး ကသခင်မျိုးဟေ့ ဒို့ဗမာ၊ အရေးတော်ပုံအောင်ပါစေ။ စသည်ဖြင့် သုံးကြိမ်တိတိ ကြွေးကြော်လိုက်ကြသည်။

ထိုသို့ အစည်းအဝေးဖွင့်ပြီးလျှင် သဘာပတိဝတ်လုံတော်ရ ဦးသာဇံလှသည် အစည်းအဝေးဖွင့်လှစ်ကြောင်း မိန့်ခွန်းမြွက်ကြားပါသည်။

သဘာပတိမိန့်ခွန်း။ ကြွရောက်လာကြသော ဆရာတော်၊ သံဃာတော်အရှင်မြတ်များနှင့် ကိုယ်စားလှယ်တော်ကြီး များ အပါအဝင် လယ်သမား၊ အလုပ်သမား၊ အမျိုးသမီး လူငယ်စသော လူထုပရိသတ်ကြီးခင်ဗျား။

ကျွန်တော်တို့မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ရခိုင်ပြည်သည် ကျွန်ဘဝကို ကျရောက်နေသည်မှာ ဗမာလူမျိုး အနှစ် ၆၀ကျော်၊ ရခိုင်လူမျိုးနှစ် ၁၀၀ကျော်ရှိခဲ့သဖြင့်၊ ရခိုင်လူမျိုးမှာ ကျွန်သက်အရှည်ဆုံးဘဝသို့ ဆိုက်ရောက်နေချိန်ဖြစ်၍ ဇာတိသွေး ဇာတိမာန်လုံးဝမရှိကြတော့ဘဲ၊ မလှုပ်ရှားဝံ့ပဲ၊ ကျွန်ဘဝ၌ ခေါင်းမဖော်ဝန်ပဲ၊ နေခဲ့ကြပေသည်။

ဤအခြေအနေမှ ဝံသာနုခေတ်၊ ဒို့ဗမာသခင်ခေတ်တွင် ဆရာတော်နာယကကြီး ဦးစိန္တာ၊ ဦးပညာသီဟနှင့် ဦးနာရဒစသည့်ပုဂ္ဂိုလ်များ ဦးစီးလျက်၊ နောက်လိုက်သခင်လူငယ်များ၏ နေ့မအား ညမအား အနစ်နာခံထောင်ကျခံလျက် ဟောပြောစည်းရုံးခဲ့မှုကြောင့် အားရဝမ်းသာစရာ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးစိတ်ဓါတ်ဖြင့် ဇာတိသွေး ဇာတိမာန်တွေဖြင့် ပေါ်လာခဲ့ကြပါပြီ။ ဤကဲ့သို့ လူထုကြီးတစ်ရပ်လုံးက နိုးကြားလာသည်ကို တွေ့မြင်ရသဖြင့် အထူးဝမ်းမြောက်ပီတိဖြစ်ရပါ သည်။ ဤခေတ်သည် ကျွန်ဘဝမှလွတ်မြောက်ရေးလှုပ်ရှားမှု ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်း၌ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ မျိုးချစ်အာဇာနီများလည်း တပြိုင်တည်းလှုပ်ရှားနေကြပြီးဖြစ်သည်။ ဗြိတိသျှအင်ပါယာတွင်လည်း အိန္ဒိယကွန်ဂရက်နှင့် အိန္ဒိယပြည်ရှိ ပါတီအသီးသီး နိုးကြားလှုပ်ရှားမှု၊ နယ်ချဲ့သမား နိုင်ငံအချင်းချင်း တိုက်ခိုက်နေကြသည်မှာလည်း စေ့စပ်၍ မရတော့ပြီ။ သူသေကိုယ်သေ ဘဝသို့ဆိုက်ရောက်လာဘို့အချိန်သို့ရောက်နေ၍ ကာလဒေသအချိန်အခါ ကိုက်ညီနေခြင်းနှင့် ဒို့ဗမာသခင်များ၏ အာဇာနီ စိတ်ဓါတ်ဖြင့် နယ်ချဲ့သမားကို အရှုံးမပေးပဲ တော်လှန်နေကြသည်ကို အတုယူလျက် ရခိုင်အမျိုးသားတွေလည်း ငြိမ်မနေ ကြတော့ပဲ တော်လှန်ပုံသူများ မရေမတွက်နိုင်ထွန်းပေါ်လာပြီးကတကြောင်း၊ ဖြောင့်မတ်၍၊ ကိုယ်ကျိုးစွန့်ဝန်သော အာဇာနီ ခေါင်းဆောင်ကြီး ဆရာတော်ကြီး ဦးစိန္တာ၊ ဦးပညာသီဟ၊ ဦးနာရဒတို့ နောက်တွင် ဆရာတော်နှင့်တကွ၊ ရခိုင်အမျိုးသား ကွန်ဂရက် ခေါင်းဆောင်ကြီးငယ်များကလည်း မားမားမတ်မတ် ကိုယ်ကျိုးစွန့်လျက် ဆောင်ရွက်နေကြပြီ။ မဝေးကွာသော အချိန်တချိန်တွင် မြန်မာပြည်ကြီး၊ ရခိုင်လူမျိုးတို့တပါတည်း ကျွန်ဘဝကလွတ်မြောက်ရမည်ဟု ရဲရဲတင်းတင်းတာဝန်ယူပါ သည်။ ကျွန်ဘဝက လွတ်မြောက်ရေးတိုက်ပွဲကိုလည်း တည့်မတ်မှန်ကန်စွာ ခေါင်းဆောင်သွားဘို့လည်း လူထုကြီးရှေ့၌ ကတိဝတ်ပြုပါကြောင်း စသည်ဖြင့်အောင်မြင်သော ရခိုင်အသံဖြင့် အသံချဲ့စက်မှထွက်ပေါ်လာသည်အားရဝမ်းသာ ကြားကြ ရသော လူထုပရိသတ်ကြီးမှာ ဩဘာလက်ခတ်သံများနှင့် သခင်မျိုးဟေ့ ဒို့ဗမာကြွေးကြော်သံများ တပြိုင်တည်းပင် ဘဝင် လျှံမျှကြီးကျယ်စွာရသည်မှာ နယ်ချဲ့တို့ တုံ့လှုပ်ချောက်ချားစေနိုင်ပါသည်။ ဤညီလာခံသို့ စုံထောက်ပေါင်းစုံ တက်ရောက်ရှိနေ

ပါသည်။ အားလုံးသောပရိသတ်ကြီးမှ ကြောစိမ့်လောက်အောင်ပင် လူထုကြီး၏နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်သော စိတ်ဓါတ်နှင့် သူ့ကျွန်ဘဝက လွတ်မြောက်လိုသော ဇာတိမာန်ဒေါသများကို ဟစ်အော်ကြွေးကျော်သံဖြင့် ရင်ထဲမှခံစားချက်များကို ဖွင့်အံ့ကြခြင်းဖြင့် ခံစားချက်များ သက်သာရသွားပြီး ကြေနပ်မှုဖြစ်သွားကြသည်မှာ မျိုးချစ်စိတ်ပြင်းထန်သူတိုင်း ကိုယ်တွေ့ ဖြစ်သည်။

ဤအမျိုးသားညီလာခံတွင် နာယကဆရာတော်ကြီးများ ဟောပြောခြင်း နယ်အရပ်ရပ်မှ မျိုးချစ်လူငယ် ခေါင်းဆောင်များ ဟောပြောသည်များ။ ။ သခင်စိုးကြီးဟောပြောသည်များကို ဖော်ပြဘို့မှာ မမှတ်မိတော့ပြီ။ အကယ်မှတ် မိသော်လည်း စာအုပ်တစ်အုပ်ဖြစ်သွားနိုင်သဖြင့် ထည့်သွင်းနိုင်စရာ မရှိပါ။

မြို့နယ်အရပ်ရပ်မှ ဖိနှိပ်ရေး ဗျူရိုကရက်များ၊ မြေရှင်ခနရှင်များ၊ အထွေထွေမတရားမှုများကိုလည်း တိုက်ရိုက် သွယ်ဝိုက်ဟောပြောမှုများ၌ ပါဝင်ခဲ့၏။ အချို့ကလည်း ရှုတ်ချသည့်ဟောပြောမှုတွေ ဖွင့်၍ထုတ်ဖော်ကြသည်။

အကြမ်းအားဖြင့်

မှတ်။ ။ စပါးပင်ထောင်စွေးကို (ရခိုင်လို) ဒါဒေါင်ချခြင်း၊ ဆားခွန်ပိုက်ခွန်၊ မြေခွန်၊ မြေခ၊ မတရားယူမှုများ၊ လယ်သိမ်းယူခြင်း၊ ကျွဲနွားသိမ်းယူခြင်း၊ ဝမ်းစာမျိုးစပါးမကျန်၊ ရက်ရက်စက်စက်သိမ်းယူသွားခြင်း၊ အထွေထွေပါပဲ။ ရေးမကုန်အောင် ထိုအချိန်က ဖိနှိပ်ခဲ့၏။ ညစ်ပတ်ခဲ့၏။ ဤဖိနှိပ်မှုသည် ထိုအချိန်က တရားဥပဒေပင်တည်း။ နောင်လာ နောက်သားတို့ကို ပြောက ယုံတန်းစကားဖြစ်မည်။

ဤကဲ့သို့ညီလာခံကြီးကု လူထုကြီးက၊ အားထားခြင်း ခေါင်းဆောင်ကြီးများကို အားကိုးခြင်း၊ ချမှတ်ပေးသော လမ်းစဉ်အတိုင်း တသဝေမတိမ်းလိုက်နာကြခြင်းတို့ကြောင့် မြေရှင်တွေ၊ ခနရှင်တွေ၊ ယခင်ကလုပ်ချင်တိုင်းလုပ်မရသည့် အပြင် အချို့သောမြေရှင်ခနရှင် ဗျူရိုကရက်များကို လူငယ်အာဇာနီများက လျှို့ဝှက်ကွပ်မျက်ခြင်း(ဝါ) သေနပ်နှင့် ပစ်သတ် ခြင်း၊ များဖြစ်လာ၍၊ အားလုံးပင်မျက်လုံးပြူးလာကြ၏။ ဩဇာအရှိန်အဝါလည်း ယိုယွင်းပျက်စီးလာသည်။ လူထုကြီးက တညီညွတ်၍၊ ဝိုင်းပယ်မှုသည် အလွန်ပင် စိတ်ဆင်းရဲစရာတစ်ခုဖြစ်သည်။ အချို့မြေရှင်ခနရှင်များကို ခေါ်ပြောမည့်သူ မရှိသလို သပိတ်မှောက်ဝိုင်းပယ်ခံကြရ၏။ တဦး၌မပြေလည်သည်ကို ဝိုင်းဝန်းလျှက်ဖြေရှင်းကြ၏။ ကူညီရိုင်းပင်းလာကြ၏။ အရေးယူဆောင်ရွက်လာကြ၏။ အမျိုးသားကွန်ဂရက်ညီလာခံကြီး သုံးရက်တိုင်တိုင် ကျင်းပကြပါသည်။ အဆိုအရပ်ရပ်နှင့် လုပ်ငန်းအရပ်ရပ်ကို ချမှတ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။

ညီလာခံမှချမှတ်သော အဆိုကြီးများကိုသာ မှတ်မိပါသည်။

- ၁။ လုံးဝလွတ်လပ်ရေးတောင်းဆိုသည့်အဆို။
- ၂။ ၉၁၄၅အုပ်ချုပ်ရေးကို ရှုတ်ချသည့်အဆို
- ၃။ ကိုလိုနီနယ်ချဲ့ဗြိတိသျှ၏နယ်ချဲ့ဝါဒရှုတ်ချသည့်အဆို။
- ၄။ မြေရှင်ခနရှင်စနစ်တိုက်ဖျက်ရေးအဆို။

အထက်ပါအဆိုများနှင့် အခြားအဆိုများစွာနှင့် မှတ်တမ်းတင်ခြင်းများ၊ ရှေ့လုပ်ငန်းစဉ်များချမှတ်ကြပြီးလျှင် ယခုကဲ့သို့ အမျိုးသားကွန်ဂရက်ကြီး နှစ်ပါတ်လည်ညီလာခံကြီးကို ကျောက်တော်မြို့၌ ပြုလုပ်ရန်ဆုံးဖြတ်ကြပါသည်။ နယ်ချဲ့သမားနှင့် မြေရှင်ခနရှင် ဗျူရိုကရက်တို့အား နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် တိုက်ဖျက်ရေး၊ မျိုးချစ်ဘက်တော်သားဖြစ်လာ အောင် အချို့အား သိမ်းသွင်းစည်းရုံးရေးတို့ကို ကာလ၊ ဒေသအလိုက်၊ မိမိတို့နယ်မြေဒေသအလိုက် ပြုလုပ်ရေးတို့ကိုလည်း ပါဝင်ကြပါသည်။ ညီလာခံကြီး ဇာတ်ပွဲ၊ အငြိမ့်ပွဲအမျိုးမျိုးတို့ဖြင့် စနစ်တကျပြုလုပ်၍ စနစ်တကျပင် ပြီးဆုံးလိုက်ကြ၏။

ပြီးဆုံးသွားသော်လည်း ဗဟိုကော်မတီနှင့် တာဝန်ခံကော်မတီ၊ ဆပ်ကော်မတီတို့မှာ၊ အောက်ခြေသိမ်းတာဝန်များ ပြုလုပ်ကြရသည်။ အစည်းအဝေးသို့ရောက်ခဲ့သောလူထုကြီးလည်း မိမိနေရာသို့ရောက်လျှင် ညီလာခံကြီး အံ့မခန်းကြီးကျယ် ဆင်ယင်ပုံ၊ ဟောပြောပုံ၊ ကြွေကြော်သံအတိုင်အဖောက်ပြုလုပ်ပုံများကို အားပါးတရာဖောက်သယ်ချပြောဆိုနေကြသည်။ လူငယ်များလည်း မိမိတို့နယ်ကို နမူနာယူ၍ သူ့ထက်ငါအလှအယက်ကြီးစားစည်းရုံးကြလေသည်။

၂၃။ နယ်ချဲ့ဗြိတိသျှ၏အလိုတော်ရှိ၊ မြေရှင်ခနရှင်များတို့ ဩဇာအရှိန်အဝါလျော့ပါးယိမ်းယိုင်လာခြင်း

ရခိုင်အမျိုးသား ကွန်ဂရက်ညီလာခံကျင်းပပြီးဆုံးသွားသည့်နောက်ပိုင်းမှာ ဒို့ဗမာအစည်းအရုံးမှ သခင် ခေါင်းဆောင်ကြီးများထဲမှ အချို့နိုင်ငံခြားသို့ လျှို့ဝှက်ဆက်သွယ်ရောက်ရှိနေကြပြီး မကြာမြင့်သောအချိန်မနာ ရောက်လာ ကြမည့်လက်နက်များအပြင် လေယာဉ်သင်္ဘောများပါ အကူအညီရမည်ဟု အမျိုးမျိုးသောကောလဟာလတီးတိုး သတင်းများ

ဘယ်ကထွက်ပေါ်လာသည်ကိုမသိပဲ၊ ပြောလာကြပါသည်။ အထူးသဖြင့် ဂျပန်စစ်နိုင်သတင်းသည် အကျော်ကြားဆုံးဖြစ်လာခဲ့၏။ လေယာဉ်တင်သင်္ဘောကြီးများ၊ နှစ်မြှုပ်ပစ်သည်များ၊ အင်္ဂလိပ်စစ်စခန်းကြီးများကျဆုံးသောသတင်းများ၊ အင်္ဂလိပ်အရှင်သခင်ထွက်ပြေးလျှင် မြေရှင်နှင့်ခနရှင်လက်ပါးစေ ဗျူရိုကရက်များအားကိုးရာမဲ့ဘဝကို ရောက်တော့မယ်ဆိုတဲ့ကောလဟာလများကြောင့် သခင်လူငယ်များ ပိုမို၍တက်ကြွစတ်ထက်သန်လာသည်။ မြေအောက်လျှို့ဝှက်လုပ်ငန်းများအတွက် မြန်မာပြည် ဒို့ဗမာအစည်းအရုံးမှ ရောက်လာ၍ မြေအောက်တော်လှန်ရေးတာဝန်များကို ဦးပညာသီဟနှင့် လူငယ်ခေါင်းဆောင်များက တာဝန်ယူလိုက်ကြပြီ။ တော်လှန်ရေးလျှို့ဝှက်လုပ်ငန်း၊ အင်္ဂလိပ်အုပ်ချုပ်ရေးကိုပျက်စီးအောင် တိုက်ဖျက်ဘို့တာဝန် မိုက်ရူးရဲ၊ ကျွန်တော်တို့ကဲ့သို့ လူငယ်များက တာဝန်ကိုယ်စီယူထားကြ၏။ ခေါင်းဆောင်မှာ ဦးပညာသီဟပင်ဖြစ်သည်။ ဤအကြောင်း ဆရာတော်နာယကကြီး ဦးစိန္တာသိသွား၍ ဦးပညာသီဟကိုခေါ်၍ လျှို့ဝှက်စွာ ဆွေးနွေးကြ၏။ ဆရာတော်ကြီးက ဦးပညာသီဟကို မဟန့်တားဘဲ ငါတော့ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးကို မလုပ်သေးဘဲ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်ကြီးများနှင့် ရခိုင်အမျိုးသားထု အသက်အိုးအိမ်များကို စောင့်ရှောက်နိုင်ရန် ဥပဒေတွင် လုပ်ငန်းဖြင့် နေမည်။ (အကယ်၍ အင်္ဂလိပ်များ အိန္ဒိယကို ခြေကုတ်ယူ၍ ရခိုင်ပြည်မှခံစစ်လုပ်လာခဲ့လျှင် ရခိုင်ရိုးမ၏အနောက်ဘက်တွင် အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်မှ နှိပ်စက်တော့မည်။ စစ်အာဏာဖြင့် လူထုကို အမျိုးမျိုးမနှိပ်စက်ရေးအတွက် တာဝန်ကြီးရှိနေ၍ တဘက်သတ်မလုပ်ကြဘို့ သတိထားလျက် လုပ်ကြဘို့ကို တိုင်ပင်၍ ဂျပန်နှင့်မင်းက ပူးပေါင်းပြီးလုပ်ပါဟု ပြောကြားခဲ့သည်)

မြိတိသျှမုက်နာဖြူနှင့် ၎င်းတို့လက်ပါးစေများက တော်လှန်မှုကို မိန့်ပိမှုဖြင့် တုန်ပြန်လာခြင်း

ဤကဲ့သို့ အနယ်နယ်အရပ်ရပ်မှ မငြိမ်မသက်မှု၊ တော်လှန်ရေးဟောပြောမှုများကို၊ ဘမ်းဆီးခြင်း၊ အချို့ဥပဒေဖြင့် တားဆီးခြင်းများ ပြုလုပ်လာသည်။ မြန်မာနိုင်ငံမှာ မြို့နယ်အနှံ့ရှိ သခင်များကို ဖမ်းဆီးခြင်း၊ ရခိုင်ဒေသရှိ ဟောပြောသူများကိုလည်း ဘမ်းဆီးချုပ်နှောင်ခြင်း၊ သို့ပေမဲ့ သူတို့မိန့်ပိမှုသည် အရာမထင်၊ ယခင်ကလို မကြောက်ကြ။ အချို့ဟောပြောသူများမှာ ရှောင်တိမ်း၍ခဏနေပြီး ထင်ထင်ပေါ်ပေါ် ဟိုနေရာပျောက် ဒီနေရာရောက် ဟောပြောကြသည်။ တယောက်လိုက်နေချိန် တစ်နေရာ၌ အခြားတစ်ယောက်ဟောပြောနေပြန်ပြီ။ လိုက်တန်းပုန်းတန်းကစားသလိုပင်ဖြစ်သည်။ ရိုးရိုးသားသား မိမိအသက်မွေးဝမ်းကြောင်း လုပ်သောအစိုးရအမှုထမ်းများသည် ငါတို့သခင်များ၏ ရန်သူမဟုတ်သည့်အပြင် ပြည်သူလူထုရန်သူလည်း မဟုတ်သည်ဖြစ်၍ ဘာမှမစိုးရိမ်ကြပါနဲ့ ပြည်သူ၏ရန်သူများကို ယခုလည်း ဖျောက်ဖျက်ပစ်မယ်၊ နောင်လည်း မျိုးဖြတ်ပစ်မယ် စသည်များကို ဟောပြောရာ၌ ထည့်သွင်းလာကြသောကြောင့် အုပ်ချုပ်သူ သူကြီးနှင့် စုံထောက်ပုလိပ်များ မြေရှင်များ၏လူမိုက်မွေးထားသူများလက်ရွံ့လာကြသည်။ တဖက်မှ သခင်အဖွဲ့ကဲ့သို့ မြေရှင်မွေးထားသူများပင်လျှင် ပြောင်ဝင်ရောက်လာသည်။ မြေရှင်မွေးထားသည့် လက်ကိုင်ဒုတ်လူမိုက်များမှာ သေသူသေ၊ ပျောက်သူပျောက်၊ သခင်ဖြစ်လာသူဖြစ်နှင့် မိန့်ပိသောဖက်၌ ကမောက်ကမဖြစ်လာခဲ့ပြီ။ အချို့လူကြီးနှင့်ပုလိပ်ဌာနများသည် အားပေးအားမြှောက် လျှို့ဝှက်လုပ်လာခဲ့၏။ ငါတို့မှာ မိမိဝမ်းစာအတွက် အမှုထမ်းရသော်လည်း လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲကို ဆန့်ကျင်လိုသောဆန္ဒ ပင်ကိုကပင်မရှိပါဟု ဖြစ်လာခဲ့ကြ၏။ မှန်ပါသည်။ လူတိုင်းပင် ကျွန်ဘဝကို မနှစ်မြို့ကြပါဘူး။ မြေရှင်ကြီး၊ ခနရှင်ကြီး၊ ဗျူရိုကရက်အရာရှိကြီးများသာ တကယ့်တကယ် သစ္စာရှိကြသည်။ သစ္စာခံကြသည်။ သို့ပေမဲ့လည်း ခေတ်မစား။ ရန်သူတွေ ဝိုင်းဝိုင်းလည်။ အာဇာနည်သခင်လူငယ်များက ခွေးလောက်မှတန်ဘိုးမရှိအောင် သစ္စာဖောက်များဟု ဟောပြောမှုကြောင့်လည်း သိက္ခာကျလျက် လူတောသူတော အလှူပွဲများ၌ပင် ခပ်ရှောင်ရှောင်ဖြစ်လာရသည်။ ဤသည်မှာ သဘာဝကျသော တရားပင်တည်း။ ထင်ပေါ်ခြင်း၊ မထင်ပေါ်ခြင်းသည် လောကဓံတရားပါပဲ။

ပိုမိုပြင်းထန်သောနယ်ချဲ့တော်လှန်ရေး ဟောပြောမှု ဆင့်ကဲပေါ်ပေါက်လာပြီး တပြည်လုံး အစီအရီ ထောင်ထဲရောက်ရှိကြ၏။

၁၉၄၀ခုနှစ်သည် အလွန်ထူးခြားသောနှစ်ဖြစ်သည်။ နယ်ချဲ့မြိတိသျှလည်း နယ်ခြားဒေသ၌ စစ်ရေးအတွက် ပြင်ဆင်မှုလုပ်လာခဲ့၏။ မြန်မာနိုင်ငံတစ်ခုလုံးလိုလို တင်းတင်းကြပ်ကြပ်အုပ်ချုပ်လာခဲ့သည်။ ဂဠုန်ဦးစောအစိုးရလည်း ပြည်သူနီးကြားလာမှုနှင့် လုံးဝလွတ်လပ်ရေးကိုသာ လိုလားကြသည်။ သိရှိသည့်အပြင် လွတ်လပ်ရေးအတွက် အင်္ဂလန်နိုင်ငံသို့ ခရီးထွက်မည်ဟုပင် ကြားသိရ၏။ သို့သော်လည်း ဒို့ဗမာအစည်းအရုံးအပါအဝင် မြန်မာခေါင်းဆောင်များသည် ပါတီပေါင်းစုံပါဝင်သော ဗမာ့ထွက်ရပ်ဂိုဏ်းကို ဖွဲ့စည်းထူထောင်လျက် လွတ်လပ်ရေးလမ်းညွှန်အဖြစ် ထားရှိကြပြီးဖြစ်သည်။ မှတ်ချက် (ဂဠုန်ဦးစော၊ နန်းရင်းဝန်) ဦးစီးသောမျိုးချစ်အဖွဲ့ကို ပါယ်လျှင် မြန်မာနိုင်ငံတစ်ခုလုံးရှိ ပါတီအားလုံး ဗမာ့ထွက်ရပ်ဂိုဏ်း၌ ပါဝင်ကြပါသည်။ လမ်းညွှန်မှု (၁) ခေါင်းဆောင်ကြီးများ ညီညွတ်မှုရှိကြပါသည်။

မှတ်ချက်။ (သခင်အောင်ဆန်းနှင့် သခင်လှမြိုင်)တို့လည်း လျှို့ဝှက်ပြင်ပသို့ထွက်သွား ဆက်သွယ်သွားရှိကြ၏။ နောက်တစ်ဖွဲ့က (သခင်ထွန်းအုပ်၊ သခင်ရှုမောင်၊ သခင်အောင်ဆန်း)တို့လည်း ဂျပန်ပြည်သို့ ထွက်ခွာရောက်ရှိလျက် ရှိနေခဲ့ကြပြီ။ ဂျပန်များ တရပ်ပြည်ကိုလည်း တစတစသိမ်းယူတိုက်ခိုက်လျက် ရှိနေပြီ။

ဤအချိန်မှာ ရခိုင်အမျိုးသား ကွန်ဂရက်ညီလာခံကို ကျောက်တော်မြို့၌ကျင်းပရေး လှုပ်ရှားစည်းရုံးမှု ရခိုင်ပြည် ၌လှုပ်ရှားလျက်ပင်ဖြစ်သည်။ ယခင်ပေါက်တောညီလာခံမှတစ်ဆင့် စည်းရုံးပြီးဖြစ်သော ရခိုင်အမျိုးသားကွန်ဂရက်ကြီးမှာ ခိုင်မာတောင့်တင်းသောအင်အား အပြည့်အဝပင်ဖြစ်သည်။ လူငယ်များကလည်း ခေါင်းဆောင်တွေ လက်ညှိုးညွှန်လိုက်လျှင် တောင်သည် ချောင်းဖြစ်ဆိုကဖြစ်အောင် စွမ်းဆောင်ကြပါသည်။ မိမိခေါင်းဆောင်များကို အမွန်းတင် သိဒ္ဓိတင်ကြသည်။ ရိုသေလေးစားမှု ရှိကြသည်။ ပြည်သူအပေါင်းအားပေးမှုကိုလည်း အကြွင်းမဲ့ရရှိကြပေသည်။ ကျောက်တော်ညီလာခံပြုလုပ်ပုံ ကို အကျယ်ချဲ့ထွင်ရေးဘို့ မလိုတော့ဟု ထင်မြင်ပါသည်။ ယခင်ညီလာခံထက် စနစ်ကျ၍ လူထုတက်ရောက်မှု များပြားသည်။ မြို့ဟောင်းမြို့နယ်ပင်လျှင် သူကြီး ၃၀၀ကျော်ရှိ၍ ကျောက်တော်ပေါင်းလျှင် အတိုင်းထက်အလွန် အမာခံရ၏။

ရခိုင်အမျိုးသားကွန်ဂရက် ညီလာခံကို ကျောက်တော်မြို့၌ ကျင်းပပြုလုပ်ခြင်း

နိုးကြားနေကြပြီးဖြစ်သော ရခိုင်လူမျိုးအားလုံး၊ ချင်းအမျိုးသား၊ မြိုအမျိုးသား၊ ခမ်းအမျိုးသားနှင့် တိုင်းရင်းသား မူဆလင်များပါမကျန် ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ပါဝင်တက်ရောက်ကြသည်။

သင်္ဘောကြီးငယ်၊ မော်တော်ဘုတ်ကြီးငယ်များနှင့် စစ်တွေမှကိုယ်စားလှယ်များ၊ လူငယ်ခေါင်းဆောင်များ၊ လူထု လူတန်းစားများနှင့် မြန်မာပြည်မှ ဒို့ဗမာအစည်းအရုံးကိုယ်စားလှယ်များ၊ ထင်ရှားသောအမျိုးသမီးကြီး ပီအိချီဒီ ဒေါ်မြစိန် တို့လည်း တက်တက်ကြွကြွတက်ရောက်ခဲ့ကြ၏။ ကျောက်တော်မြို့မှ ရခိုင်ခေါင်းဆောင်ကြီးတစ်ဦးဖြစ်သူ ဦးအောင်ဖေဝေ၏ ဇာတိမြို့ဖြစ်သည်။ ထင်ရှားသောဆရာကြီး ဦးအောင်ထွန်းဦးနှင့် ဆရာချီးဒိုးတို့အပြင် ဦးထွန်းဝင်း၊ ဦးညိုထွန်း၊ ရဲရဲတောက် သာဇံလှတို့၏ မြို့လည်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့နောက်ဆရာတော်ဦးပညာဝံသလည်း ဤကျောက်တော်နယ်မှဖြစ်၍ တော်လှန်ရေး အဆက်ဆက်တွင် နေရာတိုင်း၌ ခေါင်းဆောင်အဖြစ် ပါဝင်ပါသည်။ ကျောက်တော်ညီလာခံလည်း အလွန်စည်ကားပါသည်။ နယ်မြေကလည်းကောင်း၊ ခေါင်းဆောင်များထွန်းကားသည့် မြို့ဖြစ်သည့်အပြင် တော်လှန်ရေး၏အမာခံနယ်မြေများအနက် တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်သည်ဟု မှတ်တမ်းတင်အပ်ပါသည်။(မှတ်ချက်)ကျောက်တော်ညီလာခံဖွင့်လှင်ပင် မျိုးချစ်ကျော်ဦးကို ညီလာခံအတွင်းမှာ အင်္ဂလိပ်နယ်ချဲ့သမား ဖမ်းဆီးပါသည်။ (ညီလာခံခေါင်းဆောင်ကြီးများက) လူငယ်များ အတော်ဘဲ ထိန်းသိမ်းရ၍ အချို့အချို့ကို ရှောင်တိမ်းနေဘို့ပင် စီမံထားရသည်။ လူတွေကလည်း ခေါင်းဆောင်တွေဖမ်းမသွားနိုင်အောင် အမျိုးမျိုးစောင့်ရှောက်ကြသည်။ နယ်ချဲ့သမားကလည်း သွေးထိုးစမ်းသည်၊ ပေါက်ကွဲလုနီးနီးဖြစ်ခဲ့ကြပါသည်။ သို့သော် ညီလာခံကြီးအောင်မြင်စွာ ပြီးဆုံးအောင် ထိန်းသိမ်းလျက် အဆိုအရပ်ရပ်၊ လုပ်ငန်းစဉ်အရပ်ရပ်ကို ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ် နိုင်ခဲ့ကြပါသည်။

ကုလားရခိုင်အဓိကရုဏ်း ပြစ်ပေါ်လာခြင်း

အင်္ဂလိပ်အုပ်ချုပ်ရေးအခြေအနေသည် လူမြင်သူမြင်ပင် ပျက်စီးလာနေချိန်ဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်လေယာဉ်များလည်း ဘာဖြစ်မှန်းမသိ၊ ခေါက်တုန်းခေါက်ပြန် အနိဗ္ဗယသို့ အရေးကြီးလူများကို ပို့နေကြပြီ။ ဤကာလအချိန်မှာ အင်္ဂလိပ်တိုက်ခိုက် ရေးပြင်ဆင်မှုကို မသိကြသောမူဆလင်ရွာကြီးရပ်ကြီးမှ ခေါင်းဆောင်များနှင့် မော်လဝီများသည် ရာဇပုတ်စစ်သားအချို့ကို စစ်တပ်မှထွက်ပြေးစေပြီး မိမိတို့ရပ်ရွာတွင် မွေးမြူထားကြသည်။ ရခိုင်တွေကသူတို့ကို တိုက်မည်ဟု ယူဆကြဟန်တူသည်။ ရခိုင်တွေမှာ ထိုကိစ္စကို ဘာမှမသိ ရန်သူအင်္ဂလိပ်နှင့် ၎င်းတို့၏လူယုံတော်များကိုသာ တိုက်ခိုက်ဘို့ တာစုနေခဲ့ကြပါသည်။

ထိုကဲ့သို့ဖြစ်နေစဉ် မြေပုံမြို့နယ်၊ ချောင်းကြီးကုလားရွာနှင့် တပ်ရာကုလားရွာကြီးများတွင် ရာဇပုတ်စစ်သားများ ငှားထားပြီးဖြစ်သည်။ မြေပုံမြို့နယ်ကို အကြမ်းမျှမြင်နိုင်ရန် တင်ပြရလျှင် ၁။ ရက်ချောင်းကုလားရွာ အိမ်ခြေ ၁၅၀၀ ၂။ ရက်သီကုလားရွာ အိမ်ခြေ ၈၀၀၊ ၃။ ချောင်းကြီးကုလားရွာ အိမ်ခြေ ၁၂၀၀၊ ၄။ တပ်ရာကုလားရွာ အိမ်ခြေ ၉၀၀ ၅။ ဝါးခတ်ချောင်းကုလားရွာ အိမ်ခြေ ၆၀၀ ၆။ ကညင်တောကုလားရွာ အိမ်ခြေ ၅၀၀၊ ၇။ သပြီတောကုလားရွာ အိမ်ခြေ ၆၀၀၊ ၈။ ကျောက်ခမောင်းကုလားရွာ အိမ်ခြေ ၈၀၀ စသည်ဖြင့် ကုလားရွာကြီးတွေ ရှိကြ၏။ ရခိုင်ကျေးရွာများမှာ ၁။ကြာအင်းတောင်အိမ်ခြေ၂၀၀၊ ကြန့်ဟင်းခါး(အိမ်ခြေ ၈၀) မင်းဂါတ်အိမ်ခြေ ၃၀၀၊ ကျောက်ငနွားအိမ်ခြေ ၂၀၀၊ ရှောက်ခုံအိမ်ခြေ ၅၀၊ ချောင်းကြီးရွာအိမ်ခြေ ၃၀၊ ကန့်ကော်ချောင်း အိမ်ခြေ ၅၀၊ ဤရွာတို့သည် ကုလားရွာများ တဆက် တည်းရှိသောရွာတွေကို ဖော်ပြခြင်းသာ။ ရက်ချောင်းရခိုင်ရွာ အိမ်ခြေ ၆၊ မီးကျောင်းတက်အိမ်ခြေ ၂၀ တို့ဖြစ်ကြသည်။ မြေပုံမြို့နယ်ရှိ သေးနုတ်သော ကုလားရွာများနှင့် ရခိုင်ရွာတွေများ ရှိနေသေး၏။ ရွာသူကြီးမိုင် ၅၂မိုင်၊ အိမ်ခြေ ၇၀၀

ရှိတဲ့ ရွာ ၅၀၀ရှိတဲ့ရွာတွေရှိပါသေး၏။ ကုလားရွာနှင့်တဆက်တည်းမဟုတ်ပါ။ ဝေးလံသောနေရာ၌ ရှိကြပါသည်။ မြေပုံ မြို့နယ်သည် နိုင်ငံရေးအနီးကြားဆုံးမြို့နယ်ဖြစ်သည်။ လူထုညီညွတ်ရေးလည်း အခိုင်မာဆုံးဖြစ်သည်။ ယခု ကုလားလူမျိုး အများစုရှိနေသော နေရာသည် တော်လှန်ရေး၏အဓိကနယ်ဖြစ်သည်။ နာယကဆရာတော်ကြီး ပင်ရင်းအမာခံနယ်မြေပင် ဖြစ်သည်။ တော်လှန်ရေးအတွက်နယ်တကာမှ လူတွေအရောက်များ ဟောပြောများသည့်ပြင် တိမ်းရှောင်နေသူတွေလည်း ဤနယ်မြေ၊ ဆရာတော်ဦးစိန္တာ၏ ဩဇာအောက်ရှိ ကျေးရွာများကိုပင် ရောက်ရှိနေကြသည်။ ကြမ္မာဆိုးဝင်ချင်တော့ နေ့တစ်နေ့ ညနေချိန်မှာ ချောင်းကြီး ကုလားရွာမှ ရခိုင်ရွာနီးစပ်သို့ သေနတ်သုံးချက်ပစ်ဖောက်လိုက်သည်။ သေနတ်ဖောက် သူများမှာ ကုလား မူဆလင်တွေ သတ္တိအင်အားပြခြင်းဟု ထင်မြင်ရသည်။ အဖြစ်ဆိုးချင်တော့ ကလေးလူငယ်တွေ ကြောက်လန့်တကြားဖြစ်၍ ပြေးကြရာတွင် ဒီရေတက်ချိန်ဖြစ်၍ လူငယ်တစ်ဦးရေထဲကျ၍ သေဆုံးသွားပါသည်။ ဤပြဿနာ ဖြစ်ချိန်၌ ရွာသူကြီးသည် ရွာထဲ၌ မရှိခိုက်ဖြစ်သည်။ ထိုဒေသ၏ထုံးတမ်းစဉ်လာသည် တစ်ရွာလုံးအရေးကြုံလာလျှင် ကတက်ခေါက်၍ အချက်ပေးပြီး တစ်ရွာပြီးတစ်ရွာ ခေါက်လျက်ရွာတိုင်းမှ လက်နက်ကိုယ်စီဖြင့် ပထမစ၍ခေါက်တဲ့ရွာကို လာကြရမည်။ ဤကဲ့သို့ အချိန်အချက်ကြောင့် ခလေးငယ်တစ်ဦး သေနတ်သံကြောင့်ပြေးရာ၌ သေဆုံးကြောင်း ကတက်ဖြင့် အချက်ပေးလိုက်ရာ ရွာတိုင်းမှကတက်ခေါက်၍ ယောက်ျားကြီးငယ်လတ် ကိုယ်စီဖြင့် ပထမရွာသို့ ရောက်လာကြ၏။ မကြာပါ။ တစ်ရွာပြီးတစ်ရွာ၊ ထိုရွာသို့ ရောက်လာကြ၏။ သူကြီးလည်း မရှိသဖြင့် မဆုံးဖြတ်ကြ စောင့်၍နေကြသည်။ မကြာခင် သူကြီးဦးဘိုးသာ ရောက်ရှိလာပါသည်။ ဖြစ်ကြောင်းကုန်စင်သိရသောအခါ သူကြီးသည် အလွန်ဒေါသထွက်ပါ သည်။ ငါသည်ကုလားရခိုင်သွေးမခွဲဘဲ ကောင်းမွန်စွာစောင့်ရှောက်ထားပါလျက် ကုလားတွေ အားမနာ၊ လူစွမ်းပြလာကြ သည်။ သူတို့သားစဉ်မြေးဆက် ငါတို့မြေ ငါတို့ပြည်မှာ လုပ်ကိုင်စားသောက်နေကြသည်ကို ဘယ်သူတယောက်မှ မတင်စီး ရဘဲ ငါစောင့်ရှောက်ထားပါလျက်နှင့် စော်ကားမော်ကားလာသည်ကို ငါမခံနိုင်ဘူး၊ ဤကုလားတွေကို မျိုးဖြုတ်ပစ်ရမှာပါဘဲ ဟု ဆိုပြီး ရောက်သမျှရွာသူရွာသားတွေနှင့် အစည်းအဝေးလုပ်၍ ကုလားတွေကို ဤမြေမှ နှင်ထုတ်ပစ်ဖို့ ဆုံးဖြတ်ကြပါသည်။ ရောက်ရှိလာသောလူထုထဲမှ မည်သူကမှ မကန့်ကွက်ဘဲ ထောက်ခံကြပါသည်။ ရှိသမျှနှစ်လုံးပြုသေနတ်၊ ယမ်းတောင့်သေ နတ်များ စုလိုက်ကြသည်။ ဒါးလုံလက်နက်ကိုယ်စီနှင့် ရှိနေကြသည်။ မိမိရပ်ရွာမှ မိန်းမ ခလေး လူအိုတွေကို တစ်မိုင်ခန့် ဝေးသော ရွာကြီးသို့ပစ္စည်းနှင့်တကွ ပြောင်းရွှေ့ရန်ဆုံးဖြတ်လိုက်ကြ၏။ ပစ္စည်းတွေအားလုံးကိုလည်း ဗုံးတွင်းများ၌ မြှုပ်၍ ထားကြသည်။ လူတွေအားလုံးပြောင်းရွှေ့ပြီးလျှင် ရပ်ရွာကိုကင်းချထားသည်။ မကြာပါပေ။ ကန့်ကော်ချောင်းရွာငယ်မှ ကတက်ခေါက်ပြန်ပြီ၊ လိုက်သွားကြရာ ကုလားဝိုင်းသည်ဟု သိရသည်။ သူကြီးက မိမိပိုင်နက်၌ ဤမျှတင်စီးခံရတာ ဤအကြိမ်ပထမအကြိမ်ဖြစ်၍ နောက်ပါများနှင့် သေနတ်ကိုယ်စီဖြင့် ကုလားတွေထံလိုက်ကြလေပြီ။ မှီတဲ့နေရာ၌ သေနတ် ဖြင့်ပစ်သတ်တာပါဘဲ။ လူတွေလည်း ဒါးလုံဖြင့် ခုတ်ကြတာဘဲ။ ကုလားပြေးသွားသဖြင့် ဒုနှင့်ဒယ်နှင့်တိုက်ပွဲမဖြစ်ခဲ့ပါ။ သုံးယောက် ငါးယောက်ခန့် သေမည်ဟု ယူဆရ၏။ တညဉ့်လုံးစောင့်ကြည့်သည် ဘာမျှမဖြစ်တော့ပြီ။ သူကြီးသည် အရက်ကို နင်းကန်သောက်တာဘဲ။ တချို့က သေနတ်ပစ်ကျွမ်းကျင်သော သူကြီးသည် ခေါင်းဆောင်လည်းဖြစ်၊ အားကိုးခံသူလည်း ဖြစ်သဖြင့် အရက်မသောက်ဘို့တောင်းပန်ကြ၏။ သို့သော်လည်း အခိုက်အတန့်သာမသောက်ဘဲနေပြီး စိတ်ဒေါသထွက်မှု မငြိမ်၍ ပြန်သောက်တာပါဘဲ။ အချို့က ကြက်သားချက်စားကြ၏။ မိုးလင်းသည်ထိ ဘာမျှမဖြစ်ပါ။ ၇နာရီ ၈နာရီနီးပါး ဘာမျှမဖြစ်ကြ၍ လူတွေဟာညဉ့်ခါလည်းမဟုတ် မိုးလင်းပြီဖြစ်၍ စိတ်ချရပြီဟုယူဆရသောကြောင့် လူတွေမှာ မိမိနေရပ်သို့ အသီးသီးပြန်ကြသဖြင့် လူ ၈၀၀ကျော်တွင် လူ ၄၀ခန့်သာ ကျန်ရစ်ခဲ့ပါသည်။ ထိုအချိန်၌ ခေါင်းဆောင်ဖြစ်သူ ရွာသူကြီး ဦးဘိုးသာမှာ အရက်မူးလွန်ပြီး အိပ်မောကျလျက်ရှိသည်။ နံနက် ၈နာရီခွဲအချိန်တွင် ကင်းစခန်းမှကုလားတွေ အများကြီး လက်နက်ကိုင်လျက် ရွာဘက်သို့လာကြောင်း သတင်းရရှိသည်။ ထိုအခါ ခေါင်းဆောင်ရွာသူကြီးနီးရာတွင် နှိုး၍မရတော့သဖြင့် ရှိသမျှလူတွေကို စုရုံး၍ သခင်ဘစိန်က ခေါင်းဆောင်လျက် ကုလားတွေလာသည့်ဘက်သို့ လိုက်သွားကြသည်။ ထိုအခါ သခင်ဘစိန်က ငါကုလား ၁၀၀၀ခန့်နှင့် ရန်ဖြစ်၍တိုက်ခိုက်ဘူးသည်။ ကုလားတွေကို ဝင်၍ရဲရဲသာခုတ်ကြပါ။ မြို၍ထွက် ပြေးကြသည်။ သတ္တိမရှိပါဘူး မကြောက်ကြပါနှင့် ဝင်၍သာခုတ်ကြပါ။ ငါသေနတ်ပစ်၍ ဖြိုခွင်းပေးပါမည်ဟု ပြောဆိုပြီး ကုလားကို ရင်ဆိုင်ကြပါသည်။ ဤတွင် ခေါင်းဆောင်လုပ်သူ သခင်ဘစိန်သည် သေနတ်ပစ်မကျွမ်းကျင်သူဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ကုလားထုများသဖြင့် သေနတ်ဖြင့်ပစ်ရာတွင် သေသူလည်းပေးပါသည်။ ထိုအခါကုလားတွေလမ်းခွဲသလို ဘယ်ညာခွဲ၍ထွက်ပြေးကြ ပြန်စုကြနှင့် အလယ်တွင် ကွက်လပ်ဖြစ်လာသည်။ ထိုကွက်လပ်မှ သခင်ဘစိန် မိမိရခိုင်လူထုကို ဘယ်ညာခွဲ၍တိုက်ခိုက်ကြပါ။ မကြောက်ပါနှင့်။ ကုလားတစ်ယောက် ရခိုင် ၁၀ယောက်ဖြင့် နိုင်ရမယ်ဟုကြွေးကြော်၍ ရှေ့ကတက်တိုက်သည်။ ထိုသူမှာ သေနတ်ယမ်းတောင့်ပါနေ၍တကြောင်း ရှေ့ကိုရဲရဲရင့်ရင့်တက်တိုက်သော်လည်း အမတန် လူကနည်းနေသဖြင့် သေနတ်ဖြင့်ပစ်၍ လူစုခွဲတိုက်ခိုက်လျက် မိမိရွာဘက်ပြန်ကြည့်ရာတွင် ရခိုင်ထုကို လုံးဝမမြင်ရဘဲ ကုလားထုသာ အဆမတန်မြင်ရသည်။ တိုက်ရင်းပြေးရင်း ရွာဘက်သို့လှမ်းမြော်ကြည့်ရာ လူအချို့ခေါင်းကိုဖြုတ်၍ လှံထဲ၌

စွပ်၍ အောင်ပွဲခံကာ ကခုန်နေသည်ကိုတွေ့ရှိရသဖြင့် ဒေါသထွက်၍ သေနတ်ဖြင့် အရမ်းပစ်ခတ်ရာ ယမ်းတောင့်ကုန်သည် အထိ ပစ်သော်လည်း အဝေးမှဖြစ်၍ ခရီးမပေါက်ပါဘူး။ ယမ်းတောင့်ကုန်သွားသဖြင့် မဟန်သည့်အပြင် မိမိတို့လူတွေကို လည်း မမြင်ရသဖြင့် ရွာမှဆုတ်ပြေးရသည်။ ထိုအခြင်းအရာကို ကုလားတွေမြင်သဖြင့် သခင်ဘစိန်ကို လိုက်လာကြသည်။ ရှိတဲ့ယမ်းတောင့်ဖြင့်ပြန်ပစ်၍ ဆုတ်ပြေးရာတွင် ခြေကုန်မာရသွန်ပြေးရတော့၏။

သခင်ဘစိန်မှာ ဤကဲ့သို့ထွက်ပြေး၍ လွတ်မြောက်ခဲ့၏။ သို့သော်လည်း ပထမဆုံးတိုက်ပွဲ၌ ရွာသူကြီး၏ ညီအစ်ကို သုံးဦးနှင့် လူပေါင်း ၁၅ဦးခန့် အသက်ဆုံးကြရ၏။ ကျန်သောလူများ အရပ်လေးမျက်နှာသို့ ခြေဦးတည့်ရာပြေးကြသည်။ ဤကဲ့သို့ဖြစ်ပျက်ခြင်းသတင်းသည် မြေပုံမြို့နယ်ရှိ တောင်သူလယ်သမား ကျေးရွာလူထုတွေလည်း ကုလားနှင့်ဝေးသည့်ရွာသို့ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ကြသည်။ ထိုနယ်သည်လည်း လက်နက်စု၊ လူစုပြီး ကင်းအထပ်ထပ်ချလျက် သန်မာသောလူအချို့သာ ရွာ၌ကျန်ရစ်ခဲ့ကြသည်။ အကယ်၍ ကုလားလာလျှင် ပြန်မခုခံဘဲ ပြေးဘို့ရှောင်တိမ်းဘို့ ဘဝကို ဆိုက်ရောက်နေပါသည်။

ဤသို့မရည်ရွယ်ဘဲ ဖြစ်လာသည်ကို ငြိမ်မနေဘဲ သခင် လူကြီးလူငယ်များ နယ်အရပ်ရပ်သို့စာဖြင့် လူဖြင့်အကူအညီ တောင်းကြသည်။ လက်နက်အား လူအားကို ရသမျှစုဆောင်းကြသည်။ ရှိသမျှရွှေငွေများရောင်းလျက် အင်္ဂလိပ်စစ်ပြေးများ ထံမှ လက်နက်များ ဝယ်ယူကြသည်။ အချို့နေရာ၌ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဗမာ့စစ်ပြေးများသည် အရေးကြီး၍ သွေးနီကြသည်။ လူပါကူညီဘို့လိုက်လာကြသည်။ သခင်တို့ကလည်း စစ်ပြေးများရသမျှ စည်းရုံးလျက် နယ်အရပ်ရပ်မှ ခေါ်ယူလာကြသည်။ စစ်ပြေးလက်နက်ကိုင်အား အများဆုံးရသူမှာ ဆရာတော်ဦးပညာသီဟဖြစ်သည်။ လက်နက်ကိုင်စစ်ပြေး ၄၀ခန့်ရပါသည်။ သခင်ဘစိန်မှာ စစ်ပြေးလက်နက် ၁၂ဦးကို အခြေခံလျက် နယ်ရှိလက်နက်အားတွေကို စည်းရုံးလျက် ရှေ့တန်းအဓိကရုဏ်း ဖြစ်ရာ နယ်မြေသို့ ပို့ဆောင်သည်။

ကျောက်ရွာ၊ ကြာအင်းတောင်ရွာ၊ ပင်ဂါတ်ရွာ၊ ကြံဟင်းခါးရွာနှင့်ကမ်းနီရွာ၊ မေထွန်း၊ ကြိမ်ချောင်း၊ ရှောက်ခုံ၊ ဘားဝတယ်၊ ဆင်ပုံး၊ နွံနစ်၊ ရက်ချောင်း၊ မီးကျောင်းတက်ရွာများသည် ကုလားနှင့်အနီးစပ်ဆုံးရွာများဖြစ်သည်။ ချင်းအမျိုးသားများကလည်း လေးမြားသေနတ်တို့ဖြင့် ပါဝင်တိုက်ခိုက်ဘို့ရောက်ရှိကြသည်။ ဒါးတပ်၊ ယမ်းထောင်း သေနတ်တပ်၊ ၂လုံးပြူးသေနတ်တပ်နှင့် ရိုင်ဖယ်သေနတ်တပ်များ ပါဝင်ဖွဲ့စည်းကြသည်။ မြေပုံမြို့နယ်လုံးကျွတ်မှ ယောက်ျား အင်အား၊ မင်းပြားမြို့နယ်မှ နယ်ရှိလူအင်အားတို့သည် အမာခံဖြစ်ပြီး နီးစပ်ရာ မြို့နယ်များမှလူတွေလည်း အချို့ပါဝင် ရောက်ရှိကြသည်။ အင်္ဂလိပ်စစ်ပြေး ကရင်ဗမာစစ်သားများ ရှေ့ဆုံးတိုက်ခိုက်ကြပြီးနယ်ခံ နှစ်လုံးပြူးသေနတ်အင်အားကို အရံထားလျက် တိုက်ခိုက်ကြသဖြင့် ကုလားလူထုအတုံးအရုံးသေကြ၊ အိမ်တွေကိုလည်း မီးယမ်းတောင့်ကြောင့် မီးလောင်ကြ ၍ စိတ်ဓါတ်ကျသော ကုလားလူထုကို ဒါးတပ်ပေါင်းများစွာက ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်သတ်ဖြတ်ကြသည်။ တစတစကြီးထွား လာသော ရခိုင်လက်နက်ကိုင်လူကြီးများသည် မင်းပြားမြို့နယ်ကုလားရွာများအားလုံး၊ မြို့ဟောင်း၊ ကျောက်တော်မြို့နယ်ရှိ ကုလားရွာများအားလုံး တရွာမှမကျန်အောင် သုတ်သင်တိုက်ခိုက်ကြသည်။ ဤကဲ့သို့ ညီညွတ်ပြီးသော တောင်သူလယ်သမား ထုကို သခင်လူငယ်များ ဗိုလ်လုပ်လျက် ခေါင်းဆောင်၍ တိုက်ထုတ်လိုက်ကြသည်။ ဤအဓိကရုဏ်း၌ ရက်စက်မှုကမ်းကုန် ဖြစ်နေသည်ကိုသိရသော နာယကဆရာတော်ကြီးများက မနှစ်မြို့ကြသဖြင့် လူကြီးများနှင့်အစည်းအဝေးလုပ်လျက် ဆုံးဖြတ် ချက်အမိန့်အာဏာတစ်ခုကို ထုတ်ပြန်ခဲ့ကြသည်။ လူသားအချင်းချင်းထောက်ထားညှာတာသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များသည် မေတ္တာတရားကို ရှေ့ထားလျက် ဤအဓိကရုဏ်း၌ကုလားတွေကို မသတ်ကြဘို့ကို ငါတို့အမိန့်ထားဘို့ မတတ်နိုင်စေကာ မူလည်း ကုလားလူမျိုး မိန်းမယောက်ျား ခလေးမကျန်သတ်ပစ်ဖို့ လုံးဝလက်မခံနိုင်သဖြင့် ၎င်းနိုင်ငံခြားသား ကုလားမျိုးတို့ကို ရခိုင်ပြည်ဒေသအားလုံးက ရွှေ့ပြောင်းလျက် ကုလားပြည်ဘက်သို့ နှင်ထုတ်ကြ။ ဤကဲ့သို့ နှင်ထုတ်တာကို လက်ခံလျှင် သူတို့အားလုံး ဘေးရန်ကင်းစွာ ထွက်သွားခွင့်ပြုရမည်။ ခုခံတိုက်ခိုက်သူတွေကိုသာ သင်တို့၏ရန်သူဖြစ်၍ တိုက်ခိုက်တာကို ငါတို့က တိုက်ရမည်ဟု အမိန့်မပေးသော် သင်တို့သဘောရှိ လုပ်နိုင်ကြသည်။ ဤမေတ္တာရပ်ခံချက်ကို မလိုက်နာသောအဖွဲ့ အစည်းကို ငါတို့ရခိုင်အမျိုးသားအဖွဲ့ကြီးမှ ကြီးလေးသောအပြစ်ဒဏ်ခတ်မည်ကို (သတိကြီးစွာဖြင့်) အဓိကရုဏ်းပြေငြိမ်း နိုင်ဘို့အတွက် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ တကယ့်တကယ်တော့ ရခိုင်တွေဟာ အထက်အမိန့်အရ ကုလားတွေထွက်သွားရန် စာပေး၍နှင်ထုတ်ခဲ့ပါသည်။ သို့သော်လည်း ဘာသာရေးခေါင်းဆောင် မော်လဝီ၊ မော်လနာတွေ ဘာသာရေးစစ်ပွဲအဖြစ် လှုံ့ဆော်လာကြသဖြင့် အသေခံတိုက်ခိုက်ခဲ့ကြသည်။

နောက်ဆုံးမနိုင်တော့မှ ထွက်ပြေးသဖြင့် သေသွားကြတာ အများစုံဖြစ်သွားခဲ့၏။ ကုလားဒုဒယ်ကြီးမားသော ကျောက်တော်မြို့နယ်ရှိ ကုလားရွာကြီးများ ကျဆုံးပြီး နောက်ပိုင်းမှ မခုခံတော့ဘဲ ထွက်ပြေးကြသည်။ ထိုသို့ထွက်ပြေးသူ များကို လိုက်၍မတိုက်သဖြင့် ယာယီအဓိကရုဏ်းပြေငြိမ်းသွားပါသည်။

ဤကဲ့သို့ အနယ်နယ်အရပ်ရပ်မှ ထွက်ပြေးကြသောကုလားမူဆလင်များ လိုက်မတိုက်ရ၊ ထို့နောက် ဘူးသီးတောင် မြို့နယ်ရှိ ကုလားရွာများသွား၍ နှင်ထုတ်ခြင်းမလုပ်ကြ၊ မောင်တောမြို့နယ်ကိုလည်း ဤအဓိကရုဏ်းမကူးစက်ခဲ့ဘူး။

အင်္ဂလိပ်စစ်သားများသည် (စစ်အုပ်ချုပ်ရေး) အိန္ဒိယသို့ရွှေ့ပြောင်းသော်လည်း စစ်သားစစ်ဗိုလ်များအချို့နှင့် ပုလိပ်လက်နက်ကိုင်များဖြင့် မောင်တောမြို့နှင့် ဘူးသီးတောင်မြို့ကို ချုပ်ကိုင်အုပ်ချုပ်ထားသည်။ ထိုနေရာသို့ ကုလားတိုက်သို့ သွားလျှင်လည်း အင်္ဂလိပ်စစ်သားများနှင့် ပုလိပ်လက်နက်ကိုင်များက သခင်တွေကို အင်္ဂလိပ်ရန်သူဆိုပြီး တိုက်မှာဘဲ။ ရခိုင်တွေကို ဘေးမသိဘဲ ယာယီအေးချမ်း၍ ရှိနေသောကြောင့် မေ့မေ့လျော့လျော့ ပေါ့ပေါ့ဆဆ။ ရခိုင်သခင် လက်နက်ကိုင်လူထု။ လူစုကွဲသွားပြီးနောက်ပိုင်းမှာ၊ အုပ်ချုပ်ရေးဘက်နှင့် အင်္ဂလိပ်အစိုးရနှင့် မြေရှင်ခနရှင်အင်္ဂလိပ်အုပ်ချုပ်ရေးကို တော်လှန်ပစ်ဖို့ဘက်သို့ ရှေ့ရှုကြသည်။

ကျောက်တော်ညီလာခံပြီးနောက်ပိုင်း ရခိုင်ပြည်မြို့နယ်ပေါင်းစုံမှ ထင်ရှားသောခေါင်းဆောင်များ ပမ်းဆီးခြင်း။ (အိန္ဒိယဒိုင်နာပူပို)

ရခိုင်အမျိုးသားကွန်ဂရက်၏ ဒုတိယအကြိမ်ကျင်းပသော ကျောက်တော်ညီလာခံပြီးလျှင် မကြာခင်အင်္ဂလိပ်နယ်ချဲ့များသည် ရခိုင်တိုင်းမြို့နယ်ပေါင်းစုံမှ ထင်ရှားသည့်ခေါင်းဆောင်များကို ပမ်းဆီး၍ အိန္ဒိယဒိုင်နာပူရ်ထောင်သို့ပို့သည်။ ပမ်းဆီးပုံမှာ တစ်ပြိုင်တည်း တစ်ချိန်တည်းဖြစ်သည်။ ခေါင်းဆောင်ကြီးများလည်း ညီလာခံပြီးနောက်ပိုင်းမှာ နေတဲ့နေရာကို လူတိုင်းမသိနိုင်အောင် ခြေရာဖျောက်ထားကြသည်။ ထင်ရှားတဲ့လူငယ်အချို့လည်း လုပ်ငန်း(ဝါ) တော်လှန်ရေးတကယ်လုပ်ရမည့်အလုပ်တွင် မပါဝင်ဘဲ အဘမ်းခံနေရလျှင် ဆုံးရှုံးသွားနိုင်သည်ဖြစ်၍ အရေးကြီးသော ဤအချိန်မှာ မပမ်းမခံရအောင် ငုတ်လိုက်ပေါ်လိုက် ပါးပါးနပ်နပ်ဖြင့် ကျီးလန့်စာစားသဘောကို နေကြရ၏။

အချို့မှာ အင်္ဂလိပ်အုပ်ချုပ်ရေးတစ်ခုလုံး ဖြိုဖျက်ပစ်ဘို့ မြို့နယ်တာဝန်ခံ၊ ခရိုင်တာဝန်ခံများအဖြစ် ယျှိုဝှက်တာဝန်ခံထားကြသဖြင့် လက်နက်စု၊ လူစုစသည်များကို လုပ်နေကြသည်။

ကျေးလက်တောရွာတိုင်းမှာ လက်နက်လုပ်ကြသည်။ ထိုခေတ်လက်နက်မှာ ယမ်းထောင်းသေနတ်ဖြစ်သည်။ အချို့သော ပန်းဘဲများလက်နက်ကို နိုင်ငံခြားထွက်ကဲ့သို့ လက်ရာမြောက်တတ်ကြသဖြင့် ဖဲလုံးပူးနှင့်ရိုင်ဖယ်ကဲ့သို့ မဟုတ်စေကာမူ မာစ်ကက်ကဲ့သို့ အတုယူလုပ်ထားကြသည်။ လှုပ်ရှားမှုများ၊ စစ်ပညာတတ်သော ပုလိပ်၊ စစ်ပုလိပ်များကို ခေါ်ယူ၍ ငွေပေးသင်ကြားထားခြင်း၊ ဤကဲ့သို့လုပ်နိုင်ခြင်းမှာ စစ်ပြေးကရင်များ ရှိနေ၍ဖြစ်သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်တွင် အိန္ဒိယသို့ မလိုက်လိုသော ကရင်ဗမာအင်္ဂလိပ်စစ်သားများသည် လက်နက်ဖြင့် ရှောင်တိမ်းကြပါသည်။ ဤကဲ့သို့ စစ်ပြေးဖြစ်အောင် ဆရာတော်ဦးပညာသီဟသည် ဖန်တီးသူဖြစ်သည်။ ဆေးဆရာအဝတ်ကိုဝတ်၍ ဦးပညာသီဟဟုမသိကြဘဲ စစ်တပ်ထဲဝင်ရောက်ဆေးကုဟန်ဖြင့် တီးတိုးဝါဒဖြန့်သည်။ စင်ကာပူခံတပ်ကျပြီး၊ ကိုန်းမေရီ၊ လေယာဉ်တင်သင်္ဘောမြှုတ်ပြီး၊ အင်္ဂလိပ်များ ခွေးပြေး၊ ဝက်ပြေးပြေးရတော့မည်ဟု ဝါဒဖြန့်လျှက် သခင်တပ်သို့ဝင်ဘို့ ငွေပေး၍လှုံ့ဆော်သည်။

အင်္ဂလိပ်အုပ်ချုပ်ရေးပျက်(ရခိုင်အုပ်ချုပ်ရေးအစားထိုးခြင်း)

ပြည်ထောင်စုဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်၌ ယခုတိုင်ရခိုင်လူမျိုးစုသည် ရှေ့နေ၊ တရားသူကြီး အများဆုံးရှိကြ၏။ သို့သော်လည်း အုပ်ချုပ်စီမံခန့်ခွဲသည့်အတတ်ပညာကို (သခင်တွေလို မတတ်ကျွမ်းကြပါဘူး) ကျွန်တော်စာရေးသူက မှတ်ချက်ချသည်။ (စေတဲ့ကျွန်) ဆိုတဲ့စကားကဲ့သို့၊ ဥပဒေပါအတိုင်းမှတစ်ပါး ဘာမှမလုပ်တတ်ကြ၍ ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ ကာလ၊ ဒေသ ပုဂ္ဂလကိုလိုက်လျက် စီမံခန့်ခွဲဘို့ နားလည်နိုင်အောင် ဗဟုသုတလည်း မရှိကြသည်မှာ ထင်ရှားပါသည်။ ဒါးပြဲတွေကို သခင်တွေသတ်ပစ်ချိန်တွင် ကမ္ဘာပျက်ပြီ၊ လူတွေကို ဆွဲသတ်၍ နေကြပြီဘဲဟု ငြီးငြူနေကြသည့် ဥပဒေပညာရှင်ကြီးများကို ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် တွေ့ခဲ့ရသဖြင့် ဤစာကို ထည့်ရေးရခြင်းဖြစ်ပါသည်။ (သခင်တွေအုပ်ချုပ်ခဲ့စဉ်က လူ ၈ဦးခန့်ပင် မသတ်ပစ်ခဲ့ကြရပါဘူး(ဤသည်တိုင်း တစ်ခုလုံးကို ချဲ့၍ပြခြင်းဖြစ်သည်။) အကယ်၍ဉာဏ်မရှိခဲ့လျှင် လူ ၃၀၀လောက်သတ်ပစ်ရမည်ပင်ဖြစ်သည်။ စည်းရုံးရေးကြောင့် လူမိုက်တွေသည် တော်လှန်ရေး၌ တပ်ဗိုလ်တွေဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းတို့ကို မျက်မြင်မဟုတ်ပါလော။ လွတ်လပ်ရေးမော်ကွန်းရခဲ့သော ရဲဘော်ကြီးတွေထဲမှာ တော်လှန်ရေး၌သစ္စာရှိစွန့်စားခဲ့သည့် ပုဂ္ဂိုလ်တွေဘဲ။ ဤပုဂ္ဂိုလ်တွေထဲ၌ ယခင်ခေတ်က လူမိုက်အများအပြားပင် ပါဝင်သည်။ (သခင်အုပ်ချုပ်ရေး ဖွဲ့စည်းပုံမှာ) ဥက္ကဋ္ဌ၊ အတွင်းရေးမှူး၊ ကာကွယ်ရေးမှူး၊ ပညာရေးမှူး၊ တရားရေးမှူး၊ ကျန်းမာရေးမှူး၊ ဘဏ္ဍာရေးမှူး၊ ရိက္ခာမှူးနှင့် ကော်မတီဝင်(၄)ဦး၊ (၁၁)ဦးဖြစ်၍ (၁၁)ဌာနအုပ်ချုပ်ရေးဟု ဝေါဟာရတင်ခဲ့ပါသည်။

စင်ကာပူခံတပ်ကျဆုံးပြီးနောက်ပိုင်းမှ တစတစဆုတ်လာရသော ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့သမားများသည် မြန်မာပြည်မှ အပြီးအပိုင် အိန္ဒိယပြည်သို့ ဆုတ်ခွာသွားခဲ့ရသည်။ ဘူးသီးတောင်နှင့် မောင်တောမြို့နယ်နှစ်ခုကို ၎င်းတို့၏နောက်ဆုံးစခန်းထားနေသေးသည်။ ဤအချိန်၌ရခိုင်ပြည်၏ သံတွဲခရိုင်၊ စစ်တွေခရိုင်၊ ကျောက်ဖြူခရိုင်၊ ပလက်ဝခရိုင်၊ ၄ခု၌ တောမီးလောင်

တောကြောင်ထသလို အင်္ဂလိပ်အုပ်ချုပ်ရေးကဏ္ဍက၊ ကုလားရခိုင်အဓိကရုဏ်းကြောင့် လူဆိုးတွေထဲ လက်နက်အချို့ ရောက်သွားသဖြင့် သခင်အမည်ခံအတုအယောင်များ ဒါးပြတိုက်လာကြသည်။ ဤတွင် ရခိုင်သခင်အဖွဲ့သည် မြို့အချို့ကို ဝင်ရောက်သိမ်းပိုက်လျက် နယ်အနှံ့အပြား အုပ်ချုပ်ရေးကော်မတီ ဖွဲ့စည်း၍ စနစ်တကျအုပ်ချုပ်ရေးကိစ္စကို ဆောင်ရွက်ကြ သည်။ ထောင်မရှိသဖြင့် ဓားပြများ ဘမ်းဆီးလျက် ရပ်ကွက်တိုက်နယ်လူကြီးများ အာမခံဖြင့် ပြန်လွှတ်သည်။ အကယ်၍ အာမခံမည့်သူမရှိသည့် လူဆိုးတွေကို တခါတည်းသေနတ်ပစ်၍ အဆုံးစီရင်လိုက်ကြပါသည်။ သခင်တို့၏ တရားစီရင်ရေး သည် အလွန်အလွန်ထိရောက်ခြင်းရှိသည်။ သမိုင်း၌တင်ကျန်ခဲ့၏။

(အမှန်မှာ တပြည်လုံးချီ၍ သတ်ပစ်ခဲ့သည်မှာလည်း ၅ဦးပင်မပြည့်ခဲ့ပါ) သို့သော်လည်း ထိုအချိန်ကာလ၌ ဒါးပြ လုံးဝမရှိ။ သူ့ခိုးတစ်နေရာ၌ သခင်တို့အုပ်ချုပ်သော ဥလအတွင်း လုံးဝမတွေ့ရှိခဲ့ကြ။ အရက်၊ ဖဲ၊ ဘိန်း၊ လုံးဝကင်းစင် သွားသည်ထိ ခရီးရောက်ခဲ့ပါသည်။ အရက်သမားက အရက်ပြတ်၊ အရက်လည်း တစ်ပြည်လုံးမှာ တစ်စက်မှရှာမရ။ အလွန်အလွန်ပေါများသော ခနီရည်ပင် လုံးဝရှာမရနိုင်အောင် ဖျက်ဆီးလိုက်ကြသည်။ ဘိန်းလည်းရှာမရ၍ ဘိန်းစားတွေကို ဆေးကုယူရသည်ထိ ခရီးရောက်ပါသည်။ အင်္ဂလိပ်အုပ်ချုပ်ရေးခေတ်က လူမိုက်လုပ်သူများ တစ်ရွာတစ်ယောက်ကျရှိခဲ့သည်။ သခင်ခေတ် တစ်ပြည်လုံး၌ လူမိုက်တယောက်မရှိသည်အထိ ရှင်းလင်းပစ်ပါသည်။ ဤသူများ သတ်ပစ်ပါသလား မေးပါ လျှင် သတ်ပစ်တာပဲ ဖြေရမည်။ သို့သော်လည်း သုံးယောက်မပြည့်ဟု ဆိုရပါမည်။ (၎င်းတို့ကို မိုက်ဝန်လျှင်ကား လွတ်လပ် ရေးတိုက်ပွဲ၌ လူစွမ်းကောင်းလုပ်လူတွေ အများကြီး မိုက်ဝန်သောကြောင့် လူမိုက်တွေသခင်ဖြစ်ကုန်ကြတာ အမှန်ဖြစ်ပါ သည်။) သီးခြားလူမိုက်လုပ်နေက တရက်မှကြာမည်မဟုတ် သခင်တွေသတ်ပစ်မှာ သေချာပါသည်။ (အုပ်ချုပ်ရေးများအနက် သမိုင်းတစ်လျှောက်တွင်) ဩဇာကြီးသောအုပ်ချုပ်ရေးမျိုး၊ ကျွန်တော်မတွေ့ဖူးပါ။ ဤစကားမှာ တင်စားသည့်စကား မဟုတ် ပါ။ အတိအကျအမှန်အတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

ရခိုင်ကုလားအဓိကရုဏ်းဖြစ်ပုံကို အကြမ်းတင်ပြပြီးနောက်၊ အင်္ဂလိပ်နှင့် ရခိုင်လက်ပါးစေ စစ်သား၊ ပုလိပ်၊ မြေရှင်၊ ဓနရင်နှင့် အရေးပိုင်ဦးကျော်ခိုင်၏နယ်စပ်၌ လှုပ်ရှားပုံကို အမြဲတင်ပြရပါမည်။ သို့မဟုတ်က ဘူးသီးတောင် မြို့နယ်နှင့် မောင်တောမြို့နယ်၌ လူမကျန်အောင် ကုလားသတ်ခံရပုံကို ချင့်ချိန်နိုင်ကြမည်မဟုတ်ပါ။ ကုလားရွာတွေ မြို့ဖျက်နိုင်သော ရခိုင်လက်နက်ကိုင်များမှာ စစ်သင်္ဘောတစ်စီးဖြင့် မိုက်ရှူးရဲစစ်ဘုရင်လုပ်နေသော အရေးပိုင်ဦးကျော်ခိုင် ၏ ဂေါရခါးစစ်တပ်နှင့် အရေးပိုင်အာဏာအောက်၌ စုစည်းထားသောပုလိပ်တပ်ကို ယှဉ်ပြိုင်၍ တိုက်ခိုက်လျှင် ရခိုင်သခင် တပ်များ၊ မုချဆုံးရှုံးရမည်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်ပင် လူထုအပေါ်၌ ဩဇာအာဏာရှိနေစေကာမူ ဦးကျော်ခိုင်နှင့် စစ်တပ်ကို နိုင်ဘို့အခြေမခံသေး။ ထို့နောက် ရခိုင်တပ်ပေါင်းစုသည် ကျောက်တော်ကုလားရခိုင်တိုက်ပွဲ၏ နောက်ပိုင်းမှာ မိမိမြို့နယ်သို့ သခင်ခေါင်းဆောင်များနှင့် တစုတည်းအဖြစ်မှ အကွဲကွဲအပြားပြားလို ဖြစ်သွားခဲ့ခြင်း အင်္ဂလိပ်အုပ်ချုပ်ရေးကို မိမိမြို့နယ်မှာ မြို့ဖျက်လျက် သခင်အုပ်ချုပ်ရေးအစားသွင်းဘို့အတွက် ကြိုးစားရန်ကလည်း အရေးကြီးသည်။ နောက်တစ်ခုက အင်္ဂလိပ် အုပ်ချုပ်ရေးတောနယ်ကျေးရွာများ ဩဇာမရှိသည်အကြောင်းပြ၍ ဒါးပြများက သခင်အမည်ခံ၍ လူယက်စိုးမိုးနေမှုကို ငြိမ်ဝပ်စေချမ်းအောင် လုပ်ဖို့ကိစ္စကလည်း တဖက်က ရှိနေပါသည်။ အချို့နေရာ၌ ကုလားတိုက်ပွဲဟန်ပြပါဝင်ခဲ့ကြပြီးနောက် နယ်အနှံ့ဒါးပြတိုက်နေသော လူဆိုးတွေကို နှိမ်နင်းရန်လည်း အလွန်အလွန်အရေးတကြီးကိစ္စ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် မြို့ကြီးတွေ ကို ဂျပန်ဗုံးကြဲသဖြင့် တောသို့ ခိုလှုံလာသူများကို လူမိုက်ဒါးပြများရန်မှ ကာကွယ်ပေးရမည့်တာဝန်သည် ရခိုင်အမျိုးသား ကွန်ဂရက်တွင် တာဝန်ရှိသည်။ ဤကိစ္စတွေထက် ဦးကျော်ခိုင်နှင့် ဦးကျော်ခိုင်စစ်တပ်ကိုလည်း ထိပ်တိုက်မတွေ့ဘို့ ရှောင် တိမ်းကြရသည်။ ဤတွင် မူဆလင်ကုလားများအားလုံးသည် ဘူးသီးတောင်နှင့် မောင်တောမြို့နယ်များ၌ စုမိခြင်း၊ ရခိုင်တွေ ကို အကွက်သာလျှင်၊ တိုက်ခိုက်သတ်ဖြတ်ဖို့ တာစူနေကြသည်။ သင်္ဘောတစ်စင်းဖြင့် ဟိုသွားဒီလာ သတ္တိပြနေသော ဦးကျော်ခိုင်၊ အိုင်ဆီအက်စ် အရေးပိုင်အား မူဆလင်များက အတင့်ရဲခဲ့ကြသည်။ ဤနိမိတ်ပင် ရခိုင်တွေကို ကုလားကသတ်ဖို့ နိမိတ်လက္ခဏာတစ်ခုပင်ဖြစ်သည်။ ဤအကျိုးဆက်အားလုံးသည် ဘူးသီးတောင်နယ် မောင်တောနယ်ရှိ ကုလားသတ်ဖြတ် ခံရခြင်းဘဲ။

ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်စရောက်ရှိလာခြင်း၊ လူငယ်များ တပ်မတော်ထဲဝင်ခြင်း

၁၉၄၁-ခု ဧပြီလအချိန်တွင် ဗိုလ်ရန်အောင် ရဲဘော်သုံးကျိတ်ဝင်ဦးစီးသော ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်သည် ရခိုင်ပြည်သို့ တော်လှန်ရေးတာဝန်ဖြင့် ရောက်ရှိလာခဲ့သည်။ ဗိုလ်ရန်အောင်တပ်ရင်းသည် တောင်ကုတ်တောင်ကြားလမ်း မှ ချီတက်လာခဲ့ပြီး ရခိုင်ပြည်မြောက်ဘက် စစ်တွေမြို့သို့ ဦးတည်လျက် လှေကြီးများဖြင့် ချီတက်လာခဲ့သည်။ တောင်ကုတ်

သံတွဲမှ လူငယ်များသည် ဦးစွာပင် တပ်မတော်ထဲသို့ ဝင်ရောက်ခဲ့ကြသည်။ တောင်ကုတ်မှ လှေကြီးများဖြင့် ရခိုင်ပြည် ကျောက်ဖြူခရိုင်ကို ဖြတ်ကျော်လျက် မင်းပြားမြို့သို့ ဦးတည်၍ ချီတက်လာသည်။ ထိုအချိန်တွင် တောင်ကုတ်မှာ ဌာနာ စိုးတင့်၊ စိုးကြည်နှင့် ကျော်ဒင်၊ ညွန့်ဖေ၊ စံလုံး၊ ဘိုးကျဲစသည့်လူငယ်များ တပ်၌ပါဝင်ပြီးရှိသည်။ ထိုအထဲ၌ အင်္ဂလိပ်အမှု ထမ်း ဌာနာလုပ်ခဲ့သူ ရဲဘော်စိုးတင်က တိုင်းမင်းကြီးတာဝန်ကို ရန်ကုန်ယာယီအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့မှ သခင်မြ(ခေါ်) မောင်မြ၊ စစ်တွေမှ ရခိုင်လူငယ်နှင့် ဗိုလ်ရန်အောင်တို့အား ဦးစိန္တာ ဦးစီးသော လက်နက်အဖွဲ့သည် လူသတ်၊ ဓားပြတိုက်နေသည် စသည်ဖြင့် ဂုံးချောစကားကို ဗိုလ်ရန်အောင်မှာ ယုံကြည်၍ စာဖြင့်ဆင့်ခေါ်ပြီး ဘမ်းဆီးယူဆောင်လျက် မင်းပြားမြို့သို့ ခေါ်ယူသွားလေသည်။ မင်းပြားမြို့သို့ ရောက်ရှိသွားလျှင် ရခိုင်လူငယ်များသည် တပ်မတော်ထဲသို့ များစွာဝင်ရောက်ခဲ့ကြ ၏။ (အထူးသဖြင့် ဆရာတော်နှင့် ဥက္ကဋ္ဌကြီး ဦးသာဇံလှ၊ ဦးအောင်ထွန်းဦး၊ မြို့နယ်မှလူကြီးများအချို့ကိုပါ အကျယ်ချုပ် သဘောထားပြီး လက်နက်သိမ်းခဲ့ပြီး ရှိနေသည်။ သူတို့အထူးအားထားယုံကြည်သူများမှာ ဘုံပေါက်သာကျော်၊ နာယကဆရာ တော်ကြီး ဦးပညာသီဟဖြစ်သည်။ (ထိုအခါ ဦးပညာသီဟ)ဆရာတော်က ရခိုင်ပြည်သူလူထုအားလုံးသည် ဦးစိန္တာ၏ဩဝါဒ လက်အောက်မှာဖြစ်သည်။ ငါသည် ဒုတိယခေါင်းဆောင်သာဖြစ်၍ ဦးစိန္တာလက်ထောက်သာဖြစ်သည်။ ယခုတကာကြီး ဗိုလ်ရန်အောင်သံသယရှိ၍ ထိန်းထားသောလူပုဂ္ဂိုလ်ခေါင်းဆောင်များမှာလည်း ဒို့ဗမာအစည်းအရုံးနှင့် မဟာမိတ်ပြုထား သော ရခိုင်အမျိုးသားကွန်ဂရက်ခေါင်းဆောင်၊ လူထုကြီးက အဓိက အားထားကြည့်ညိုသူ အဓိကပုဂ္ဂိုလ်တို့ဖြစ်သည်။ ဒို့ဗမာအစည်းအရုံး၏ခေါင်းဆောင် အားလုံးက သိကြသည်။ ဘာမဟုတ် ဂုံးချောစကားကို ယုံကြည်လျှင် ငါပင်လျှင် သင်တို့နှင့် မပူးပေါင်းနိုင်ဖြစ်မည်။ အကယ်၍ပူးပေါင်းပါသော်လည်း ရခိုင်လူထုကို ရမည်မဟုတ်။ ထို့ကြောင့် ရခိုင်လူထုအကူ အညီလိုလျှင် ဤရခိုင်ခေါင်းဆောင် ဦးစိန္တာနှင့် ထိုအဓိကပုဂ္ဂိုလ်တို့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုလုပ်မှ တာဝန်အရပ်ရပ်လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်နိုင်မည်။ ယခု ရခိုင်၌ ကုလား ရခိုင်အဓိကရုဏ်းဖြစ်ခဲ့ပုံ၊ အင်္ဂလိပ်အုပ်ချုပ်ရေးဖြိုဖျက်ပြီး ရခိုင်သခင်အုပ်ချုပ် ရေးအစားထိုးထားပုံများနှင့် ဒါးပြများထကြွသောင်းကျန်းမှုအားလုံးကို ငြိမ်းချမ်းအောင် စီမံအုပ်ချုပ်ထားပုံများကိုပါ ရှင်းလင်း ပြရသည်။ မကျယ်ပြန့်သော လူငယ်တစ်စုမျှ၏ ခေါင်းဆောင် ဘုံပေါက်သာကျော်သည်ပင် ငါတို့၏အမျိုးသားကွန်ဂရက်၏ အစုများစွာ အနက် အစုငယ်အဖွဲ့ငယ်၊ လူငယ်အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့သာဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ ထောင်မကအဖွဲ့များကို စုစည်းစည်းရုံး ထားသည့် ကွန်ဂရက်ကြီး၏ အဓိကခေါင်းဆောင်မှာ ဆရာတော်ဦးစိန္တာပင်ဖြစ်သည်။ ထိုကွန်ဂရက်၏ဥက္ကဋ္ဌမှာ ဝတ်လုံတော် ရ ဦးသာဇံလှဖြစ်၍ ဦးအောင်ထွန်းဦး အမျိုးသားကျောင်းဆရာကြီးမှာလည်း ဦးသာဇံလှနှင့်ပူးပေါင်းထားသော ရခိုင်တိုင်း ရင်းသားအဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌကြီးဖြစ်၊ ယခုကွန်ဂရက်၏ ဒုဥက္ကဋ္ဌပါဘဲ။ ဤသို့ရှင်းလင်းတင်ပြ၍ အင်္ဂလိပ်ခေတ်က ဓားပြလူမိုက်အချို့ မှာလည်း မျိုးချစ်တပ်သားကောင်းများ (ရခိုင်သခင်အဖွဲ့ဝင်များ) တစ်ဖြစ်လဲ စည်းရုံးထားရှိသည်။ ဤဒါးပြများကို အစွဲပြု ၍ ငါနှင့်ဦးစိန္တာကို ဒါးပြခေါင်းဆောင်ဟု အင်္ဂလိပ်အလိုတော်ရှိများ သွားပုတ်လေလွင့် စွပ်စွဲကြသည်ကိုသိ၏။ ငါတို့ တော်လှန်ရေးကို လုပ်ဝန်သူများမှာ ဓနရှင်နှင့်ပညာတတ်များ မဟုတ်ဘူး၊ ဆင်းရဲသားနင်းပြားများနှင့် လူမိုက်လူစွမ်းကောင်း များပင်ဖြစ်သည်။ လမ်းမှားမှ လမ်းမှန်သို့ သိမ်းသွင်းစည်းရုံးထားသဖြင့် အလွန်ညီညွတ်၍ ခိုင်မာတောင့်တင်းလျက်ရှိနေ ကြောင်းကို ငါလုံးဝတာဝန်ခံသည်။ စသည်ဖြင့် ဗိုလ်ရန်အောင်အား နားလည်အောင်ရှင်းပြသည်။ နှစ်ကြိမ်သုံးကြိမ်မျှ ဖြစ်သည်။ ဗိုလ်ရန်အောင်လည်း အခြေအနေကို အကဲခတ်သည်။ ဗဟိုကိုမေးဘို့ကလည်း သံကြီးကအစ အရပ်ရပ်ပျက်စီး နေသဖြင့် မြို့မကျန်အုပ်ချုပ်ရေး မရှိသလိုအချိန်မှာ ဦးပညာသီဟတင်ပြမှုကို ယုံကြည်ရ၏။ ကြေကြေညက်ညက်သဘော ပေါက်ဟန်မတူဘူး။ သူသိထားသောပုဂ္ဂိုလ်များအချို့နှင့် တပ်ထဲရောက်ရှိနေသော ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းသူငယ်ချင်းများကို မေးကြည့်ပါမှ လုံးဝသံသယကင်းရှင်းလျက် ဦးစိန္တာအား ဝန်ချကတော့၍ တောင်းပန်ပါသည်။ အုပ်ချုပ်ရေးအဓိကပုဂ္ဂိုလ် များလည်း အရှင်ဘုရားများ သဘောတူသူကို ရွေးပါမည်ဟု ဝန်ခံ၍ စစ်တွေမြို့သို့ ချီတက်ရန် စီမံကြသည်။ ဗိုလ်ရန်အောင် ရောက်ချိန်မှာ စစ်တွေမြို့၌လူမရှိပြီ။

စစ်တွေမြို့အား ဂျပန်ဗုံးချသည့်အတွက် မြို့သူမြို့သားများလုံးဝမနေဝန်ကြသဖြင့် ကျေးလက်တောရွာများသို့ တစ်မြို့လုံးပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ကြသည်။ ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်တပ်ရင်း ၁။ရန်အောင်တပ်ရင်းသည် မင်းပြားမြို့မှ တဆင့် စစ်တွေမြို့သို့ ချီတက်သိမ်းပိုက်ဖို့ လမ်းပြများနှင့် ထောက်လှမ်းရေး စတင်ရှေ့ပြေးတပ်များ လွှတ်ထားပြီးလျှင် သတင်းအစုံအလင်စုဆောင်းလျက် အုပ်ချုပ်ရေးချက်ကိုလည်း တိုင်ပင်ဆွေးနွေးကြသည်။ တပ်မတော်သို့ အသစ်ဝင်ရောက် လာသည့် တပ်သားသစ်များကိုလက်ခံ၍ သိမ်းပိုက်ရရှိသောသေနတ်လက်နက်များ ထုတ်ပေးပြီးလျှင် စစ်သင်တန်းကို လမ်းတွင်လက်တွေ့အဖြစ် တပ်သားဟောင်းများရောနှောပြီး သင်ကြားထားသည်။

ဂျပန်တပ်မတော်လည်း ကုန်းခရီးဖြင့် မင်းပြားမြို့သို့ ရောက်ရှိလာသည်။ ဂျပန်တို့လည်း စစ်တွေမြို့သို့ သိမ်းပိုက်နိုင် ဘို့ လျှင်မြန်စွာ နေ့ရောညပါချီတက်ဘို့ ကြိုးစားကြသည်။ ဗမာ့တပ်မတော်နှင့် ဂျပန်တပ်မတော်တို့သည် သူဦး၊ ငါဦး၊ စစ်တွေမြို့သို့ သိမ်းပိုက်နိုင်ဘို့ ကြိုးစားကြသည်။

ဂျပန်တပ်မတော်ချီတက်လာသော ကုန်းလမ်းခရီးတစ်ဝက်ခန့်ကို သခင်ဘစိန်က စစ်ကြောင်းတာဝန်ခံအဖြစ် ဦးဆောင်လာခဲ့သည်။ ကုတိုများတွင် မြင်းတပ်များနှင့် လက်နက်ကြီးများကို လှေနှစ်စီးကို သစ်ဝါးဖြင့်ဖောင်ဖွဲ့၍ပို့ကြ၏။ ဝေဟင်မှ လေယာဉ် ၂စီး၊ ၄စီးခန့် ဂျပန်တပ်မတော်ကို စောင့်ကြပ်ခြင်း ရှေ့စခန်းသို့ ကင်းလှည့်ထောက်လှမ်းသော တာဝန်များကို ဆောင်ရွက်ကြပါသည်။

ရခိုင်စစ်မြေပြင်မှ အင်္ဂလိပ်မြီတိသူတို့ အပြီးအပိုင် စွန့်ခွာသွားကြသော်လည်း ရေတပ်သင်္ဘောများဖြင့် ရခိုင်ဒေသ အနှံ့ သွားလာလှုပ်ရှားကြသည်။ စစ်တွေမြို့၌လည်း ယာယီကင်းချထားကြ၏။ ရိက္ခာနှင့်လက်နက်များအားလုံး မယူခဲ့နိုင်ကြဘဲ မြေမြှတ်ထားခဲ့ကြသည်။ ဗိုလ်ရန်အောင်စစ်ကြောင်းနှင့် ဂျပန်တပ်မတော်စစ်ကြောင်း နှစ်ခုလျှက် စစ်တွေမြို့သို့ ဦးတည် ချီတက်ခဲ့ကြရာ ပုဏ္ဏားကျွန်းမြို့သို့ ရှေ့ဆင့်နောက်ဆင့် ရောက်ရှိကြသည်။

ပုဏ္ဏားကျွန်းမြို့ဘက်၌ ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်က တပ်စွဲသည်။ ပုဏ္ဏားကျွန်း၏မြစ်တစ်ဖက်ကမ်းသို့ ဦးရစ် တောင်စေတီခြေရင်းရှိ နတ်ဆိပ်ကုန်ပုတ်ရွာတွင် ဂျပန်တပ်မတော်က တပ်စွဲလျက်ရှိနေကြ၏။ ညနေနေဝင်စချိန်က အင်္ဂလိပ် သင်္ဘော(စစ်သင်္ဘောတစ်စင်း)သည် မြစ်လယ်မှရောက်ရှိသည်ကို ဂျပန်တပ်မတော်ရော၊ ဗမာတပ်မတော်ကပါ သိရှိကြသဖြင့် ညည့်မအိပ်ဘဲ အသင့်အနေအထားဖြင့် ဝပ်လျက် မြစ်ကြောင်းဘက်မျက်နှာမူပြီး စောင့်နေကြပါသည်။ ညည့်ပိုင်းအချိန် တွင် အင်္ဂလိပ်သင်္ဘောသည် လုံးဝလှုပ်ရှားခြင်းမရှိဘဲ မြစ်လယ်တွင်ဘဲ ရပ်နေခဲ့ပါသည်။ မိုးလင်းလာသည့် ဂူနာရီအချိန်တွင် ကမ်းဘက်သို့ ရှေ့ရွာလာခဲ့သည်။ ကမ်းနားရောက်လျှင် ကမ်းနဖူး၌ရပ်နေသည်။ ဤအချိန်တွင် တစ်ပြိုင်တည်း ကမ်းဘက်မှ ဂျပန်တပ်မတော်မှ လက်နက်ကြီးငယ်များဖြင့် စတင်လျက်တိုက်ခိုက်ကြသည်။ ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်ဘက်မှလည်း တိုက်ခိုက်လေပြီ။ အင်္ဂလိပ်သင်္ဘောမှလည်း အမြောက်ကြီးများဖြင့် ကမ်းဘက်သို့ အဆက်မပြတ် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်ပါသည်။ အင်္ဂလိပ်သင်္ဘောမှတိုက်ခိုက်မှုမှာ မြေကြီးတုံ့ခါလောက်သည်။ အသံမြည်ဟိန်းထွက်လာသော်လည်း ဂျပန်တပ်မတော်နှင့် ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်တို့ တစ်စုံတစ်ရာ ထိခိုက်မှုမရှိသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ အသံသာပါလျက် အဆံမပါသလိုပါဘဲ ဆိုရမည်ဖြစ်သည်။ ကမ်းဘက်မှ ဂျပန်တို့ပစ်ခတ်မှုလည်း သင်္ဘောနစ်မြှုပ်သွားအောင် ထိရောက်ခြင်း မရှိပါဘူး။ သို့သော် လည်း သင်္ဘော၌ပါသောစစ်သားများ သေသူသေ ဒဏ်ရာရသူ ရကြသည်။ ကမ်းထက်မှအပေါ်စီးယူ၍ လူများစွာနှင့် ပစ်ခတ်ရသောကြောင့် အသာစီးရခဲ့၏။ ဒါပေမဲ့သင်္ဘောက ခုတ်မောင်းဆုတ်ပြေးသဖြင့် သေနတ်လက်နက်များ အလှမ်းဝေး သွားပြီး တိုက်ပွဲပါရပ်သွားကြရသည်။ ဂျပန်လေယာဉ်နှစ်စီးက ဝေဟင်မှရောက်လာပြီး စက်သေနတ်ဖြင့်ကူ၍ပစ်သည်ကို သိမြင်တွေ့ရှိကြရ၏။ တပြိုင်တည်း ရှေ့သို့ခရီးချီတက်ကြသည်။ ထိုသင်္ဘောမြတ်သည် မမြတ်သည် စာရေးသူမသိခဲ့ရပါ။ ဤတိုက်ပွဲ၌ အင်္ဂလိပ်စစ်သင်္ဘောပါသော ဆရာဝန်ရခိုင်လူမျိုး ဦးအောင်သာလှဆိုသူသည် ဗမာ့တပ်မတော်မှပစ်ခတ်မှု ကြောင့် ကျဆုံးသွားပါသည်။

ဤပုဂ္ဂိုလ်မှာ သင်္ဘောမှလက်နက်မဲ့ ဆင်းလာသူဖြစ်သည်။ တပ်မတော်သားများကလည်း လူသစ်တွေဖြစ်၍ နားမလည် ကြသေး။ ဆရာဝန်ကလည်း ဇောလွန်သဖြင့် သေရခြင်းဖြစ်သည်။ ဆရာဝန်မှန်းသိသောအခါ ယူကျုံးမရ နှမြောကြရသည်။ ဤသို့ဖြစ်ပျက်ပြီး ညည့်ရောနေပါ စစ်တွေမြို့သို့ ချီတက်ကြသည်။ သိန်းတန်ရွာ၊ ကျားမလောက်ရွာ နာရီကန်ရွာဘက်မှ သက်ကေပြင်ဈေးဘက်သို့ ဦးတည်လျက် ချီတက်ကြသည်။

သက်ကေပြင် ဈေးလမ်းဆုံတွင် ကုလားစစ်သား ရာဇပုတ် လေးဦးကို တိုက်ခိုက်သတ်ဖြတ်လိုက်ကြသည်။ နာရီကန် ဈေးထဲ၌ခိုလှုံကြသော စစ်သားကုလားများကို တိုက်ခိုက်သတ်ဖြတ်ကြ၍ ရှေ့သို့ချီတက်ကြသည်။ ဤသို့နာရီကန် သက်ကေပြင်မှ စစ်တွေသို့ဦးတည်ချီတက်ကြရာတွင် ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်မှ ၁၅မိနစ်စော၍ စစ်တွေမြို့ထဲသို့ ရောက်ရှိခဲ့ကြသည်။ အင်္ဂလိပ်အရေးပိုင်ရုံးနှင့် မင်းကြီးရုံးတို့တွင် တပ်စွဲကြ၏။ တပ်ရင်းရုံးကို အင်ပိရိညာတော်၌ တပ်စွဲစခန်း ချသည်။

ဂျပန်တပ်မတော်သည် ပလုပ်တောင်ရှိ အင်္ဂလိပ်စစ်တန်းလျား ပုလိပ်စခန်းများ၌ တပ်စွဲလိုက်ကြသည်။ ပိုင်ယာလက်ဌာနချုပ်နှင့် သံကြိုးရုံးများကိုလည်း ဂျပန်ပြန်၍သုံးနိုင်ဘို့ ကြိုးစားပြုပြင်လိုက်ကြသည်။ ၁၉၄၁ခု ဧပြီလကုန် မေလပိုင်းတွင် စစ်တွေမြို့ကို သိမ်းပိုက်နိုင်ခဲ့၏။ လမ်းတွင်ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် တိုက်ပွဲကြီးများ မဖြစ်ခဲ့ကြပါ။ စစ်တွေမြို့ ကို ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော် ဝင်ရောက်သိမ်းပိုက်ပြီးနောက်တွင် ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်သို့ လူငယ်များဝင် ရောက်ပြီး တပ်စိတ်တပ်စုသစ်များ ဖွဲ့စည်းပြီး၊ ပြင်းပြင်းထန်ထန် စစ်ပညာသင်တန်းများပေးခြင်း၊ တပ်ရင်းမှူးဗိုလ်ရန်အောင် မှာ ရခိုင်ကွန်ဂရက်ခေါင်းဆောင်များနှင့် တွေ့ဆုံပြီးလျှင် ရခိုင်ပြည်ရှိ မြို့နယ်ပေါင်းစုံသို့ တပ်ခွဲများ တပ်စခန်းချထားသော် လည်း ကျောက်ဖြူ၊ ရမ်းဗြဲ၊ မာန်အောင်သို့ တာဝန်ဖြင့်လွှတ်ထားသည့် ဗိုလ်မင်းလွင်သည် အခက်အခဲတစ်ခုနှင့် ရင်ဆိုင်နေရ သည်။ ထိုအခက်အခဲမှာ ကျောက်ဖြူမြို့သည် ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်လက်အောက်သို့ အသာတကြည်နှင့် ဝင်ရောက်လာဘို့ မကြိုဆိုခြင်းဘဲဖြစ်သည်။ ဤသည်ကို တပ်ရင်းသို့အစီရင်ခံသဖြင့် တပ်ရင်းမှူးဗိုလ်ရန်အောင်သည်

တပ်ကူအချို့နှင့်တကွ နာယကဆရာတော် ဦးစိန္တာနှင့် သခင်အောင်ထွန်းမြို့တို့ကို ဗိုလ်မင်းလွင်နှင့်အတူ ပါသွားကြပြီး သင်္ဘောတစ်စီးကိုပေး၍ လွှတ်လိုက်သည်။ ဆရာတော်ဦးစိန္တာပါသွားပြီးနောက် ကျောက်ဖြူမြို့၊ မာန်အောင်မြို့နှင့် ရမ်းဗြဲမြို့ များမှ သခင်လူငယ်များလည်း ဗိုလ်မင်းလွင်၏တပ်ထဲ၌ ပါဝင်ကြပါသည်။ ထိုခရီး၌ဗိုလ်မင်းလွင်သည် ရမ်းဗြဲနှင့်မာန်အောင် မြို့များကို စည်းရုံးရရှိထားပါပြီးဖြစ်သည်တကြောင်း၊ ဆရာတော်ကြီးဦးစိန္တာပါလာမှုကြောင့်တစ်ကြောင်း ကျောက်ဖြူရှိ ပုလိပ်တပ်နှင့်တကွ လက်နက်ချကြသည်။ ထိုသို့ပြီးမှ သခင်လှအောင်အား ကျောက်ဖြူခရိုင်အုပ်ချုပ်ရေးမှူး (ဝါ) ခရိုင်ဝန် အဖြစ် ခန့်ထားခဲ့ကြပါသည်။ သခင်ဗလုံနှင့် သခင်အောင်ဘ၊ သခင်ညိုဖြူ၊ သခင်ဖိုးနွယ်၊ သခင်ဘဟန်တို့သည် ဗမာ့လွတ်လပ် ရေးတပ်မတော်သို့ ဝင်ရောက်လာကြ၏။ ထိုအချိန်မှာ ရခိုင်လူငယ်အချို့မှာ လူသစ်ရခိုင်တပ်မတော်သားများကို အုပ်ချုပ်ဘို့ အတွက် တပ်စိပ်ခေါင်းဆောင်နှင့် တပ်စုအုပ်များဖြစ်လာကြပါသည်။ တပ်စုအုပ်များမှာ ၁။ ဦးကျော်သာ ၂။ ဆရာဘဇ ၃။ ဘသိန်းတင် ၄။ စိုးဖော်ဦး ၅။ ဦးထွန်း ၆။ ဇထွန်းအောင် ၇။ ကျော်တင့် ၈။ ဖေမြင့် ၉။ ဆပွတ်သာကျော်တို့ ဖြစ်ကြ သည်။ တပ်စုအုပ်များမှာ ဒါးဆွဲရသည် တပ်စိပ်သုံးစိပ်ကို ပိုင်ဆိုင်သည်။ လူဆယ်ယောက်ကို တပ်စိပ်ခေါင်းဆောင် တစ် ယောက်ပိုင်တွင် တစ်စိပ်သုံးစိတ်ကို တပ်စုအုပ်တစ်ယောက်ပိုင်ဆိုင်သည်။ အမှန်မှာ ဗိုလ်ဖြစ်တာပါ။ တပ်အမည်တွင် ဗိုလ် ဟုမခေါ်ပါ။ (တပ်စုအုပ်)ဘဲ ခေါ်ပါသည်။ လူအမည်ကိုတော့ ဗိုလ်ဟု ခေါ်ခဲ့ ကြ၏။ စစ်သားများကို စစ်ပညာသင်ပေးသည်တွင် ထူးချွန်သူများကို ရွေးချယ်လျက် ဗိုလ်သင်တန်းပေး၏။ ဗိုလ်သင်တန်းမှာ တပ်စိပ်ခေါင်းဆောင် သင်တန်းဖြစ်သည်။

ဂျပန်ခေတ်(တပေး၊ တသံ၊ တမိန့်) ခေါက်တာဘမော် အစိပတီအုပ်ချုပ်ရေး

တပ်ရင်းမှူး ရဲဘော်သုံးကျိတ်ဝင် ဗိုလ်ရန်အောင်သည် ရခိုင်ခေါင်းဆောင်များနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကြောင့် ရခိုင်ပြည်ယာယီအုပ်ချုပ်ရေးမှာ ယခင်က ရခိုင်သခင်များအုပ်ချုပ်ရေးချထားသောပုံစံအတိုင်း မြို့နယ်ကျေးရွာများ၌ ထားရှိပြီး ရဲဘော် ဦးဘစံကို တိုင်းမင်းကြီးခန့်အပ်၍ ဘုံပေါက်သာကျော်အား ခရိုင်ဝန်အဖြစ် တာဝန်ပေးခန့်ထားပြီး မြို့နယ်တိုင်းမှာ အုပ်ချုပ်ရေးမှူး၊ အတွင်းရေးမှူး၊ ကာကွယ်ရေးမှူးများ အသစ်ခန့်အပ်ကြပါသည်။ ထိုသူများမှာ လူငယ်အဖွဲ့ အချို့ ရခိုင်သခင်လူငယ်များထဲမှ ပါဝင်ကြပါသည်။ ဗိုလ်ရန်အောင်သည် ရခိုင်သို့ရောက်ရှိ၍ ရခိုင်ခေါင်းဆောင်များ ယုံကြည်စိတ်ချစွာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လျက် ရှိနေသော်လည်း (ရခိုင်ရေးရာ၌) လုံးဝကျွမ်းကျင်နားလည်မှုမရှိသေးသဖြင့် (တပ်ရင်းလက်အောက်ခံ)တပ်များသို့ အမိန့်ပေးအာဏာတခုထုတ်ဆင့်သည်။ (ထိုအမိန့်မှာ) ရခိုင်ပြည်ရှိ မြို့နယ်ပေါင်းစုံ၏ လုံခြုံရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ စီးပွားရေး၊ ပညာရေးတို့ကို မြို့မြေပုံ၊ နယ်မြေပုံနှင့် တကွပြုစု၍ တပ်ရင်းသို့ပို့ရန်ဟု ပါရှိသည်။ ဤသို့ပြုစုပေးနိုင်ဘို့အတွက် တပ်ဖွဲ့များနှင့် လူများရှာကြရာတွင် တတိယတပ်ဗိုလ်ကြီးအာဌာဝကက၊ တပ်ဖွဲ့မှ သခင်ဘစိန်၊ တပ်သားစိန်လုံးဖြူ ကျောင်းဆရာကြီးတပ်သားတို့ကို ငါတို့ပြုစုပေးနိုင်ဘို့ကြောင့် တာဝန်ယူလိုက်ပေသည်။ ထိုအချိန် ဤကိစ္စဆောင်ရွက်နိုင်သူများ တပ်ရင်းရုံးထဲ၌ပင် မရှိပါ။ တပ်ရင်းရုံးတွင် ယူနီဘာဆီတီ၊ ကျောင်းသားမဂ္ဂဇင်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်၏ငါးဦး၊ ခြောက်ဦးနှင့်ဟိုက်စကူး(အထက်တန်းကျောင်း) ၁၀တန်းအောင်များ တပုံတခေါင်းကြီးရှိနေပါသည်။ သို့သော် လည်း အထက်ပါပြဿနာကို ပြုစုပေးနိုင်သည့် အရည်အချင်းမရှိတာအမှန်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

ထိုအချိန်က သခင်ဘစိန်သည် နယ်တကာကို စည်းရုံးဟောပြောခဲ့သည့် အကျိုးဆက်နှင့် ဟိုက်စကူးအကူလုပ်ခဲ့ ဘူး အကျိုးများကြောင့် မှန်းဆ၍ မြေပုံဆွဲနိုင်ခြင်း၊ မြို့တိုင်း၏အထွေထွေပြဿနာကို တွေးခေါ်နိုင်ခြင်းကို ရရှိ၍ အကြမ်း ပြုစုပေးသည်ကို (ကျောင်းဆရာကြီး) ရဲဘော်စိန်လုံးဖြူသည် လက်ရေးကောင်းခြင်း၊ သန့်ရှင်းစွာရေးတတ်ခြင်း၊ မြေပုံဆွဲရာ ၌ ကျွမ်းကျင်ခြင်း၊ မြို့နယ်အကြောင်းများကို ဌာနခွဲခြား၍ သခင်ဘစိန်အကြမ်းရေးပေးသည်ကို အချောကိုင်တတ်ခြင်း၊ စကားစည်းညီညွတ်အောင် ပြုစုတတ်ကြသဖြင့် အဆင်ပြေပါသည်။ စစ်ပညာသင်ကြားရာတွင်လည်း စိန်လုံးဖြူနှင့် သခင်ဘစိန်မှာ ထူးချွန်ကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် တပ်စိပ်ခေါင်းဆောင်သင်တန်း၌လည်း ထူးချွန်အောင်မြင်သူများဖြစ်၍ စစ်ပညာအမိန့်တို့ကို တတ်ကြ ကျွမ်းကျင်သူများဟု တပ်ဗိုလ်အာဌာဝက၏ ချီးမွမ်းခံ စံပြုရဲဘော်များဖြစ်ကြသည်။ တစ်နေ့တွင် တပ်ရင်းရှိဗိုလ်ကြီးများ တပ်စုအုပ်စုနှင့် ရဲဘော်အချို့ တပ်ရင်းရုံးရှိလူအားလုံး အစည်းအဝေးကြီးတစ်ခုကို ပြုလုပ်ပါသည်။ ထိုအစည်းအဝေးကို မာရကတိုက်တွင် ပြုလုပ်ကြသည်။

ဗိုလ်ရန်အောင်၏အတ္ထုပ္ပတ္တိကို အကျဉ်းရုံး၍ ဖော်ပြလိုပါသည်။ ဗိုလ်ရန်အောင်၏အမည်ရင်းမှာ သခင်လှမြိုင် ဖြစ်သည်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် နှစ်ဦးတည်း နိုင်ငံခြားသို့ လျှို့ဝှက်ထွက်ခွာသွားကြသူဖြစ်သည်။ တရုပ်ပြည်မှတဆင့်၊ ဂျပန်နှင့်ဆက်သွယ်မိ၍ ထိုကျိုမြို့သို့ရောက်ရှိသွားပြီး သခင်ထွန်းအုပ်၊ သခင်ရွှေမောင်တို့နှင့် ပူးပေါင်းလျက် စစ်ပညာကို ဦးဦးဖျားဖျား သင်ကြားကြသည့် ပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်ကြသည်။ မူလက အလုပ်သမားခေါင်းဆောင်ဘဝမှ သခင်အဖွဲ့သို့ ဝင်ရောက်လာသော ပညာတတ်တစ်ဦးဖြစ်သည်။ စိတ်ရင်းကောင်း၍ ဇွဲသတ္တိရှိသူလည်းဖြစ်သည်။ (ထိုအစည်းအဝေး၌

လွတ်လပ်ရေးရရှိအောင် ဘယ်လိုဆောင်ရွက်ကြမလဲဆိုတဲ့ အကြံဉာဏ်ပေးဟောပြောပွဲနှင့် အကယ်၍ လွတ်လပ်ရေးရလျှင် ဘယ်လိုစနစ်ဖြင့် အုပ်ချုပ်ကြမလဲဟု ပညာပေးဟောပြောပွဲဖြစ်သည်။ အစည်းအဝေးမှာ ဗိုလ်ရန်အောင်ဘဲ သဘာပတိဖြစ် ပါသည်။ သူကဘဲစ၍ဟောပြောပါသည်။ ဗိုလ်ရန်အောင် ဟောပြောချက်မှာ (ရဲဘော်တို့၊ ငါတို့သည်) ဤကျွန်ဘဝက လွတ်မြောက်ဘို့အတွက် သူမတူအောင် စူးရှပြင်းထန်သော မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်ဖြင့် အသက်စွန့်လျှက် တပ်ထဲသို့ ဝင်လာကြ သူများချည်းဖြစ်သောကြောင့် ယုံယုံကြည်ကြည်ဘဲ ဟောပြောရမည်။

ယခုငါတို့နှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နေကြသော ဂျပန်ငုပုတွေကို ယုံကြည်စိတ်ချ၍မဖြစ်ဘူး။ သူတို့လည်း ငါတို့ကို တနည်းနည်းဖြင့် ကျွန်လုပ်လိုကြသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ လွတ်လပ်ရေးပေးပါမည်ဟု ကတိသစ္စာတော့ရှိခဲ့ကြပါသည်။ ဒါပေမဲ့လုပ်ပုံကိုင်ပုံက သိပ်မဟန်ဘူး။

အကယ်၍သာ လွတ်လပ်ရေးမပေးလျှင် ၎င်းတို့ကို တိုက်ထုတ်ရမှာပါ။ ဒါပေမဲ့ ၎င်းတို့ထံမှာ ပါးရိုက်ခံလျက်ဘဲ မသထာရေစာ၊ သင်ပေးသောစစ်ပညာကို အနစ်နာခံလျက် ကြီးစားသင်ကြပါ။ စစ်ပညာတတ်ကျွမ်းမှလည်း လွတ်လပ်ရေး တိုက်ပွဲမှာ အသုံးကျမှာဖြစ်သည်။ စစ်ကိုနိုင်အောင်တိုက်မှ လွတ်လပ်ရေးရမှာ။ ယခုလောလောဆယ်တော့ ဂျပန်နှင့်ပူးပေါင်း ၍ အင်္ဂလိပ်နယ်ချဲ့ကို တိုက်နေကြတာပါ။ ဆုံးခန်းတိုင်အောင်လည်း တိုက်ရမှာ။

ရဲဘော်တို့ ငါတို့ဟာ ယခုတိုင်းပြည်အတွက် အသက်သွေးနှင့်လဲနေတာဖြစ်၍ ပေါ့ပေါ့ဆဆတာဝန်များ မဟုတ် သည်ကို အစဉ်သတိရှိကြပါ။ လွတ်လပ်ရေးမပေးက ဂျပန်ကိုတိုက်ဘို့လည်း အဆင်သင့်စိတ်ဓါတ်ကို မွေးမြူမြှင့်တင်လျက်။ အဆင်သင့်တာစုထားကြဘို့ သတိပေးပါ။ ရဲဘော်တို့အားလုံး သတိထားဘို့အရေးကြီးဆုံးက ဂျပန်များအပြုအမူကို ကြည့်ရ တာသည် လွတ်လပ်ရေးကိုပြေပြေပြစ်ပြစ်၊ ကတိအတိုင်း ပေးမှာမဟုတ်ပါဘူး။ အတုအယောင် လွတ်လပ်ရေး သို့မဟုတ် သူ့အမိန့်ကိုလက်ခံသူများ လက်ပါးစေများ မွေးမြူလျက် ဝါဒဖြန့်ကောင်းအောင်၊ ကတိအတိုင်း လွတ်လပ်ရေးအတုတစ်ခုကို ပေးဘို့ကတော့ သေချာပေါက် ငါတို့၏ ခေါင်းဆောင်များသိထားကြ၏။ သို့သော်လည်း မပြည့်စုံဘဲ (ဝါ) စစ်ပညာကို လူထုကြီးတစ်ရပ်လုံး မတတ်ကျွမ်းကြသေးသည့်အချိန် ပြည်သူတစ်ရပ်လုံးကို စည်းရုံးညီညွတ်မှုမရသေးခြင်းများ ကြားကာလ မှာ သည်းခံလျက် စစ်ပညာကို သင်ကြားကြရမည်။ ငါတို့မှာ မိမိတို့၏စစ်ဌာနချုပ်မှ အမိန့်တစ်စုံတစ်ရာမရသေးလျှင် ငြိမ်ငြိမ်ဝပ်ဝပ် ပိပိရိရိနေကြရမည့်အချိန်ဖြစ်၏။ အချိန်ကာလရောက်လာမှ ဂျပန်နှင့်သစ္စာဖောက်များကို ဖြိုဖျက်တိုက်ကြ မှာ မလွဲပါဘူး။ ယခုတော့ နားမလည်ဟန်ဖြင့် သူတို့အလိုကျလုပ်ကြရအံ့မှာဘဲဟု ရှင်းလင်းသောဟောပြောလျက် အဆုံးသတ် ပါသည်။

ထို့နောက် ဤအစည်းအဝေး၌ မည်သူမဆို၊ ရဲဘော်ဖြစ်စေ၊ ဗိုလ်ဖြစ်စေ၊ မိမိထင်မြင်ယူဆတင်ပြဟောပြောနိုင်ပါ သည်။ လွတ်လပ်စွာတင်ပြကြပါ။ ဘာအပြစ်မှ မယူပါဘူး။ မိမိဆန္ဒကိုသာ တင်ပြကြပါဟု ဖိတ်ခေါ်လိုပါသည်။ အလွန်အလွန် အရေးတကြီးကိစ္စဖြစ်၍ မည်သူကမျှ မတင်ပြကြပါဘူး။ ငြိမ်သက်စွာ ရှိနေပါသည်။ နှစ်ကြိမ်၊ သုံးကြိမ်ဖိတ်ခေါ်ပါသည်။ တစ်ယောက်က တင်ပြကြပါ။ မစိုးရိမ်ကြပါနှင့်၊ သတ္တိဗျတ္တိရှိကြပါ။ အာဇာနည်သွေးရှိကြပါ ဟောသာဟောပါဟုဆို၏။

ထိုအခါ ရဲဘော်များထဲမှ ရဲဘော်တပ်သား (သခင်ဘစိန်က) ထ၍ အလေးပြုလျက်၊ ဟောပြောဖို့ တာဝန်ခံပါသည်။ ထိုအခါ ဗိုလ်ရန်အောင်သည် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြင့် ရဲဘော်ဘယ်အချိန်အထိ ဟောပြောရန် ရည်ရွယ်ပါသလဲဟု မေးပါ သည်။ တစ်နာရီခွဲ(အချိန်ပေးပါရန် တောင်းခံပါသည်။(ထိုအခါ ဗိုလ်ရန်အောင်သည် အတော်ကို အံ့ဩသွားပါသည်။) ရဲဘော်တစ်ဝက်လျှော့၍ဟောပါ။ မဖြစ်နိုင်ဘူးလား၊ ၄၅မိနစ်အချိန်ပေးပါသည်။ ဖြစ်ပါတယ်၊ ၁၅မိနစ်ဟော၍ အဆုံး သတ်လျှင်လည်း ရပါတယ်ဟု ပြန်ကြားရာ ကဲဒါဖြင့် ၄၅မိနစ်ဘဲ ဟောပါတော့ အမိန့်ပေးသည်။

ဤတွင် ဟုတ်တိုင်းမှန်ရာ မိမိကိုယ်ကို လူစွမ်းကောင်းတင်၍ ရေးရပါတော့မည်။ ခွင့်လွှတ်ကြပါတော့၊ သခင်ဘစိန် မှာ တရားဟောဘို့ ဝါသနာကြီးသူ စွန့်စွန့်စားစား ဟောပြောဝန်သူဖြစ်၍ (တရားဟောပြတာကို ကျွမ်းကျင်နေသူဟု တပ်ရင်းတစ်ခုလုံးမှ မသိကြသေးပါဘူး။ ထို့ကြောင့် အံ့ဩကြမည်မှာ သေချာပါသည်။

ထိုအခါ ဗိုလ်ရန်အောင်က ရဲဘော် မိမိအလိုကျ သက်သာအနေအထားဖြင့် ဘယ်သူကို မဲဘဲ ချသာချပါ။ ငါကို တပ်ရင်းမှူးကြီး မမှုပါနှင့်၊ ရဲရဲတောက်ဟောပါတော့၊ ဘာမှမစိုးရိမ်နှင့် ရဲဘော် ဟောသာဟောပါဟု အမိန့်ပေးပါသည်။

ဂျပန်ခေတ် (တသွေးတသံတမိန့်) အဓိပတိ ဒေါက်တာဘမော် အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေး

ဤတရားပွဲတွင် သခင်ဘစိန်သည် ဗိုလ်ရန်အောင် နေခဲ့ဟောခဲ့သော နေရာမှ သဘာပတိကို အလေးပြုပြီးနောက် မတ်မတ်ရပ်လျက် ပရိသတ်ရဲဘော်များဘက် မျက်နှာမူ၍ လက်သီးလက်မောင်းတန်းလျက် စကားပလ္လင်ခံပြီး စ၍ဟောပြော ပါတော့သည်။

ဤအစည်းအဝေး၌ ရောက်ရှိနေကြသော သဘာပတိ ဗိုလ်မှူးရန်အောင်နှင့်တကွ ရဲဘော်အပေါင်းတို့ခင်ဗျာ။
ရဲရဲရင့်ရင့်ဟောကြားတင်ပြပါရစေ။ ယခုသည် ကျွန်တော်တို့ တပ်မတော်သားချင်း ဖြစ်ကြသဖြင့် ရိုးရိုးသားသား ရဲရဲရင့်ရင့်
ပင် ဟောကြားတင်ပြပါရစေ။

ကျွန်တော်တို့သည် လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲများအတွက် စစ်ပညာသင်ကြား၍ စစ်တိုက်ခိုက်ဘို့ တပ်ထဲသို့ဝင်လာသော
သူတွေချည်း ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာပြည်သူ ပြည်သားထဲမှ အသက်စွန့်ဘို့ တာဝန်ယူသောသူများပင် ဖြစ်ကြပါသည်။
အားလုံးအသက်ကို လွတ်လပ်ရေးအတွက် ပေးလှူကြသူများ အတူတူဖြစ်၏။ မိမိအသက်လှူကြတဲ့ ရဲဘော်ချင်း အတူတူ
ဖြစ်ပါလျက်နှင့် တစ်ဦးကို တစ်ဦးလေးစားမှုရှိကြရပါမည်။ လူမျိုးတစ်မျိုးက အခြားတစ်မျိုးကို နှိမ်ချပြောဆိုမှုကိုလည်း
ရှောင်ကြဉ်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ (ဤတွင် ရခိုင်ရဲဘော်တွေကို) ရခိုင်သံနေသံထားနှင့်၊ ရခိုင်စကားဖြင့် ပြောပါရစေ ဗိုလ်မှူး
ခင်ဗျာ။ ဤလို ရခိုင်ဖြင့်ပြောတာကို ဗမာသံ ဗမာစကားဖြင့်လည်း ပြန်၍ပြောပါမယ်ခင်ဗျာ ဗိုလ်မှူးက ခွင့်ပြုသည်ဖြစ်၍
(ဪရခိုင်အမျိုးသားရဲဘော်တို့) ငါရိုးရေ ရခိုင်သတ္တိ၊ ရခိုင်မျိုးချစ်၊ ဇာတိမာန်၊ ဇာတိသွေးကို လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲတွင်
ရခိုင်ယောက်ျားစွမ်းပြဘို့ ဝင်လာကြတာဖြစ်တယ်။ ဆိုတာကို မမေ့ကြပါနှင့်။ ရှေ့က ရခိုင်အာဇာနီများ ဘိုးဘေးဘီဘင်များ
၏ ရာဇဝင်ပြောင်ခဲ့သည် မျက်နှာကို အိုးမဲသုတ်ဘို့ အမူအကျင့်များကို ဖျောက်ကြပါ။

သတ္တိမရှိလျှင် ဤတပ်မတော်ထဲ မဝင်ကြပါနှင့်၊ ဝင်ပြီးလျှင် ထွက်ပြေးသော သတ္တိကြောင်မှုများ၊ လူယက်ခိုးယူသော
အကျင့်ကိုလည်းလုံးဝရှောင်ကြပါ။ ယခုတပ်ထဲဝင် နောက်ငါးရက်မကြာခင်ထွက်ပြေးသည်ကို တွေ့ရှိသဖြင့် ရခိုင်လူမျိုး၏
ဂုဏ်သိက္ခာကို ထိခိုက်စေပါသည်။ ကုလား ရခိုင်အဓိကရုဏ်းကလို ရွှေလှ၊ ငွေလှ၊ တွေ့သမျှလှယူသော အကျင့်ဆိုးကို
တပ်မတော်၌မပြုလုပ်ရဘဲ၊ တပ်စည်းကမ်းကြီးမှု၊ ပင်ပန်းစွာစစ်ပညာသင်ရမှုဒဏ်ကို ဇွဲသတ္တိနည်းပါးစွာဖြင့် မခံနိုင်ဘဲ
ထွက်ပြေးကြသည်ကို တွေ့မြင်ကြသည်။ အလွန်အရုပ်ဆိုးပါသည်။ ဗိုလ်တွေ၊ ရဲဘော်တွေ ရခိုင်တွေ ဘာမှစောက်သုံးမကျဘူး၊
အလားကအကောင်တွေဟုပြောဆိုသည်ခံနေရပြီ မဟုတ်ပါလော၊ ရှေးက ရခိုင်စကားပုံတစ်ခုမှာ ယောက်ျားသေခြင်း၊
စစ်တလင်းမှာ၊ ဒါးကိုရံကာ၊ လှန်ဝင်းဝင်းနဲ့ဟုရှိသည်ဖြစ်၍ ယောက်ျားအစွမ်းပြကြပါ။ မိန်းမရှာမလိုချင်ဘူး၊ မိန်းမရှာစိတ်
ဓာတ် တပ်ထဲမလာကြပါနှင့်ဟု သတိပေးပါသည်။ (ဤစကားများ ရခိုင်သံဖြင့်ဟောပြီး ဗမာသံဖြင့် ပြန်၍ဟောပြသည်)
ထိုစကားနှင့်တဆက်တည်းမှာပင်လျှင် ငါ့ယောက်ျားဆိုတဲ့သတ္တိ နိုင်ငံတကာဟူရာရာ၌ အသက်ကိုလှီး၊ သွေးချောင်းစီးမှ
ကိုယ့်မျိုးကိုယ့်ပြည် ကိုယ့်ဌာနေကို ရလေဖူးထ၊ ဤလောကသည်၊ အောက်ကျမခံနိုင်သောကြောင့်ဟူသည် ရခိုင်သူရဲကောင်း
များမှာ ဒေါင်းကဲ့သို့မြင့်မြတ်သူများ၊ အာဇာနီရွေးပွဲ၌ ယှဉ်ပြိုင်ပါဝင်ကြဘို့သာ ဖိတ်ခေါ်ပါသည်။ အာဂလူ အူကမ္မေးဖွား၊
ဘကြီးသားများကိုသာ၊ တပ်မတော်က အလိုရှိပါသည်။ မိန်းမရှာမလိုချင်ဘူး၊ ဒါးပြ၊ သူခိုး မလိုချင်ဘူးဆိုသည်တွင် ဗိုလ်ရန်
အောင်က ဒို့ဗမာကွ ဟောပါဆက်ဟောပါရဲဘော် သခင်မျိုးဟေ့ ဒို့ဗမာကွဟု အားပေးအားမြှောက်ပြပါသည်။

နောက်ဗမာရဲဘော်နှင့် ဗိုလ်များသို့လည်း ပြောပြလိုပါသေးသည်။ ရဲဘော်များခင်ဗျာ လူမျိုးတစ်မျိုးမှာ
အယုတ်အလတ် အမြတ်ပါကြသည် မငြင်းနိုင်ပါဘူး။ ရခိုင်တစ်ဦး သို့မဟုတ် ရခိုင်တစ်စုမကောင်းတာနှင့် ပါတ်သက်၍
ရခိုင်လူမျိုးတစ်ခုလုံးကို ပက်ပက်စက်စက် ရခိုင်တွေဟာ ဘာမှစောက်သုံးမကျဘူးဟု နေရာတိုင်းမှာ ပုတ်စောင်းခတ်သံများ
ကိုလည်းရပ်တန့်ကြပါရန် မေတ္တာရပ်ခံပါသည်။ သတ္တိရှိ၍ တပ်ထဲ၌ စွဲစွဲမြဲမြဲ ဇွဲရှိရှိဖြင့် စစ်ပညာကို ကြိုးစားသင်ယူနေကြသော
ကျွန်တော်တို့အားလုံးကို မထိခိုက်စေလိုသောကြောင့် တင်ပြရပါသည်။ ထိုနေရာတွင် ဗိုလ်မှူးရန်အောင်က ရဲဘော်
ဇာကလေး ရပ်ပါအုံးဆိုပြီး ရပ်လျှက် ရဲဘော်တွေအားလုံး တပ်ထဲရောက်လျှင် ယခုငါအမိန့်ပေးတာကိုပြန်၍ တန်းစီရာတွင်
ပြန်ကြားကြရမည်။ ဤငါ၏တပ်ရင်းသည် ဗမာလွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်ဖြစ်၍ လူမျိုးစုံပါသည်။ ဗမာတစ်ခုသာ ပါသည်
မဟုတ်ဘူး။ ဒါကြောင့် အထူးသဖြင့် ဗမာဗိုလ်များ ရဲဘော်များကို ပြောလိုသည်။ လူမျိုးတစ်မျိုး ပုတ်ခတ်ပြောဆိုသူများကို
နောက်နောင်ပြင်းထန်စွာ အရေးယူမည်။ ဒါစစ်အမိန့်ဘဲ ကိုင်းရဲဘော်ကြီး ဆက်ဟောတော့ဟုဆိုပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် အချုပ်အချာအာဏာဖြင့် (ဝါ) ကိုယ့်ထီးကိုယ့်နန်း ကိုယ့်ကြနန်းဖြင့် နေလာကြသည့် လူမျိုးသုံးမျိုး
ရှိ၏။ ထိုလူမျိုးများမှာ ရခိုင်၊ ဗမာ၊ မွန်တို့ဖြစ်သည်။ ရာဇဝင်မှာ ထင်ရှားရှိပါသည်။ မြောက်ဦးမြို့တွင် ကျုံးနှင့်တကွ၊
ထီးနန်းရာ ယခုတိုင်ရှိနေလျက်၊ ဓမ္မသတ်၊ ရာဇသတ်၊ ဥပဒေဖြတ်ထုံး၊ ကျင့်ထုံးလည်းရှိပါသည်။ မဟာပညာကျော်ဖြတ်ထုံး
သည် ထင်ရှားသောစာတိတစ်ခုပင်ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ရခိုင်များသည် ကျွန်သက်ရှည်၍ ကျွန်စိတ်ရှိသူတွေ ရှိကြ၏။
သို့သော်လည်း ဇာတိမာန်အပြည့်နှင့် အဆက်မပြတ် တော်လှန်ပုန်ကန်သူများလည်း ယခုတိုင်ရှိပါသည်။ တင်ပြရလျှင်
မင်းသားရွှေပန်း၊ ဒိုးဝန်းအောင်ကျော်ရွှီ၊ မြို့သူကြီးအောင်ကျော်ဇံ၊ အာဇာနီကြီးများအပြင် ဇော်ဂျီဗိုလ်၊ ဘုန်းကြီးဗိုလ်၊
ဗိုလ်ကျော်စ၊ ဗိုလ်ငမောက်၊ မင်းလောင်းမောင်ပေါ်အောင်၊ ဗိုလ်ငတာ စသည်များနှင့် ဦးဥတ္တမ၊ ယခုဦးစိန္တာ၊ ဦးပညာသီဟ၊
ဦးနာရဒ၊ ဦးမြထွန်း၊ ဦးသာဇံလှ၊ ဦးအောင်ထွန်းဦး ဤခေတ်တွင် အသက်ထင်ရှား ရှိသူများဖြစ်ကြပါသည်။ ထိုအပြင်
ယခုခေတ်မှာ ဒို့ဗမာအစည်းအရုံးဝင်များ သခင်အမည်ခံလျက် ရှေ့ဆောင်မှုပြုသလို ရခိုင်အမျိုးသားကွန်ဂရက်ကလည်း

သခင်အမည်ခံဟူ၍ ရှေ့ဆောင်မှုပြုသလို ဦးစီးလုပ်လျက်ရှိပါသည်။ တော်လောက်ပါပြီ (ရှေ့ ငါတို့ဘာလုပ်ကြမလဲ) ဤသည်မှာ ရှင်းနေသောမေးခွန်းဖြစ်သည်။ လူတစ်ယောက်ကျန်သည်ထိ ကျွန်ပြုသူများကို တော်လှန်ပစ်ကြဘို့ပါ။

ဤတော်လှန်ရေးသာလျှင် ကာလဒေသနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို အထက်မှဦးစီးခေါင်းဆောင်များ ရွေးချယ်ပေးရမည်။ ငါတို့မှာ အထက်အမိန့်ဖြင့် ကျွန်ပြုသောရန်သူနှင့် လက်ပါးစေများကို ကျုပ်ငုတ်မကျန် တိုက်ခိုက်သွားကြဘို့ တင်ပြ၍ ရဲဘော်များ လှုံ့ဆော်ပါသည်။

လွတ်လပ်ရေးရခဲ့လျှင် ငါဘယ်လိုအုပ်ချုပ်မလဲ ဆိုတာကို ကျွန်တော်တင်ပြဘို့ မတတ်ပါ။ နားလည်းမလည်ပါ။ ကျွမ်းကျင်မှုလည်းမရှိပါ။ နားလည်တာကိုတင်ပြရလျှင် သူမဲ့တွေက မနှေးခေတ်မီလို့ သူဌေးဖြစ်တော့မည်) ဒို့နဂါးနီ သိဒ္ဓိတံခိုးနှင့် ဆင်းရဲသားတို့ မညှိုးပြီး အကျိုးထူးပေးတော့မည်တဲ့ ခေတ်သစ်ထူထောင်မည်ဆိုတာ နှလုံးထဲရှိပါသည်။ (သခင်ခေတ် (ဝါ) လွတ်လပ်တဲ့ခေတ်သည်)ခေတ်သစ်ဖြစ်၍ မြေရှင်ခနရင်နှင့် မျက်နှာဖြူများမရှိ၍ ချမ်းသာမည် မျှော်မှန်းသိရှိ၍ရှိပါ သည်။ ဝါဒစနစ်၊ လမ်းစဉ်ကို၊ နားမည်ဒါအမှန်ပင်ဖြစ်ပါသည်ဆို၍ နိဂုံးချုပ်ပါတယ်ခင်ဗျာ။

ထိုအခါ ဗိုလ်ရန်အောင် သဘာပတိကထ၍ ရဲဘော်တွေ ငါသခင်မျိုးဟေ့ ဒို့ဗမာဟု တိုင်ပင်ပေးလျှင် အရေးတော်ပုံ အောင်ပါစေဟု ဟစ်အော်ကြွေးကြော်ကြဟု သုံးကြိမ်ကြွေးကြော်ကြသည်။

ထို့နောက်ပိုင်းမှာ သခင်ဘစိန်ကို တပ်ရင်းမှူးကခေါ်ယူ၍ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးသည်။ ဗိုလ်လုပ်တာဝန်ပေးသည်။ ထိုအခါ သခင်ဘစိန်က ကျွန်တော်ထက် ဗိုလ်နှင့်သင့်တော်သူမှာ ဆရာစိန်လုံးဖြူဖြစ်ပါသည်။ အဘက်ဘက်ထူးချွန်ပါသည်။ ဗိုလ်ကြီးအာဠာဝကကို မေးကြည့်ပါ။ ထို့ပြင် ကျွန်တော်တို့မှာ တပ်သားအသစ်ဖြစ်သဖြင့် တပ်သားဟောင်းနှင့် တပ်စိပ် ခေါင်းဆောင်လုပ်နေသူများ စိတ်ကြေနှပ်မည်မဟုတ်ပါ။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ကျွန်တော်တို့ကို စာမေးပွဲတစ်ခုပြုလုပ်ပါ။ စစ်ရေး လက်တွေ့စမ်းသပ်မှု အခြားဘာသာရပ်သုံးလေးခုကို တပ်ရင်းမှူးရုံးမှ ပညာတတ်ပုဂ္ဂိုလ်များပြုလုပ်လျက် စာမေးပွဲပြုလုပ်ပါ။ စစ်ရေးအပါအဝင်အားလုံး၌ ကျွန်တော် (နှင့်ဆရာစိန်ဖြူ) အောင်မြင်လျှင် သို့မဟုတ် ထူးချွန်စွာအောင်မြင်ပါလျှင် ဗိုလ် တာဝန်လက်ခံပါမည်။ ဗိုလ်မှူးလည်း ရခိုင်ယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့ထုံးတမ်းစဉ်လာများ ဆည်းပူးပါ။ ရခိုင်ဘုရင်များ၏ ထီးနန်းစိုက် ရာ မြို့ဟောင်း (မြောက်ဦးသွား၍ ကြည့်ရှုပါ။ ကျွန်တော်တတ်သမျှ သိသမျှကို ဗိုလ်မှူးအား တင်ပြပြီးပါပြီ။ လိုအပ်သော ဗဟုသုတအချို့ကိုလည်း စာဖြင့်ရေးလျက် ဗိုလ်မှူးအား လက်ဆောင်အဖြစ်ပေးပါမည်။ ကျွန်တော်စစ်ပညာကိုသာ ပြည့်ပြည့် စုံစုံတတ်လိုသည့်ဆန္ဒက ကြီးမားစွာ လွှမ်းလျက်ပါဘဲဟု တင်ပြသည်။ ဗိုလ်ရန်အောင်က ရဲဘော်စစ်ပညာဆိုတာ အထူးသဖြင့် ယခုရဲဘော်တတ်ထားတဲ့ ပညာသည် အခြေခံပါဘဲ။ တကယ့်လက်တွေ့တိုက်ပွဲများကသာလျှင် စစ်ပညာအစစ်အမှန်ကို ရမည်။ သင်ကြားဘို့ကတော့ ဂျပန်နိုင်ငံထိ ပို့သော်လည်း လက်တွေ့တိုက်ပွဲလောက် တန်ဖိုးမကြီးပါဘူး။ ဂုဏ်ထူးသာလျှင် ဂျပန်ပြန်ဟုရမည်။ လက်တွေ့တိုက်ပွဲဝင်သော ရဲဘော်တစ်ဦး မမှီပါဘူး သင်ကြားပြသည်။

စာမေးပွဲအောင်မြင်ထူးချွန်မှုကြောင့်၊ ကျွန်တော်နှင့် စိန်လုံးဖြူ ဗိုလ်ဖြစ်ကြပါသည်။ ဗိုလ်ဆိုတာ (တပ်စုပါဘဲ) လူသုံးဆယ်သုံးယောက် ဆတ်သားနှစ်ယောက်၊ အားလုံးသုံးဆယ့်ငါးယောက်ပိုင်သည်။ တပ်စိပ်သုံးစိပ်ကို ပိုင်းတာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါးဆွဲရသဖြင့်၊ ဗိုလ်ဟုသတ်မှတ်တာပါ။ ဘီအိုင်အေ ဝေါဟာရဖြင့် ဗိုလ်မခေါ်ပါ(တပ်စုအုပ်သာဖြစ်၏။) ဂျပန်တပ်မတော် မှာဆိုလျှင် ဗိုလ်ဖြစ်တာပါဘဲ ကျွန်တော်တို့ ဗိုလ်ဖြစ်ပြီးနောက်ပိုင်းမှာ ယခင်က ယာယီအုပ်ချုပ်ရေးကို ဖျက်သိမ်းလျက် (တသွေး၊ တသံတမိန့်) အဓိပမိ(အာဏာရှင်) ဒေါက်တာဘမော်အစိုးရအဖြစ် လာပြန်ဖွဲ့စည်းပါသည်။ ရခိုင်မှာ အရေးပိုင်မင်းကြီးမှတစ်ပါး မပြောင်းလဲပါဘူး။ ရခိုင်လူမျိုးကွန်ဂရက် ခေါင်းဆောင်တွေဘဲ (ဝါ) ရခိုင်သခင်တွေဘဲ အုပ်ချုပ်ကြ တာဖြစ်သည်။

ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်ခေတ်မှာ ဒေါက်တာဘမော်အဖွဲ့ ဆင်းရဲသားအဖွဲ့နှင့် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၊ သေနာပတိအဖွဲ့ ဒို့ဗမာအစည်းအရုံး နှစ်ခုပေါင်းစည်းလျက် ဒို့ဗမာဆင်းရဲသားအစည်းအရုံး နယ်အရပ်ရပ်မှာ ဖွဲ့စည်းကြပါ သည်။ ရခိုင်ပြည်မှာ လေးခရိုင်ရှိတယ်၊ တခရိုင်မှာ ခရိုင်ခေါင်းဆောင် တစ်ဦးကျစီရှိကြ၏။ ရခိုင်တောင်ပိုင်းမှ ကဿက ဘိုးမြသည် အဓိပတိ အတိုင်ပင်ခံတစ်ယောက်၊ ရခိုင်အမျိုးသားကွန်ဂရက် ဥက္ကဋ္ဌကြီး ဦးသာဇံလှ၊ ဝတ်လုံတော်ရသည်လည်း အဓိပတိ၏အတိုင်ပင်ခံတစ်ဦး ဖြစ်ခဲ့ကြ၏။ ခရိုင်ခေါင်းဆောင် ကိုဘစ်နှင့် ခရိုင်အတွင်းရေးမှူးမှာ သခင်စံတင့်ဖြစ်ကြပါ သည်။ ရခိုင်တိုင်းမှာ မည်သို့အုပ်ချုပ်ရေး ပြောင်းစေကာမူ လူသာပြောင်းတဲ့နေရာပြောင်းကြ၏။ သို့ပေမဲ့ မြို့နယ်အုပ်ချုပ် ရေးမှာဆိုလျှင် နဂိုမူလအတိုင်းဖြစ်၏။ ခရိုင်အုပ်ချုပ်ရေး၌သာလျှင် အချို့ပြောင်းလဲခဲ့ကြသည်။ ရခိုင်အမျိုးသားကွန်ဂရက် ခေါင်းဆောင်များတစ်ဦးစီ အုပ်ချုပ်နေကြခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ရခိုင်အမျိုးသားကွန်ဂရက်သည် ဂျပန်ခေတ်တွင် ရခိုင်ပြည် ဒေသအားလုံးကို ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရှိအောင် အုပ်ချုပ်နိုင်သည့်အပြင် တဘက်မှလည်း ရှေ့လာမည့်ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေး အကြံလုပ်ငန်းများဖြစ်သော လုပ်ငန်းပေါင်းစုံ လျှို့ဝှက်အလုပ်များနှင့် ထိပ်တန်းလျှို့ဝှက်တာဝန်များ ဆောင်ရွက်နိုင်ကြောင်း ကို သိရှိကြရမည်။

တသွေးတသံတမိန့်၊ ဒေါက်တာဘမော် အုပ်ချုပ်ရေးမှာ ဟန်ပြအချုပ်အချာသာရှိသည်။ တကယ်အချုပ်အချာ အာဏာ လုံးဝမရှိ၊ အနှစ်သာရမရှိသော ဂျပန်တပ်မတော်အလိုအတိုင်း လိုက်နာအုပ်ချုပ်ရသောဘဝဖြစ်သည်။

ဂျပန်စစ်အာဏာပိုင်များသည် ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်ထံသို့ လူငယ်လူရွယ်များ ဝင်ရောက်ခြင်းကို မနှစ်မြို့သဖြင့် ဖျက်ပစ်ပြီးလျှင် ၎င်းတို့အလိုကျ တပ်မတော်တစ်ခု ဖွဲ့စည်းလိုကြသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ဗိုလ်သင်တန်း တပ်သား သင်တန်းကျောင်းများ ထူထောင်ပြီး၊ ဘီအိုင်အေ တပ်မတော်ကို ဖျက်သိမ်းဘို့ စစ်ဌာနမှအမိန့်ချမှတ်သဖြင့် ဗိုလ်ရန်အောင် တပ်ရင်းကိုလည်း ပြန်ခေါ်ဘို့ စစ်ဌာနချုပ်မှ အမိန့်ချမှတ်ရန် ဆင့်ဆိုထားခဲ့၏။

ဤကဲ့သို့ အမိန့်မချမှတ်နိုင်သေးသည့်အချိန်တွင် ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်သည် ဘူးသီးတောင်မြို့ကို သိမ်းပိုက်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ အင်္ဂလိပ်ဩဇာ၊ အာဏာအောက်မှ လွတ်မြောက်စေခဲ့သော်လည်း နယ်မြေ၌ ငြိမ်ဝပ်မှုမရှိသေးပါ။ ကုလား ရခိုင်အဓိကရုံး၊ မပြီးသေးဘဲ အဓိကရုံးဖြစ်ဘို့ကို လူတိုင်းလိုလို သိရှိနေကြသဖြင့် (ဗိုလ်ရန်အောင်မှာ တာဝန်ရှိ နေပါသည်)

ထိုအခါ ဗိုလ်ရန်အောင် တပ်ရင်းမှူးအနေဖြင့် မူဆလင်လူကြီးနှင့် ရခိုင်ကွန်ဂရက် လူကြီးနှစ်ဦးကို မူဆလင် ရခိုင်အဓိကရုံးမဖြစ်နိုင်အောင် ဖြန့်ဖြေမည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် ကော်မတီတစ်ရပ်ဖွဲ့စည်းလျှက် တာဝန်ပေးပါသည်။ မူဆလင်လူကြီးနှစ်ဦးမှာရှေ့နေကြီး ဦးဘိုးခိုင်နှင့် ရှေ့နေကြီး မစ္စတာယာဆိန်းတို့ပါဝင်တာဝန်ယူကြသလို၊ ရခိုင်လူမျိုးဘက်မှ လည်း နာယကဆရာတော်ကြီး (ဦးပညာသီဟနှင့် ဦးအောင်ထွန်းဦးတို့က တာဝန်ယူကြ၏။(၎င်းပုဂ္ဂိုလ်လေးဦး၏တာဝန်မှာ) ဦးဘိုးခိုင်နှင့် မစ္စတာယာဆိန်းက ကုလားမူဆလင်များထံမှ လက်နက်သိမ်းယူရန်၊ ရခိုင်ခေါင်းဆောင်ဦးပညာသီဟနှင့် ဦးအောင်ထွန်းဦးမှာ ရခိုင်များထံမှ လက်နက်သိမ်း၍ စေ့စပ်ဖြန့်ဖြေရန်ဖြစ်သည်။

ဤတာဝန်များကို ရခိုင်ခေါင်းဆောင်ဘက်မှ နိုင်နိုင်နင်းနင်းတာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။ ကုလားများထံမှ လက်မရသည့်အပြင် ဗိုလ်ရန်အောင်တပ်ရင်းမှ ဗိုလ်တစ်ယောက်နှင့် တပ်စုအုပ်နှစ်ယောက်ကို ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးတိုင်ပင် ဘို့ ဖိတ်ခေါ်ပြီးလျှင် လမ်းခွလတ်မှာ ချောင်းမြောင်းတိုက်ခိုက်သတ်ပစ်ခဲ့၏။ ဤကိစ္စဖြစ်ပြီးနောက် ဗိုလ်ရန်အောင်သည် အမျက်ထွက်၍ တပ်ပေါင်းစုံကိုခေါ်ယူတိုက်ခိုက်ဘို့ အမိန့်ပေးပြီးလျှင် မိမိကိုယ်တိုင် ဘူးသီးတောင်မြို့သို့ ထွက်၍ တိုက်ခိုက် ပါသည်။ တပ်များအားလုံး ဘူးသီးတောင်သို့မရောက်သေးကြသည့်အချိန်တွင် တိုက်ပွဲစ၍ ဖြစ်နေကြသေးသည်။ ဗမာ့တပ် မတော်ဘက်မှ ရဲဘော်ကျော်ခိုင်ကျဆုံးပြီး၊ ရဲဘော်ကျော်မောင် ပေါင်ကိုဖောက်ထွင်းဒဏ်ရာ ရခဲ့၏။ မူဆလင်ဘက်မှ လူပေါင်း ၃၀ခန့်ကျဆုံးသေကြေကြသည်။ ဤကိစ္စနှင့် ဆူပါချန္ဒာဘိဝံ၊ အိန္ဒိယလွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်နှင့် ပူးပေါင်းလုပ်ကိုင် သော စူလတန်ဗာမူးက၊ ဂျပန်စစ်ဌာနချုပ်သို့ ဂျပန်တပ်မတော်မှတဆင့် ထရင့်စီမံတာဖြင့် အစီရင်ခံသတင်းပို့ပါသည်။ ဗိုလ်ရန်အောင်သည် မူဆလင် ရခိုင်အဓိကရုံး၌ မဖြန့်ဖြေဘဲ၊ ရခိုင်များဘက်မှ ဝင်ရောက်ကူညီတိုက်ခိုက်နေပါသည်။ ချက်ချင်းအရေးယူပေးပါ။ သို့မဟုတ်ပါက အိန္ဒိယကို တိုက်ခိုက်ရာ၌ မူဆလင် သန်း ၁၀၀ရှိသော စစ်တကောင်း၊ ဘင်္ဂလား နယ်ရှိ လူများအကူအညီရနိုင်မည်မဟုတ်ဘဲ အိန္ဒိယသို့ ချီတက်တိုက်ခိုက်ရေး နှောင့်နှေးကြန့်ကြာနိုင်ပြီး အရှေ့အာရှစစ် တိုက်ပွဲ၌ ပြည်သူများအကူအညီကို မရနိုင်ဖြစ်မှာဘဲ စသည်ဖြင့် ဂျပန်ကို ဂုံးချောအကြောင်းကြားပါသည်။ ဗိုလ်ရန်အောင် သည် မူဆလင်လူကြီးနှစ်ဦးကို ဘမ်း၍ ကွပ်မျက်ဘို့လည်း၊ ဂျပန်၏တားမြစ်မှုကြောင့်ပင် ပြန်လွှတ်ခဲ့ရ၏။ (ဗိုလ်မျိုးရန်အောင် အား) ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်၏စစ်ဌာနချုပ်အမိန့်၊ ဂျပန်စစ်ဌာနချုပ်အမိန့်ဖြင့် ချက်ချင်းတပ်ဆုတ်၍ပြန်လာရန် လေယာဉ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကြေးနန်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ အမိန့်ဖြင့် ချမှတ်ရောက်ရှိလာသည်။

ဤတွင် ဘူးသီးတောင်မြို့နယ်နှင့် မောင်တောမြို့နယ်ရှိ ရခိုင်လူမျိုးများ၏ ကြမ္မာဆိုးဝင်ပုံကို စေ့စပ်သေချာစွာ မတင်ပြဘဲ မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် မှတ်မိသမျှ အတွင်းရေးကို ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။ ဤကိစ္စကို ပြည်သူတွေ ထိုအချိန်က လုံးဝမသိကြပါဘူး။ နောက်နောင်လည်း လက်တွေ့မျက်မြင်မျှကိုသာ သိကြပေသည်။ အတွင်းရေးဘာကြောင့် ဤကဲ့သို့ ဖြစ်ရသည်ကို မသိခဲ့ပါဘူး။ နံပါတ်(၁)က အင်္ဂလိပ်အရေးပိုင်နှင့် စစ်တပ်အချို့ရှိနေ၍ သခင်များ ဘူးသီးတောင်မြို့နယ်ရှိ မူဆလင်များကို မတိုက်ဝံ့ဘဲ ချန်ထားခဲ့ခြင်း အဓိကရုံးဖြန့်ဖြေရာတွင် ကုလားခေါင်းဆောင်များသည် မူဆလင်များအပေါ် ဩဇာမရှိ၍ ၎င်း၊ မရိုးသားမှုကြောင့် ၎င်း၊ လက်နက်မသိမ်းနိုင်ခဲ့ခြင်း၊ (၃) ဘူးသီးတောင်မှ အဓိကရပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများထွက်ခွာ သွားကြ၍ စိတ်ဓါတ်ကျသောရခိုင်ထုကြောင့် ဖြစ်သည်။ (၄) ဗိုလ်ရန်အောင် တပ်ဆုတ်အမိန့်ကို ကာလဒေသမဆင်ခြင် (၅)ရခိုင်တွေကို လက်နက်သိမ်းယူပြီး တပ်ဆုတ်ပြီးမှ လက်နက်ပြန်တပ်ဆင်ခြင်းနောက်ကျခြင်း၊ (၆) သင်္ဘောမြှုပ်ရာတွင် ဦးပညာသီဟနှင့် သေနတ် ၈ခု၊ ကျည်ဆံ၊ ဒွေးများပါသွားခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ရပါသည်။ အထက်ပါအကြောင်းများကို အခြေခံလျက် ဒုတိယရခိုင်အဓိကရုံး ပြန်၍ဖြစ်ရသည်။ လက်တွေ့မျက်မြင်အဖြစ်များကို တင်ပြရလျှင် ရခိုင်ပြည်ရှိ မြို့နယ်ပေါင်းစုံမှ တပ်စွဲထားခဲ့သောတပ်များကို ပြန်လည်ရုတ်သိမ်းသော်လည်း ဘူးသီးတောင်မြို့သို့ မချီတက်ကြသည့်အပြင် ဘူးသီးတောင်မြို့မှ ဗိုလ်ရန်အောင်တပ်ရင်းသို့ သင်္ဘောကြီး ရောက်ရှိလာခြင်း၊ ယခင်တစ်ရက်ခန့်က တင်ကြိုလျှက်ပင်

အင်္ဂလိပ်အရေးပိုင်မရှိသည်ကို အကြောင်းပြုလျက် သူဌေးဦးရွှေသာသည် ဘူးသီးတောင်မြို့၌ မနေတော့ဘဲ မြောက်ဦးမြို့သို့ ပစ္စည်းအားလုံးကို မော်တော်ဘုတ်ကြီးများတွင် တင်ဆောင်ထွက်ခွာသွားကြသည်ကို တွေ့ရှိကြသော မြို့လူထုနှင့် ကျေးရွာအသီးသီးမှ ရခိုင်လူထုသည် ခရီးသည်တင်ဆောင်သော သင်္ဘောပေါ်သို့တက်ကြသည်။ ဤတွင် ဗိုလ်ရန်အောင်တို့ သွားမည့် သင်္ဘောနှင့် ပူးတွဲချီနှောင်လျက်ရှိသည်။ ခရီးသည်တင်ဆောင်သည့်သင်္ဘောသည် လူများပြတ်သိပ်တတ်ကြသော ခရီးသည်သင်္ဘောနှင့်အတူ မြတ်သွားရမည့်အခြေဆိုက်ရောက်လာသဖြင့် သေနတ်အထက်ကိုဖောက်၍ သင်္ဘောမတက် နိုင်ရန် လူစုခွဲပါသည်။ ဒါပေမဲ့သမ္မာန်လှေများစွာဖြင့် တဆင့် သင်္ဘောပေါ်သို့ နည်းအမျိုးမျိုးတက်လာနိုင်အောင် လူစီး သင်္ဘောမှဖြုတ်လျက် သီးခြားစွာထွက်ရသည်။ ခရီးသွားသင်္ဘောလည်း မတတ်သာသည့်အဆုံး၌ ဆိပ်ကမ်း၌မနေဝန်တော့ဘဲ ခွာထွက်လာရာတွင် နောက်ဆုတ်၍ ခုတ်မောင်းနေချိန် ဆိပ်ကမ်းအနီးအိုင်ထဲသို့ သင်္ဘောနစ်မြိုက်သွားလေသည်။

ဤနေရာ၌ ညမောင်ရီသန်းစလည်းဖြစ်သည်။ ကယ်ဆယ်ရေးလုပ်ဘို့စီစဉ်ချိန်၌ပင်၊ လှေမရ လူတိုင်းစေ လှေကိုယ် စီဖြင့်ဖြစ်နေကြသည်။ သင်္ဘောတက်ရန် တာစူနေကြခြင်းပါဘဲ၊ ဤတွင် လူတွေပြတ်သိပ်နေခြင်းကြောင့် တစ်ဦးကိုတစ်ဦး ဆွဲနှစ်မြိုက်လျက် သေကြေကုန်ကြ၏။ လူတွေအယမ်းဆွဲနှစ် မြိုက်သွားကြပါသည်။ (၁၀)ယောက်မှာ (၁)ယောက်ပင် ခက်ခက် ခဲခဲ လွတ်ကြပါသည်။ ဆရာတော်ဦးပညာသီဟနှင့် စက်သေနတ် (၈)လက် ကျည်ဆံများလည်း နစ်မြိုက်ပါသည်။ ဆရာတော် ဦးပညာသီဟမှာ လတ်တလော ဉာဏ်ရသည်ဖြစ်၍ သင်ကန်းသင်းပိုင်အားလုံးချွတ်လျက် ခေါင်မိုးမှတဆင့် လူလွတ်ရာသို့ မိုးလင်းအာရုံတွင် ဆိုက်ရောက်ခဲ့၏။ ဤတွင် လူတွေ့မခံနိုင် အဝတ်မဲ့ဖြစ်၍ နွားကျောင်းသားလူငယ် နွားလွတ်လာသူထံမှ လုံချည်ချွတ်ယူပြီး သေကံကျောင်းရောက် သင်္ကန်းလဲ၍ အကြောင်းစုံဖြစ်ပျက်ခဲ့တာကို ရှင်းပြလျက် ဆွမ်းကိုစွဲပြုခဲ့ရ၏။ ဤသည်က အစပြုလျက် ရခိုင်လူမျိုးတွေ ကံကြမ္မာမှာ ပြောစရာမရှိ ကျန်ရှိခဲ့သော မြို့လူထု၊ မြို့နယ်တစ်ခုလုံးရှိသော ကျေးရွာလူထုကို မူဆလင်ကုလားလူမျိုးတို့က သတ်ဖြတ်ပစ်သဖြင့် ယနေ့တိုင် ဘူးသီးတောင်မြို့နယ်နှင့် မောင်တောမြို့နယ် ၌ ရခိုင်လူမျိုးအဆက်ပြတ်သွားသည်၊ ရှင်တဲ့လူအချို့အနည်းစုသည်လည်း မိမိမြို့နယ်သို့ ပြန်မသွားကြတော့ဘဲ ရောက်တဲ့ ကျေးရွာနှင့် မြို့ရွာများ၌ယခုတိုင်နေထိုင်ကြသည်။ ဤကိစ္စသည် အကြမ်းမူသာဖြစ်သည်။ သိသမျှကိုတင်ပြရလျှင် ကဏ္ဍခွဲ၍ စာအုပ်တစ်အုပ်ရေးရပါမည်။ (နောက်ပိုင်းမှာ) ဆရာတော် ဦးပညာသီဟက တပ်ဖွဲ့လျက် ဗိုလ်ကြာလှအောင်၊ ဗိုလ်စောသာအောင်၊ ဗိုလ်စောထွန်းအောင်၊ ဗိုလ်မောင်လှကျော်၊ ဗိုလ်ရွှေတတို့ ဦးစီးလျက် ဦးပညာသီဟအမည်ဖြင့် ကုလားရွာတွေကို တိုက်ခိုက်သိမ်းယူ၍ လူ(၄၀၀၀)ခန့် ရခိုင်မိန်းမ ယောက်ျားများကို ကယ်တင်နိုင်ခဲ့၏။

အဓိပတိခေတ် (၀၁) တသွေးတသံတမိန်ခေတ်မှာ ရခိုင်ပြည်ဒေသအနှံ့၌ ဂျပန်တွေ တပ်စွဲကြသည်။ စစ်ဌာနချုပ် များမှာ တောင်ကုတ်စစ်ဌာနချုပ်၊ စီးညင်းပြားစစ်ဌာနချုပ်၊ ဒေါင်းသောက်စစ်ဌာနချုပ်၊ မြောက်ဦးစစ်ဌာနချုပ်၊ ပလက်ဝ စစ်ဌာနချုပ်၊ ကန့်ကော်ချောင်းစစ်ဌာနချုပ်၊ အခြားစစ်စခန်းများစွာတို့ဖြစ်ကြသည်။ စစ်ဌာနချုပ် စစ်ပညာသင်ကျောင်းများ လည်း ဂျပန်စစ်ပညာသင်တန်း ဆရာတန်းများအပြင် ဂျပန်စာနှင့် ဂျပန်စကားများကိုလည်း သင်ကြားပို့ချသဖြင့် ထိုခေတ် ၌ ဂျပန်စကားပြောဆိုတတ်သူ ခေတ်မှီ၍ ထင်ရှားသူ လူပေါ်လူတော်များဖြစ်ကြ၏။ သို့ပေမဲ့ လူငယ် လူရွယ်များသာ ဖြစ်ကြသည်။

ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးမှတစ်ဖျက်၍ ပြန်လာကြသောလူငယ်ရဲဘော်များနှင့် အရှေ့အာရှလူငယ်အဖွဲ့ဝင်တို့သည် ဂျပန်စစ်ပညာ သင်ကြားကြသူတွေဖြစ်သည်။ အချို့က စကားပြန်လုပ်ကြ၍ အချို့က စကားပြန်လည်းလုပ်၊ ဗိုလ်လည်းဖြစ် နှင့် တပ်ကိုယ်စီဖြင့်၊ ဂျပန်တပ်မတော်၏အရံတပ်အင်အား ဖြည့်ဆည်းမှုတွင် ပါဝင်လျက် တက်တက်ကြွကြွရှိနေခဲ့၏။ ဤတွင် အချို့သော လူမသိနိုင်သော လျှို့ဝှက်တာဝန်များကို အမြွက်မျှရေးသားတင်ပြလိုပါသည်။ ဦးစိန္တာ၊ ဦးပညာသီဟ တို့မှာလည်း ဖက်ဆစ်ဂျပန်ကို တော်လှန်ဘို့အတွက် လူထုကြီးတစ်ခုလုံးကို ပရိယာယ်အမျိုးမျိုးဖြင့် စည်းရုံးထားရှိလျက် တပ်များဖွဲ့ပြီးလျှင် ဂျပန်တပ်ကို ကူညီတိုက်ခိုက်ပေးခြင်း၊ မိမိတို့သီးခြား ဂျပန်စစ်ပညာသင်တန်းဆရာများ အကူအညီဖြင့် သင်တန်းကျောင်းဖွင့် စစ်ပညာသင်တန်းကျောင်းဖွင့်၊ စစ်ပညာသင်ယူကြခြင်းဖြင့် လူတိုင်းလိုလို လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့ဝင်များ ဖြစ်နေကြပေသည်။ (ဤတွင် လေယာဉ်မှ၊ သေနတ်ပစ်မှုကြောင့်၊ ညအချိန်လရောင်ဖြင့် ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးစေခြင်း၊ ရပ်ပစ် ရွာပစ်ထွက်ပြေးကြသူများကို တောတောင် ချောင်ကြို၊ ချောင်ကြားမှာ ရွာတည်၍နေရာချပေးခြင်း၊ အချို့မှာ မိမိတို့ဖာသာ ရွာချနေထိုင်ကြခြင်း၊ ရခိုင်လူထုတစ်ရပ်လုံးမှာ တောတောင်အထပ်ထပ် နေရာတိုင်းမှာ နေကြရ၏။ စစ်မြေပြင်ဖြစ်နေ၍ တပ်နှင့်ဝေးရာ၊ ရွာနှင့်ဝေးရာမှာ ကပ်ခိုကြရသည်။ ဂျပန်ခေတ်(၀၁) အဓိပတိ ဒေါက်တာဘမော်ခေတ်မှာ ရခိုင်ပြည်၏ ပင်ကိုယ်အခြေအနေကို မှန်းဆနိုင်ရန် နည်းအကျဉ်းချုံး၍ ဖော်ပြပါမည်။ စစ်တွေခရိုင်၌ စစ်တွေမြို့၊ ဘူးသီးတောင်မြို့၊ မောင်တောမြို့၊ ရသေ့တောင်မြို့၊ ကျောက်တော်မြို့များသည် လူလုံးဝမရှိ၊ မနေနိုင်ကြဘဲ၊ နွယ်ခြံတောယောက်၊ အိမ်တိုင်နွယ် ရစ်၊ လယ်ကတောဖြစ်ဆိုသည့် စကားလုံးအတိုင်း တသွေမတိမ်းဖြစ်ကြသည်။ မောင်တောမြို့နယ်နှင့်၊ ဘူးသီးတောင်မြို့နယ်

နှစ်ခုမှာလည်း ရခိုင်လူမျိုးကျေးရွာများပါ စိစိညက်ညက်ကြေ မီးလောင်၊ ပြာကျ၊ လူတွေလည်း ၁၀ပုံတစ်ပုံမျှသာ ကျန်ရှိခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် မူဆလင်သတ်၍ သေကြေဆုံးပါးကြပါသည်။ အခြားမြို့နယ်များနှင့် မြို့များမှာ လူတစ်ယောက်မှ မသေဆုံးခဲ့ပါဘူး။ မူဆလင်ကုလားများသာ အားလုံးလိုလို သေကြေပျက်စီးကြပါသည်။ ပုဏ္ဏားကျွန်း၊ ပေါက်တော၊ မင်းပြားတွင်လည်း လူလုံးဝမရှိကြဘဲ တောရွာများသို့ စစ်ပြေးအဖြစ် ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်လျက် ရှိခဲ့ကြပါသည်။ အထူးသဖြင့် ကျောက်ဖြူခရိုင်၊ မြေပုံမြို့လည်း၊ ဂျပန်စစ်ဌာနချုပ်၊ ပြုထားခံရသည်မှတစ်ပါး၊ မြို့သူမြို့သားများ လုံးဝမရှိကြပါ။ ရခိုင်လူငယ် စကားပြန်များနှင့်၊ လက်နက်ကိုင်ဒုတ်၊ လက်ပါးစေအဖြစ် ဖွဲ့စည်းထားသော ဂျပန်တပ်မတော်၏အရံအင်အားအဖြစ်၊ စစ်အသွင်ဖြင့် ရှိနေကြပေသည်။

အထူးသဖြင့် လူတိုင်းသတိမထားသောအချက်တစ်ချက်ကို ဖော်ပြရလျှင်၊ စပါးမရောင်းလိုက်ရသဖြင့် (၅နှစ်စာ ဝမ်းစာရှိနေခြင်းသည်)ဂျပန်အတွက်ရော၊ ရခိုင်လူမျိုးအတွက် အသက်မသေနိုင်အောင် အထောက်အပံ့ကြီးတစ်ခုဖြစ်နေခြင်းသည် (ဂျပန်ခေတ်၌၊ အဓိကဆန်စပါးရှိနေခြင်းပင်ဖြစ်သည်။)(သို့သော်လည်း) ရခိုင်အမျိုးသားကွန်ဂရက်မှ ခေါင်းဆောင်များမှ ညည့်ထွန်ယက်လုပ်ကိုင်ဘို့ စီမံကိန်းချလျက် စပါးနှင့်အခြားသီးနှံများ စိုက်ပျိုးခဲ့ကြသည်။ (ဂျပန်ကလည်း ရိက္ခာရရေးအတွက် အကူအညီပေး၍ ထွန်ယက်လုပ်ကိုင်မှုကို ပြုစေသည်။

ထို့ကြောင့်သာလျှင် ဂျပန် ၂သိန်းကျော်မျှကို ရိက္ခာသုံးနှစ်တိုင်တိုင် ပေးနိုင်ခဲ့ကြပါသည်။ စပါးမရောင်းချနိုင်ဘဲ တိုင်းပြည်ပျက်သွားခြင်းကြောင့် ရွှေ့ပြောင်းအားလုံးမှာ ရခိုင်သူဌေးများ လက်ထဲ၌သာရှိပါသည်။

ဂျပန်ငွေကို ဖောဖောသီသီစိုက်ထုတ်ပြီး ကစွန်းရွက် ခေါင်းရောင်းရွက်မြက်နှင့် တန်းတူပေါများသည်ကိုပင် ဝယ်ယူသဖြင့် ဂျပန်ငွေဖြင့် လည်ပတ်သုံးစွဲခဲ့ကြပါသည်။ အင်္ဂလိပ်ငွေလုံးစ ပျောက်ကွယ်သွားခဲ့၏။ အင်္ဂလိပ်ငွေကို ဂျပန်ကြောက်ရသဖြင့် အန္တရာယ်တစ်ခုကဲ့သို့ လက်ဝယ်မထားရဲကြခြင်းကလည်း အကြောင်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။

ဤအချိန်၌ အုပ်ချုပ်ရေးပုံသဏ္ဍာန်အချို့ကို တင်ပြပါက ယခုလူတွေ၊ ရယ်စရာစကားတစ်ခု (ဝါ) ပုံပြင်တစ်ခုလို ဖြစ်နေမည်ပင်။ အမှန်ကို မကွယ်မဝှက် မရှက်ဘဲတင်ပြရလျှင်၊ လွယ်အိပ်ကြီးငယ်ဖြင့် မရသောနေရာ၌ ကျောင်းဇရပ်၊ အပင်ကြီးတွင်စားပွဲ ကုလားထိုင်ချ၍ ရုံးစိုက်ခဲ့ကြရ၏။ တရားတဘောင်စစ်ဆေးဖြေရှင်းကြရသည်။ ပုလိပ်စခန်းများနှင့် မြို့နယ်ကာကွယ်ရေးတပ်များ၊ စစ်ပြိုင်ရှိနေကြသည်။ မြို့နယ်ကာကွယ်ရေးတပ်သည် အလွန်ဩဇာကြီးသည်။ သာမန်ခိုးဝှက်မှု၊ ရပ်ကွက်ပဋိပက္ခမှု ဥယျာဉ်ခြံမြေပြဿနာဆဲဆိုမှု၊ ဒါဏ်ရာရမှုများသာ ပုလိပ်အစိုးရရုံး၊ စစ်ဆေးရသည်။ အခြားလုံခြုံရေးကာကွယ်ရေး၊ စစ်ရေး ဂျပန်တပ်မတော်နှင့် ဆက်ဆံရေး ဆက်သွယ်ရေး၊ ဒါးပြတိုက်မှုများ လုံးဝမရှိပါ။ ရှိခဲ့ပါလျှင် ပုလိပ်အရေးပိုင်ပါသည်။ ထောင်လည်းရှိသည်ရှိပါ၏။ နာမည်သာဖြစ်သည်။ စစ်တွေမြို့မှလူမနေဘဲ ရုံးစိုက်ရာမြို့ဖြစ်နေသဖြင့် ရုံးလည်းမရှိတဲ့အခါ မရှိပါ။ ရှိတဲ့အခါ ရှိပါသည်။ တကယ်က အရေးပိုင်ရုံးများသည် မြင့်ဂါ၊ တောင်ညို၊ သဝင်ချောင်း၊ မြို့တို့တွင်ဖြစ်ပြီး နယ်ပိုင်ရုံးများမှာ ခြိတ်တောင်၊ ကျိန်းတောင်၊ အနောက်ဘက်တောင်ခြေရင်း၌၊ စတီအနေဖြင့်ထားရှိခဲ့ကြပါသည်။ အခြားမြို့နယ်များ၌ ဤမျှပင်မရှိ၊ ကျောက်တော်၊ မြို့ဟောင်းအုပ်ချုပ်ရေးမှာလည်း၊ လူသာရှိလျက် နေရာအတည်တကျ မရှိခဲ့ကြပါ။ မြေပုံအုပ်ချုပ်ရေး မြို့မရှိဘဲ၊ လူသာရှိပြီးလျှင် ကြာအင်းတောင်၊ ကျောက်နာ၊ ကုပိုင်ချောင်တို့တွင်သာ ရှိပါသည်။ ယခုကျေးရွာမှာလည်း လူတွေအမြဲမရှိပါ။ တောထဲ၊ တောင်ထဲ၊ ချောင်းထဲ၊ မြောင်းထဲ၊ လျှိုထဲ၊ မြိုင်ထဲ၊ အစုစု ရှိခဲ့ကြပါသည်။ သို့သော်လည်း ယခုအုပ်ချုပ်ရေး အင်္ဂလိပ်အစိုးရတက်လာပြီးနောက်၊ စစ်ပြီးအုပ်ချုပ်ရေးထက်၊ အလွန်အလွန် ကောင်းမွန်ပါသည်။ ဒါးပြမရှိ၊ သူခိုးမရှိ၊ ဘိန်းစားမရှိ၊ ဖဲဝိုင်းမရှိ၊ အရက်ဝိုင်းမရှိသလောက်ပါဘဲ။ မြို့သူမြို့သားတွေလည်း၊ ကိုယ့်နည်းကိုယ့်ဟန်ဖြင့် လေ့ကိုယ်စီနှင့်၊ ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုလုပ်ငန်းတစ်ခုခု ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်းကိုယ်စီဖြင့် နေရာတိုင်းမှာ သေနတ်သုံးလက် ငါးလက်ဖြင့် ရောင်းဝယ်နေကြပါသည်။ ကျောက်ဖြူနှင့် အမ်းဝကြားမှာသာလျှင် ကြိုကြား၊ ကြိုကြား၊ မောင်ယဉ်ဖြူဒါးပြအုပ်တစ်ခု ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ အခြားနေရာ၌လည်း ဒါးပြလုပ်စားသူများ ရှိခဲ့ကြသည်။ သို့သော်လည်း မတွင်ကျယ်နိုင်ကြပါ။ ဒါးပြများမှာ လက်နက်က တစ်လက်စ နှစ်လက်စ၊ ခရီးသည်များမှာ ကရင်သေနတ် သို့မဟုတ် သေနတ် ၄လက် ၅လက် လှေသုံးစီးပေါင်းမီလျှင် တပ်မတော်တပ်ကဲ့သို့ဖြစ်သဖြင့် လူဆိုးများ မလှုပ်ရှားနိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။ (မှတ်ချက်) ပြည်သူပြည်သားထဲမှ ခရီးသည်များသည် သေနတ်ကို ဖောဖောသီသီကိုင်စွဲနိုင်ခြင်းမှာ အကြောင်းရှိပါသည်။ လက်မှတ်ကိုယ်စီဖြင့် ရိက္ခာပို့နေသည့်ပုဂ္ဂိုလ်များဟု ရရှိကြသူများချည်းဖြစ်သည်။ ခရီးမထွက်ခင်တစ်ချိန်က လူတိုင်း ငှက်ပျောသီး၊ ခရမ်းသီး၊ ဖရုံသီးများကို ဂျပန်ကိုသွင်းခဲ့ကြသည်။ အခြားတစ်ဘက်မှလည်း မိမိတို့ညီငယ် လူငယ်များ အချို့က စကားပြန်အဖြစ် ဂျပန်ထံ၌ သွင်းထားခဲ့သည်။ ကျန်တစ်ခုက ရိက္ခာရွာသွင်းနေကြသည်။ လူကြီးတစ်ချို့က အလွန်ရှားပါးသောလုံချည်များ အရောင်းအဝယ်အလုပ်ကို လုပ်ကိုင်ကြသည်။ နောက်ရခိုင်သခင်များကလည်း စီးပွားရေး လုပ်စားနေသူများကို အခွင့်အရေးပေးပါသည်။ စောင့်ရှောက်ပါသည်။ ဤသည်မှာ ရခိုင်ပြည်တစ်ခုလုံး၊ ဂျပန်ခေတ်က လက်တွေ့ပုံသဏ္ဍာန်ပင်ဖြစ်သည်။ (နောက်တစ်ခုက) ရခိုင်တော်လှန်ရေးတာဝန်ခံ မြို့နယ်ခေါင်းဆောင်များမှာလည်း

ရဲဘော်များကို စစ်ပညာသင်ပေးပြီး၊ ဂျပန်စကားသင်ပေးကြခြင်းနှင့်၊ ဂျပန်ကြိုက်သောပြောပုံဆိုပုံ၊ အလေးပြုပုံကအစ သင်ကြားလျက် ဂျပန်တပ်ထဲသို့ ပုံစံအမျိုးမျိုးဖြင့် ဝင်ရောက်ကြသည်။ အမှန်ကတော့ ဂျပန်ထံမှ လက်နက်စုနိုင်ရေးနှင့် စစ်ပညာလက်တွေ့ရနိုင်ရေးကို ရည်ရွယ်ခြင်းဖြစ်သည်။

ဂျပန်ဝါဒမှာလည်း ရန်သူလက်နက် ခွဲလက်နက်၊ ရန်သူကျည်ဆံ ခွဲကျည်ဆံ၊ ရန်သူရိက္ခာ၊ ခွဲရိက္ခာ၊ ၎င်းတိုက်ခိုက် အောင်မြင်ပြီး ဒေသခံလူအင်အားကို ၎င်းတို့၏အရံအင်အားအဖြစ်ဖြင့် ၎င်းတို့နှင့် ပူးတွဲသုံးခြင်းကြောင့်ပင်လျှင် ရခိုင် တော်လှန်ရေး (ဝါ) ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးအတွက် အကြံစည်းရုံးရေးလုပ်ငန်းများ ထိရောက်မှုကြီးမားကျယ်ပြန့်ခဲ့ပါသည်။ ဤအခြေအနေကသာ မပေးခဲ့ပါလျှင် ရပ်ရွာအတည်တကျမရှိသော စစ်မြေပြင်တွင် ရခိုင်လူငယ်များ စုစည်းဘို့ အလွန်ခက် ခဲမည်ဖြစ်ပါသည်။

မည်သူပင်ဖြစ်စေ မည်မျှကျွမ်းကျင်စေကာမူ၊ ကျောက်တော်မြို့နယ်ရှိ မြို့လူထု နယ်လူထုတို့ နေထိုင်ခဲ့ကြသည့် နေရာကို ရှာမတွေ့နိုင်ပါဘူး။ အဘယ်ကြောင့် အခြေအနေအရ စစ်နှင့်ဝေးသည်။ လျှို့မြောင်သို့ အခါအားလျော်စွာ ပြောင်းရွှေ့ နေကြရ၍ပင် ဖြစ်သည်။ အိမ်များမှာ ရွံ့ထဲ၊ ချောင်းထဲမှာ ခဏဖြင့်ပြီးစီးနိုင်အောင်၊ ဝါးများက နေရာတိုင်းမှာ ရှိနေခြင်းဖြစ် သည်။ မြို့လူမျိုး၊ ခမီးလူမျိုး၊ မိတ်သင်္ဂဟများ၏အကူအညီကို အဓိကရရှိကြသည်။ ထိုတောင်ပေါ်ရှိလူမျိုးငယ် များသည် အလွန်သစ္စာရှိပြီး တော်လှန်ရေး၌ အမာခံလူတန်းစားများပင် ဖြစ်သည်။ မဟာမိတ်စစ်တပ်ကို တိုက်ခိုက်ရာတွင် အသုံးဝင်သလို မဟာမိတ်နှင့်ဆက်သွယ်ရာ၌လည်း ၎င်းတို့က ဦးစီးဦးထွက်ပြုလျက် လမ်းပြလမ်းညွှန်ခဲ့ပါသည်။ မြန်မာ တစ်ပြည်လုံး တာဝန်ခံ၊ ဦးသိန်းဖေမြင့်ကို ၎င်းတို့ဘဲ မဟာမိတ်ထံ အရောက်ပို့ခဲ့ကြ၏။ ဗိုလ်ညိုထွန်းနှင့် ရခိုင်သခင်များကို လည်း ၎င်းတို့ကဘဲ လျှို့ဝှက်ထားခြင်း၊ ဘယ်လိုနေရာ ဘယ်လိုသွား စသည်ကမကြွင်း၊ ၎င်းတို့ကပင်လျှင် ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ကြသည်။ ဆရာတော်ဦးပညာသီဟလိုသမ္မတကိုလည်း ဖြည့်ဆည်းကြ၏။ ဤအချိန်မှာမှ ညီညွတ်မှုမျိုး၊ လှုပ်ရှားစည်းရုံးမှုများသည် ဘယ်အချိန်အခါကမှ မရခဲ့သောစည်းရုံးမှု ညီညွတ်မှုပင်ဖြစ်သည်။ လူတွေလည်းထိုင်စားသူ ပညာတစ်ယောက်မရှိဟု ဆိုရမည်ဖြစ်သည်။ ယခင်က ထိုင်စားနေခဲ့သော စစ်တွေမြို့သူ မြို့သား ထိပ်တန်းများပင်လျှင် ရှာဖွေစားသောက်ခြင်း၊ စိုက်ပျိုးခြင်း၊ ခရီးသွားလာခြင်းဖြင့်၊ လှုပ်ရှားခဲ့ကြပါသည်။ အိုမင်းမစွမ်းနှင့်၊ နို့စို့သာကျန်သည်။ ပြန်လည်စဉ်းစားပါလျှင်၊ တကယ်ဖြစ်ခဲ့တာတွေ၊ မဖြစ်နိုင်ဟု ထင်မှတ်စရာချည်း ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော်တို့တာဝန်များ သို့မဟုတ် တဆင့်တာဝန်ယူလုပ်ဆောင်သူများသည် (တချို့သောလူပုဂ္ဂိုလ်များကို) ညီရင်း အစ်ကိုဖြစ်စေကာမူ ဘာလုပ်နေကြသည်ကို မသိစေခဲ့ပါဘူး။ အားလုံးလုပ်ငန်းသည် တရားဝင်ဂျပန်ကို ကူညီရေး(အရှေ့ အာရှစစ်ပွဲအောင်နိုင်ရေး)အတွက်ပင်ဟု ပြောဆိုခဲ့ကြပါသည်။

အမှန်တကယ်လှုပ်ရှားနေကြသည်မှာ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေး၏ ထိပ်တန်းလျှို့ဝှက်လုပ်ငန်းတွေပင်ဖြစ်သည်။ ဥပမာတစ်ခုကို တင်ပြရမည်ဆိုက ဦးပညာသီဟနှင့် ဗိုလ်ကြီးကြာလှအောင်တို့သည် ဂျပန်တပ်က မိမိစွမ်းရည်ဖြင့် အနိုင် တိုက်၍ ရသမျှကိုသာယူသည်။ လက်နက်တစ်ခုမျှ မယူကြဘဲ ထားသည်များကို၎င်း၊ မိမိတို့စွမ်းရည်တိတိဖြင့် တိုက်ခိုက် အောင်မြင်၍ ရတဲ့လက်နက်ကို လျှို့ဝှက်ထိန်းသိမ်းထားလျက် ထင်ထင်ရှားရှားလက်နက် တပ်ဆင်ပေးခြင်းများပြုပြီး၊ များပြားစွာသောကျန်တဲ့လက်နက်များ ဂျပန်မသိအောင် ပြည်တွင်းထဲသို့ရောက်စေပါသည်။ ဤရောက်ရှိသမျှသောလက်နက် များကို (ရခိုင်တောင်ပိုင်းရှိ) ဆရာတော်နာယကကြီး ဦးစိန္တာ၏နယ်မြေသို့ တစတစသယ်ယူကြသည်ကို တချို့သောသယ်ယူ ရာ၌ပါဝင်ခဲ့ကြသော ရဲဘော်တွေပင်မသိစေဘဲ သယ်ယူခဲ့ရသည်။

လက်နက်သယ်ယူဘို့လာသည်ကို ဂျပန်ရိက္ခာဝယ်ဘို့သွားသည်ဟု အကြောင်းပြလျက်၊ မြို့ဟောင်းမြို့နယ်ရှိ ဦးပညာ သီဟ ဌာနချုပ်ရှိ ပျားတဲခန်း၌ ရပ်တန့်ကြပြီး လှေသမ္ဗန်များကို လက်နက်ဖြည့်ဆည်းတဲ့ တာဝန်ခံများ၊ သုံးရက် လေးရက်အတွင်းထည့်လျက် အခြားလှေများမှာရှိသော ဖရုံသီး၊ ငှက်ပျောသီး၊ ခရမ်းသီးများ ဖုံးအုပ်လိုက်၍၊ ပြီးမှယူဆောင် သယ်ယူခြင်းကြောင့်၊ မိမိတို့ဘာလုပ်နေကြသည်ကို မသိခဲ့ကြသောသူတွေလည်း ရှိခဲ့ပါသည်။ နောက်တစ်စုက လက်နက်ချည်း တင်လျက် ရှေ့ဆုံးလှေမှာသာလျှင် ဟန်ပြ၊ ရိက္ခာတင်၍ ဝယ်ယူရေးဂျပန်လက်မှတ်ကိုကိုင်၍ တာဝန်ခံတစ်ယောက်ပါရှိပါ သည်။ သူက ဦးစီး၍ ဂျပန်စစ်ဆေးမှုခံတဲ့အခါ တာဝန်ယူပြောပြသလောက် လက်မှတ်ကိုပြတဲ့အခါ ပြရ၏။ မပြဘဲနှင့် ရေရေလည်လည်ပြောတတ်က အချိန်မကုန်ရအောင် လွတ်လည်းရှိခဲ့ဖူးပါသည်။ ဤကဲ့သို့ သွားလာရာတွင်လည်း ဂျပန်များ များရှိတဲ့နေရာကွက်ရှောင်ရှားလျက် သွားခဲ့ကြရ၏။ ဒါပေမဲ့ လှေတစ်စင်းမဟုတ် ၂စင်းစသည်တွေရှိက အမေးအမြန်း အစစ်အဆေးခံကြရသည်ကများပါသည်။ တကယ်တကယ်လက်နက်ချည်း သယ်ယူသောအခါ အကယ်၍ ဂျပန်တွေရှိခဲ့လျှင် တပ်ဖွဲ့သို့ ဂျပန်တပ်နှင့်ပူးတွဲလျက် ဂျပန်ကိုတိုက်ခိုက်သတ်ဖြတ်ပစ်ဖို့ကို ရှေးဦးခရီးမထွက်မှီက သစ္စာပြုပြီးဖြစ်သည်။ အကယ်၍အင်အားညီမျှ၍ မနိုင်ခဲ့လျှင်၊ လှေသမ္ဗန်ကို မြုတ်ပစ်၍ ထွက်ပြေးမည်၊ စစ်ပြေးလုပ်မည်ဟုဆုံးဖြတ်၍ စွန့်စွန့် စားစားဝန်သူ လက်ရွေးစင်များသာချည်း လုပ်ကိုင်တဲ့အခါလည်း ရှိခဲ့ကြ၏။

အတိုချုံး၍ တင်ပြလျှင် အင်္ဂလိပ်အလိုတော်ရှိအချို့နှင့် ကြားလူအချို့သည်လည်း ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးအကြံ စည်းရုံးမှုကို မသိခဲ့ကြဘဲ မိမိကိုယ်ကျိုးအတွက် ဂျပန်နှင့်ပူးပေါင်းခဲ့ကြသည်။ တချို့မှာ တပ်ဖွဲ့လျှက် ဗိုလ်အမည်ခံပြီး ထင်ရှားခဲ့ကြ၏။ သို့သော်လည်း တစ်ပြည်လုံး(သို့မဟုတ်) တမျိုးသားလုံးက အလိုတော်ရှိမဟုတ်ဘဲ အလိုတော်ရှိဟန်ဖြင့် လက်ဦးနေကြသော ရခိုင်အမျိုးသားကွန်ဂရက် ကိုယ်စားလှယ်လူငယ် လက်နက်တပ်ဖွဲ့ကြီးများနှင့်နယ်စပ်တစ်လျှောက်၌ ဗိုလ်ကြီးကြာလှအောင် ဦးစီး၍ တိုက်ခိုက်နေသော၊ ဧရာမတပ်ပေါင်းစု၏ ဩဇာကို မလွန်ဆန်နိုင်ကြပါဘူး။ နောက်တစ်ခုက ဂျပန်ကိုကြောက်ရွံ့မုန်းတီးမှုကလည်း အထောက်အကူတစ်ခုဖြစ်သည်။ မနိုင်၍သာ ခံနေရသည်။ နိုင်ခဲ့လျှင် သတ်ပစ်မည် ဖြစ်ကြသည်ကတော့ တပြည်လုံးပင်ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် ငါတို့အလွန်အလွန် ကြိုးစားခဲ့တာကတော့ အမှန်ပင်ဖြစ်သည်။ အလွန်အလွန်တော်၊ လူမော်တွေဖြစ်၍ အောင်မြင်တာဘဲဟု မဆိုလိုပါ။ အခြေအနေကလည်း တော်လှန်ဘက်၊ အသာစီးရရှိ၏။ ဂျပန်ကလည်း အင်္ဂလိပ်လို လူချစ်လူခင်များအောင် မလုပ်တတ်ပါ။ ပါးရိုက်နားရိုက်၊ ဟူးရှားလုပ်ခြင်းသည်ပင်။ ကျွန်တော်လုပ်ငန်း အောင်မြင်ရေး၊ (ဝါ) ကျွန်တော်တို့ ခေါင်းဆောင်စုများကို (အာဇာနည်)ဖြစ်နိုင်အောင်အခွင့်သာခြင်း(သို့မဟုတ်) တော်လှန်ရေးကြီးအောင်မြင်ဘို့ အကြောင်းရင်းတစ်ခုဟု မှတ်ချက်ချလိုပါသည်။ သို့ပေမဲ့ (ထိပ်တန်းလျှို့ဝှက်တာဝန်ယူသူတွေသည် သာမန်သတ္တိရှင်များ မဟုတ်ကြသည်ကို သတိပြုရမည်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုပါက (နေ့တိုင်းပင် သက်စွန့်ဆံဖျားလုပ်နေရခြင်းကြောင့် အမြဲတန်း သတိထားလျက် နေရသည်။ ထိုစဉ်က သေရမည်ကိုမကြောက်ပါဘူး။ သေရမည်ထက် ကြောက်စရာကောင်းတာက သေချင် လို့ မသေရအောင် ဆေးထိုး၍ လုပ်ငန်းစုံပေါ်ပေါက်လာအောင် ကန်ဖေတိုင်က နှိပ်စက်၍ စစ်ဆေးခြင်း၊ ခေါင်းဆောင်ကြီးတွေ ဘယ်သူဘယ်ဝါဖြစ်သည်ဟု မပြောမချင်း နှိပ်စက်နေမှာဘဲ၊ အစာမစားလည်း သတိမေ့အောင် လုပ်ပြီး အစာသွင်းဆေးထိုး ထား၏။ နှိပ်စက်လွန်၍ သေသွားခဲ့ပါက ထိုဂျပန်နှင့်တပ်မှူးမှာ မသက်သာဘူး။ သူတို့လည်း အထက်မှသတ်ပစ်မှာပင် ဖြစ်သည်။ အရေးကြီးသောသူလျှို့နှင့် နိုင်ငံရေးတော်လှန်ရေးသမားတွင် သူလျှို့က အရေးကြီးဆုံးပေမဲ့၊ အဓိကတရားခံ မဟုတ်ဘူး။ တော်လှန်ရေးခေါင်းနှင့် တော်လှန်ရေးတာဝန်ထမ်းဆောင်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်များသာ သူတို့၏စစ်နိုင်ရေးအတွက် နှိပ်ကွပ်ရမည်။ ဖြိုဖျက်ရမည့်သူအတွက်ဖြစ်ဖော်ထုတ်သတ်ဖြတ်ပစ်ဖို့ အရေးကြီးသဖြင့် ဘမ်းရသူကို မသေမရှင်နှင့် စိတ်ဓါတ် ကျသွားအောင် (ဝါ) ဖောက်ပြန်ရှူးသွတ်သွားအောင် နှိပ်စက်သောအတတ်ပညာကို ကန်ဖေတိုင်မှာ သင်တန်းပေးပြီးဖြစ် သည်။ ငါတို့အားလုံး ခေါင်းဆောင်ငယ်၊ ခေါင်းဆောင်ကြီးတို့သိရှိပြီးဖြစ်၍ အရာရာမှာ အမြဲသတိထားလျက်၊ လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်ကြရသည်ပင်လျှင် သူများနှင့်မတူ ထူးခြားပြောင်မြောက်မှုဖြစ်သည်ကို ပြောလိုပါသည်။

ဤတွင်သမိုင်းပြုစု၍ မြို့နယ်တစ်ခုချင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြတာများကို ကော်မတီဖွဲ့ပြီး ယခင်ခေတ်က အသက်ရှင် ကျန်ရှိခဲ့သော ကျေးရွာလူကြီး ရဟန်းရှင်လူများကို စုံစမ်းလျက် စာရေးဆရာများပါ အလွန်အလွန်များပြားသော လုပ်ငန်း စဉ်များအသီးသီး ပေါ်ထွက်လျက် အသေးစိတ်ပေါ်ထွက်နိုင်၍ အဘိဓမ္မာစာအုပ်ကြီးတစ်အုပ် ဖြစ်သွားမည်အမှန်ပင်တည်း။ ယခုရေးတာက ဘာတွေဖြစ်ခဲ့သည်လုပ်ခဲ့သည်များ၏ ၄ပုံ၊ ၁ပုံသာဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်စာရေးသူသည် နတ်ဗြဟ္မာ မဟုတ် ကိုယ်တွေ့မျှသာ ရေးသားနိုင်သည်။ မတွေ့တာအသေချေ၊ အနန္တရှိ၏။ ကိုယ်တွေ့များ၌ပင် ဒိုင်ယာယီမဲ့ဖြစ်၍ နှလုံးသား၌ကျန်ရစ်ခဲ့သူမျှကို ရက်စွဲ၊ နေ့စွဲ၊ လပိုင်း၊ မပါတော့ချို့ရောကြိုသဖြင့် နောက်ရောက်လိုက်၊ ရှေ့ရောက်လိုက်ဖြင့်သာ ရေးရ၏။ အစီအစဉ်ချလျက် ရေးနိုင်သောဉာဏ်စွမ်းမရှိဟု ခံယူပါသည်။

မှတ်မိသမျှကို အစီအစဉ်ကျတဲ့ဟာကျပြီး မကျတာများပါလိမ့်မည်၊ တကယ်အဖြစ်အပျက်များ၏အမည်မျှသာဖြစ်၏။ ဖြစ်ပျက်ပုံများ လုံးဝမပါနိုင်ပါအောင်လည်း မရေးတတ်ပါဘူး။ နောင်လာနောက်သားတို့က ဘာဖြစ်ခဲ့တယ်ဆိုတာကို သိကြပါစေ။

ဂျပန်ခေတ် ပထမပိုင်းတွင် ကုန်ဈေးနှုန်းများမှာ ယခင်အင်္ဂလိပ်ခေတ်ထက် ကြီးသည်။ လူတွေကလည်း ဟိုပြေး ဒီပြေးနှင့် အတည်မကျကြသေး။ ဒုက္ခဖြစ်ခါစတိုင်းပြည် ပျက်ခါစအချိန်ဖြစ်၍ အလွန်ကြောင်းကြစိုးရိမ်ကြသည်။ ဤအချိန် အခါမှာ တချို့မြို့တွေ စည်စည်ပင်ပင်ရှိကြသည်။ စစ်တွေနှင့်ဘူးသီးတောင်၊ မောင်တောမြို့ဖြစ်သော စစ်တွေမြို့၊ ဘူးသီး တောင်မြို့မှပြောင်းလာသူများနှင့် ယခင်ကထက်လူဦးရေများပါသည်။ ဒါပေမဲ့ တစ်လ၊ နှစ်လအတွက် အများ ၄လသာ နေလိုက်ခဲ့ရ၏။ အင်္ဂလိပ်၊ ဗုံးဒါဏ်၊ စစ်သေနတ်ဒါဏ်ကြောင့် မြို့ပျက်များဖြစ်၍ ရွာကြီးရွာငယ်များသို့ ပြောင်းရွှေ့ကြရသည်။ ထို့နောက် စစ်ရေးအရ ရွာကြီးပင်လျှင်၊ လူစောင့်သာ ကျန်ရှိရစ်ခဲ့ပြီး၊ တောတောင်လျှိုမြောင်များထဲ၌ တဲထိုးနေထိုင်ခဲ့ကြရ သည်။ ဤသို့ဖြစ်ရသောမြို့များမှာ ရသေ့တောင်၊ ပုဏ္ဏားကျွန်း၊ ကျောက်တော်၊ မြို့ဟောင်း၊ မင်းပြား၊ ပေါက်တော၊ မြေပုံမြို့များ ဖြစ်သည်။ (တောင်ကုတ်၊ အမ်း၊ ရမ်းဗြဲ၊ ကျောက်ဖြူ၊ မာန်အောင်၊ သံတွဲမြို့များသည် မပျက်စီးခဲ့၊ သို့သော်လည်း အတည်တကျ မနေဝံ့သူနှင့် နေဝံ့သူများရှိသည်။ မြို့လုံးဝဆိတ်သုံးသွားခြင်း မရှိသဖြင့် ရခိုင်မြောက်ပိုင်းကဲ့သို့ မဆိုးဝါးဖြစ်နေသည်။ ဂျပန်လည်း အိန္ဒိယကိုတက်၍ တိုက်ခိုက်သည်။ တပ်များအလုံးအရင်း ရခိုင်ပြည်အနှံ့အပြားရှိ တောအထပ်ထပ်

တောင်အထပ်ထပ်သို့ ရောက်ရှိလျှက် အစီအစဉ်ချနေကြသည်။ အုပ်ချုပ်ရေးသစ်မှာလည်း လည်ပတ်စပြုလာသဖြင့် ငြိမ်ဝပ် ပြီး ဖြစ်သည်။

တသွေး တသံ တမိန့်အုပ်ချုပ်ရေးသည် ကျေးရွာတိုက်နယ်သို့ထိ ပေါက်ရောက်လျက်ရှိနေပြီး၊ ဒို့ဗမာတွေ ခေတ်သစ် ရောက်လို့ ထင်ပေါ်လာခဲ့ပြီဆိုတဲ့ သီချင်း၊ ကမ္ဘာမှာလည်း အာဏာရှင်၊ ဒို့လည်း အာဏာရှင်ဆိုတဲ့ သီချင်း ကမ္ဘာခေတ် သစ်တွင် ဒို့လည်းခေတ်သစ်ပင် သီဆိုလာခဲ့ကြ၏။

ဂျပန်ကိုယ်တော်မြတ်တို့လည်း အိန္ဒိယကို အလွယ်တကူသိမ်းဘို့ကိုဘဲ အာရုံစိုက်ထားသည်။ အဘယ်နည်းနှင့်၊ နေနတ်မျိုးနွယ်ကို မယှဉ်ပြိုင်နိုင်ဘူးဟု ယူဆနေကြသူတွေဖြစ်သည်။ ဘဝလည်းမြင့်သည်။ အင်္ဂလိပ်အမေရိကန်များကို လူရာပင်မသွင်းသည်။ ဝါဒဖြန့်မှုကို နားတွင်ကြားနေခဲ့ကြသည်။ (ထိုအချိန်မှာ ဗိုလ်ရန်အောင်တပ်သည် ရန်ကုန်ရောက်လျှင် တပ်ဖျက်ပြီး ဘီဒီအေ ဖွဲ့စည်းဘို့ စီစဉ်လျက် စတင်ဖွဲ့စည်းနေပြီး အလွန်ကျယ်ပြန့်စွာဝင်လာသော တပ်သားများကို၊ ခွဲရာတွင် အားလုံးမပါဝင်ခဲ့ရသဖြင့် အိမ်ပြန်ကြရသည်။ တပ်မတော်တိုးတက်ကြီးပွားဘို့ကို ဂျပန်အလိုမရှိဘူး၊ သို့ရာတွင် တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင်များနှင့် နောက်လိုက်ခေါင်းဆောင်ငယ်အချို့သည် ယခင်ကပင် ကြိုတင်၍ ဗိုလ်မှူးရန်အောင် ဆရာတော်ကြီးဦးစိန္တာ၊ ဦးပညာသီဟ၊ ဦးသာဇံလှ၊ ဦးအောင်ထွန်းတို့ ပူးပေါင်း၍ ဦးသိန်းဖေမြင့်ကို ငွေတသိန်း၊ အင်္ဂလိပ်ငွေ၊ ဗိုလ်ရန်အောင်တပ်ရင်းမှ တော်လှန်ရေး၊ စည်းရုံးရေးသုံးစွဲဘို့ ငွေ၂သိန်းပေးပြီး၊ အရပ်ရပ်တာဝန်များ ခွဲဝေယူလိုက်ကြပြီး ဖြစ်သည်။

အကယ်သဖြင့် မဟာမိတ်တွေနှင့် အဆက်အသွယ်မရသေးသည့်အချိန်တွင် ဂျပန်နှင့်သင့်တော်အောင် ပေါင်းသင်း သူတို့ အလိုကျလုပ်ရန် (ယခုပေးမည့်) လွတ်လပ်ရေးအတုကို (အစစ်အမှန်ကဲ့သို့ လက်ခံလျက်) တော်လှန်ရေးကို စည်းရုံးထား ကြရန် အချိန်အခါဆိုက်ရောက်လာမှသာ တော်လှန်ရေးကို စတင်ကြရန် ဆုံးဖြတ်ပြီးရှိနေသောကြောင့် ဂျပန်အလိုတော်ရှိ များ၊ ပုံသဏ္ဍာန်ဖြင့် ဝါဒဖြန့်မှုတွင် အလွန်ပင်တာထားပြီး၊ ခရီးရောက်ပါသည်။ ဂျပန်လည်း အားထားနှစ်သက်ဖြစ်သည်။ ဘယ်နေရာ၌ဖြစ်စေ၊ တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင်များ၊ လက်ညှိနေပြီး ဂျပန်နှင့်နေရာတိုင်းမှာ ပူးပေါင်းလျက်ဘဲဖြစ်သည်။

အထူးသဖြင့် အင်္ဂလိပ်ကို တိုက်ခိုက်ရာ၌ပင် တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင်တွေ ပူးပေါင်းလျက် တပ်ဖွဲ့ပြီး ရှေ့တန်းစစ် မျက်နှာကို တိုက်ခိုက်ကြရ၏။ မတိုက်ခိုက်ဘဲနေက စစ်ပညာလည်းမတတ်၊ ဂျပန်လည်း ယုံမည်မဟုတ်ပါ။ ဂျပန်လက်ပါးစေ များက လက်ဦးသွားလျှင်၊ တော်လှန်ရေးအောင်ဘို့ ခဲယဉ်းမည်။ အထူးသဖြင့် မဟာမိတ်နှင့်တကွ ဆက်သွယ်ဘို့၌ပင် ရှေ့တန်းကို လူပို့၍ တချို့ကို အိန္ဒိယမဟာမိတ်ထံ လေထီးသင်တန်းလွှတ်ခဲ့ကြပါသည်။ ရှေ့တန်းတိုက်ခိုက်ရေး၌ တော်လှန် ရေးခေါင်းဆောင်တွေ တာဝန်မယူခဲ့ပါက (ထိုသို့ပြုလုပ်နိုင်ဘို့ မလွယ်ကူပါဘူး) ဤကိစ္စတွင် ဦးပညာသီဟသည် အဓိက ဇာတ်ဆောင်ဖြစ်သည်။ တောင်ပေါ်ရှိ လူမျိုးငယ်များ၊ (ဝါ) မြို့လူမျိုး၊ ခမီလူမျိုးတို့လည်း အလွန်အလွန်အရေးပါသည့် အခန်းမှာတာဝန်ယူကြပါသည်။ ဤကဲ့သို့ အရေးပါဆောင်ရွက်ကြသည်များ ရှေ့အခန်းများ၌ ပေါ်လွင်လာပါသည်။ ဂျပန် ခေတ်အုပ်ချုပ်ရေးတာဝန်ခံများမှာလည်း ဂျပန်တော်လှန်ရေးကို မသိ၊ သိအောင်လည်း ရှင်းပြနိုင်၊ ကွဲပြားသွားစရာရှိ၍ ပေါက်ကွဲနိုင်သည်။ အခြေအနေကို ကြည့်၍သာ စည်းရုံးခဲ့ကြရသည်။ အချို့ထိပ်ပိုင်းအုပ်ချုပ်ရေး တာဝန်ယူထားသူများမှာ ဂျပန်တော်လှန်ရေးအဓိကပုဂ္ဂိုလ်များ၏ အသက်အန္တရာယ်ကိုပင် လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်သဖြင့် ဗိုလ်ညိုထွန်းထွက် ပြေးရ၍ သခင်ဖိုးလှ၊ ဦးထွန်းစိန်တို့ အဘမ်းခံခဲ့ရပါသည်။ သခင်ဘိုးလှမှာ အသက်ဆုံးရှုံးသွားသည်။ ဦးထွန်းစိန်သာလွတ် မြောက်လာခဲ့၏။ ဤအဖြစ်အပျက်သည် ဂျပန်တော်လှန်ရေးကို စိတ်ကမလိုလား၊ ဂျပန်အပေါ်၌သာ သစ္စာခံသည့် အချို့ပုဂ္ဂိုလ်ရှိနေသည်မှာ ထင်ရှားသည့်အကြောင်းပင်ဖြစ်သည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ၊ ဂျပန်တော်လှန်ရေးကို ပိပိရိရိအောင်မြင် သောကိစ္စတွင် (အလွန်ပါးနပ်လိမ္မာသော) ဦးစိန္တာနှင့် ဦးပညာသီဟတို့၏ နည်းပရိယာယ်ကြွယ်ဝမှုတွင် အခြေခံသည်များစွာ အနက် (တခု)တင်ပြလိုက်ပါမည်။(ထိုအချိန်က) စက်သေနတ် ၂ခုရသည်ကို အထင်ကြီး၍ လူပေါင်း၈၀၀လက်နက်ကိုင်ဖြင့် အင်္ဂလိပ်တပ်ကို (ပထမဆုံးတိုက်ပွဲဝင်ဘို့) (ကုလားခေါင်းဆိုတဲ့တောင်ပေါ်ရောက်ရှိခဲ့ကြသည်တွင်) ဆရာတော် ဦးပညာသီဟသည် သစ်ပင်တစ်ပင်ပေါ်မှနေ၍ အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်ဘက်ကို မျှော်ကြည့်ခဲ့ပါသည်။ (ဤတွင် မရေမတွက်နိုင် သော စစ်တန်းလျား၊ လက်နက်ကိုင်စစ်သားများတို့ ဧဇူလူချက်ပြုတ်စားသောက်လျက်ရှိသည်။ စားပွဲ၊ ကုလားထိုင်များနှင့် စစ်အရာရှိများကိုပင် မြင်ရသည်။ ဤတွင် ဆရာတော်က ဗိုလ်ကြီးကြာလှအောင်ကို ခေါ်၍ပြပါသည်။ ဘယ်လိုမှ တိုက်ခိုက်၍ နိုင်စရာမမြင်သဖြင့် ငါတို့ပြန်ဆုတ်ဘို့ကလည်း မဖြစ်နိုင်တော့ပြီ၊ တချို့တပ်တွေက တောင်ခြေရင်းပင် ရောက်ရှိ နေကြပြီ။ တိုက်လျှင်လည်း အားလုံးသေကြမှာဖြစ်သည်။ မင်းဦးစီးသောစစ်သားများသည် ညည့်အချိန်မှာတိုက်ခိုက်၍ ထွက်လာကြ တော့၊ ငါတပ်စုဆောင်းရမည့်တာဝန်အကြား တိုက်ပွဲအတွက် စီစဉ်ရမည့်တာဝန်တွေလုပ်ဆောင်ဘို့ သွားမည် နေရစ်ခဲ့ကြဟု အမိန့်ချလျက် သင်္ကန်းအားလုံးကို ချွတ်လျက်၊ မြို့ယောက်ျားများဝတ်တဲ့ လက်ဝါးတစ်ဆုပ်စာမျှကို မြို့တို့ဝတ်သလို ဝတ်ဆင် ပြီး မြားကျည်ထောက်ကို လွယ်လျက်နှင့် လှံကိုထမ်းပြီး တောပစ်သဏ္ဍာန်ဖြင့်ပင် တပ်ထဲမှစွန့်ခွာလျက် ထွက်သွားခဲ့ရသည်။

(ဆရာတော်မှာ မြို့တွေ၏ရွာထဲဝင်လျက်၊ တပ်သားစည်းရုံးခြင်း၊ ရှာကျန်လူများကို အင်္ဂလိပ်တပ်က ကူလီဆွဲလျှင်လိုက်သွားကြ၊ နောက်မကြာခင် ငါလာ၍မိုင်းတွေလာပို့မည်။ တပ်ပြန်တစ်နေရာမှာထားခဲ့၊ လုပ်ရင်းကိုင်ရင်းနှင့် အရေးပါသော နေရာ၌မြှုပ်ရန်ဖြစ်သည်။ လက်နက်တန် ဘယ်လိုလျှို့ဝှက်ထားရမည် တိုက်ပွဲဖြစ်မှ မီးလျှို့ရမည်၊ မှာကြား စည်းရုံးလျက် အတွေ့လုပ်ငန်းများ၊ တိုက်ပွဲဖြစ်မှ စီစဉ်ထားရှိခဲ့သည်(ကျန်ရစ်သောဗိုလ်ကြီး ကြာလှအောင်မှာ) ရိက္ခာလည်း မရှိ တာရှည်နေဘို့ကလည်း မဖြစ်နိုင်သဖြင့် စွန့်စားခန်းဝင်ရတော့မည်ဖြစ်၏။ အလွန်မှောင်သောအချိန်ကိုရွေးချယ်လျက်၊ တရွေ့ရွေ့တောင်ထိပ်မှ အောက်သို့ဆင်းခဲ့ကြ၏။ အချို့က တိရိစ္ဆာန်အသံလို မြည်တတ်ကြသည်။ တရိစ္ဆာန်မြည်သလိုမြည်သူ မြည်၊ တောခွေးလိုမြည်သူမြည်ဖြင့် တောထဲမှသတိကြီးစွာပြု၍ ဆင်းလာခဲ့ကြသည်။ အကယ်တစ်ဦးတစ်ယောက်က သေနတ်ဖောက်ရသည်ထိ ဖြစ်ခဲ့လျှင် အားလုံးတစ်ပြိုင်တည်း မိမိရှေ့တည့်တည့်သို့ ပစ်ဖောက်ကြဟု တင်ကြိုအမိန့်ပေးထားပြီး ဖြစ်သည်။ ဤစမ်းတမ်းဝါးနှင့် အသံဖြစ်၍ မေးမြန်းခဲ့ရသည်။ သေနတ်မောင်းတင်သံလည်း ကြားရသဖြင့် အသံလာရာဘက် ဦးတည်လျက် အနီးကပ်ဆုံးရှိရဲဘော်တွေ သေနတ်ပစ်ဖောက်လိုက်ကြသည်။ တစ်ချိန်တည်း နေရာတိုင်း ပစ်ကြပြီ။ ဟိုဘက် ပစ်ကြသည်မှာ မမြင်ရသော်လည်း အသံကြားရာဆီသို့ ဖောက်ကြသည်။ မီးပွင့်ရာကို မြင်လျှင် ပြုလျက်ဖောက်ပြီး သေနတ် ပစ်ကြသည်။ မိမိလွတ်ကြောင်း ဖောက်၍ပြေးကြတာဘဲ။ (သဘောကတော့ သေသူကသေ၊ လွတ်သူကလွတ်) ဟု ဖောက်ထွက် ဖို့စီစဉ်ခဲ့ကြခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း အင်္ဂလိပ်တပ်မကြီးတစ်ခုလုံးသည် ဤအခြေကို မရိပ်စားမိပါ။ ဂျပန်ကိုကြောက် တဲ့ရောဂါခံရုံနေသဖြင့် ဂျပန်ကသူတို့ကို ဝိုင်းချပြီအထင်ဖြင့် မိမိတို့နယ်ဘက်ကို သေနတ်မရဘဲ ကစင်ကရဲပြေးကြသည်။ ဗိုလ်ကြီးကြာလှအောင်တို့ကလည်း ရှိတဲ့ခွန်အားဖြင့် ပြေးရင်းလွှားရင်း သေနတ်ပစ်ရင်းပြေးကြတာပါဘဲ။ နှစ်ဘက်ပြေးကြ သောကြောင့် မိုးစင်စင်လင်းမှ ရပ်တန့်ခဲ့ကြသည်။ ဤတွင် လူစုရာတွင် ရဲဘော် ၄၀ပျောက်ဆုံးလျက်ရှိနေပါသည်။ ကျဆုံး သေကြေကြသလားဆိုတာကို ပြန်လာ၍ရှာခဲ့ကြပါသည်။ သတိကြီးစွာဖြင့် ရှာခဲ့ရသည်။ ရန်သူတစ်ယောက်မှမတွေ့သဖြင့် တစ်စတစ်စရှေ့တိုးလျက် တောင်ခြေရင်းသို့ထိ ခရီးပေါက်ခဲ့ကြသည်။ ရန်သူမရေတွက်နိုင်အောင်များသည့် တပ်တွေ၊ ထွက်ပြေးသဖြင့် ရိက္ခာလက်နက် ဖျင်တဲပေါင်းများစွာကို တွေ့ရသည်။ သေဆုံးနေသောကုလားစစ်သား မပြောစလောက်သာ တွေ့ရသည်။ ဤသည်မှာလည်း ရခိုင်တွေတိုက်လို့ကျတာမဟုတ် မိမိတပ်မှနောက်ပြန်ပစ်ရာတွင် ကျတာသာဖြစ်သည်ကို သိရ၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုပါလျှင် ရခိုင်တပ်ပြေးတဲ့လမ်းကြောင်းနှင့် မနီးစပ်၍ဖြစ်သည်။ ဤတွင် ဗိုလ်ကြီးကြာလှအောင်က သဘောပေါက်လာပြီးလျှင် ငါတို့ကိုကြောက်၍မဟုတ်ဘူး၊ အခြေအနေမှန်ကိုမသိဘဲ ဂျပန်ဝိုင်းမိပြီထင်၍ ကစင်ကလျားပြေး ကြခြင်းဖြစ်ရမည်။ လက်နက်ရိက္ခာများကို ယူ၍ လမ်းသိရဲဘော်များ တစ်ဦးစီဦးစီး၍ အနီးအနားတောင်ပေါ်လူမျိုး ကျေးရွာ တွေကို လူခေါ်လွှတ်ပါသည်။ ဤအချိန်ရောက်မှသာ ပျောက်သွားသောရဲဘော်တွေ လမ်းပြတောင်ပေါ်လူမျိုးတစ်စုကို ခေါ်လျက်ရောက်လာခဲ့ကြသည်။ တစ်ဦးတစ်ယောက်မှ မသေသည့်အပြင် ဒဏ်ရာလည်းမရခဲ့ကြပါ။ စိုင်းကော်လို့ ခြုံပေါ် ရောက် မရွယ်ဘဲနှင့် စော်ကဲမင်းဖြစ်ဆိုသလိုပင် ရိက္ခာလက်နက်စစ်တပ်တန်ဆာများ ရလိုက်ကြသည်မှာ ယူ၍ပင်မကုန်နိုင်။ ဤကဲ့သို့ အဖြစ်အပျက်နောက်ပိုင်းမှာ ကူလီအဖြစ်ဖြင့် အင်္ဂလိပ်တပ်စွဲနေတဲ့နေရာဆို ရပ်ရွာသားများသဏ္ဍာန်ဖြင့် တပ်ထဲမှ ရဲဘော်များကို ထည့်ထားခဲ့ပြီး လေးဘက်လေးတန်မှ ဝိုင်းဖမ်းပစ်ခတ်ကြသည်။ ဤတွင် ပြန်၍ပစ်ဖို့အတွက် ထမင်းစားနေရာ မှ လက်နက်တိုက် မိုင်းကွဲမီးလောင်၊ အရာရှိများရုံး မိုင်းထောင်မိုင်းပေါက် ဖြစ်သွားကြ၍ အဝတ်မပါဘဲ ပြေးသူက ပြေး။ နှင့်၊ စိတ်ဓာတ်ကျပြေးကြရသည်။ ဤတိုက်ပွဲတွင် ဂျပန်မပါဘဲ ရခိုင်တို့အစွမ်းပြသောပွဲတွေဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့တိုက်ပွဲများ ဖန်ဆင်းသူမှာ ဆရာတော်ဦးပညာသီဟဖြစ်သည်။ နောက်နောင်မှာ နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် အင်္ဂလိပ်တွေကိုတိုက်ပြန်သဖြင့် ဂျပန်တပ်မတော်မှ လေးစားလာသည်။ လက်နက်ကိုင်အချင်းချင်း ပူးပေါင်းစစ်ဆင်ကြသည်။ တပ်သားသစ်များခေါ်ယူလျက် ဂျပန်ဆရာများ စစ်ပညာသင်ကြားပေးခြင်း၊ စစ်ဌာနချုပ်သို့အစီရင်ခံရာတွင် ရခိုင်တွေကို စစ်ပညာသင်ပေးခြင်းလုပ်လျှင် တခြားလူမျိုးတွေထက် သုံး၍ကောင်းသည်ကို ပါရှိလာသဖြင့် ဂျပန်က လေးစားမှု အားထားမှုဖြစ်လာပြီးလျှင် ပြည်တွင်းရှိ စစ်စခန်းတိုင်းမှာ စစ်ပညာသင်ကျောင်းများ ဖွင့်လှစ်၍သင်ကြားကြသည်။ တပ်သားစုဆောင်းကြသည်။ (မှတ်ချက်) ချုံကြည့်လျှင် ဆရာတော်ဦးပညာသီဟ၏အစွမ်းထက်မှု ပညာသတ္တိပြမှုကြောင့် ထွက်လာသောအကျိုးသက်ရောက်မှုဟု သတိပြုကြရမည်ဖြစ်သည်။ (အခြားတော်လှန်ရေးတာန်ခံများ၏)သတ္တိဗျတ္တိကိုလည်း ဖော်ထုတ်စရာများစွာပင် ရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် လွတ်လပ်ရေးရခြင်းသည် အပေါ်စားမဟုတ်သည် သိထားစေလိုခြင်း) အုပ်ချုပ်ရေးတွင်လည်း ဘာဥပဒေမှမသိဘဲ တာဝန်ခံမြို့နယ်ခေါင်းဆောင်များ ကျတဲ့တာဝန်ကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်လုပ်နိုင်ခဲ့ကြသည်။ အုပ်ချုပ်ရေး၌ ဖင်မနိုင်သောငြိမ်းချမ်း ရေးခေတ်မှာသာလျှင် အကျင့်ပျက် စည်းကမ်းပျက် ဗျူရိုကရက်များ၊ ညစ်ပါတ်မှုကြောင့် အုပ်ချုပ်ရေး ကမောက်ကမ ဖြစ်သည်။ ယနေ့ထိ လူကြီးတွေ ကြုံနေကြရသည်ကို ဘယ်သူမှမငြင်းနိုင်ပါဘူး၊ ဂျပန်ကြောင့်လော) (အမိပတိ ဒေါက်တာ ဘမော်ကြောင့်လော)ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကြောင့်လော၊ (ဟုမေးလျှင် သူ့ကျွန်မခံလိုသော) ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ စိတ်ဓါတ်မျိုး၊ ရဲဘော်တိုင်းတွင် ကိန်းအောင်းနေမှုကြောင့် တာဝန်ကျကျထမ်းဆောင်နိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု အဖြေထွက်လာ

ဘို့မှတပါး အဖြေရှာမထွက်နိုင်ပါဘူး၊ ဂျပန်ခေတ်အုပ်ချုပ်ရေးတော်လောက်ပေပြီ။

ဂျပန်ခေတ် လွတ်လပ်ရေးအတွက် ဂျပန်ပန်တီးပေးခြင်း

အဓိပတိ ဒေါက်တာဘမော်၏ တသွေး တသံ တမိန့်ကို အခြေခံလျက် ကတိအတိုင်း ဂျပန်ကလွတ်လပ်ရေးပေးသည်ဆိုပြီး ကြေငြာခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း လွတ်လပ်ရေးမှာ အတုအယောင် လွတ်လပ်ရေးမျိုးသာဖြစ်သည်။ အုပ်ချုပ်ရေး ဌာနလည်း ဂျပန်အလိုတော်ကျ နိုင်ငံရေးမှာလည်း ဂျပန်၏အရှေ့အာရှသာ တူညီကောင်းစားရေးဝါဒပင် ဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့ ဂျပန်လုပ်မည်ကို မြန်မာနိုင်ငံခေါင်းဆောင်ကြီးငယ်များနှင့် ရခိုင်ခေါင်းဆောင်ကြီးငယ်များမှာ ကြိုတင်ခန့်မှန်းပြီးဖြစ်၍ မည်သို့မျှထူးထူးဆန်းဆန်း မဖြစ်ကြပါ။ မဟာမိတ်တို့နှင့် ဆက်သွယ်ရေးတွင် ထိထိရောက်ရောက်ရှိလာသည်သိရခြင်း ဂျပန်က အိန္ဒိယကို ထိုးဖောက်တိုက်ခိုက်ရာတွင် အောင်မြင်မှု) ရမရ စသည့်စစ်ရေးကိုသာ အကဲခတ်နေကြရသည်။ ဂျပန်တွေကလည်းစစ်ပွဲတိုင်း အောင်မြင်ခဲ့ခြင်းကြောင့် အိန္ဒိယကိုရလျှင် အာရှတိုက်တစ်ခွင်လုံး ရာသက်ပန်လွှမ်းမိုးကြီးစိုးနိုင်ဘို့အတွက် ဂျပန်ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဂျပန်စကား၊ ဂျပန်စာပေများကို လူထုအားသင်ကြားပေးလျက် စစ်အောင်နိုင်ရေးအတွက် အထွေထွေစည်းရုံးလှုပ်ရှားမှုပင်ဖြစ်သည်။ စစ်ပွဲကြီးငယ်များလည်း ရခိုင်နယ်စပ်တွင် တိုက်ခိုက်လျက်ပင်ဖြစ်သည်။

ဂျပန်တို့မှာ ပထမအချိန်က လေယာဉ်ပျံ သင်္ဘောများဖြင့် လာခဲ့နိုင်ကြသည်။ တကြိမ်တွင် လေယာဉ် (၁၀၀)ခန့် ပင်လျှင် အိန္ဒိယသို့ ဦးတည်ပျံသန်းခဲ့ပြီး တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြသည်။ အချိန်အခါကောင်းတုံးဘဲဖြစ်သည်။ ဤအချိန်အခါကို အကဲခတ်လျက် ရေရှည်ကြာခဲ့လျှင် ဂျပန်နိပဗ္ဗိတိဇာတိကြီးမားမည်ကို ကြိုတင်သိရှိကြသော ရခိုင်တော်လှန်ရေး ခေါင်းဆောင်များမှာ ဂျပန်ကြိုက်သည့်စကား စည်းရုံးဟောပြောမှုနှင့် အထွေထွေအကူအညီများကို ရွပ်ရွပ်ချွန်ချွန်ပင် ကြိုးစားဆောင်ရွက်ပေးကြပါသည်။ နာမည်ကြီးသော ကန်ဖေတိုင် အန္တရာယ်မှလွတ်နိုင်ရေးမှာ တလမ်းတည်းသာရှိပါသည်။ (ထိုလမ်းမှာ ဂျပန်တပ်မတော်နှင့် ပူးတွဲလျက်) အင်္ဂလိပ်မဟာမိတ်များတိုက်ခိုက်ရာတွင်ပါဝင်ခြင်း၊ အထွေထွေထောက်လှမ်းပေးခြင်း၊ ရိက္ခာပို့ပေးခြင်းများ၊ အရံစစ်သားစုဆောင်းလျက် စစ်ပညာသင်ယူ၍ ရှေ့တန်းသို့ဝင်ရောက်ကူညီစစ်တိုက်ခြင်းသည် စိတ်အချရဆုံးပင်ဖြစ်သည်။ တစ်ချက်ခုတ် နှစ်ချက်ပြတ်ဆိုသလို တိုက်သို့ပြုလုပ်မှုကို အကာအကွယ်ပြုလျက်(အထွေထွေလျှို့ဝှက်နှင့် ထိပ်တန်းလျှို့ဝှက်တာဝန်)ရပ်များကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်လုပ်နိုင်ခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း လုံးဝမသိရတဲ့အချက်များစွာရှိ၏။ လူတိုင်းသိတာကတစ်ခု၊ လွတ်လပ်ရေးအတုဟူ၍၎င်း၊ အချိန်မရောက်သေး၍ ဂျပန်ကိုဆန့်ကျင်တော်လှန်ဘို့ မလုပ်နိုင်ခြင်း၊ လုပ်လျှင်လည်း ဆုံးရှုံးမည်၊ ဤမျှကို ထိုစဉ်က ပြည်သူလူထုအားလုံးနှင့် ခေါင်းဆောင်အားလုံးက သိကြသည်။

မှတ်ချက်(ခေါင်းဆောင်ကြီးအချို့နှင့် ပြည်သူ့အာလုံးမသိတာကတော့)မဟာမိတ်တို့နှင့်ဘယ်လိုဆက်သွယ်သလဲ ဘယ်မျှခရီးရောက်ပြီလဲ၊ ဘာတွေစီစဉ်ထားကြရမှာလဲ ဘာကြောင့် စစ်ပညာသင်ကြားကြရသလဲ ဂျပန်ကို သတင်းပို့ထောက်လှမ်းပေးတာက ဘာကြောင့်လဲ။ စကားပြန်များ ဝိုင်းများသည် အာရှလူငယ်များ အဖွဲ့မှချည်း အများစုပါဝင်ထားကြသည်ကို ဘာကြောင့်လဲ မသိကြခြင်း၊ ထိုခေတ် ထိုအချိန် ကိုသီဟ အင်ဖာမှ ဂျပန်ရှေ့ထိုးတိုက်ခိုက်လိုက် နောက်ဆုပ်လာ၍ အင်္ဂလိပ်တပ်လိုက်နှင့် အကြိမ်ကြိမ်သုံးနှစ်သုံးမိုး ဖြစ်ခဲ့ခြင်းသည်ပင် လူပြည်တစ်ခုလုံး စစ်မြေပြင်ဖြစ်၍ နစ်နာဆုံးရှုံးမှုအတိုင်းအတာကို မရေတွက်နိုင်အောင် ရှိခဲ့သလဲ။ တော်လှန်ရေး နိုင်ငံရေး၌များစွာ အကျိုးသက်ရောက်ပါသည်။ အကျိုးများက လက်တွေ့စစ်ပညာကို တိုက်ပွဲများက သင်ခန်းစာရခြင်း၊ လက်တွေ့စစ်မြေပြင်ထောက်လှမ်းရခြင်းကြောင့်၊ သူလျှိုလုပ်တတ်ရခြင်း၊ အချို့မှာ တော်လှန်ရေးအတွက် ထိပ်တန်းလျှို့ဝှက်အလုပ်များကိုပင်လျှင် လွယ်လွယ်ကူကူဖြင့် နှစ်ဘက်ခွဲလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းများဖြစ်သည်။ တောင်ပေါ်ရှိ မြို့၊ ခမီ၊ ချင်း၊ အမျိုးသားများ ရပ်ရွာတွင်း အရေးကြီးတဲ့ မဟာမိတ်သူလျှိုများကို ကြိုတင်ထားနိုင်သောကြောင့်၊ မဟာမိတ်နှင့် ဆက်သွယ်မှုလွယ်ကူခြင်း၊ လေထီးစစ်သားများကို ရှေ့တန်းဂျပန်များထံသို့ ရိက္ခာပို့ပေးခြင်းဖြင့် အိန္ဒိယသို့လွတ်ခဲ့ကြခြင်းများ မရေတွက်နိုင်သော အကျိုးကိုလည်းရခဲ့၏။

စာဖတ်သူများသည် ဤအဖြစ်နှင့်ဆင်တူစကားများများ ပါရှိခြင်းကိုတွေ့ရပါမည်။ ပါကိုပါရမည်။ ဤကဲ့သို့ သုံးနှစ်လုံးလုံးအကြိမ်ကြိမ်လုပ်လာခဲ့ရပါသည်။ ထိုအထဲ၌ အထူးစွန့်စားမှုများလည်း မရေတွက်နိုင်ပါ။ ဦးပညာသီဟနှင့် နဂံမောင်နီဦးစီးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ လေထီးစစ်သားပို့ခဲ့စဉ်က ဂျပန်က ဆီးဖမ်း၍စစ်ဆေးပါသည်။ ထိုအခါ ဂျပန်ကိုရိက္ခာပို့သည့်လက်မှတ်နှင့် ရှေ့တန်း၌ကူညီတိုက်ခိုက်ဘို့ အိန္ဒိယမဟာမိတ်တပ်များကို ဂျပန်တပ်မတော်သိရန် ထောက်လှမ်းပေးဘို့ စသည်များကိုတင်ပြလျက် အာရှစစ်ပွဲ၌ တာဝန်ထမ်းဆောင်မှသာ တူညီမျှကောင်းစားရေးနှင့် တပ်မတော်စစ်အောင်မြင်ရေး ဖြစ်မှာမဟုတ်ပိုင်ပိုင်ဘဲ လှိမ့်ခဲ့ကြသည်။ တကယ်ပင်လည်း ကူညီနေကြ၍ ယုံယုံကြည်ကြည်ဘဲ သံသယပင်မဖြစ်ခဲ့ပါ။ အကယ်၍သာ သံသယဝင်လျှင် ဘာတစ်ခုမှလုပ်ရမှာမဟုတ်ပါ။ အကယ်၍ ရပါကလည်း ဆယ်ခုမှတစ်ခုသာဖြစ်နိုင်ပါမည်။ နေရာတိုင်းထောက်လှမ်းရေး၊ ကင်ပေတိုင်များနှင့် လက်ပါးစေများအပြည့်ဘဲရှိသည်။ ထိုလက်ပါးစေများမှာ အစစ်လည်း ရှိ၏။ အတုလည်းရှိ၏။ တော်လှန်ရေးပုဂ္ဂိုလ်များမှာ အစစ်ရောအတုပါ ရခိုင်တွေချည်းဖြစ်၍ တော်လှန်ရေးအချိန်မှာ

ပြည်သူ့အင်အားကို မလွန်ဆန်နိုင်ဘဲ တပေါင်းတည်းဖြစ်ရမည်ကို ယုံကြည်ကြ၏။ ရခိုင်တော်လှန် ရေးတွင် ဦးပညာသီဟ ဦးစီးမှုဖြင့် ထူထောင်ထားသည်။ ရခိုင်ပြည်သူ့လက်နက်တပ်မတော်တစ်ခုသည် သီးခြားဂျပန်များ နှင့် ယှဉ်ပြိုင်လျက် အင်္ဂလိပ်ကို တိုက်နေသည်။ ထိုတပ်မတော်ကို ဗိုလ်ကြီးကြာလှအောင်၊ ဗိုလ်စောသာအောင်၊ ဗိုလ်အောင် နှင့် အခြားဗိုလ်တော်တော်များများ ရှိပါသည်။ အားလုံး ရခိုင်သူရဲကောင်းများပင်ဖြစ်သည်။ တချို့တိုက်ပွဲများ၌ အင်္ဂလိပ် အမေရိကန် တစ်တပ်လုံးကို တစ်ယောက်တည်း ခံပစ်ဝန်သူတွေလည်း ရဲဘော်တွေအထဲ၌ပင်လျှင် လူစွမ်းကောင်းများ ပါရှိပါသည်။ ယုံထင်ကြောင်ထင်မဟုတ်ပါ။ လက်တွေ့ဖြစ်သည်။ အိန္ဒိယသို့ဦးတည်ချီတက်လာသော ဂျပန်တပ်မတော်ကြီး ကုန်ခဲ့သောအချိန်က အောင်ပွဲတွေရခဲ့သော်လည်း အင်ဖာကိုဟီမာရောက်ခဲ့မှ ရှေ့တိုးမရဘဲ ရပ်တန့်နေခဲ့ရသည်။ အင်္ဂလိပ် ဗြိတိသျှ တပ်မတော်(ဝါ)ဘုရင့်တပ်မတော်သည် အိန္ဒိယရှိ စက်ရုံအချို့ကို အခြေခံလျှက် လူသူရိက္ခာပြည့်စုံစွာဖြင့် တောင့်တင်းခိုင်မာစွာရှိနေခြင်း အိန္ဒိယသို့ မြန်မာတော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင်၊ စာရေးဆရာကြီး ဦးသိန်းဖေမြင့် ရောက်ရှိ ၍ ဂျပန်သံခွာစစ်ဖိနပ်အောက်ရှိ မြန်မာနိုင်ငံဆိုသည့်စာအုပ်ကြောင့် ဗြိတိသျှတို့မှာ ရှေ့တန်းစစ်မျက်နှာကိုသာ အားသွန်ခွန် စိုက်သမဝါယမစိုက်ထုတ်နိုင်ခြင်း၊ အိန္ဒိယရှိ ပညာရှိခေါင်းဆောင်များလည်း ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို ကြိုက်ကြခြင်း၊ မဟာမိတ်၏ အန္တလန္တိတ်ကြေငြာချက်ဖြစ်သော စစ်ပြီးလျှင် ကမ္ဘာတစ်ခွင်ရှိ ကိုလိုနီအားလုံးကို လွတ်လပ်ရေးပေးပါမည်။ ကတိခံဝန်ကို ယုံကြည်ခြင်းကြောင့် မဟာမိတ်တို့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ကြသည်။ အထက်ပါအကြောင်းအရာများ၌ မှီ၍ဂျပန်သည် အခက် အခဲနှင့် ရင်ဆိုင်နေရပြီး စစ်မျက်နှာရှည်လျားကျယ်ပြန့်လာသလောက် ရိက္ခာလက်နက်၊ လေယာဉ်၊ သင်္ဘောများ လုံလောက် အောင် မရှိနိုင်ခြင်း၊ မဟာမိတ်တို့နှင့် အမေရိကန်ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်လာခြင်းကြောင့် ပစ်ဖိတ်စစ်မျက်နှာ ဖွင့်ထားစောင့် ရှောက်ရခြင်း၊ အမေရိကန်ခြေမှန်စည်ဒါဏ်ကြောင့် ရေနံ၊ ဓါတ်ဆီကန်များ၊ ပျက်စီးခြင်း၊ လေယာဉ်သင်္ဘောများ ပျက်စီး ဆုံးရှုံးသဖြင့် မိမိစစ်မျက်နှာတိုင်းမှာ ရေတပ်၊ လေတပ်မပါဝင်နိုင်ခြင်းကြောင့် မရေရာဖြစ်လာခဲ့ပေသည်။

သို့ပေမဲ့ ဂျပန်လူမျိုးတို့၏ တိုက်ခိုက်ရေးကျွမ်းကျင်မှု ကြန့်ခိုင်သောစိတ်ဓာတ်ရှိမှုကြောင့်သာလျှင် ရပ်တည်နိုင်ကြ သည်။ တခါတရံဗြိတိသျှတို့က လေတပ်အကူအညီဖြင့် တိုက်ခိုက်လာရာ ရခိုင်ပြည်တစ်ဝက်ခန့် ဆုတ်ပေးကြရသည်။ ဗြိတိသျှတို့သည် လမ်းဖောက်ခြင်း၊ တံတားဆောက်ခြင်းများ ပြုလုပ်၍ ပြီးခါစရှိသေး၊ ဂျပန်ထိုးစစ်ကြောင့် အိန္ဒိယကိုပြန်၍ တပ်ဆုတ်ရပြန်သည်။ ဂျပန်တပ်လည်း အင်ဖာ၊ ကိုဟီမာထိသာ အောင်မြင်မှုရသည်။ အိန္ဒိယပြည်ထဲသို့ မဝင်ရောက်နိုင်ခဲ့ ကြပါ။ ဤအဖြစ်မျိုး သုံးကြိမ်ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ၁၉၄၄၊ ၁၉၄၅ခုတွင် မြန်မာနိုင်ငံတစ်ခုလုံး ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးဆင်နွှဲသော ကြောင့် ဂျပန်မှာ ထောက်တည်မဲ့သွားခြင်းကြောင့် ရပ်တည်ဖို့မရနိုင်ခဲ့။ အပြီးအပိုင်နောက်ဆုတ်ခဲ့ရသည်။ သတိပြုစရာတစ်ခု က လေယာဉ်ဖြင့် ဤနောက်ဆုတ်မှုမတိုင်မီ ၂လ ၃လခန့်ကပင် ဂျပန်စစ်ဗိုလ်အချို့ကို မြန်မာနိုင်ငံမှ ဂျပန်ပြည်သို့ ပို့ဆောင်နေသည်ကို တွေ့ရှိရပေသည်။ ဂျပန်ပြည်မ၌ပင်လျှင် လုံခြုံမှုမရှိတော့သည်ကို နောက်မှသိရပါသည်။ စစ်မျက်နှာ တိုင်းပင်လျှင် ပုန်ကန်မှု၊ ပြည်သူ့တော်လှန်ရေးကတစ်ဖက်၊ ရန်သူစစ်ဘက်မှ လက်နက်၊ လေယာဉ်၊ သင်္ဘော စစ်သင်္ဘောများ နှင့် တိုက်ပွဲဆင်လာသဖြင့် ဂျပန်တပ်မတော်မှ ကြည်းတပ်တစ်ခုတည်းဖြင့် တိုက်ခိုက်နေကြရသည်။ ဖင်မနိုင် ခေါင်းမနိုင် ဖြစ်လာလျှက်ရှိသည်။

ဂျပန်လူမျိုးနှင့်စစ်တပ်၊ စစ်အာဏာပိုင်များမှာ လှေခွက်ကျံကျံ၊ အလံမလှဲတဲ့၊ ခိုင်မာသောအဓိဋ္ဌာန်ရှိသူများ ဖြစ်ကြကြောင်းကို ဤကဲ့သို့နောက်ဆုတ်ရခြင်း၊ ရှုံးနိမ့်ရခြင်း၌ လက်တွေ့မျက်မြင်သိကြရသည်။ တပ်မတော်ကြီးများ ဆုတ်ခွာ နိုင်ရေးအတွက် အသေခံတိုက်ခိုက်ရေးတပ်များ၏ စွမ်းရည်မှာ အံ့ဩဘွယ်ဖြစ်ပါသည်။ ရေတပ်ဘက်မှလည်း လေယာဉ် အကူအညီဖြင့် ဗုံးကြဲ ဗုံးမိုးရွာချခြင်း၊ အမြောက်ကြီးများနှင့် ဒလစပ်မရပ်မနား ပစ်ခတ်ကြသည်။ မိုးပျံမီးလုံးကြီးထွန်းလျက် လေယာဉ်မှမရပ်မနား စက်သေနတ်ပစ်ခြင်းတို့ရှိပါလျက်၊ ခံတပ်၊ ကတုပျံများမှာ တုပျံမလှုပ်ဘဲ ငြိမ်ခံနေကြသည်။ လူတစ်ယောက်မျှပင် မရှိသလိုပါဘဲ။ ဤတွင် ရေတပ်မတော်မှ တင့်ကားကုန်းရေနှစ်ဘက်သွားလက်နက်ကိုင် စစ်သား တင်ကားများ၊ သံဆံကာဖြင့် သံပေါက်ခင်းများကိုနင်း၍ တက်လာကြသော စစ်တပ်များကုန်းပေါ်တက်လာခဲ့ကြသည်။ ဗြိတိသျှမဟာမိတ်တပ်များ ကုန်းပေါ်ရောက်မှ လက်တစ်ကမ်းမှီထံ စောင့်စားခဲ့ကြပါသည်။ လက်တစ်ကမ်းရောက်လာလျှင် မီးကုန်ယမ်းကုန် ဂျပန်အသေခံတပ်က တိုက်ခိုက်ကြတော့၏။ ဤသို့ရေးပြခြင်းမှာ ဤအချိန်ကာလသို့မရောက်သေးသော် လည်း ဂျပန်လူမျိုး၏စိတ်ဓါတ်ကိုပြသည့်အနေဖြင့် ရေးသားခြင်းသာ ယခုအချိန်မှ ၁၉၄၂ခု၊ ၁၉၄၃ခု ဖြစ်၍ ရှေ့တိုးလိုက် နောက်ဆုတ်လိုက် မနိုင်မရှုံးဖြစ်နေချိန်အခါ စိတ်ဓာတ်ကျမှု လုံးဝမရှိတဲ့အပြင် နောက်ဆုတ်တာမှာ နည်းပရိယာယ်တစ်ခု ပင်ဖြစ်သည်။ ရိက္ခာနည်းလျှင် ၎င်းလမ်းတံခါးဖောက်စေလို၍ ၎င်း နောက်ဆုတ်ပေးခဲ့တာလည်း ရှိပါသည်။ တပ်သားတွေက လုံးဝစိတ်ဓါတ်မကျသလို ကမ္ဘာအခြေအနေကို သိကြသော စစ်ဌာနချုပ်ခေါင်းဆောင်များကပင် ဧကန်ရှုံးမည်တွက်ကြည့် လျှင်၊ ရပါ၏။ သို့သော် စိတ်ဓါတ်၌ အင်္ဂလိပ်၊ အမေရိကန်များ၊ မျက်စိပြူး အံ့ဩသွားအောင် ကြောက်လန့်သွားအောင် ဂျပန်သွေး၊ ဂျပန်ဇာတိမာန် စစ်ပရိယာယ်ကျွမ်းကျင်မှုတို့ဖြင့် မြေတလက်မကျန်သည်အထိ တိုက်ခိုက်ရန် ဆုံးဖြတ်ထားကြ

သူ များပင်ဖြစ်သည်ကို သမိုင်းက သက်သေထူခဲ့ကြပါသည်။ ဘယ်လောက်ထက်မြက်ပါစေ ဂျပန်ကိုတော်လှန်ပစ်ဖို့ စည်းရုံးထားသော ရခိုင်ဗမာဇာတိမာန် ဇာတိသွေးမချိုးနှိမ်နိုင်တဲ့အပြင် ဆလမ်သခဲ့ရပါသည်ကို သမိုင်းကသက်သေခံနေပါသည်။

အလွန်အလွန် အရေးကြီးတဲ့အချိန်မှာ ဂျပန်ထောက်လှမ်းရေး ကန်ဖေတိုင်းများသည် လက်ဆုပ်လက်ကိုင်မရစေကာမူ စစ်မြေပြင်မှတစ်ဆင့် ပြည်တွင်းသို့ မဟာမိတ်သူလျှို့ဝှက် ရောက်ရှိနေကြောင်း ရခိုင်လူမျိုးတစ်ချို့သည် မဟာမိတ်နှင့် ဆက်သွယ်၍ ဂျပန်စစ်ရှုံးအောင်ရတဲ့နည်းဖြင့် သတင်းပို့လျက် ကူညီနေကြသည်ကို သိခဲ့ကြသည်။ နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ထောက်လှမ်း၍ သတင်းရယူခြင်းပြုကြပါသည်။ ဤအချိန်၌ ထောက်လှမ်းရေးသမားတိုင်း ဂျပန်အတွက် ရိက္ခာရှာ၊ ကူလီရှာ၊ လှေရှာလုပ်ငန်းများကို ယခင်ထက်ဖိဖိစီးစီး လုပ်ကြသည်။ ရှေ့တန်းသို့ ရိက္ခာနှင့်လူအကူပို့ကြသည်။ အချို့က စစ်မြေပြင်တွင် ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်နေကြသည်။ အချိန်မကျရောက်သေးသောအချိန်တွင် ကျားကြောက်၍ ကျားရင်တွင်း ဝင်ခံကြသည်။ ယခုအလုပ်ကို လုပ်မှသာ တော်လှန်ရေးအတွက် မဟာမိတ် အကာအကွယ်ဖြစ်မည်မဟုတ်ပါလော၊ ရခိုင်အမျိုးသား သူလျှို့များကိုလည်း လူနှင့်မနီး စစ်တပ်နှင့်မနီးသော တောတောင်လျှို့မြောင်ရှိ တောင်ပေါ်သားများ၏ နေရာ၌ထားရှိခဲ့ကြသည်။ အဆင်မသင့်လျှင် ဖြတ်လမ်းမှတစ်ဆင့် မဟာမိတ်ရှိရာ ပြန်ပို့ကြ၏။

ရဲဘော်ညိုထွန်းကိုဆိုလျှင် တခါတရံ ဂျပန်ရှေ့မှောက်၌ ထားလျက်ရဲဘော်လှမောင် အမည်ကွဲဖြင့် ဗိုလ်ကြီးကြာလှအောင်တပ်သားအဖြစ်ဖြင့် ခမောက်ဆောင်းလျက် သေနတ်လွယ်ရောက်ရှိခဲ့သည်။ တခါတရံ ရခိုင်လူမျိုးနှင့်ပင် အတွေ့မခံစေဘဲ၊ ဖျောက်ဖျက်ထားရသည်။ ညိုထွန်းကိုရှာသည်မှာလည်း နေရာတိုင်း အကွက်စေ့စေ့ချလျက် ရှာနေတာဘဲ၊ တခါတရံ သီသီကလေးမျှ လွဲခဲ့သည်ထိ ခရီးရောက်ပါသည်။ ရခိုင်လူမျိုးတိုင်း သစ္စာရှိခြင်းကြောင့်သာ ဗိုလ်ညိုထွန်းနှင့် လေထီးသူရဲများ လက်နက်များ ချပေးတာကို သိုဝှက်နိုင်ခဲ့ကြပါသည်။ စစ်မြေပြင် ပြည်တွင်း၊ ပြည်တွင်းစည်များ၌ တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင်များမှ ဂျပန်ကူညီရေးတာဝန်အပြင် တော်လှန်ရေးအတွက် သတင်းပို့ခြင်း၊ ဂျပန်တို့စစ်အခြေအနေကို မိမိခေါင်းဆောင်များထံပို့ခြင်း၊ ရခိုင်ခေါင်းဆောင်များမှတစ်ဆင့် မဟာမိတ်စစ်ဌာနချုပ်များ ရောက်ရှိခြင်းများ၊ စစ်ရေးတာဝန်ကို ကျေပြန်စွာ ဂျပန်ရှေ့မှောက်တွင် တာဝန်ယူခြင်းတို့သည် အသက်ရှင်နေထိုင်နိုင်ရေးနှင့် ထပ်တူထပ်မျှတော်လှန်ရေးအောင်မြင်ရေးအတွက်လည်း ဤသို့ဟန်ဆောင်လုပ်ခြင်းသည် ဘေးအန္တရာယ်အကင်းဆုံးနှင့် ထောက်လှမ်းရေးမေးမြန်းစစ်ဆေးခံရခြင်းမှာလည်း လွန်ကင်းနေပါသည်။ မဟုတ်မဟပ် အင်္ဂလိပ်စာအုပ်တွေရုံဖြင့်၎င်း၊ အင်္ဂလိပ်ငွေကျပ်စေ့၊ စက္ကူများ ရရှိရုံဖြင့်၎င်း အနှိပ်စက်ခံရ၏။ ဘမ်းချုပ်ခံရခြင်းများ နေ့သည်အချိန်ပင်ဖြစ်သည်။

လူထု၏လွတ်လပ်မှု လုံးဝမရှိပါဘူး။ လူထုကြီးတစ်ရပ်လုံးမှာ အင်္ဂလိပ်စစ်နိုင်ဘို့အတွက် အံ့ကြွ၍ ပေါက်ကွဲလုမတတ်ခံစားနေခဲ့ကြသည်။ စစ်ဘေးဒဏ်ကြောင့် ဟိုပြေးလိုက်၊ ဒီမှာဝှက်လိုက်နေတာကတစ်ကြောင်း၊ ဂျပန်တမျိုး၊ သားလင်များ ခရီးထွက်နေကြ စစ်မြေပြင်၌ ဝင်တိုက်နေကြသဖြင့်၊ ကြောင့်ကြစိုးရိမ်ရသည်ကတစ်မျိုးနှင့်၊ ဒုက္ခပင်လယ်ဝေလျက် နေခဲ့ကြရ၏။

ဤအချိန်၌ တော်လှန်ရေးတာဝန်ကိုယ်စီနှင့် ခေါင်းဆောင်ကြီးငယ်များမှာဆိုလျှင် ဘာကိုမှ စိုးရိမ်ဘို့အချိန်မရှိပါ။ ဂျပန်ခိုင်းတာဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်လျက် တော်လှန်ရေးလုပ်ငန်း တစ်ဖက်ပါဖြည့်ဆည်းနေခြင်းကြောင့် စိုးရိမ်ဘို့အချိန်မရခဲ့ကြပါ။ နေ့မအား ညမအားလုပ်ကြသည်။ တိုက်ခိုက်ရသည်။ သတင်းပို့ရသည်။ ထောက်လှမ်းရသည်။ ရိက္ခာ၊ လှေ၊ ကူလီ စုရသဖြင့် တာဝန်အသီးသီး အချိန်တိုင်း ဖိ၍ပင်ရှိခဲ့ကြသည်။ ဘယ်သူမျက်နှာကိုကြည့်ကြည့်၊ မကြည်မလင်မရှိဘဲ တက်တက်ကြွကြွချည်းတွေ့မြင်ရမည်ဖြစ်သည်။ ဘာကြောင့်လဲဟုမေးမြန်းလျှင် မိမိလုပ်ငန်းအောင်မြင်ရမည်ကို ယုံကြည်ချက် ရာခိုင်နှုန်းပြည့်ရှိ၍ မပင်ပန်း မနွမ်းနယ်ခဲ့ကြသည်ဟု ဆိုရမည်ဖြစ်သည်။ ဤသို့ယုံကြည်နိုင်သည်မှာလည်း လူမျိုးတစ်ခုလုံး၏ညီညွတ်ရေးသည် ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေး၌ စိတ်ထားချင်းတူညီကြပါသည်။ လုပ်ငန်းစဉ်ကလည်း တစ်ခုတည်းသာရှိပါသည်။ ဂျပန်ကြိုက်လုပ်ပြုလျက် မိမိတော်လှန်ရေးခရီးကို ဆက်လုပ်၍ အချိန်ရောက်ကတစ်ပြိုင်တည်း ပုန်ကန်တိုက်ခိုက်ရန်ဆိုတာကို လူတိုင်းစိတ်မှာ သံမှိုရိုက်ထားသကဲ့သို့ ဘဝကပေးထားသော ပညာ(ဝါ) သင်ခန်းစာဖြစ်၏။ ထိုအချိန်ကဲ့သို့ ညီညွတ်သောအချိန်ကို ရခိုင်တွေရခဲ့ကြပါ၏။ သို့သော် ရာနှုန်း ၉၅%သာညီညွတ်ခဲ့သည်။ ရာနှုန်းပြည့်မဟုတ်ပါ။ အင်္ဂလိပ်စက္ကူဖြူ ဆန့်ကျင်ရေးတိုက်ပွဲ၌ ရခိုင်အင်္ဂလိပ်အလိုတော်ရှိများ ပါဝင်ခဲ့ကြပါသည်။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးမှာ အင်္ဂလိပ်အလိုတော်ရှိများကလည်း အပြည့်အဝပါဝင်ခဲ့ကြသဖြင့် ရာနှုန်းပြည့်ညီညွတ်ခဲ့ကြပါသည်။ ဤညီညွတ်မှုသည် သံသယမရှိခြင်း၊ စိုးရိမ်းကြောင့်ကြခြင်းများကို ဖယ်ရှားပစ်သလိုပင် ဖြစ်နေသည်။ ဘဝပေးအခြေအနေ(ဝါ) သမိုင်းကပေးသောအခြေအနေကြောင့် တော်လှန်ရေးတာဝန်ခံ၊ ခေါင်းဆောင်ကြီးငယ်များမှာ တက်ကြွစိုးကြားရွှင်လန်းလျက် တာဝန်အသီးသီးကို ယုံကြည်ချက်အပြည့်အဝဖြင့် လုပ်နေကြသဖြင့် ဂျပန်အလိုတော်ရှိ ဟန်ဆောင်လုပ်ငန်းတွင်လည်း မတွန့်ဆုပ်ဘဲ ရဲရဲဝံ့ဝံ့ပင်လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်နိုင်သဖြင့် ဂျပန်စစ်ဘက်တာဝန်ခံများ၏ ယုံကြည်ချက်ကို ရရှိပါသည်။ ဂျပန်သည် အရှေ့အာရှသာတူညီမျှဝါဒသည် ဂျပန်တော်လှန်ရေးတာဝန်ခံများ သုံးစွဲနိုင်ခဲ့ကြပါသည်။ အင်္ဂလိပ်ကို တိုက်ခိုက်ရာတွင်

လည်း ဂျပန်စိတ်ဝင်သလို ငါတို့လည်း စိတ်ဓါတ်ကဲ့သို့ပင်ဖြစ်သည်။ မိမိနှင့်ရင်ဆိုင်တစ်ဘက်က စစ်မျက်နှာကိုနိုင်အောင် ငါအမြဲသတိပညာဖြင့် မှန်မှန်ကန်ကန်စိတ်ဝင်စားခြင်း၊ မိမိစွမ်းရည်ကို စမ်းသပ်ခြင်း(စစ်ပညာကို) လက်တွေ့ကျင့်သုံးကြခြင်းများ လုပ်ရ၍ ဝမ်းမြောက်စွာလုပ်ကိုင်ခဲ့ကြသည်။ ဟန်ဆောင်လုပ်ရသော်လည်း စိတ်ဝင်စားမှု၊ တက်ကြွမှုအပြည့်ဖြင့် တိုက်ခိုက်ကြသည်ပင်ဖြစ်သည်။

မင်္ဂလာကြီးတောင်တိုက်ပွဲ၊ မှန်တောင်တိုက်ပွဲ၊ ဩရမတိုက်ပွဲများ၌ ဗိုလ်ကြီးကြာလှအောင်နှင့် ရခိုင်သီးခြားတပ်ဖွဲ့များသည် ရာဇဝင်တွင်သောတိုက်ပွဲများပင် ဖြစ်သည်။ အခြားစစ်မျက်နှာများ၌ ရခိုင်စစ်သားတပ်ဖွဲ့များသည် ဂျပန်ကဲ့သို့ နိုင်နိုင်နင်းနင်း၊ တိုက်ပွဲတွင် ယှဉ်ပြိုင်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်ကိုလည်း ဂျပန်စစ်အာဏာပိုင်တို့က ချီးကျူးခဲ့ရသည်ထိ ခရီးတွင်ကျယ်ခဲ့ရသည်ဖြစ်သည်။ ဤကမ္ဘာစစ် ရှေ့တန်းစစ်မြေ၌ လုပ်ခဲ့တိုက်ခဲ့သော ရခိုင်တော်လှန်ရေးရဲဘော် လက်နက်ကိုင်များ၏ စွမ်းရည်သတ္တိကို ချင့်ချိန်မျှော်မှန်း သိရှိနိုင်လိမ့်မည် ယုံကြည်ပါသည်။ ရခိုင်တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင်ကြီးတို့သည် အချောင်သမားမဟုတ်၊ ရေသာခိုများ မဟုတ်နိုင်သည့်ဘက်မှဝင်ရောက်၍ အသာယူသူများမဟုတ်သည်ကို နောင်လာနောင်သားများ သင်ခန်းစာယူကြစေလို၏။ အချိန်အခါပေး၍မဟုတ်ပါ။ အချိန်ကိုဖန်တီးယူခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ အချိန်အခါဖန်တီးသူများမှာ ဦးစိန္တာ၊ ဦးပညာသီဟပင်ဖြစ်သည်။

ဂျပန်တပ်မတော် ကိုဟိမာအင်ပါာရောက် ရှေ့မတိုးနိုင်ခြင်း

ဤကဲ့သို့ ဗြိတိသျှမဟာမိတ်တပ်မတော်နှင့် မိပွန်(ခေါ်) ဖက်ဆစ်ဝါဒီ ဂျပန်တပ်မတော်တို့သည် ရခိုင်ပြည်၌ သုံးနှစ်သုံးမိုး၊ ရှေ့တိုးလိုက် နောက်ဆုတ်လိုက်နှင့် ဘတပြန်၊ ကျားတပြန် တိုက်ခိုက်လျက် စစ်မြေပြင်ဒေသ ရခိုင်တို့ မိအေးသုံးခါနာ ဖြစ်ရသော်လည်း တော်လှန်ရေးတာဝန်ကြီးများကို နေ့စဉ်နှင့်အမျှဆောင်ရွက်လျက်ဖြစ်သည်။ ရှေ့တန်းသို့ ရိက္ခာနှင့် လူပို့သည်ဟုအကြောင်းပြ၍ လေထီးနှင့်ချပေးသော လက်နက်၊ ငွေ၊ လူများကို ဘေးလွတ်ရန်လွတ်၊ ဂျပန်ထောက်လှမ်းရေးအန္တရာယ်ကင်းမည့် နေရာ၌သိုဝှက်ထားရခြင်း၊ ရှေ့တန်းတိုက်ပွဲမှရသော လက်နက်များကို ဆရာတော် ဦးစိန္တာနယ်မြေသို့ လျှို့ဝှက်ပို့ဆောင်ကြရသည်မှာလည်း ထိပ်တန်းခက်ခဲသောလုပ်ငန်းစဉ်များ နယ်ခေါင်းဆောင်များသို့ခေါ်ယူလျက်၊ တာဝန်ပေးရခြင်း၊ ဤလျှို့ဝှက်တာဝန်များကို မိမိတို့၏အဖွဲ့ခေါင်းဆောင်အုပ်ချုပ်နေသည့် အုပ်ချုပ်ရေးတာဝန်ခံများအချို့ကိုပင် ယုံယုံကြည်ကြည်အသိမပေးနိုင်ဘဲ ခက်ခက်ခဲခဲလုပ်ခဲ့ရ၏။ (အမှန်)အတိုင်းသာ တင်ပြရလျှင် အင်္ဂလိပ်နှင့်ပြန်၍ ဆက်ဆံသည်ကို မကြိုက်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်များ ဂျပန်ကိုတစ်ဘက်သတ်အားကိုးသူများသည် ရခိုင်ခေါင်းဆောင်ပိုင်းမှာရှိခဲ့ပေသည်။ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးတွင် လူထုသာညီညွတ်မှုရှိသည်။ အခွင့်ထူးလုနေကြသော (ဝါ) ရနေကြသော ခေါင်းဆောင်တွေ မညီညွတ်ကြပါဘူး။ ဆရာတော်ဦးစိန္တာနှင့် ဦးပညာသီဟတို့က အားလုံးဖုံးလွှမ်းလျက် သယ်ဆောင်သွားနိုင်ကြသည်ဖြစ်၍ အားလုံးသောခေါင်းဆောင်များ၊ သံသယမရှိဘဲ လိုက်နာခဲ့ကြသဖြင့် အချို့ပေါက်ကွဲမည့်အန္တရာယ်များပင် လွတ်ခဲ့ပါသည်။ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးဆန့်ကျင်တဲ့ လူပုဂ္ဂိုလ်များကို လူငယ်ခေါင်းဆောင်တွေက ကွပ်မျက်ရှင်းလင်းဘို့၊ တရေးရေးရှိသည်ကိုပင် ဆရာတော်များလက်ဝါးကားလျှင် ဧချမ်းသွားကြတာဖြစ်သည်။ အတွင်းရေးသိရသော ကျွန်တော်မှာ အလွန်ကြည်ညိုခဲ့သော ခေါင်းဆောင်တွေကို ရာထူးလုကြတာကို တွေ့ရသဖြင့်(ဝမ်းနည်းခဲ့ရ၏။) ကြည်ညိုခြင်း၊ လျှော့သွားခဲ့ပါသည်။ နောက်ပိုင်းမှာ လက်တွဲသွားကြရတာဘဲ၊ ဤဒုတိယအကြိမ် နောက်ဆုတ်ရာတွင် စစ်ရေးစစ်ရာရှုံးနိမ့်၍မဟုတ်ပါ။ စစ်ပရိယာယ်တစ်ခု ဖန်တီးခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ဂျပန်တပ်မတော်၌ စက်ကရိယာပစ္စည်းလည်း မပြည့်စုံ၊ လူအင်အားရှာဖွေကလည်း လိုသလောက်မရနိုင်ခြင်း၊ မြန်မာလူထုကိုလည်း လေယာဉ်ကွင်းတည်ဆောက်မှု၊ ရထားလမ်းဖောက်မှု၊ ယိုးဒယားမြန်မာလမ်း၊ တောင်ကုတ်လမ်း၊ ရခိုင်ပြည်မှ မြန်မာနိုင်ငံသွားလမ်း၊ အမ်းတောင်ကြားလမ်းများကြောင့် လူမရနိုင်၊ ထို့ကြောင့် အင်္ဂလိပ်ကို စတင်တိုက်ခိုက်၍မနိုင်သဖြင့် နောက်ဆုတ်လိုက်ရပါသည်။ ပရိယာယ်ကိုသုံး၍ ချက်ချင်းပြန်မတိုက်ဘဲ၊ ရခိုင်ပြည်တစ်ဝက်ကျော်ကျော် ကုလားတန်မြစ် အရှေ့ဘက်ခြမ်းထိအောင် ဆုပ်လာပြီး အရှေ့ဘက်မှခုခံနေ၍ ဤအကြိမ်မှ ၄လ၊ ၅လ၊ ၆လထိကြာအောင် ရှေ့တိုး၍မတိုက်နိုင်ခဲ့သလို ကုလားတန်မြစ် အရှေ့ဘက်ခြမ်းကိုလည်း အင်္ဂလိပ်လက်ထဲသို့ မရောက်နိုင်အောင် ထိန်းထားနိုင်ခဲ့၏။ အင်္ဂလိပ်တို့သည် အိန္ဒိယမှ မော်တော်ကားများနှင့် ကြည်းတပ်များ ချောချောချူချူလာနိုင်အောင်၊ တံတားလမ်းများကို ပြုပြင်လိုက်ကြသည်။ ဂျပန်ထောက်လှမ်းရေးနှင့် လက်ပါးစေ ရခိုင်ထောက်လှမ်းရေးတို့က လမ်းနှင့်တံတား၊ နတ်မြစ်၊ မေယုမြစ်၊ အခြားမြစ်ငယ်များကို ဖြတ်လျက် ဖောက်လုပ်ပြီးစီးပြီဟု သတင်းကို ဂျပန်စစ်အာဏာပိုင်များ ရရှိပြီးနောက်တွင် ၆လမျှကြာပြီး ဤအချိန်မှာ ဂျပန်နောက်ဆုတ်၊ မြို့တောင်ကုတ်၊ တောင်ကုတ်မှလာ အိန္ဒိယဆီတဲ့ ကြွေးကြော်သံဖြင့် စတင်တိုက်ခိုက်လေသည်။ တိုက်ခိုက်ရာတွင် အထွေထွေသော နည်းဗျူဟာများ သုံးစွဲပါသည်။ သတိထားမိ၊ မှတ်မိသော တိုက်ပွဲပုံသဏ္ဍာန်တစ်ခုကို ဖော်ပြပါမည်။ ဂျပန်တပ်ရင်းအချို့သည် အင်္ဂလိပ်ဗြိတိသျှတပ်မကြီး ၂ခုကြားနယ်မြေကို တပ်ရင်းတစ်ဝက်ဖြင့် နှစ်စုခွဲ၍ ဝင်သွားကြပါသည်။

ထိုဂျပန်နှစ်စုသောတပ်များသည် လက်ဝဲဘက်စစ်ကြောင်းသည် မိမိဘက်ရှိတပ်မကို ရှည်လျားစွာနေရာယူလျက် ရှိသည်။ နောက်လက်ဝဲဘက်စစ်ကြောင်းသည်လည်း လက်ဝဲဘက်ရှိ ဗြိတိသျှတပ်မကိုဦးတည်လျက် ရှည်လျားစွာနေရာယူ ကြပါသည်။ တစ်ချိန်တည်း နှစ်ဘက်စစ်ကြောင်းများကို စစ်ပြု၍စတင်တိုက်ခိုက်ကြလေသည်။ အင်္ဂလိပ်တို့ဘက်မှလည်း အကြီးအကျယ်ထိုးစစ်ဆင်လာပါသည်။ ဤတွင် ဂျပန်တိုက်ခိုက်သည်မှာ လူအင်အား လက်နက်အင်အားကို ဗြိတိသျှက ခန့်မှန်း၍ရပါသည်။ တိုတောင်းသောအချိန်၌ ဤဘက်သို့ တပ်မကြီးများ မကူးရောက်နိုင်သည်ဟု ယူဆသဖြင့် ခြေမှန်းရေး အသွင်ဖြင့် လက်နက်မျိုးစုံသုံးလျက် တိုး၍တိုက်ခိုက်လာပါသည်။ ဤသို့ နှစ်ဘက်တိုက်၍ တစ်နာရီတွင် ညမှောင်မိုက်ဘက် သို့ ကူး၍မှောင်ရီသန်းပါပြီ။ သို့သော်လည်း မမြင်မစမ်းထိ မမိုက်သေးပါဘူး။ တိုက်ရင်းတိုက်ရင်း သေနတ်သံမှာ များ၍များ ၍ ပြင်းထန်လျက် ရှေ့မတိုးနိုင် နောက်မဆုတ်နိုင် ဖြစ်ကြရသည်။ မကြာပါလက်တကမ်းတိုက်ပွဲသို့ပင် ဆိုက်ရောက်လာ၍ လှံစွပ်တိုက်ပွဲလုပ်ရမည့်အခြေသို့ ရောက်လာခဲ့ပါသည်။ အကျအဆုံးများပါသည်။ ဤကဲ့သို့တိုက်ခိုက်၍ လှံစွပ်တိုက်ပွဲသို့ ရောက်ချိန်ကျမှ အင်္ဂလိပ်ဗြိတိသျှတို့မှာ မိမိတပ်အချင်းချင်းတိုက်နေကြကြောင်း သိကြပေပြီးတိုက်ပွဲ၌ မိမိတို့အချင်းချင်း တိုက်ခိုက်နေသည်ကို သိ၍ရပ်စဲလိုက်ကြရာ အလွန်အလွန်ကျဆုံးကြရပေပြီ။ ထိုအခါ ရောက်သည်အချိန်နှင့်ကိုက်၍ သုံးဘက် မှနေ၍ ဂျပန်တပ်မတော်ကြီးမှ လက်နက်ငယ်နှင့် မရပ်မနား တိုက်ခိုက်လာသည်။ လူအင်အားလည်း တပ်မတော်ခုခန့် ဖြစ်ပါသည်။ မိုင်းပုံးများဖောက်ခြင်း၊ သုံးဘက်ညှပ်လျက် ပင်ပန်းမှုဒဏ်ကြောင့် ကျဆုံးကြသည်ကလည်းများနှင့် ထိမ်းမရ သိမ်းမရဘဲ လက်နက်ချသူ၊ ဘမ်းဆီးရသူများဖြင့် နောက်ဆုတ်ထွက်ပြေးကြရသည်။ ရိက္ခာ၊ အဝတ်အစား၊ ခဲယမ်းမီးကျောက်၊ လက်နက်များ ကျန်ရှိခဲ့ကြ၏။

ဂျပန်များမှာ အဝတ်အစား ရိက္ခာပေါင်းပြည့်သွားခဲ့ပေပြီ။ လမ်းလည်း လုပ်ပြီးသားရရှိသည်။ လက်နက်များ တစ်ခုတစ်လေမှ မယူကြပါ။ ရခိုင်တွေကသာ သိမ်းဆည်းသိုဝှက်လိုက်ကြသည်။ ဂျပန်တပ်မတော် ကြွေးကြော်သံမှာ ရန်သူ လက်နက်၊ ဒိုလက်နက်၊ ရန်သူရိက္ခာ၊ ဒိုရိက္ခာ၊ ရန်သူလမ်းပန်း၊ ဒိုလမ်းပန်းဟူ၍ မဆွကပင်ပြောခဲ့ကြသည်။ ပြောသည့်အတိုင်း ပင်လုပ်နိုင်သဖြင့် စစ်ရေးတွင် ယနေ့တိုင် ကျွန်တော်တို့ တော်လှန်ရေးရဲဘော်တွေ ခေါင်းဆောင်ကြီးငယ်တွေ ယုံကြည်လေး စားကြရပါ၏။ ဂျပန်စည်းကမ်းတစ်ခုကဖြင့် အလွန်ပင် စွန့်စွန့်စားစား၊ မားမားမတ်မတ်၊ ချီတက်အမိန့်ပေးပါသည်။ တခါတရံ ပိုလ်ကြီး၊ ပိုလ်မျိုးများမှာ ကာဘာပင်မယူဘဲ၊ ရှောင်ရင်းတိန်းရင်း၊ ဒါးဆွဲချီတက်ရင်း၊ အမိန့်ပေးပါသည်။ ကျည်ဆံ အရိပ်အကဲကိုလည်း အသံကြားရုံဖြင့် ခန့်မှန်း၍ရကြသည်။ ဘာမထီ ဇာမရီသွေးနှယ် ကျွမ်းကျင်မှုမှာ စံတင်လောက်တဲ့ လူမျိုးတွေဖြစ်ကြကြောင်း မှတ်ကျောက်တင်ရပါသည်။ ရခိုင်တွေဟာ ဤကဲ့သို့ တိုက်ပွဲကြီးငယ်များမှာ လက်တွေ့စစ်ပညာရ ခြင်းသည် တော်လှန်ရေးနှင့် တပ်မတော်ဖွဲ့ရာတွင်၊ ရခိုင်ရဲဘော်တွေဟာ ရက်ကိုလော) မဖြစ်ဆိုပြီး ကရင်၊ ကချင်တွေလို နေရာမရခဲ့ခြင်းသည် ရခိုင်ခေါင်းဆောင်လုပ်သူများသည် ပိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း စစ်ခေါင်းဆောင်များ ရှင်းမပြတ်တတ်၍ဟုသာ လျှင် မှတ်ချက်ချလိုပါသည်။ (မရေတွက်နိုင်သည် လူထုတိုက်ပွဲဝင်များ လူငယ်များသည် တပ်မတော်ထဲ မရောက်သဖြင့် သူပုန်လက်နက်ကိုင်ဖြစ်ဘို့အတွက် အခြေခံများအနက် တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ **မှတ်ချက်** (ရခိုင်သူပုန်များမှာ)တပ်မတော် နှင့် ဘာပြန် ကျားတပြန်တိုက်ခိုက်တာ မတွေ့ရပါဘူး။ စစ်ဆင်လာလျှင် လက်နက်ကို သိုဝှက်ထား၍ အရပ်သားအသွင် ရောက်ရှိကြသဖြင့် ပိုလ်ကျော်ဇော စစ်ဆင်ရေးမှာ တိုက်ပွဲမရှိပဲ၊ အစာတော်ရေတော်ဖြစ်ကြရပါသည်။ လမ်းပြလုပ်သူများ မှာ ဦးစိန္တာလမ်းစဉ်အရ သူပုန်တာဝန်ခံ သို့မဟုတ် ရဲဘော်တွေပင်ဖြစ်သည်။ အခန့်သင့်၍ဖော်ပြလိုက်ရပါသည်။

ဦးစိန္တာနှင့် နောက်လိုက်ခေါင်းဆောင်များကို ဘမ်းဆီးခြင်း

ဆရာတော်ဦးစိန္တာအား ကျောက်ဖြူခရိုင် ဂျပန်ကင်ပေတိုင်မှ နောက်လိုက်လူကြီးလူငယ် ခေါင်းဆောင်အချို့ကို ဘမ်းဆီးလျက် နှိပ်စက်၍ အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ စစ်ဆေးခြင်း၊ ဤကဲ့သို့ ခေါင်းဆောင်အကြီးဆုံးကို ဘမ်းဆီးခံရသဖြင့် ရခိုင်ပြည် စစ်တွေခရိုင်မှ ဒို့ဗမာဆင်းရဲသားအဖွဲ့။ ယခင်က အမျိုးသားကွန်ဂရက်။ ခေါင်းဆောင်များသည် မြို့နယ်အားလုံးမှ အစည်း အဝေးပြုလုပ် ဆုံးဖြတ်ပြန်လွှတ်ရန် တောင်းဆိုကြပါသည်။ တပြည်လုံး အံ့ကြွတောင်းဆိုခဲ့ကြပါသည်။ (နောက်ဆုံးအချိန်မှာ) အဓိပတိ ဒေါက်တာဘမော်၏ (အကြံပေးလူကြီး) ဝတ်လုံတော်ရ ဦးသာဇံလှက ဘမော်အစိုးရသို့ စာဖြင့်ကန့်ကွက်စာပို့ ရသည်။ ထိုနောက်ပိုင်းမှသာ ဦးစိန္တာကို ဂျပန်ကလွတ်ပေးလိုက်ပါသည်။ ရခိုင်တော်လှန်ရေး (ဝါ) ဂျပန်ဖက်ဆစ်တော်လှန် ရေးမှ စစ်မြေပြင်လုံးဝဖြစ်နေသော မြေပုံမြို့နယ်ရှိကျေးရွာများသည် ဆရာတော်ဦးစိန္တာ၏ တော်လှန်ရေးဌာနချုပ်တစ်ခု ဖြစ်သည်။

ထို့နောက်မြောက်ဦးမြို့နယ် ပျားတဲခန်းသည် ဦးပညာသီဟ၊ ဆရာတော်၏တော်လှန်ရေးဌာနချုပ် ဖြစ်ပါသည်။ ဤနေရာနှစ်ခုသည် တကယ့်အမာခံဌာနချုပ်များဖြစ်သည်။ ရခိုင်တောင်ပိုင်း ကဿက ဦးဘိုးမြ၏အုပ်စု ဂျပန်အလိုတော် ရှိ ဂိုဏ်းငယ်တစ်ခု ရှိခဲ့သည်။ မတွင်ကျယ်ပါဘူး။ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ပေါ်ပင်နိုင်ငံရေးလောက်မှာပါဝင်ကြပြီး၊ ဖက်ဆစ်

တော်လှန်ရေးကိုလုံးဝ အန်မရခဲ့ကြဖြစ်သည်။ (အဓိပတိ ဒေါက်တာဘမော်)ဂိုဏ်းကို သစ္စာဖောက်ဂိုဏ်းဟု သတ်မှတ်ခဲ့ကြ၏။ ကသကဦးဘိုးမြမှာလည်း အဓိပတိ ဘမော်၏ညာလက်ရုံးတစ်ဆူ တပါတည်းဖြစ်၍ ဂျပန်ခေတ်မှာ ဩဇာကြီးမားပါသည်။

ဦးစိန္တာအဖမ်းခံရစဉ်က ၎င်းတို့၏ကန့်ကွက်လှုပ်ရှားမှု မရှိခဲ့ကြသဖြင့်၊ အရေးပိုင်နှင့် ခရိုင်ရဲဝန် ဦးဘိုးမြတို့မှာ လူရင်းတွေဖြစ်ကြ၍ ရခိုင်တော်လှန်ရေး ခေါင်းဆောင်ငယ်များက ဦးစိန္တာနှင့်တပည့်များကို ဂျပန်ဖမ်းဆီးသည်တွင် ၎င်းတို့ ပယောဂပါနိုင်သည်ဟုပင် ထင်မြင်ယူဆကြပါသည်။ ဟုတ်သည်ဖြစ်စေ၊ မဟုတ်သည်ဖြစ်စေ၊ (ဂျပန်)တော်လှန်ရေး စစ်တွေ၊ ကျောက်ဖြူ၊ ပလက်ဝ၊ သံတွဲ၊ လေးခရိုင်ရှိနိုင်ငံရေးပုဂ္ဂိုလ်အချို့ပင် လုံးဝမသိခဲ့အောင် လျှို့ဝှက်လုပ်ခဲ့ရသည်။ တစ်ဦး ဆက်သွယ်မှု တစ်ဦးမသိခဲ့ပါဘူး။ ထိုအချိန်က မြန်မာနိုင်ငံ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေး စည်းရုံးရေးတာဝန်ခံများမှာလည်း လူငယ်အချို့ကို ဆက်သွယ်တာဝန်ပေးခဲ့သူတွေ ရှိခဲ့ပါသည်။ အခုဝယ်ကလေးမှသာဖြစ်သည်။

စာရေးသူ ဦးစိန္တာတပည့်ရင်း ဦးပညာသီဟတပည့်ရင်းဖြစ်သော်လည်း ၎င်းပုဂ္ဂိုလ်များက တာဝန်ပေးသူမဟုတ်ပါ။ ဗိုလ်ရန်အောင်၊ ဗိုလ်ဇေယျ၊ ဗိုလ်ချုပ်တို့မှ ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော် လက်ကျန်တပ်ထွက်ပြန်၊ အာရှလူငယ်တစ်စုအတွက် လျှို့ဝှက်တာဝန်ပေးခံရ၏။ ဘယ်လိုဘဲ အဆက်အသွယ်ရှိ၍ ဘယ်လောက်ဘဲ မဟာမိတ်နှင့် ဆက်သွယ်ခဲ့ခဲ့ တပြည်လုံးအတွက် တာဝန်ယူထားသူမှာ ဦးစိန္တာနှင့် ဦးပညာသီဟသာဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်မှာ ဦးစိန္တာနှင့် ဦးပညာသီဟတို့အား လွန်၍လုပ်မရ နိုင်ပေ။ အကယ်၍ ဂျပန်နှင့်လည်း နောက်လိုက် ၁၀ဦးထက်မရနိုင် ရနိုင်သူပင် တော်လှန်ရေးဆန့်ကျင်သူ မဟုတ်နိုင်၍ ဤမျှဩဇာကြီးခဲ့ကြပါသည်။

မဟာမိတ်အင်္ဂလိပ် အမေရိကန်များနှင့် ဆက်သွယ်သောတိုက်ရိုက်ဂိုဏ်းများ ရှိခဲ့ပါသည်။ မိမိတို့၏လူမျိုးတွေက ပါနေ၍ မသေမပျောက်အောင် တိုက်ရိုက်သွယ်ဝိုက်တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင်များက စောင့်ရှောက်ခဲ့ကြရသည်။ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟု စောဒကတက်လျှင်)တော်လှန်ရေးတာဝန်ယူထားသူ ခေါင်းဆောင်ငယ်များမှာ ဂျပန်ထောက်လှမ်းရေးလည်း ဖြစ်။ မဟာမိတ်တော်လှန်ရေးလည်းဖြစ် ဂျပန်နှင့်တကွ အင်္ဂလိပ်ကိုပါ လွတ်လပ်ရေးအတွက် ယာယီမဟာမိတ်ပြုထားသော ရန်သူတွေလည်း ဖြစ်နေသောကြောင့် သုံးဘက်သွားရုံသောဒါးတစ်မျိုးနှင့် တူ၍နေပါသည်။ (ဤကိစ္စတွင် မဟာမိတ်ကို ယုံယုံကြည်ကြည်ပေါင်းမည့်) အုပ်စုနှင့်။ လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲအတွက် ထာဝရ(ရန်သူ) ယာယီမဟာမိတ်ဟု ယူဆခဲ့သော အင်အားကများသဖြင့် ရခိုင်မှသူပုန် ပထမဆုံးထနိုင်ခဲ့သည်။ ဦးစိန္တာနှင့် ဦးပညာသီဟ ရာသက်ပန်ကဲ့ခဲ့ကြသည်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် ဦးစိန္တာ(ကဲ့ခဲ့ကြသည်မှာလည်း) အင်္ဂလိပ်ကို ယာယီမဟာမိတ် (ထာဝရရန်သူဟု) ဂျပန်ကဲ့သို့ သဘောထားခဲ့ကြပါသည်။ ယုံယုံကြည်ကြည်မရှိကြသူတွေက အများစုဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်နှင့် လုံးမပေါက်ဘဲ ရာသက်ပန်ထာဝရ ဂျပန်ဘက်ကိုဘဲ စိတ်ဝင်စားသူတွေပင် နိုင်ငံရေးသမားထဲ၌ ရှိပါသည်။ ဤမျှခက်ခဲ၍ ရှုတ်ထွေးနေသူများ အရှိန်အခါကို ပရိယာယ်မျိုးစုံဖြင့် တိမ်းရှောင်လျက် တော်လှန်ရေးစည်းရုံးမှု (နှင့်တကွ မဟာမိတ်သူလျှို့) များကိုပင် ပိပိရိရိ ဖျောက်ဖျက်ပုတ်ထားနိုင်ခဲ့ကြပါသည်။ (အဓိကမှာ ပြည်သူတွေ)သစ္စာရှိသူဟု ကျွန်တော်မှတ်ချက်ချလိုပါသည်။ တယောက်တစ်ပေါက်လျှင် အားလုံးပျက်နိုင်သည်က အဓိကဖြစ်ပါသည်။ နာယကဆရာတော်ကြီး ဦးစိန္တာနှင့် ရဲဘော် ကျော်မြ ယခု ကွန်မြူနစ်ပါတီ ခေါင်းဆောင်တို့သည် ရန်ကုန်သို့ ရခိုင်ပြည်ကိုယ်စားအဖြစ် ရခိုင်မြေလျှင်သွားခဲ့ကြပါသည်။ သူတို့သွားခဲ့သောအချိန်သည် ဖက်ဆစ်ဂျပန်ကိုတော်လှန်ရေးလုပ်ဘို့ အချိန်နှင့်တစ်နှစ်အလို ဂျပန်ခေတ်သုံးနှစ်မှာ အလယ်ပိုင်းအချိန်အခါဟု ခန့်မှန်းရပါသည်။ အထွေထွေလျှို့ဝှက်ကိစ္စများ ပါလိမ့်မည်။(ကျွန်တော်ဘာတစ်ခုမှ မသိခဲ့ပါ) ထိုအချိန်က အများသိတာက အဓိပတိနှင့် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းတို့ထံမှ ဘယ်သူ့ကို ဘယ်နေရာ၌ခန့်ဘို့ အရေးဆိုရန်၊ စီးပွားရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ ပြည်ထဲရေး၊ စည်းရုံးရေးများကို ဆွေးနွေးတင်ပြရန်ဟုသာ အားလုံးကသိကြသည်။ ယူဆကြသည်။ အမှန်မှာ သူတို့ပြန်လာလျှင် နိုင်ငံရေးသမားကြီးများ ရာထူးကြီးများ ရရှိခဲ့ကြပါသည်။ ဦးစိန္တာဆရာတော်ပြန်ရောက်လာခဲ့စဉ်က အရေးကြီးဆုံးတာဝန်တစ်ခုကို လက်တွေ့လုပ်၍ တာဝန်ယူလာခဲ့ပါသည်။ ဥက္ကဋ္ဌကြီး ဦးသာဇံလှ သေဆုံး၍ ရန်ကုန်၌သောင်တင်ကျန်ရှိသော ဇနီးဒေါ်စောမြနှင့်တကွ ရဲဘော်ညိုထွန်း၏ ဇနီးနှင့်သားသမီးငယ်များကို ခေါ်ယူလာခဲ့ပါသည်။ လမ်းတွင် အဓိပတိအကြံပေးလူကြီး၊ ဦးသာဇံလှ၏ ဇနီး သားသမီးမြေးများဟု ဆိုရုံနှင့် ပိပိရိရိလုံလောက်ခဲ့ပါသည်။ နယ်စပ်မဟုတ်၍ ပို၍ ဟန်ကျပန်ကျဖြစ်ခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း အလွန်အရေးကြီးသူများဖြစ်သဖြင့်။ အမ်းမြို့သို့ရောက်လျှင် စိတ်ချယုံကြည်လောက်သည့် လူယုံများဖြင့် ခရီးသည်များ ထံသို့ လွှဲပြောင်း၍မြောက်ဦးမြို့နယ်ရှိ ဦးပညာသီဟနယ်မြေသို့ ပို့လိုက်နိုင်သည်။

ထိုအချိန်က ကိုကျော်မြကို ပလက်ဝ၊ အရေးပိုင်တာဝန်ကို ယူလာခဲ့သည်။ ဤကိစ္စလုပ်လာခြင်းများမှာ နယ်စပ်၌ မဟာမိတ်တို့နှင့် ဆက်သွယ်ရေးလွယ်ကူဘို့ဖြစ်သည်။ (ဒုတိယအရေးပိုင်မှာ) နဂံ ဦးမောင်နီပင် ဖြစ်သည်။ (အချိန်က ပလက်ဝအရေးပိုင်ဟု ကြော်ကြားသည်မှာ ဦးမောင်နီသာထင်ရှားနေပါသည်။ (ထိုနဂံ ဦးမောင်နီနှင့် ဆရာတော် ဦးပညာဝံသ တို့မှာ (လေထီးသင်တန်းသားများကို) အလီလီနယ်စပ်မှ ဖြတ်ကျော်ပို့သူများဖြစ်ပါသည်။ (ဦးပညာဝံသမှာ)

ယခု ညောင်ပင်လှ ဘုန်းတော်ကြီးပင်ဖြစ်ပါသည်။

ဦးပညာသီဟ နှင့် ဦးနာရဒ၊ နာယကဆရာတော်တို့ ရန်ကုန်သို့သွားကြခြင်း

ဂျပန်ဒုတိယနှစ်မှာ ဆရာတော်ဦးစိန္တာအဖွဲ့ ရန်ကုန်သို့ သွားခဲ့ပြီးနောက် ရခိုင်ပြည်ရှိ ကျန်းမာရေးဆရာဝန်အားလုံးကို စစ်မှုထမ်းတို့ စစ်တပ်မှာ အရေးကြီးတယ်အကြောင်းပြပြီး ဗိုလ်ဌေးဆိုသူက ရန်ကုန်သို့ ခေါ်ယူသွားသဖြင့် ဆရာတော် ဦးပညာသီဟနှင့် ဦးနာရဒ နာယကနှစ်ဦး ဦးစီးသော ရခိုင်ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့က နောက်ထပ်ရန်ကုန်ကို သွားခဲ့ကြပါသည်။ ဤအကြောင်းပြချက်ကို အကြောင်းပြု၍ လျှို့ဝှက်လုပ်ငန်း တော်လှန်ရေးတာဝန်များကိုလည်း ပါရှိမှပါဘဲ၊ ဒါပေမဲ့ ဆရာတော်ဦးစိန္တာနှင့်ပင် အရေးကြီးဆုံးကိစ္စများ ပြီးစီးခဲ့ပြီးဖြစ်၍ တော်လှန်ရေးတာဝန်များအတွက် အခက်ခဲတော့မရှိပေ။

ဆရာတော်ဦးပညာသီဟတို့အဖွဲ့ ရန်ကုန်သို့ သွားခဲ့စဉ်က (အဖြစ်အပျက်နှစ်ခု)သည်(နောင်လာနောင်သား) ရခိုင်လူငယ်များမှတ်သားရန် ရေးသားတင်ပြမှ ဆရာတော်ဦးပညာသီဟဆိုတာ ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ကြောင်း သိရှိနိုင်ပါမည်။ ပထမအဖြစ်အပျက်က ရန်ကုန်သို့ရောက်လျှင် နေရာတစ်နေရာ၌ ခေတ္တခဏရပ်နားကြသည်။ ထိုအချိန်မှာ ဆရာတော်ကြီး ဦးနာရဒက ကြံရည်သောက်လို၍ ပုလင်းဖြင့် ကြံရည်ဝယ်ကပ်ကြသည်။ ဤတွင် လူမိုက်တစ်ယောက်က (အမေလိုး ဘုန်းကြီးတွေ) ထန်းရည်သောက်နေကြတယ်ဆိုပြီး မရှိမသေပြောဆိုသွားသည်။ ဤတွင်ပင် ချက်ချင်းဆရာတော် ဦးပညာသီဟ လိုက်ပါသွားပြီး လက်သီးဖြင့်ဆုံးမလိုက်ရာ ရေမြောင်းထဲသို့ မရှုမလှကျသွားခဲ့၏။ လက်သီးဖြင့် သုံးခါဆက်ထိုးပစ်ခဲ့သည်။ (ထိုသို့ဖြစ်ချိန်၊ တကာမကြီးတစ်ဦးက အရှင်ဘုရားတို့ ဤနေရာမှ ရှောင်တိမ်းကြပါ။ ထိုသူသည် လူမိုက်ကြီးဖြစ်၍ ဒါးနှင့် လှံနှင့်မကြာခင် လာပါမည်။ တပည့်တွေလည်း အများရှိပါသည်။ ဆရာတော်ထံလာပြောသည်။ စိုးလည်းစိုးရိမ်ရှာပါသည်။ ဦးပညာသီဟက ကိစ္စမရှိပါဘူး တကာမကြီး၊ ဒေသာနေပါ ဦးပဉ္စင်းဆုံးမလိုက်မည်ဟု ပြော၍ခဏအကြာတွင် ဒါးကြီးဆွဲ လျက် ၎င်းလူမိုက်လာခဲ့ပါသည်။ လူပါးဝတဲ့ဘုန်းကြီးတွေ သေပေတော့။ ယုတ်ပါတ်စွာဆဲဆိုလျက် လိုက်လာပေသည်။ ဆရာတော်နှင့် ဝါးတပြန်အနီးသို့ထိ ရောက်လာမှ သေနတ် ၄၅ဘို့ ခြောက်လုံးပြူးကို ခါးမှထုတ်လိုက်ပြီး ဆရာတော် ရှေ့တိုး၍သေနတ်ဖြင့် တော့ထားသည်။ ဒူးထောက်ခိုင်းသည်။ လူမိုက်လက်နက်ချလျက် ဒူးထောက်လျက် ကြောက်ပါပြီဘုရား ဟုရှိခိုးသည်။ ဒါးနှင့်မလွတ်ဟုသစ္စာပြုခိုင်းသည်။ ဝါဝါမြင်က ဂျီကိုပင် ရှိခိုးပါမယ်။ ဆရာတော်များကို ဘယ်တော့မှ မစော်ကားပါဘူး သစ္စာဖောက်လျှင် ဘေးဆိုးအန္တရာယ်ဆိုး ကျရောက်လျက် သေပါစေသတည်းဟု လိုက်၍အဆိုခိုင်းပြီး ပြန်လွှတ်လိုက်သည်။ ဤကဲ့သို့ဖြစ်ပြီးနောက် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် တွေ့ဆုံသွားတိုင်း ဂျပန်ကမတွေ့နိုင် တားမြစ်ထား ပြန်သည်။ တစ်ကြိမ်တွင် ဆရာတော် သေနတ်အလွန်လျင်မြန်သောနှုန်းဖြင့် ထုတ်၍ဂျပန်နားထင်ကပ်၍ ပစ်ထည့်လိုက် သည်။ ယမ်းနဲ့သည် နထင်ခိုက်သွားခဲ့၏။ ဤသို့ဖြစ်တာနဲ့ အင်္ဂလိပ်စကားဖြင့် ကမ္ဘာမှာအရဲရင့်ဆုံး ဦးပညာသီဟဆိုတာ ငါဘဲကွ။ မင်းတို့ဗိုလ်ချုပ်အကြီးဆုံးမေးကြည့် (ငါဘယ်လိုလူလဲ) မင်း နထင်ပစ်သွားမှာ။ နားထင်ကို သေနတ်နှင့်တွေ့၍ ဗိုလ်ချုပ်ထံဝင်သွားခဲ့သည်များ ဖြစ်ခဲ့ရသည်။(ထိုအချိန်က မြန်မာနိုင်ငံ၏ ခေါင်းဆောင်များသည် (ဦးစိန္တာ၊ ဦးပညာသီဟ)တို့ အကြောင်းကို လုံးစေ့ပတ်စေ့သိကြသည်။ လေးစားမှုလည်း အလွန်ပင်ရှိသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သာမဟုတ်ပါ အားလုံးခေါင်းဆောင် တွေတိုင်းပင်ရှိသည်။ လှိုက်လှိုက်လှဲလှဲယုံကြည်စွာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။ ရခိုင်ခေါင်းဆောင်များကလည်း ဗမာ ခေါင်းဆောင်တွေအားလုံးကိုပင် ဖက်လဲတကင်း ညီရင်းအစ်ကို ယုံကြည်ခဲ့ကြသည်။ လေးစားမှုလည်းရှိသည်။ (အသက်နှင့် လဲ၍ယုံကြည်ကြ၏။ (ဥပမာတစ်ခု) သခင်စိုးနှင့် ဦးသိန်းဖေမြင့်တို့အဖွဲ့။ အစဦး ဂျပန်တက်ခါစအချိန်တွင်ပင် ဂျပန် တော်လှန်ဘို့အတွက် အစီအစဉ်များ မဟာမိတ်ထံ ဆက်သွယ်ရန်ကိစ္စများကို (ရခိုင်ခေါင်းဆောင်များနှင့်) ယုံယုံကြည်ကြည် စည်းဝေးဆွေးနွေးနိုင်ခဲ့ကြ၏။ (လျှို့ဝှက်လုပ်ငန်း)တာဝန်ပေါင်းစုံကို ရခိုင်ခေါင်းဆောင်တွေက ချောချောချူချူလက်ခံလိုက် ကြသည်။ ယနေ့သခင်စိုး ရှိနေသေးတာဘဲ ထို့ကြောင့် ဤခေတ်က ညီညွတ်မှု ယုံကြည်မှုမျိုးကို ရနိုင်ဘို့ကတော့ အလွန်ပင် လိုအပ်နေပါပြီ။ ထိုကဲ့သို့သာ ရနိုင်ခဲ့ပါလျှင် လုပ်ငန်းမျိုးစုံအောင်မြင်မှာကို မြေကြီးလက်ခတ်မလွဲဟု မှတ်ချက်ချရမည်။ (မရက ခက်ခဲမည်) ယခုခေတ်မှာ တာဝန်တစ်ခုပေးလျှင် လစာအပြင် နိုင်ငံရေး အငြိမ်းစား အခွင့်အရေးပါရှိလိုက်သေး၏။ ဤသို့ဖြစ်စေကာမူ ဖြောင့်ဖြောင့်စင်းစင်းစေတနာထား လုပ်ကြသူများ ရှားရှားပါးပါးဆိုတာကို ငြင်းဆိုနိုင်မှာ မဟုတ်နိုင်ပါဘူး။ (ထိုခေတ်က) တာဝန်တစ်ခုပေးလျှင် အသက်ပါဆုံးရှုံးနိုင်ခြင်း၊ မိမိထံမှ ငွေကုန်လူပန်းစိုက်ထုတ်ခြင်းဖြစ်စေကာမူ စေတနာ သန့်သန့်ဖြင့် ဘာအခွင့်အရေးကိုမျှ အာမခံချက်မရှိ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။ စိတ်ဓာတ်ရေးရာဖြင့် နှိုင်းယှဉ်၍သာ ကြည့်ကြစေလိုပါသည်။ မြင့်မြတ်သော သူ့ကျွန်မခံလိုသော အာဇာနီတို့၏ ဇာတိသွေး၊ ဇာတိမာန်သည် အရာရာကို စွန့်လွှတ်ဝန်ခြင်း၊ သာမန်လူတွေနှင့်မတူအောင် စူးရှပြင်းထန်ခြင်းများ ကိန်းအောင်း၍နေကြပါသည်။ ဤခေတ်မှာပင် အခွင့်ထူးမရှာ၊ အခွင့်ထူးမယူကြပါဘူး၊ တကယ်လို့လုပ်လျှင်လည်း စေတနာဖြင့်လုပ်တာပါဘဲ။ အကယ်၍စေတနာမရှိက ဟန်ပင်မဆောင်ဘဲ မယုံကြည်ကြဘူး၊ သေလျှင်သေပါစေ မလုပ်ဘူးဟု ငြင်းကြမည်မှာ ယခင်က တော်လှန်ရေးခေတ်အဆက်

ဆက်မှ ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ထူးခြားသော ဝိသေသများပင်တည်း။ ရာခိုင်နှုန်းအားဖြင့်ဆိုလျှင် ၇၅%မျှဖြစ်ရမည်ဟုပင် ဆိုရပါမည်။ အမှန်က တော်လှန်ရေးပါသူတွေကို ဂုဏ်တင်မပြောရခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ တော်လှန်ရေး၌အနစ်နာခံခဲ့သော်လည်း အခွင့်ထူးကို ရအောင် ဦးအောင်ယူသူလည်း တော်လှန်ရေးပုဂ္ဂိုလ်ထဲမှာ ရှိတာပါ။ သို့သော်လည်း ရှားရှားပါးပါးဖြစ်ရမည်။ ဤခေတ်က လူတွေလို ငန်းငန်းတက်မဟုတ်ဘူးဟူ၍ မှတ်ချက်ချလိုပါသည်။ ဦးပညာသီဟနှင့် ဦးနာရဒတို့အဖွဲ့က အရေးဆိုမှုအားလုံး အောင်မြင်ရရှိပါသည်။ ဆရာဝန်တွေနှင့် ဆေးဝါးများကိုယူ၍ ဆရာတော်များ အောင်မြင်စွာနှင့် ရန်ကုန်မှ ခြေလျင်ပင်ပြန်ခဲ့ကြပါသည်။ ဆရာတော်တို့နှင့်အတူတကွ (ဒေါက်တာဘမော်၊ ဦးစိန်ထွန်း) ဦးအောင်ဖေဝေ၏ ယောက်ျားတော်လည်း လူပါလာသည်။ ထိုဆရာဝန်သည် (မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးပင်ဖြစ်သည်)

နာယကဆရာတော်ကြီး ဦးပညာသီဟ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိအကျဉ်း

ဆရာတော်ကြီး ဦးပညာသီဟသည် စစ်တွေမြို့ ကုန်တန်းရပ်၌ မွေးဖွားသည်။ မိဘများသည် ဆင်းရဲသား လူတန်းစား အလွှာမျှဖြစ်သည်။ ငယ်ရွယ်စဉ်က သံဃရာဇာဆရာတော်ကြီးအား ရှင်သာမဏေပြုပြီးလျှင် အပိုင်မိဘများက ပေးလျှက် အပ်နှံထားသဖြင့် ဖြစ်သည်။ ရဟန်းဘဝသို့ရောက်လာသောအခါ ပဲခူးမင်းကျောင်းတိုက်မှ စာသင်ကြား တတ်မြောက်ခဲ့သည်။ ဝိနည်း ၅ကျမ်းလုံး အောင်မြင်ခဲ့သည်။

တန်းခိုးကျောင်းတိုက်ဆရာတော်ကြီး ဦးပညာ၏တပည့်ရင်းဖြစ်သဖြင့် ရုက္ခမဏ္ဍက၊ သံဃသမဂ္ဂီတွင် ဦးပညာက ပညာရေးဌာန၏ဥက္ကဋ္ဌ၊ ဦးပညာသီဟက အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က သံဃသမဂ္ဂီ အစည်းအဝေး ၌ ဆရာတော် ဦးစိန်နှင့် တွေ့ဆုံဆည်းကြ၍ အမျိုးဘာသာ သာသနာ စသည့်ဝံသာနုတရားစကားများ လက်ဆုံကြကြ၏။ ဆရာတော်ဦးစိန်က ကျွန်ုပ်တို့နေသမျှ တကာ တကာမတို့ ဆင်းရဲနေကြမည်ဖြစ်၍ ထိုလေးဌာနကြီးပွားတိုးတက်ရာလမ်း ကြောင်းမှာ ပထမဆုံး ပုဒ္ဓဘာသာဝင်၊ ရခိုင်မြန်မာတို့ ကျွန်ုပ်တို့လွတ်မြောက်မှသာ တိုးတက်နိုင်မည်မဟုတ်ပါလား။ ဘယ်နည်းနှင့်မျှတိုးတက်နိုင်ပါဘူး။ သို့ဖြစ်၍ဦးပညာလည်း ပုဒ္ဓဘာသာကို ကိုးကွယ်ကြသော တကာတကာမများ ကျွန်ုပ်တို့လွတ်မြောက်ရေးလမ်းစဉ်ကို လမ်းညွှန်ဟောပြောနိုင်ရမည်။ ဝံသာနုရိက္ခိတတရားကို စောင့်ရှောက်သည့်လူတွေ ဖြစ်လာအောင် စည်းရုံးနိုင်မှ ပြည်သူလူထုထဲမှ အာဇာနီခေါင်းဆောင်များ ဖြစ်ထွန်းပေါ်ထွက်လာရန် ပြုစုပျိုးထောင်ဘို့ တိုက်တွန်းသည့် စကားများကို တိုင်ပင်ဆွေးနွေးရာမှ ဦးပညာသီဟသည်လည်း ပါရမီအရင်းခံရှိသည့်အတွက် အထူးစိတ်ဝင် စားပြီး နိုင်ငံရေး တော်လှန်ရေးလုပ်ဘို့ တာဝန်ယူကတိပြုလျက် ဦးစိန်ကဲ့သို့ပင် ဝံသာနုတရားဟောပြောသော ဓမ္မကထိက အဖြစ်သို့ရောက်ရှိလာသည်။ ဦးပညာသီဟသည် ဟောပြောရာ၌လည်း လူတွေအထူးစိတ်ဝင်စားလာအောင် ဆွဲဆောင်စည်း ရုံးနိုင်သည့်အပြင်၊ လက်တွေ့လုပ်ငန်းများ၌လည်း စွမ်းစွမ်းတမန် ထူးချွန်သော ခေါင်းဆောင်မှု ရဲရင့်သတ္တိထူးရှိသော အာဇာနီခေါင်းဆောင်ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်လာရပါသည်။ စစ်ရေး၊ နိုင်ငံရေးထိပ်တန်းလျှို့ဝှက်လုပ်ငန်းများနှင့် တော်လှန်ရေးအကူး အပြောင်းများတွင် နိုင်ငံခြားများနှင့် ဆက်သွယ်ရာတွင် သော့ချက်တာဝန်ရပ်များကို အောင်မြင်စွာတာဝန်ယူ ဆောင်ရွက် နိုင်သော ရခိုင်လူမျိုးထဲ၌ (ရာဇဝင်တင်လောက်)သည့် သမိုင်းဝင်တော်လှန်ရေးတာဝန်များကို ဆရာတော်ဦးစိန်နှင့်တွဲဘက် ပြီး ကြီးမားသောဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေး တာဝန် လုံးဝလွတ်မြောက်ရေးတာဝန်ဖြစ်သော အထွေထွေသပိတ်ခေါင်းဆောင်များ၊ မွေးထုတ်လျက် ဆိုင်ဆိုင်မြိုင်မြိုင် တော်လှန်ရေးတာဝန်အရပ်ရပ်ကို တာဝန်ယူလျက် နောက်လိုက်နောက်ပါ အာဇာနီ သူရဲကောင်းလူငယ်များ ခြံရံလျက် ဦးစိန်နှင့်တူညီသော သတ္တိထူးများပြည့်စုံပါသည်။ ရခိုင်လူမျိုးများထဲမှ အထူးသဖြင့် အားကိုးရခဲ့သော အာဇာနီခေါင်းဆောင်ကြီးတစ်ဦးပင်တည်း။ သူမတူအောင်ထူးချွန်သော ဟောပြောမှု၊ သတ္တိဇွဲ၊ ဝီရိယနှင့် စူးရှပြင်းထန်သော ဇာတိသွေး၊ ဇာတိမာန်မှာလည်း ပြိုင်စံရှားလောက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ခေါင်းဆောင်ဖြစ်ပါသည်။

အထူးသဖြင့် လယ်သမားလူထု တောင်ပေါ်မြေပြန့် ခမီးအမျိုးသားတစ်ခုလုံး အာမခံစည်းရုံးနိုင်ခြင်း၊ ပညာတတ် လူငယ်၊ ကျောင်းသားများ၊ လူလတ်တန်းစား ပညာတတ်များ၊ ဝိုင်းဝိုင်းပတ်လည် ပါဝင်လာအောင် ဆွဲဆောင်နိုင်သည့်ပုဂ္ဂိုလ် ဟု မှတ်ချက်ချရေးသားမှ ဦးပညာသီဟဆရာတော်နှင့် ထိုက်ထိုက်တန်တန် ဖြစ်ပါမည်။ ရခိုင်အမျိုးသား တော်လှန်ရေးသမိုင်း မှာ ဦးစိန်နှင့် ဦးပညာသီဟတို့နှစ်ပါး၏ သမိုင်းပင်ဖြစ်သည်ဟုဆိုပါက ၇၅%မှန်ကန်ပါလိမ့်မည်။ မည်သို့ဖြစ်၍ယခုရေး သားသည့် ဦးတည်ချက်မှာ ရခိုင်တော်လှန်ရေးသမိုင်းကို လူတစ်ယောက်ဖြတ်သန်းခဲ့သော ခရီးစဉ်မှတ်တမ်းတစ်ခုမျှသာ ဖြစ်၍ ပြည့်စုံနိုင်စရာ မရှိသည့်တာဝန်ခံပါသည်။ ဆရာတော်ကြီးအတ္ထုပ္ပတ္တိကို ရေးပါ။ သီးခြားကော်မတီတစ်ရပ်ဖွဲ့၍ ဂေ့ မှသာ ရာခိုင်နှုန်း ၇၅%ပြည့်စုံနိုင်ပါမည်။ ယခုက ပေါ်ကြော့အမြင်မျှသာဖြစ်ပါသည်။ သို့သော်လည်း ခေါင်းဆောင်တစ်ဦး ဖြစ်သော ရဟန်းတော် ဦးပညာသီဟကို ခန့်မှန်းနိုင်ပါသည်။

နာယကဏရာတော် ဦးစိမ္မာ

ဤဆရာတော်သည် ရခိုင်တော်လှန်ရေး၏သမိုင်းပင်ဖြစ်သည်။ ဆရာတော်ရဟန်းဘဝ ဖြစ်ခါစအချိန်တွင် ရခိုင်ပြည်၏အခြေအနေ၊ အနေအထားပုံသဏ္ဍာန်ကို ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း ပေါ်လွင်အောင် မရေးတတ်နိုင်ခြင်းကို ကြိုတင် ဝန်ခံပါသည်။

သို့သော်လည်း ကျွန်တော်စာရေးသူ ကိုယ်တွေ့ ထိုအချိန်က ရခိုင်လူထုကြီး၏ စီးပွားရေး၊ ပညာရေး၊ လူမှုရေး၊ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေးနှင့် စိတ်နေသဘောထားများမှာ မည်ကဲ့သို့ ဆေးဝါးမန္တရားနှင့် တော်လှန်ရေးဖြစ်ပေါ်နိုင်ဘို့ လက္ခဏာမရှိခြင်းပင်ဖြစ်၏။

ကျွန်တော်သိနေသောအသိကိုပင် ဤကဲ့သို့ ငါတို့ဘာကြောင့် ခေါင်းမဖော်ရဲကြတာလဲ မော်၍မှမကြည့်ရဲတာလဲ ဆိုတာကို ထိုစဉ်က ဆင်းရဲသဖြင့် ၎င်း၏ပညာမတတ်၍ဟုသာ ထင်မြင်ယူဆခဲ့ပါသည်။ ကျွန်တော်အထင်နှင့်အမြင်၊ မဟုတ်မှန်ကြောင်းကို ကျွန်တော်ပင် ရဲရဲတောက်ခေါင်းဆောင်ဖြစ်လာတာက သက်သေခံထားပါသည်။ ဤရွှေ့ ဤမျှနိမ့်ကျ နေသော အကြောင်းရင်းနှင့် ဖြစ်နေပုံတို့ လက်တွေ့ရုပ်သဏ္ဍာန်ကိုပါ တတ်သလောက်ရေးပြပါအံ့။ ကုန်လွန်ခဲ့ပြီးသော နှစ်ပေါင်း ၅၃နှစ်အချိန်က ကျွန်တော်အသက် ၁၃နှစ်ဖြစ်ပါသည်။ မြေပုံမြို့ အေဘီအမ်ကျောင်း၌ (၆)တန်း ဆဌမတန်း သင်ကြားနေချိန် အချိန်ဖြစ်ပါသည်။ တရားဟောကောင်းသဖြင့် တကာတကာမများ ချီးကျူးကြ၏။ ဆရာတော်ကြီးများက လည်း ချီးမြှောက်ကြသည်။ တစတစနှင့်ထင်ရှားသော ဓမ္မကထိကများ ဖြစ်လာခဲ့ကြပြီး ရဟန်းတရား ရဟန်းအလုပ်ဖြင့် ပျော်ရွှင်နေ၏။ တောသူတောင်သား လယ်သမားထု၏ စီးပွားရေးမှာ လုံးဝနုလဲမထူဘဲ၊ ဖွတ်ကြောပြာစု ခရုဆဲလျှောက် သဘောဖြစ်သည်။ မြေရှင်များ၏မြေခကြီးမှုအပြင် စိုက်ပျိုးချိန်က ငွေရင်းမလောက်သဖြင့် အော်ဒီမန်ခေါ်စာချုပ်ငွေယူ၍ အတိုးကြီးပေးရခြင်း၊ ဤသည်နှင့် မလုံလောက်၍ ပင်ထောင်စပါးကြိုတင်ရောင်းထားရ၏။ ဤရောင်းချမှုကို ရခိုင်အခေါ် ဒါဒေါင်ချသည်ဟု ခေါ်ကြသည်။ ဗမာစကားနှင့်။ အကြွေးရောင်းခြင်းဟုဆိုရမည်။ စပါးပေါ်ချိန်၊ မြေခယူ ပင်ထောင်ရောင်း တာပါယူသဖြင့် ဘာမှမကျန်ဖြစ်သူများက ရာခိုင်နှုန်း ၇၅ခန့်ဖြစ်ကြသည်။ ဤလူများ စားဝတ်နေရေးအတွက် လယ်ကို မြေရှင်ကြီးများထံ ပေါင်နှံခြင်းကြောင့် မဆပ်နိုင်ကြဘဲ၊ အတိုးရင်းပေါင်းများလာသောအခါ လယ်ကိုမြေရှင်ကြီးများထံ အပိုင်အပံ့ခွဲကြရသဖြင့် မြေမဲ့ယာမဲ့များသည် ရာနှုန်း ၈၀ထိ ဖြစ်လာကြသည်။ မြေရှင်များမှာ ရုံးတစ်လုံး၊ ဒါးတစ်စင်းဖြင့် အော့ဖတ်ဖွင့်၍ စာရေး၊ စာချိ၊ မန်နေဂျာကြီးများနှင့် ဘရန်ဒီ၊ ဝီစကီ၊ မော်တော်ဘုတ်ကြီးငယ်များဖြင့် ဇိန်တွေ့နေခဲ့ကြသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များကို ပြုစုဂေါင်းဟု ရခိုင်စကား၌ ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ ပြုစုရှင်များ ပုံသဏ္ဍာန်အနေအထားမှာ လုံးဝလွတ်လပ်စွာ သွေးစုတ်ချယ်လယ်ဘို့အတွက် သူမြေရှိုကျေးရွာများကို ဘုရင်သက်ဦးဆံပိုင်ခေတ်ကကဲ့သို့ တရားစီရင်ရေးကိုပင် ပိုင်ဆိုင်နေ ပါသည်။ တထီးတနန်းကဲ့သို့ပင် မြေရှင်ကြီးများကို နှစ်၁၀၀ ဂရန်မြေအဖြစ် ပေးထားသည်။ ဤသို့ပေးထားခြင်းသည် အကြောင်းမဲ့မဟုတ်ပါ။ အကြောင်းက ပုဆိန်ရိုးများအဖြစ် အသုံးချခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ မြေရှင်ကြီးများ၏ ဘိုးဘွားများမှာလည်း ယခင်ကပင် အင်္ဂလိပ်ဗြိတိသျှတို့ သစ္စာခံလူယုံတော်ကြီးများဖြစ်သည်။ ဗြိတိသျှ၏ပေးထားသော ဘွဲ့ထူး၊ ဂုဏ်ထူးများဖြင့် ကျွန်ဇာတ်သွင်းထားသော လူတန်းစားတစ်မျိုးဖြစ်သည်။

အလွန်ပင် ထူးဆန်းအံ့ဩဘွယ် ချီးမြှောက်ခြင်းများ ရှိသည်။ ထိုအချိန် ထိုခေတ်က မျက်နှာဖြူလူမျိုးများသည် သခင်မျိုး၊ ဘရင်မျိုးဖြစ်သဖြင့်၊ ကလပ်ကျောင်းများ စားသောက်ဆိုင်များကို မည်သည့်လူမျိုး(ဝါ) အာရှတိုက်သားများ ဝင်ရောက်စားသောက်နိုင်ခွင့် မရှိကြပါဘူး။ ဥပဒေဖြင့် သတ်မှတ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဤကျောင်း၊ ဤကလပ်များကို အသားမဲ အာရှတိုက်သားထဲမှ ရခိုင်သစ္စာတော်ခံများကို အချို့တန်းတူဝင်ရောက်နိုင်အောင် အခွင့်အရေးရရှိထားသည်။ သစ္စာတော်ခံအဖွဲ့ဝင်များကို ဗသျှူခေါင်းဖြတ်အဖွဲ့ဝင်များဟု ရခိုင်လူမျိုးတို့က ခေါ်ခဲ့ကြသည်။ ဤကဲ့သို့ အမာခံများ၏ လက်ထဲ၌ တရားစီရင်ရေးအာဏာကိုပါ မျက်နှာဖြူများကဲ့သို့ ရရှိထားနိုင်ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံကို အုပ်ချုပ်ရာတွင်၌ပင် အရေးကြီးဆုံးနေရာ (ဝါ) သော့ချက်နေရာများ၌ ရခိုင်အရာရှိ အရာခံများကို ထားရှိကြသည်။ မင်းကြီး၊ အတွင်းဝန်၊ ခရိုင်ဝန်၊ ပုလိပ်မင်းကြီးများ နေရာတိုင်း၌ အင်္ဂလိပ်လူမျိုးနှင့် ရခိုင်လူမျိုးများ ယုံယုံကြည်ကြည်တွဲဘက် သုံးစွဲထားသဖြင့် ကျွန်ဘဝသည် တောလက်ကျေးရွာသားအများစုသာလျှင် မရှုမလှခံခဲ့ကြရ သော်လည်း၊ သခင်ဘဝသည် အရှင်ဘဝဖြစ်နေသော ရခိုင်အင်္ဂလိပ်သစ္စာခံများနှင့် ၎င်းသားစဉ်မြေးဆက်နှင့် ၎င်းတို့၏ အရံအင်အားဖြစ်ကြသော မြေရှင်လုပ်၊ မြေရှင်ကလေးနှင့်၊ ပညာတတ်၊ လူလတ်တန်းစားများမှာ တောပေါက်ထမင်း၊ ကြက်သား၊ ကြက်သားအဆီစား လူမလိုင်ခဲများ ဖြစ်နေခဲ့ကြသည်။ ကျွန်ကွန်ဂရက်ဖောင်တေးရှင်းကြီးကို ခိုင်ခန့်စွာ ဖန်တီးတည်ဆောက်လျှက်ထားသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ခမောင်းမျက်စိသက်တရာ၊ ကမ္ဘာလုံးကို၊ ခြက်လို့နီ (ရခိုင်စကားပုံ) နှစ်တရာခန့်ရေ မလှုပ်ကြား မစုတ်တဲ့ခေတ်ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံလည်း ငြိမ်ဝပ်လျှက်ပင်တည်း။ တော်လှန်ရေးခေတ် မရောက်သေးသောတစ်ချိန်က မြန်မာတို့၏ အမျိုးဘာသာ၊ သာသနာ၊ တရားများဟောကြားခဲ့ရာတွင် ပါဝင်ခဲ့ပါသည်။

ထိုအချိန်၌ ရခိုင်တိုင်းလုံးဆိုင်ရာ ကြီးပွားရေးအဖွဲ့သည် ဥက္ကဋ္ဌကြီးရှေ့နေကြီး ဦးမြထွန်း(နာမည်ရင်း ဦးမောင်မြထွန်း) သည် မျိုးချစ်အာဇာနည်ကြီးတစ်ဦးဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်ဗြိတိသျှနှင့် ၎င်းတို့လက်ပါးစေ မြေရှင်ခနရှင်များ၊ဆန့်ကျင်ရေးကို စတင်ထူထောင်စဉ်ဖြစ်သည်။ ဆရာတော်ဦးစိန္တာ၏ဟောပြောချက်မှာ ဗုဒ္ဓဘာသာကို နှစ်နှစ်ကာကာ ရိုသေလေးစားကြသော ကျေးရွာရှိ တောသူတောင်သား လယ်သမားများအထိ ဒုက္ခကျရောက်နေကြသဖြင့်၊ ထိုကဲ့သို့ သာသနာ့ဂုဏ်ကို လူတန်းမစေ၊ လူစဉ်မရှိ၊ ဆင်းရဲတွင်းနက်နေပါက ဘယ်လိုတရွာတကျောင်းကျစီရှိ သီတင်းသုံးနေကြသော ဆရာတော်အရှင်သူမြတ်များ သိပြီးဖြစ်လာကြပါသည်။ ထိုလယ်သမားထု ဆင်းရဲတွင်းနက်မွန်းနေမှုက လွတ်မြောက်ဘို့နည်းလမ်းကို မဖော်ထုတ်နိုင်သမျှ သာသနာတော်ကြီး စည်ပင်ပြန့်ပွားတည်တံ့ဘို့ မလွယ်ကူနိုင်ကြောင်းနှင့် အမျိုးသားတရား၊ ဘာသာရေးတရားများကို ရောယှက်ဟောပြောမှုကို ကြားသိတွေ့မြင်သောအခါ ဤဓမ္မကထိကပုဂ္ဂိုလ်သည် မျိုးချစ်စိတ်ရှိ၍ ထက်မြက်သောပုဂ္ဂိုလ်ဟု ရခိုင်တိုင်းလုံးဆိုင်ရာကြီးပွားရေးအဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးမြထွန်းသည် ကြည်ညို၍ သဘောကျခဲ့ပါသည်။

ဦးမြထွန်းမှာ ရဲဘော်ကြီးဖြစ်သော နန္ဒမာလာဦးထွန်းစိန်နှင့် ပူးပေါင်း၍ ဦးစိန္တာအားပင့်၍ ဆွမ်းကျွေးပြီးလျှင် ရှေ့ခရီးစဉ် ဝံသာနုရက္ခိတ၊ တရားကျယ်ပြန့်လာမှသာလျှင် ရခိုင်တောသူ တောင်သား လယ်သမားထုကြီး ညီညွတ်ရေးရဘို့ ဟောပြောစည်းရုံးနိုင်သည်အမျှ ကျွန်ဘဝမှလွတ်မြောက်ဘို့ လမ်းစပင်ဖြစ်ပါသည်။ ဇိမ်ယစ်နေသူများကတော့ ဘယ်လိုနည်း နှင့်မှ လက်ခံမည်မဟုတ်ပါ။ သို့ဖြစ်၍ အရှင်ဘုရားတို့လို ခေတ်သစ်ဓမ္မကထိကများ ပေါ်ထွန်းလာဘို့ လိုအပ်ပါသည်။ ဤသို့ဖြစ်လာမှတစ်စတစ်စ ကျွန်ဘဝက လွတ်မြောက်နိုင်ရန် နည်းလမ်းရှိပါသည်။ အားလုံးသောဆင်းရဲဒုက္ခသည် ကျွန်ဘဝ က မလွတ်နိုင်သမျှကာလပတ်လုံး ဆင်းရဲနေမှာပါဘဲ။ သို့ဖြစ်၍ ကျွန်ဘဝလွတ်မြောက်နိုင်ရေးအတွက် လယ်သမားလူထု ညီညွတ်ဘို့နှင့် ဇာတိမာန်မျိုးချစ်စိတ် ဖြစ်ပေါ်လာရန် နိုးဆွပေးရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဟောပြောပွဲများနှင့် အဖွဲ့အစည်းများ စည်းရုံးခြင်း၊ ညီလာခံများကျင်းပ၍ ငွေတိုးနှုန်းကြီးမြင့်မှု တိုက်ဖျက်ရေး၊ စပါးဈေးနှုန်းဝယ်ယူမှုဆန့်ကျင်ရေး၊ မြေခကြီးမှု တိုက်ဖျက်ရေး၊ အထွေထွေလုပ်ငန်းစဉ်များ ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးခဲ့ရသည်။ ဤတွင် ဆရာတော်မှ အထူးရွှင်လန်းဝမ်းမြောက်၍ နေရောင်ခြည်မျှော်နေသော ကြာပန်းကဲ့သို့ ပွင့်လန်းလာပြီး ဝိရိယစိုက်ထုတ်လုပ်ကိုင်ရန် သံဒိဌာန်ချဆုံးဖြတ်၍ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ကြရန် ကတိပြုကြ၏။ အင်္ဂလိပ် ၁၉၃၁ခု၊ မြန်မာ ၁၂၉၂ခု၊ အချိန်မှာ ဆရာတော်ဦးစိန္တာ ကြီးမှူးလျက် လယ်သမားညီလာခံကြီးတစ်ရပ်ကို ကြာအင်းတောင်နှင့်၊ ကမ်းနီရွာများကို အခြေခံလျက် စည်ကားသိုက်မြိုက်စွာ ပြုလုပ်ခဲ့ ပါသည်။ ထိုအစည်းအဝေးသို့ စစ်တွေမြို့မှ ရှေ့နေကြီး ဦးမောင်မြထွန်းနှင့် ကျောက်ဖြူမြို့မှ ဦးစောလှညီတို့ကို ဖိတ်ကြားလျက် စင်ပေါ်တက်ပြီးလယ်သမားထုကြီးကို ရှေ့ဆောင်၍ ညီလာခံမဏ္ဍပ်ကြီးသို့ ချီတက်ခဲ့ကြပါသည်။

ထိုညီလာခံမှစတင်၍ ကျေးရွာအနှံ့ ဝံသာနုစကား၊ တစ်ယောက်တစ်ပေါက်၊ ကျွန်ဘဝကို ငြီးငွေ့စက်ဆုတ်လာခြင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ရခိုင်ပြည်မှ မြေပေါ်မြေအောက်ပစ္စည်းများ အခွန်တော်များကို ဘိလပ်သို့ယူဆောင်သွားကြပြီးလျှင် လက်အောက်ကျေးကျွန်တစ်စု၊ တစ်စမှတစ်စ ဘာတစ်ခုမှ လူထုအကျိုးကို ပြုလုပ်၍မပေး သွေးစုတ်သမား ကုမ္ပဏီများ အကျိုး၊ လယ်ရှင်မြေရှင်၊ ခနရှင်များဘက်က ရပ်တည်သော ဥပဒေများ၊ တရားစီရင်ရေးများဖြင့် ပြုလုပ်ထားသည်။ နားစွန်နားဖျား မှတ်မိသမျှကို ပြောဆိုလာကြ၏။ အင်္ဂလိပ်ပြည်ကလာသော အထည်ကိုမဝတ်ဘဲ မိမိတို့လက်ရက်ထည်များ ဝတ်ကြဘို့ လှုံ့ဆော်သောစကားများ တွင်ကျယ်လာပါသည်။

ကျွန်တော်တို့၏လယ်သမားကျေးရွာများမှာ ပိုးထည်၊ သတ္တလပ်ထည်နှင့် နိုင်ငံခြားဖြစ်ထည်များကို လူတိုင်းတွင်တွင် ကျယ်ကျယ် မဝတ်နိုင်ကြပါဘူး။ အိန္ဒိယပိတ်ကြမ်းဂါဒါသည်၊ မိမိရက်လုပ်သောခြည်လုံချည်၊ ချည်အဝတ်၊ ပိုးဝတ်လုံချည်များ ပင် ပွဲနေပွဲထိုင်ဖြစ်၏။ တချို့တလေသာလျှင် ပိုးထည်များဝတ်နိုင်ကြပါသည်။ ဝံသာနုတရားကိုစောင့်ရှောက်ဖို့ ဝန်မလေး ကြောင်း ထင်ဟပ်နေခြင်းဖြစ်၏။ ဆရာတော်ဦးစိန္တာ၏ ဗီဇဟာအလွန်အလွန်ပင် အံ့ဩစရာတစ်ခုပင်ဖြစ်သည်။ လုပ်ငန်း တစ်ခုကိုအစလုပ်လျှင် ဆုံးခန်းတိုင် တာဝန်ယူ၍ လုပ်ဆောင်သောဇွဲသတ္တိရှိသည်။ ဖောက်ပြန်ပြောင်းလွဲမှု လုံးဝမရှိခြင်း မတုံ့လှုပ်၊ မတွေ့ဝေတတ်သော အမြော်အမြင် ဉာဏ်ပညာကြီးမားသူဖြစ်သည်။ သည်းခံတတ်သောစိတ် ခွင့်လွှတ်တတ်သော သဘောများလည်း ပြည့်ဝ၏။

ထို့ပြင်မနားမနေကြိုးစားလုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်တတ်သော ဇွဲဝိရိယကြီးမားခြင်းများလည်း ရှိ၏။ နှစ်များမကြာခင် အချိန်၌ သံဃသမဂ္ဂီ၌ ပညာရေးဌာန အတွင်းရေးမှူး၊ ရဟန်းပျို ဦးပညာသီဟကို စည်းရုံးလျှက် မျိုးချစ်လုပ်ငန်း၌ ပါဝင်အောင်သိမ်းသွင်း စည်းရုံးမိပါသည်။

ဦးပညာသီဟ၊ ဦးပဉ္စင်းသည် အလွန်အလွန်ထက်မြက်သော အာဇာနည်၊ ဒုတိယရခိုင်ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်သော သူပင်တည်း။ စစ်ရေး၊ နိုင်ငံရေး၊ စွယ်စုံလုပ်ကိုင်နိုင်သော အရည်အချင်းဗီဇရှိသူဖြစ်၏။

ထိုနောက် ပေါက်တောဆရာတော်ကြီး ဦးနာရဒကိုလည်း မိမိထက်ဝါကြီး ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်စေကာမူ လိုအပ်နေကြောင်းကို တင်ပြသဖြင့် ဆရာတော်ကြီးလည်း တက်တက်ကြွကြွပါဝင်လာပါသည်။

ဦးစိန္တာ၊ ဦးပညာသီဟတို့၏ သြဝါဒစရိယဖြစ်လာပုံ

ဝံသာနုခေတ်နောက်ပိုင်းမှာ ဝံသာနုခေတ် မစတင်ကပင်လျှင် ၁၉၂၀ခု၊ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများက ကျွန်ုပ်ညာရေးကိုလိုနီစနစ် တက္ကသိုလ်ဥပဒေကို သပိတ်မှောက်ခဲ့ကြသည်။ ထိုကျောင်းသားများနှင့် မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ စုပေါင်း၍ အမျိုးသားကျောင်းများ ဖြစ်လာခြင်း၊ အချို့သောတက္ကသိုလ်ပညာတတ်များ၊ နိုင်ငံရေးလောကထဲသို့ ဝင်ရောက်လာ ခဲ့ခြင်း၊ ဦးဥတ္တမ၏လှုံ့ဆော်ဟောပြောချက်။ အိန္ဒိယကွန်ဂရက်ရိုက်ခတ်ခြင်း၊ အင်္ဂလိပ်နှင့် အိုင်ယာလန်မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ် အရေးတော်ပုံစာအုပ်များနှင့်တကွ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ၊ မျိုးချစ်ဒေါက်တာရိုဇော်၊ အကြောင်းများ အကျိုးဆက်ဟုဆိုနိုင်သော မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်ကြောင့်တမျိုး ကိုလိုနီစနစ်၏ ဖိနှိပ်လွန်းမှု တောင့်မခံမရပ်နိုင်သော လယ်သမားထဲမှ ဆရာစံဆိုသူ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးက ဦးဆောင်ပြီး လယ်သမားတို့၏ ပုန်ကန်မှု၊ တော်လှန်ရေးတစ်ရပ်ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။ ထိုတော်လှန်ရေးမှာ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးလမ်းစဉ်ဖြစ်၍ လူငယ်များသို့ အထူးအကျိုးသက်ရောက်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဂဠုန်လယ်သမား တော်လှန်ရေးမှာ မအောင်မြင်ခဲ့သော်လည်း တော်လှန်ရေးလမ်းစ (ဝါ လက်နက်ကိုင်)တော်လှန်လမ်းစကို ဖော်ထုတ်ပေးခဲ့ သည်ဟုပင် မှတ်ချက်ချရမည်ဖြစ်၏။ ရခိုင်လူထုရော၊ ဗမာလူထုပါ လူထုဟုဆိုရာ၌ တောင်သူလယ်သမား၊ ကျေးလက် တောရွာရှိ ဆင်းရဲနစ်မိန်းနေကြသော လူများကိုရည်ညွှန်းအပ်ပါသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ ဆင်းရဲသားလူထုကြီးထဲသို့ ဘဝလွတ်မြောက်ရေးလမ်းစမှာ အင်္ဂလိပ်ကျွန်ဖြစ်နေသမျှ နစ်မိန်းမှာ ဘဲ၊ ကျွန်ဘဝလွတ်မြောက်မှ လောကနိဗ္ဗာန်ဖြစ်မည်ဟု တထစ်ကျယုံကြည်လာကြခြင်းပင်လျှင် ကြီးမားသောလူထုကြီး၏ ညီညွတ်ရေးလမ်းစပေါ်ထွက်လာသည့် အရိပ်လက္ခဏာကြီးပင်ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်က သတင်းစာဂျာနယ်၊ စာအုပ်စာတမ်း ဝိတမုစ၍ အမျိုးသားစိတ်ဓာတ်ဘက် ရှေ့ရွာလာခဲ့ကြသည်။ (ဝါ)မျိုးချစ်ဝါဒကို မှီငြမ်းသော ဦးတည်ချက်ဖြစ်လာခဲ့ကြသည်။ (ပထမဆုံး နဂါးနီစာပေများပင်) ဖြစ်ပါသည်။ ထိုစာပေသည် လွတ်လပ်ရေးနှင့် ဆိုရှယ်လစ်ရေးကို လမ်းညွှန်နေခြင်းဖြစ် ၏။ သို့သော်လည်း ထိုစဉ်က မသိရှိခဲ့ပါ။ လွတ်လပ်ရေး (ဝါ) အင်္ဂလိပ်ကျွန်ဘဝက လွတ်လျှင် တိုးတက်ချမ်းသာမှာဘဲ ပညာသိခဲ့၏။ လူထုကြီးကလည်း ဤအတိုင်း ခံယူကြအောင် ဟောပြောစည်းရုံးလာကြသည်။

ထိုအချိန်က ရခိုင်ပြည်မှာလည်း တက်ကြွနိုးကြားလာကြသော လူငယ်လူကြီး ပညာတတ်များ အလျှို(အလျှိုပေါ် ထွက်နေချိန်နှင့် လှုပ်လှုပ်ရှားရှားဖြစ်လာကြပါသည်။ ခေါင်းဆောင်မှုပေးနေသော ပုဂ္ဂိုလ်သုံးဦးကလည်း ရဟန်းတော်များ ဖြစ်၍ ဘာရာထူးကိုမှ မမျှော်မှန်းဘဲ တော်လှန်ရေးလူငယ်များ ကြိုက်သောလမ်းညွှန်မှုကိုလည်းကောင်း၊ ခေါင်းဆောင်တာဝန် ယူမှုကိုလည်းကောင်း၊ ရဲရဲတောက်ဦးစိန္တာ၊ ဦးပညာသီဟ၊ ဦးနာရဒတို့ထဲသို့ ခေါင်းဆောင်မှုအောက်မှာ ရှိနေကြပါသည်။ ရခိုင်တိုင်းလုံးဆိုင်ရာအဖွဲ့နှင့် တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့များကလည်း ထိုပုဂ္ဂိုလ်များကို သြဝါဒစရိယအဖြစ် တင်မြှောက်ထားကြ သည်။ မြို့နယ်ကျေးရွာတိုင်း၌ တိုက်နယ်အစည်းအဝေးတရားပွဲ၊ မြို့နယ်လုံးကျွတ်တရားပွဲ၊ ဟောပြောမှုလည်း ထွန်းကားတိုး တက်လာသည်။ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားနှင့် ဟိုက်စကူးကျောင်းသား သမဂ္ဂများလည်း အိန္ဒိယမှခွဲထွက်ပြီး ဒိုင်အာခီ၊ စားခွက်လူမွဲ အုပ်ချုပ်ရေးကို ချပေးထားသည်။ နည်းပရိယာယ်ဖြင့် စားခွက်လူပွဲကို တဘက်မှပြုလုပ်ထားပြီး ခေါင်းဆောင်မှု မရှိအောင်၊ အကွဲအပြားပြားဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ထားသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအခြေအနေမှာ ခေါင်းဆောင်ဝန်သူ ခေါင်းဆောင် များဖြစ်ထွန်းလျက်ရှိသည်။ အိန္ဒိယမှာဖြောင့်မှန်သော ခေါင်းဆောင်များဖြစ်ထွန်းလျက်ရှိသည်။ သို့သော်လည်း တော်လှန် သော နိုင်ငံရေးပုဂ္ဂိုလ်များမဟုတ်ကြပါ။

မြန်မာလူထု၊ ရခိုင်လူထုထဲမှာ တော်လှန်ရေးလက္ခဏာရှိသူများ ဖြစ်ကြသည်။ သက်စွန့်ကြိုးပန်းလုပ်ဝန် တာဝန်ယူဝန်သော ခေါင်းဆောင်သာရှိပါက တပြည်လုံးအံ့ကြွပေါက်ကွဲလှလှအချိန်ဟူ၍ သတ်မှတ်နိုင်သည်။ နောက်လိုက်ပါ ကောင်းများ၊ အသင့်ဖြစ်ဘို့အစပျိုးနေချိန်ဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့ဖြစ်ခြင်းမှာလည်း ဝံသာနုခေတ်က လယ်သမားသူပုန်ထကြွ ခဲ့မှုကြောင့်၊ အင်္ဂလိပ်ခံတပ်က ဖြစ်နိုင်သည်။ အင်္ဂလိပ်လည်း လူထဲကလူဘဲ၊ ဒါအပြင် အင်္ဂလိပ်မှာ အိန္ဒိယကုလားကျွန်၊ ဗမာ၊ ရခိုင်ကျွန်များသာ မရရှိပါက လက်နက်ကိုင်၍ သစ္စာခံမည့်သူ မရှိသလောက်ပါဘဲ။ ထိုကျွန်များကို ကြောက်စရာ မဟုတ်ပါဘူး။ ငါတို့၌သာ လက်နက်ရှိခဲ့က ယှဉ်ပြိုင်တိုက်ခိုက်ဖို့ထိ စိတ်ဓာတ်ရေးရာ၌ လူငယ်လူရွယ်အချို့သို့ တော်လှန် စိတ်ဓာတ်ဝင်ရောက်လျက်ပင် ရှိနေပါသည်။

တချိန်တည်းမှာပင် အင်္ဂလိပ်ကို အခဲမကျေသော ဂျာမနီဟစ်တလာ လက်နက်နိုင်ငံတည်ဆောက်မှုသတင်းနှင့် ကြိမ်းမောင်းနေပုံ၊ အီတလီမှ မူဆိုလိုနီအာဏာရှင်နှင့် ဂျပန်စစ်ဝါဒအာဏာရှင်များသည် ကမ္ဘာ၏ကိုလိုနီအကြီးဆုံးဖြစ်သော ပြိတီသျှကို အန္တရာယ်ပြုနိုင်ရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နေကြသည်များကို သိရှိလာကြ၍ ကမ္ဘာကြီးပျက်စီးလုနီး ဖြစ်လာဟုပင် မြန်မာအချို့က စာစောင်များ၏ ထင်မြင်ယူဆချက်ဆောင်းပါးများ ပေါ်ထွက်လာခဲ့

ဤအချိန်အခါ ရခိုင်တိုင်းရင်းသား လူငယ်အဖွဲ့ကြီးမှာ နေရာတိုင်းအနှံ့အပြား စည်းရုံးလာသဖြင့် ရခိုင်တိုင်းလုံး ဆိုင်ရာအဖွဲ့ကြီးနှင့် စင်ပြိုင်ထိပ်တိုက်ဖြစ်လာခဲ့ကြ၏။ ထိုကဲ့သို့ဖြစ်လာမှုသည်ပင် လူကြီးနှင့်လူငယ်တို့ အကွဲကွဲအပြားပြား ဖြစ်လာနိုင်စရာ အကြောင်းကို တင်ကြိုမြော်မြင်သော ဆရာတော်ဦးစိန္တာနှင့်တကွ ဦးပညာသီဟ၊ ဦးနာရဒတို့သည် နှစ်ဘက် သောခေါင်းဆောင်များကို တဖွဲ့တစည်းတည်းဖြစ်အောင် သြဝါဒပေးစည်းရုံးခဲ့ကြသည်။

ထိုကဲ့သို့ သြဇာအရှိန်အဝါရှိသော ဆရာတော်ကြီးများက သြဝါဒပေးစည်းရုံးမှုကို နှစ်ဘက်သောအဖွဲ့အစည်းများ သည် တော်လှန်ရေးဘက်ကို ဦးတည်ချက်များခြင်း၊ ရာထူးစားခွက်လုလျှင်လည်း ရခိုင်လက်ပါးစေမှုကို အကွဲကွဲအပြားပြား တိုက်ခိုက်၍ စုနိုင်စရာမရှိခြင်း၊ ဆရာတော်များလက်ထဲ၌ အခြေခံလယ်သမားထုနှင့်တကွ၊ မြို့နယ်ပေါင်းစုံမှ ရဲရဲတောက် စည်းရုံးရေးလူငယ်လူရွယ်များ ရှိနေခြင်းများကြောင့် လွယ်လွယ်ကူကူနှင့် အဖွဲ့နှစ်ဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းစည်းရုံးမှု အောင်မြင်ပြီးလျှင် အမည်သစ်မရှာတော့ဘဲ လူကြီး၏တိုင်းဆိုင်ရာကို ရှေ့ဖက်မှာထားလျက် လူငယ်တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့ဟုခေါ်တွင်ခဲ့ကြသည်။ ဤအဖွဲ့ကြီးကိုပင်လျှင် (အာရကန်နယ်ချဲ့ကွန်ဂရက်) ဟု အင်္ဂလိပ်စကားဖြင့် ခေါ်တွင်စေပါသည်။ အထက်ပါလုပ်ရပ်များ သည်ပင်လျှင် ဆရာတော်များ သြဝါဒစရိယ နာယကအဖြစ် ပေါ်လာနိုင်သည်။ ဤပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးစီ၏ တော်လှန်ရေးလုပ်ငန်း သမိုင်းစဉ်ကို အမြွက်မျှတင်ပြမှုများသည် ဤစာတမ်းပြုစာရာတွင် ပါဝင်ပြီး၊ ပါဝင်ဆဲ၊ ပါဝင်လတ္တံ့ဖြစ်၍ သီးခြားခွဲ၍ ရေးစရာလိုအပ်မည်မထင်ပါ၍ အဖွဲ့ကြီးနှစ်ခုကို ပူးပေါင်းဖွဲ့စည်းမှုသည် ဆရာတော်ကြီးသုံးပါး နာယကဖြစ်မှု၏ အဓိက အကြောင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။

သုက္ကန်မင်္ဂလ် အတိမာနိဖြင့်
(၁၉၅၉)

မနုဿ ဦးဘစိန်